

JAARREKENING 2025

GEMEENTE HATTEM

Inhoudsopgave

I Nota van aanbidding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Het rekeningresultaat 2025	4
1.3 Leeswijzer	8
1.4 Tot slot	9
II Jaarverslag	10
2. Programmaverantwoording	11
0.0 Bestuur en ondersteuning	11
1.0 Veiligheid	38
2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat	44
3.0 Economie	49
4.0 Onderwijs	57
5.0 Sport, cultuur en recreatie	62
6.0 Sociaal Domein	77
7.0 Volksgezondheid en Milieu	109
8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	123
3. Paragrafen	131
3.1 Inleiding	131
3.2 Paragraaf A. Lokale heffingen	132
3.3 Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	140
3.4 Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen	151
3.5 Paragraaf D. Financiering	162
3.6 Paragraaf E. Bedrijfsvoering	169
3.7 Paragraaf F. Verbonden partijen	178
3.8 Paragraaf G. Grondexploitatie	181
3.9 Paragraaf H. Wet open overheid (Woo)	184
III Jaarrekening	185
4.1 Balans	185
Activa	192
Passiva	204
4.2 Baten en lasten	216
4.3 Overzichten	229
4.4 Overige gegevens - Controleverklaring	260

I Nota van aanbidding

1.1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken 2025; de verantwoordingsdocumenten waarin we terugblikken op ontwikkelingen en gevoerd (financieel) beleid in het afgelopen jaar. De raad wordt met deze stukken in staat gesteld zijn controlerende taak uit te oefenen.

De jaarstukken bestaan uit de aanbiedingsnota, het jaarverslag en de jaarrekening en vormen het sluitstuk van de planning en controlcyclus 2025.

Het afgelopen jaar was het laatste volledige jaar waarin we uitvoering gaven aan de ambities uit het bestuursakkoord 2022-2026. Terugkijkend zien we een gemeente waarin het prettig leven is, waar inwoners naar elkaar omkijken en waar ruimte is voor initiatief. Die kracht van Hattem vormt het vertrekpunt van ons handelen.

We hebben ons het afgelopen jaar gericht op een aantal duidelijke maatschappelijke opgaven. Allereerst het versterken van een gezonde en kansrijke leefomgeving voor onze jeugd. Samen met inwoners en partners hebben we hier concrete stappen in gezet. Zo is het Beleidsplan Spelen vastgesteld, met als doel kinderen meer te laten bewegen en ontmoeten. De eerste speeltuin is inmiddels gerealiseerd. Vanuit Krachtig Hattem zijn daarnaast bijeenkomsten georganiseerd voor ouders en gesprekken gevoerd met jongeren zelf. Hun input helpt ons om Hattem een plek te laten zijn waar kinderen veilig, prettig en kansrijk kunnen opgroeien.

Daarnaast hebben we ingezet op Goed ouder worden in Hattem. Samen met maatschappelijke partners hebben we een intentieverklaring ondertekend en een stadsondersteuner aangesteld. Hiermee bouwen we aan een gemeenschap waarin mensen naar elkaar omzien, mee kunnen blijven doen en tijdig nadenken over wonen en zorg in de toekomst.

Ook op het gebied van wonen hebben we een belangrijke stap gezet. Met het vaststellen van het bestemmingsplan voor 't Veen is de weg vrijgemaakt voor meer betaalbare woningen. Tegelijkertijd biedt dit ruimte voor het ondergronds brengen van de hoogspanningsleiding, wat bijdraagt aan een betere leefomgeving.

Deze resultaten zijn behaald in een financieel uitdagende context. Dat vraagt om scherpe keuzes. We hebben daarom gewerkt aan het structureel in balans brengen van onze financiën. Met een tweede pakket aan ombuigingen hebben we maatregelen genomen die nodig zijn, terwijl we de impact op onze inwoners zo beperkt mogelijk houden. Dit heeft geleid tot een sluitende begroting.

De komende periode willen we verder bouwen op deze basis. Samen met inwoners, verenigingen en ondernemers blijven we werken aan een Hattem dat leefbaar, betrokken en toekomstbestendig is.

In het jaarverslag zijn de doelstellingen van het beleid, de daadwerkelijk verrichte activiteiten en geleverde prestaties per programma toegelicht. De financiële weerslag hiervan is te vinden in het jaarverslag en de jaarrekening.

1.2 Het rekeningresultaat 2025

1.2.1 Inleiding

In programma 0 - Bestuur en ondersteuning - is onder het taakveld 0.11 het rekeningresultaat 2025 weergegeven. Het taakveld vormt het financiële sluitstuk van alle programma's en vraagt een andere aanpak dan alleen een opsomming van resultaten en wordt daarom in de jaarrekening verder uitgediept. Het gerealiseerde resultaat over 2025 bedraagt een bedrag van € 569.000 voordelig. Dit rekeningssaldo is tot nadere besluitvorming verantwoord op de post "gerealiseerd resultaat 2025".

Overigens bedragen de saldi over de laatste 5 jaren:

2025: € 569.000 voordelig

2024: € 90.500 voordelig

2023: € 462.000 voordelig

2022: € 347.800 voordelig

2021: € 188.700 voordelig

1.2.2 Resultaat jaarrekening 2025

De begrote en werkelijke saldi kunnen als volgt worden weergegeven:

	Begroting 2025	Rekening 2025
Uitkomst oorspronkelijke begroting 2025	-1.632.900 N	
- begrotingswijziging - ombuigingen en wensen	1.647.000 V	
- begrotingswijziging - voorjaarsnota	-789.500 N	
- begrotingswijziging - kadernota	-32.500 N	
- begrotingswijziging - najaarsnota	859.700 V	
Uitkomst jaarrekening 2025		569.000 V
Uitkomst per saldo	51.800 V	569.000 V

Het saldo van de rekening 2025 kent een voordelig verschil ten opzichte van de begroting 2025 van € 517.200. Dit bedrag is een resultante van de over de diverse programma's verantwoorde uitgaven, inkomsten en verrekeningen met de reserves. Van het rekening-resultaat wordt op hoofdlijnen een analyse gegeven.

Resultaat over 2025 uitgesplitst per programma:

(€ x 1.000)	Exploitatie		Reserves		Saldo	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten		
0	Bestuur en ondersteuning	-475	831	889	-887	358 V
1	Veiligheid	-37	3		-49	-83 N
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-146	71			-74 N
3	Economie	19	-1			18 V
4	Onderwijs	154	51			205 V
5	Sport, cultuur en recreatie	-158	483		-10	315 V
6	Sociaal Domein	-61	736			674 V
7	Volksgezondheid en Milieu	49	72	34	-2	153 V
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	-2.658	1.660			-998 N
Gerealiseerd resultaat *		-3.312 N	3.906 V	922 V	-947 N	569 V

* Kleine verschillen ontstaan door afronding van de bedragen op duizendtallen.

Voor een analyse van de voor- en nadelige verschillen per programma en taakveld wordt verwezen naar de programma- en financiële rekening.

Budgetoverheveling 2025 naar 2026

Het College van burgemeester en wethouders voert het door de gemeenteraad vastgestelde beleid uit. Het beleid is financieel vertaald in de begroting. Gedurende het jaar zijn er aanpassingen op het beleid en daarmee ook op de begroting.

Begrotingsafwijkingen worden onder andere veroorzaakt wanneer er zich in het begrotingsjaar onvoorziene omstandigheden voordoen waardoor activiteiten niet of deels uitgevoerd kunnen worden. Op die punten valt de jaarrekening voordeliger uit dan de begroting. De betreffende activiteiten worden doorgaans in het volgende begrotingsjaar uitgevoerd.

Onderstaand een overzicht van de voordelige beïnvloeding van het jaarrekeningresultaat 2025. Dit betreft een bedrag van circa € 451.000.

Leeswijzer onderstaande overzicht:

Een 'plus' (V) betekent dat het rekeningresultaat 2025 voordelig is beïnvloed doordat er per saldo minder lasten zijn geboekt dan wanneer alle voorgenomen en begrote werkzaamheden wel in 2025 uitgevoerd zouden zijn. Of dat inkoopfacturen wel vroegtijdig ontvangen zouden zijn.

	Euro	
<p><u>Krachtig Hattem - Hattems model voor Preventie en Zorg</u></p> <p>Het budget voor preventief Jeugdbeleid is jaarlijks gelijk. Binnen Krachtig Hattem wordt gewerkt in een cyclus van 4 jaar (Monitoring, Terugkoppeling en dialoogsessies, Beleidsvorming, Uitvoering). Door deze cyclische manier van werken zijn de uitgaven niet ieder jaar gelijk. Ze bewegen mee met de cyclus, de grootste uitgaven zijn te verwachten bij de uitvoering, omdat daar daadwerkelijk interventies ingezet worden. In 2025 hebben we vooral voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd (doelen en interventies vaststellen en uitvoeringsplannen maken), zodat we in 2026 op drie uitvoeringslijnen concrete de geplande acties en interventies kunnen inzetten. Van het in 2025 niet ingezette bedrag wordt € 125.000,- overgeheveld naar boekjaar 2026.</p>	125.000	V
<p><u>Noord Veluws Archief (NoVA)</u></p> <p>Er is een budgetoverheveling van € 117.700,- nodig voor een aantal incidentele projecten die in 2025 nog niet zijn afgerond. De langere looptijd hangt samen met het feit dat binnen de nieuwe gemeenschappelijke regeling Noord-Veluws Archief (NoVa) meerdere projecten parallel lopen. Dit omvat onder andere de migratie van het collectiebeheersysteem. Daarnaast dienen er kosten gemaakt te worden voor het verbeteren van de informatiehuishouding en het project Digitaal samenwerken.</p>	117.700	V
<p><u>Kop van de Veluwe</u></p> <p>In de begroting van de Kop van de Veluwe is de uitvoering van de gebiedsopgaven niet meegenomen. De oriëntatiefase is in 2025 afgerond. De start van de volgende fase is vertraagd omdat het maken van afspraken over de kosten en de subsidie van de provincie Gelderland meer tijd kostte dan verwacht. Begin 2026 kunnen we starten met het uitvoeren van de gebiedsopgave. Het restantbedrag in 2025 van € 21.000,- wordt in 2026 als Hattemse bijdrage gebruikt voor bekostiging van projectleiding en deelonderzoeken voor de gebiedsopgave. Naast Hattem dragen Oldebroek, Heerde en de provincie Gelderland bij aan de kosten.</p>	21.000	V
<p><u>Huur noodlokalen van Heemstraschool</u></p> <p>In 2025 is er een budget beschikbaar gesteld voor de aanschaf van noodlokalen voor de Van Heemstraschool. Tijdens de uitvoering heeft het college echter besloten de noodlokalen te huren in plaats van aan te schaffen. De belangrijkste reden voor deze keuze was de urgentie om snel tot een oplossing te komen. Aankoop zou tot vertraging leiden omdat de investering boven de Europese aanbestedingsgrens uitkomt. Door te huren wordt het beschikbare bedrag niet in één keer uitgegeven waardoor het noodzakelijk is het resterende budget door te zetten naar de volgende jaren om de huurkosten te kunnen blijven betalen. In 2025 bedroegen de huurkosten € 53.000,-. Het resterende bedrag van € 97.000,- wordt overgeheveld naar 2026 voor toekomstige huuruitgaven.</p>	97.000	V
<p><u>Volwasseneneducatie</u></p> <p>Volgens de subsidievoorwaarden mag bij onderbesteding in een jaar, maximaal 25% van toegekende WEB-middelen worden meegenomen naar het daaropvolgende jaar. Van het budget van € 50.000,- wordt € 12.500,- overgeheveld naar 2026.</p>	12.500	V
<p><u>Sportinnovator</u></p> <p>Het budget van € 15.125,- voor het project Sportinnovator is in 2025 niet ingezet. Dit komt doordat de uitvoerende partijen niet in staat waren om in 2025 medewerking te verlenen aan de uitvoering van het project. In overleg met de landelijke subsidieverstrekker is afgesproken dat de uitvoering in 2026 alsnog mag plaatsvinden.</p>	15.125	V
<p><u>Alleenverdienersproblematiek</u></p> <p>Door een ongelukkige samenloop van belasting- en toeslageregels krijgen enkele huishoudens minder toeslagen en houden zij netto minder inkomen over dan wanneer zij alleen een bijstandsuitkering zouden ontvangen. Vanuit het Rijk hebben we de opdracht ontvangen om deze huishoudens te compenseren. Via een decentralisatie-uitkering heeft</p>	24.241	V

Hatterem in 2025 € 25.799,- ontvangen voor de periode 2025 tot 2028. We krijgen via het Inlichtingenbureau een lijst met huishoudens die hiervoor in aanmerking komen, in 2025 is er € 1.558,- aan deze huishoudens gecompenseerd. Het restant van € 24.241,- hevelen we over naar 2026.

Gezond en Actief Leven Akkoord (Brede SPUK GALA) 5.500 V

Door indexatie van het initieel toegekende bedrag is het aangepaste beschikbare budget van deze regeling in 2025 niet volledig ingezet. De Brede SPUK-regeling staat toe dat het resterende bedrag van € 5.500,- wordt overgeheveld naar 2026. Omdat we in 2026 nog kosten verwachten, is het wenselijk dit bedrag door te schuiven en daar in te zetten. Niet benutte middelen moeten anders worden terugbetaald aan het Rijk.

Natuurbrandbeheersing 48.500 V

Bij de decembercirculaire 2024 is een bedrag van € 60.000,- ontvangen voor natuurbrandpreventie en -mitigatie. Deze uitgekeerde middelen hebben als doel om bluswatervoorzieningen in de natuur aan te leggen. Deze middelen zijn overgeheveld van 2024 naar 2025. Door vertraging in de planvorming en uitvoering is in 2025 een bedrag van € 11.500,- ingezet. Het restantbedrag van € 48.500,- wordt overgeheveld naar 2026 zodat de werkzaamheden kunnen worden afgerond.

Participatiewet in Balans 13.629 V

Het bedrag voor de implementatie van de Participatiewet in Balans wordt overgeheveld naar 2026 aangezien de voorbereiding voor implementatie van onder andere het onderdeel Maatschappelijke Participatie door het Rijk en de Arbeidsmarktregio is doorgeschoven naar 2026.

WSW Sociale infrastructuur 15.151 V

De ontwikkeling van het lokale plan ten aanzien van de doorontwikkeling van de Sociale Infrastructuur is deels afhankelijk van het regionale plan voor de doorontwikkeling van de Sociale Infrastructuur. Gemeente Zwolle is als enig aandeelhouder van Tiem verantwoordelijk voor het opstellen van dit plan. Echter vanwege capaciteitsproblemen is dat in 2025 niet gerealiseerd. De uitwerking van het plan wordt voltooid in 2026 en dan worden de middelen ingezet.

Projectleiding keten Ruimte 20.000 V

Door het versnellingssteam van de provincie Gelderland worden specialisten en projectleiders beschikbaar gesteld aan gemeenten ten behoeve van het versnellen van de woningbouwopgave. Ook de gemeente Hatterem heeft hier gebruik van gemaakt, onder andere door de inzet van een projectleider. Het gaat hierbij om projecten zoals Hessenweg-Enkweg, De Zaaier en Apeldoornseweg. Door deze inzet hebben we minder beroep hoeven doen op ons eigen budget, met als gevolg dat er budget is overgebleven in 2025. De provincie heeft per projectleider een vast budget beschikbaar gesteld, waardoor de financiering van de projectleider eindig is na besteding van dit budget. Om de projectleiding langer voort te kunnen zetten is inzet van eigen middelen nodig. Het restantbudget van € 20.000,- wordt overgeheveld naar 2026, zodat de benodigde projectleider ook in 2026 kan worden ingezet.

Programma Wonen 10.000 V

Voor de uitvoering van instrumenten van het programma Wonen was in de begroting van 2025 budget opgenomen. In 2025 hebben we een aantal instrumenten uitgewerkt die we volledig op eigen ureninzet hebben kunnen uitvoeren. Nu staat er nog wel een aantal instrumenten op de planning waarbij wel extra middelen nodig zijn. Het gaat hierbij onder andere om de huisvestingsverordening en het vereveningsfonds. Van het restantbudget wordt € 10.000,- overgeheveld naar 2026.

Totaal budgetoverhevelingen 525.346 V

Totaal budgetoverhevelingen	525.346 V
Waarvan in het totaal al gedekt uit de algemene reserve of balans	-50.409 N

Door het vroegtijdig afsluiten van de jaarrekening zijn diverse nota's waarvoor de werkzaamheden in 2024 zijn uitgevoerd, in het dienstjaar 2025 verantwoord. Deze verantwoording heeft het rekeningsaldo in 2025 negatief beïnvloed. Het gaat om een bedrag van € 24.100,-.

Vanaf 2025 is er een ander financieel softwarepakket. Hierdoor is de grip op de afdoening van inkoopfacturen verbeterd. Ten tijde van het opstellen van het collegevoorstel Budgetoverheveling 2025 zijn alle inkoopfacturen in de lasten 2025 verwerkt.

Totaal financieel effect op het rekeningresultaat 2025	450.837 V
---	------------------

De per saldo onderbesteding van lastenbudgetten ad € 450.837,- zorgt voor een beter resultaat in 2025.

Voor een rechtmatige aanwending van de overgehevelde middelen uit 2025 zal de begroting 2026 worden bijgesteld. Het lastentotaal wordt aangepast / verhoogd voor de programma's waartoe de doorgeschoven activiteiten behoren. Met de onttrekking aan de algemene reserve en/of balans als dekking van de lasten.

1.2.3 Analyse op hoofdlijnen

Op de taakvelden zijn de analyses opgenomen van de oorzaken die hebben geleid tot de financiële verschillen tussen de begroting na wijziging en uiteindelijk de realisatie. Hierbij is uitgegaan van een afwijking groter dan € 10.000 zo die als rapportagegrens is opgenomen in de gemeentelijke Financiële Verordening.

De verschillen zijn veelal ontstaan door autonome ontwikkelingen en het toepassen van wet- en regelgeving.

Naast de analyses is in beeld gebracht welke reserves door de diverse financiële mutaties zijn ingezet dan wel waaraan middelen zijn toegevoegd.

1.3 Leeswijzer

De jaarstukken bestaan naast de nota van aanbidding uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het jaarverslag volgt de indeling van de begroting en is opgesteld volgens de landelijke indeling van de (hoofd)taakvelden. De inrichting past binnen het cyclisch werken aan realisatie van doelen en verbeteren van resultaten.

De taakvelden zijn onderverdeeld in 9 'hoofdtakvelden' die als programmering in deze jaarrekening zijn gehanteerd. Ofwel:

- 0 - Bestuur en ondersteuning
- 1 - Veiligheid
- 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat
- 3 - Economie
- 4 - Onderwijs
- 5 - Sport, cultuur en recreatie
- 6 - Sociaal Domein
- 7 - Volksgezondheid en milieu
- 8 - Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

- W Wat hebben we bereikt?
Met het bestuursakkoord Hatterm 2022 – 2026 als vertrekpunt zijn per programma de resultaten en effecten beschreven en zijn de investeringen benoemd die aan de uitvoering van de diverse generiek opgebouwde taakvelden binnen het programma een bijdrage hebben geleverd.
- W Wat hebben we daarvoor gedaan?
Aangegeven is welke inspanningen zijn verricht die tot de gewenste resultaten hebben geleid.
- W Wat heeft het gekost?
Per taakveld is de inspanningsverplichting vertaald naar de kosten en baten van inzet van middelen waarbij is aangegeven of middelen met een reserve zijn verrekend.
Het taakveld sluit af met een verschillenanalyse tussen de begroting 2025 na de diverse bijstellingen zoals door de raad vastgesteld bij de Voor- en Najaarsnota en de realisatie 2025.
- W Wat is de betrokkenheid van verbonden partijen?

Verbonden partijen

Gemeenten besteden steeds meer en steeds grotere taken uit aan andere partijen; de zogenaamde verbonden partijen. Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de taken die zij uitvoeren.

Om de integraliteit en inzichtelijkheid te versterken, is vanuit het Besluit begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) aangegeven om per programma expliciet en beknopt op te nemen welke verbonden partijen bijdragen aan de uitvoering, welke rol zij vervullen en welke financiële bijdrage daaraan is gekoppeld. Dit versterkt de toepassing van de vierde W-vraag en maakt de geldstromen inzichtelijker.

Onder de programma's staat de beleidsmatige informatie over de manier waarop de verbonden partijen betrokken zijn en wat hun rol is bij de realisatie van de programmadoelen. In de paragraaf verbonden partijen staat de financiële informatie over de verbonden partijen en eventuele risico's voor de gemeente.

Controleverklaring

Het jaarverslag is object van accountantscontrole. Naast de controle van het financiële gedeelte van de jaarstukken is ook het jaarverslag inhoudelijk gecontroleerd. De accountant heeft zijn bevindingen vastgelegd in een rapportage aan de gemeenteraad en heeft hierbij een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Het is in het publiek belang dat de jaarstukken altijd met inbegrip van de controleverklaring toegankelijk worden voor het maatschappelijk verkeer, zoals raadsleden, burgers en andere belanghebbenden. De controleverklaring is onder de 'overige gegevens' opgenomen.

Rechtmatigheidsverantwoording

De Rechtmatigheidsverantwoording is met inachtneming van de verantwoordingsgrens in de jaarrekening opgenomen onder de overzichten en in het jaarverslag nader toegelicht in de Paragraaf Bedrijfsvoering.

1.4 Tot slot

Wij stellen u voor om:

Het jaarverslag en de jaarrekening 2025 vast te stellen;

Het gerealiseerde resultaat van € 569.000 voordelig te bestemmen door:

- een bedrag van € 50.000 toe te voegen aan de reserve gemeentelijke opvang Oekraïners vanwege de brede opgave die Hattem nog te vervullen heeft voor de opvang van diverse doelgroepen, en
- het restantbedrag van € 519.000 toe te voegen aan de algemene reserve.

Hattem, 19 mei 2026

Het college van burgemeester en wethouders van Hattem,
de secretaris, de burgemeester,

II Jaarverslag

2. Programmaverantwoording

0.0 Bestuur en ondersteuning

Bestuursakkoord

Investeren in Hattem!

We werken aan een toekomstbestendige organisatie; veerkrachtig, betrouwbaar en voorspelbaar. We vragen onze gemeentelijke organisatie om goed in verbinding te blijven staan met de stad.

We benutten de kansen die (regionale) samenwerking biedt om de realisatie van onze bovenlokale opgaven bereikbaar te maken. Dat gaat niet alleen over het pakken van kansen op cofinanciering, maar ook over het langs regionale weg werken aan zaken die lokaal effect hebben voor onze inwoners.

Wonen in Hattem!

We werken samen in Regio Zwolle met de Kop van de Veluwe (Elburg, Hattem, Heerde, Nunspeet en Oldebroek) en stemmen af hoe wij ons willen verhouden tot de verstedelijkingsopgave waar Regio Zwolle zich voor gesteld ziet. Groei in kwaliteit en groei van de brede welvaart zijn daarbij ons doel. Ons gebied moet zich in samenhang ontwikkelen, het gaat niet alleen om wonen, maar ook om klimaatadaptatie, bereikbaarheid, kwaliteit van de leefomgeving en werkgelegenheid.

Dialogen met Hattem!

Nieuwe vormen van democratie: we willen samen met de gemeenteraad komen tot nieuwe vormen van democratie waarbij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties actiever worden betrokken bij besluitvorming, beleid en uitvoering van plannen. We wensen een meer inclusieve democratie waarbij ruimte is voor initiatief en tegenspraak, waarbij we handelen vanuit de menselijke maat en een gezamenlijk toekomstbeeld van Hattem.

Programma brede ontwikkelingen

- **0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten**

Financiële opgave

Met het vaststellen van de kadernota 2025 is focus aangebracht in het verslechterde financiële meerjarenbeeld. In dat kader is een taskforce opgericht met de opdracht om in de volle breedte van de begroting te komen met maatregelen die bijdragen aan een structureel herstel van een gezond financieel perspectief.

Gelijktijdig met het opleveren van de programmabegroting is een overzicht van maatregelen opgenomen als eerste wijziging. Na goedkeuring zijn de maatregelen verder uitgewerkt in voorstellen waarover in de loop van het nieuwe begrotingsjaar is besloten. In de voor- en najaarsnota is gerapporteerd over de voortgang van beoogde resultaten en aanvullende maatregelen. De voortgang op de ombuigingsmaatregelen is bij de paragraaf Bedrijfsvoering in deze jaarrekening opgenomen.

- **0.5 - Treasury**

Rente

Het omslagpercentage (de gemiddelde toegerekende rente) is ten opzichte van de rekening 2024 en het uitgangspunt voor de begroting 2025 ongewijzigd en is bepaald op 1,0%. Het percentage ligt aan de grondslag voor de berekening van de kapitaallasten van in het verleden uitgevoerde investeringsprojecten waar financiering voor is aangetrokken.

Voor de afschrijvingen geldt dat die worden geraamd op een volledig jaar na realisatie van het werk.

Toerekening afschrijvingslasten aan de programma's (*x € 1.000*):

Programma	Omschrijving	begroot	werkelijk	verschil	
0	Bestuur en ondersteuning	290	268	22	V
1	Veiligheid	38	34	3	V
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	493	399	94	V
3	Economie				
4	Onderwijs	150	156	7	N
5	Sport, cultuur en recreatie	261	204	57	V
6	Sociaal Domein	22		22	V

Programma	Omschrijving	begroot	werkelijk	verschil
7	Volksgesondheid en milieu	370	343	26 V
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	2	2	
Totaal	Kapitaallasten:	1.624	1.406	218 V

- **0.61 - Onroerende zaakbelastingen**

De bekendste gemeentelijke belasting is de onroerendezaakbelasting (ozb). De grondslag is de WOZ-waarde. Deze wordt ieder jaar opnieuw bepaald. De afgelopen jaren is vooral de waarde van woningen sterk gestegen.

Alle onroerende zaken t.b.v. de wet WOZ zijn getaxeerd. Voor het belastingjaar 2025 zijn de aanslagen opgelegd aan de hand van de taxaties per prijspeildatum 1 januari 2024. Voor 2025 is de geraamde opbrengst ten opzichte van 2024 verhoogd met een percentage van 13,5%. Naast het gehanteerde inflatiepercentage van 4% is door de raad besloten om een extra verhoging met 5% door te voeren om een reëel en structureel sluitende de begroting te kunnen vaststellen. Gelijktijdig is er door de raad voor gekozen om het eigen vermogen aan te sterken door 2,5% extra ozb te heffen. Tijdens de beraadslagingen over voorgestelde ombuigingsmaatregelen zijn tevens keuzes gemaakt om wensen om te zetten in uitvoering. Bij amendement 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' is besloten om de uitvoering van deze wensen te dekken uit nogmaals een OZB-verhoging. Het percentage is bepaald op 2%.

In de jaarrekening is een opbrengst uit de onroerendezaakbelastingen verantwoord van € 4,6 miljoen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit voor het jaar 2025 is berekend op € 388.000. Zie voor een uitgebreide toelichting paragraaf B - Weerstandsvermogen.

- **0.7 - Algemene Uitkering**

Meer ontvangen dan begroot

De werkelijke ontvangsten uitkering gemeente fonds (zonder sociaal domein) kwamen in 2025 uit op € 24.208.866, dit is € 60.670 hoger dan begroot. Dit is met name ontstaan door de gevolgen van de Decemercirculaire 2025. De decemercirculaire is - gezien het tijdstip van verschijnen - niet meer als begrotingswijziging verwerkt. De extra baten vanwege de decemercirculaire betreffen met name een aantal taakmutaties en decentralisatie uitkeringen:

Mutaties decemercirculaire van meer dan € 5.000:

	<u>Bedrag</u>
Kinderopvang pleegouders	8.600
Weeffout Jeugdzorg	-6.300
Wet versterking regie volkshuisvesting	32.200
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein (DU)	16.700
Implementatie plateau 2 (DU)	<u>13.300</u>
	<u><u>64.500</u></u>

Uitkering gemeentefonds Sociaal Domein

De begrote algemene uitkering ten behoeve van Sociaal Domein volgens de mei circulaire 2024 gaf een begroot bedrag van € 805.329.

Als gevolg van de uitwerking van de circulaire is er € 15.151 bij geraamd zodat er over 2025 een totaalbedrag van € 828.465 over 2025 is begroot. De werkelijke ontvangsten zijn conform de begroting.

- **0.8 - Overige baten en lasten**

Stelpost loon- en prijsstijgingen

De begroting van de gemeente Hattem is samengesteld met budgetten die zijn geraamd op constante prijzen. Dat betekent dat in beginsel de raming van het budget uit het basisjaar één op één wordt doorgetrokken naar de meerjarenramingen. Loon en prijsstijgingen worden opgevangen door als lastenbudget een stelpost op te nemen die is gebaseerd op de in de algemene uitkering ontvangen

compensatie voor loonkosten- en prijsstijgingen. De compensatie is gebaseerd op de prijsontwikkeling BBP (Bruto binnenlands product). Hiermee wordt de begroting vertaald naar lopende prijzen.

De laatste jaren zien we steeds vaker dat we onze budgetten reëler begroten en we indexeringen toepassen op onze lastenbudgetten. Voorbeelden zijn onder andere de bijdragen aan verbonden partijen en verstrekte subsidies. Ook de lasten van Wmo- en Jeugdzorg worden reëel begroot door jaarlijks prognoses te maken die zijn gebaseerd op de afspraken over de indexering van de zorgtarieven en de verwachte ontwikkelingen in de zorgvraag. Door het realistisch begroten; indexatie - van budgetten op lopende prijzen (dus met indexatie) is de stelpost voor de loon- en prijsstijgingen komen te vervallen. Bijstelling naar nihil heeft plaatsgevonden bij de Voorjaarsnota 2025 .

Onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven wordt jaarlijks een basisraming opgenomen van € 1,35 per inwoner. Voor 2025 is uitgegaan van een inwoneraantal van 12.000 waardoor een bedrag van € 16.200 is begroot. In het algemeen geldt met betrekking tot investeringen dat investeringen kleiner dan € 5.000 niet worden geactiveerd (met uitzondering van gronden en terreinen) en ten laste worden gebracht van de post onvoorziene.

De basisraming van € 16.200 is in 2025 niet ingezet voor de dekking van onvoorziene uitgaven.

In de primaire begroting 2025 zijn verder aanvullende middelen begroot voor een bedrag van € 393.400 voor uitvoering van het bestuursakkoord (nieuw beleid). Het betreft hier middelen die beschikbaar zijn gekomen vanuit de herijking van het gemeentefonds en de opschalingskorting. Bij de behandeling en vaststelling door de raad van de begroting 2025 zijn ombuigingsmaatregelen vastgesteld om te komen tot een sluitende begroting. Het bedrag van € 393.400 is volledig als dekkingsmaatregel voor de financiële opgave ingezet.

• **0.10 - Mutatie reserves**

Reservepositie

Het weerstandsvermogen van de gemeente wordt uitgedrukt in een ratio. Bij de beoordeling van de ratio wordt gebruik gemaakt van een waarderingstabel die in samenwerking tussen het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente is opgesteld. Het uitgangspunt is dat de ratio hoger of gelijk moet zijn aan 1,0. Dit betekent dat het weerstandsvermogen dan als voldoende wordt gecategoriseerd en de gevolgen van risico's op kan vangen.

Ons uitgangspunt is een reëel en structureel evenwicht tussen inkomsten en uitgaven en een reservepositie die risico's afdekt en individuele tegenvallers kan opvangen. Dit maakt dat we de ontwikkeling van de weerstandsratio continu monitoren.

In onderstaand overzicht is de ontwikkeling van de reservepositie over de afgelopen jaren weergegeven:

<i>(€ x 1.000)</i>						
Reservepositie (stand 1/1)	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Algemene reserves	6.640	7.174	6.385	5.143	4.185	3.859
Bestemmingsreserves	2.115	2.402	2.429	2.553	1.955	2.132
Bestemmingsreserves (beklemd)	750	704	652	606	796	755
Voorzieningen	1.833	1.691	2.966	3.477	4.299	5.936
Saldo van baten en lasten	928	189	348	462	91	569
Totaal reserves en voorz.	12.266	12.160	12.780	12.241	11.326	13.251

De algemene reserve vaste buffer bedraagt € 4,5 miljoen. Dit betekent dat de algemene reserve die wordt ingezet onder de benaming 'vrij aanwendbaar' ultimo 2025 € 641.000 negatief bedraagt.

In 2023 is om aan de richtlijnen van het BBV te voldoen een uitname uit de reserve gedaan als dekking van de extra afschrijving op ICT-investeringen (Software as a Service) die ten onrechte zijn geactiveerd.

Mede door deze uitname en de correctie die hierop in 2024 maar ook in 2025 is doorgevoerd is een negatieve boekwaarde ontstaan.

De verplichte verwerkingssystematiek betekent daarentegen wel dat er ook geen afschrijvingslasten meer worden doorbelast aan de exploitatie. De vrijval hiervan wordt gedurende de gekozen afschrijvingstermijn jaarlijks ter compensatie van de uitname weer toegevoegd aan de reserve.

Om de positie van de algemene reserve versneld aan te sterken, is in 2025 het besluit om de opbrengst van een 2,5% verhoging van de onroerende zaakbelastingen toe te voegen aan de reserve doorgevoerd. Het bedrag bedraagt € 99.000.

Aan de reserves is over 2025 per saldo een bedrag van € 191.000 onttrokken.
Te weten aan:

Reserveontwikkeling 2025	(x € 1.000,--)
Algemene reserve *	-326
Reserve frictiekosten (opgeheven)	-11
Egalisatiereserve Sociaal Domein	127
Reserveontwikkeling 't Veen	60
Reserve dekking kapitaallasten	-41
Totaal:	-191

* Inclusief het voordelig rekeningsaldo 2024 van € 91.000

• 0.11 - Resultaat van de rekening van baten en lasten

Resultaat

Het gerealiseerde totaal van het saldo van baten en lasten bedraagt voordelig € 287.000 (afgezien van reservemutaties). Het saldo van deze reservemutaties bedraagt voordelig € 282.000, zodat het gerealiseerde resultaat (na reservebestemming) € 569.000 voordelig bedraagt (kleine verschillen door afronding van bedragen).

Het voordelig gerealiseerde resultaat is tot nadere besluitvorming verantwoord op de post "Saldo van rekening van baten en lasten".

Op begrotingsbasis was een voordelig saldo voorzien van € 52.000 opgebouwd als volgt:

	Begroting 2025		Rekening 2025	
Uitkomst oorspronkelijke begroting 2025	14.000	V		
Voorjaarsnota	789.000	N		
Kadernota	33.000	N		
Najaarsnota	860.000	V		
Uitkomst jaarrekening 2025			569.000	V
Uitkomst per saldo	52.000	V	569.000	V

Het saldo van de rekening 2025 kent een voordelig verschil ten opzichte van de begroting 2025 van € 517.000. Dit bedrag is een resultante van de over de diverse programma's verantwoorde uitgaven, inkomsten en verrekeningen met de reserves. Van het rekeningresultaat wordt op hoofdlijnen een analyse gegeven.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Bedrijfsvoeringsorganisatie Noord-Veluws Archief (GR NoVA)	GR	0	Bestuur en ondersteuning
Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O	GR	0	Bestuur en ondersteuning
Alliander	NV	0	Bestuur en ondersteuning
Vitens	NV	0	Bestuur en ondersteuning
BNG Bank	NV	0	Bestuur en ondersteuning
Leisurelands	BV	0	Bestuur en ondersteuning

Gemeenschappelijke Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Noord-Veluws Archief (GR NoVA) gevestigd te Elburg

---

Doel:

- a) het uitvoeren van het bepaalde in de Archiefwet 1995;
- b) het vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis door het opbouwen en beheren van een brede collectie (regionaal) historische bronnen en deze op een actieve wijze dienstbaar maken voor het publiek.

Betrokkenen:

Aan deze gemeenschappelijke regeling doen de gemeenten Elburg, Epe, Ermelo, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet en Oldebroek mee.

Bestuurlijk belang:

De acht colleges van B&W nemen de besluiten voor een goede uitvoering van de Archiefwet 1995.

Financieel belang:

- Omvang financieel belang: 6,2%
- Verdeling kosten: de financiële verordening bevat de verdeelsleutel en de berekeningsmethodiek voor de bijdrage van de deelnemers
- Aandelen: n.v.t.
- Dividend: n.v.t.
- Eigen vermogen 2025: n.n.b.
- Vreemd vermogen 2025: n.n.b.
- Resultaat: n.n.b.
- In de begroting Hattem 2025 is een gemeentelijke bijdrage opgenomen van € 114.960

Ontwikkelingen:

De GR NoVA is opgericht met ingangsdatum 1 juli 2025.

Voor de periode 'tweede helft 2025' is nog geen balans opgesteld. Deze wordt opgesteld ten behoeve van de Begroting 2026 – 2029.

Beleidsvoornemens:

Geen.

Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O

Doel:

Verhogen van de kwaliteit van beleid. De samenwerking moet leiden tot schaalvoordelen en kostenbesparingen op het gebied van automatisering.

Het doel van deze gemeenschappelijke regeling is een verder professioneel beheer van onze IT infrastructuur en services op het gebruik van moderne tooling.

Betrokkenen:

Aan deze gemeenschappelijke regeling doen de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek (H2O) mee.

Bestuurlijk belang:

Het bestuur van de GR wordt gevormd uit de portefeuillehouders van de afzonderlijke colleges.

Financieel belang:

Begroting van de GR is gebaseerd op een Producten en Diensten Catalogus (PDC). Deze wordt jaarlijks gemonitord. De kosten worden specifiek toegerekend aan de gemeenten (vertaald in een deelnemer bijdrage per gemeente).

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	niet bekend	0	-39	-215
Vreemd vermogen	niet bekend	2.985	2.985	2.912
Resultaat	niet bekend	0	-39	-215

(bron: programmabegroting BVO H2O 2025-2028 en Jaarrekening 2024 en eerder)

- Omvang financieel belang: 22,5% (afgerond)
- In de begroting 2025 is een gemeentelijke bijdrage opgenomen voor het BVO-deel van € 737.000.

Ontwikkelingen:

Geen.

Beleidsvoornemens:

Geen.

N.V. Alliander gevestigd te Amsterdam

Doel:

Alliander is een netwerkbedrijf dat zorgt voor het vervoeren van energie en daaraan gerelateerde producten aan particuliere en zakelijke klanten op een betrouwbare, veilige en maatschappelijk verantwoorde manier.

Betrokkenen:

Aandeelhouder is een aantal provincies en een groot aantal gemeenten in Zuid-Holland, Friesland, Gelderland, Noord-Brabant en Noord-Holland.

Bestuurlijk belang:

De aandeelhoudersvergaderingen worden bijgewoond door de portefeuillehouder.

Financieel belang:

- Aandelen: de gemeente Hattem houdt per 1 januari 2025 169.659 aandelen NV Alliander in bezit met een nominale waarde van € 1,65 per aandeel.

Met jaarlijkse rentebaten van € 15.000.

- Dividend: voor 2025 wordt een dividend geraamd van € 124.000
- Verwacht dividend 2024 (€ 0,70 per aandeel); € 118.000, ontvangen in 2025
- Uitgekeerd dividend 2023 (€ 0,88 per aandeel): € 149.000

x € 1,-- miljoen	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	6.203	niet bekend	6.038	4.749
Vreemd vermogen	7.960	niet bekend	6.918	6.897
Resultaat	289	niet bekend	976	267

(Bron: website Alliander - Jaarrekeningen)

De gegevens van de begroting 2025 zijn niet beschikbaar.

Ontwikkelingen:

N.V. Alliander is het netwerkbedrijf dat in 2009 werd afgesplitst van Nuon.

Beleidsvoornemens:

Geen.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel:

Het uitoefenen van een publiek (drink)waterbedrijf, daaronder begrepen de winning, productie, transport, verkoop en distributie van water, evenals het verrichten van alles wat met de publieke watervoorziening verband houdt of daaraan bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin van het woord.

Betrokkenen:

Aandeelhouders van de vennootschap Vitens N.V. is een aantal provincies en een groot aantal gemeenten in Gelderland, Overijssel, Flevoland en Midden-Nederland.

Bestuurlijk belang:

De gemeente Hattem heeft een wethouder in de aandeelhoudersvergadering.

Financieel belang:

- Aandelen: de gemeente Hattem heeft 10.682 aandelen in bezit met een nominale waarde van € 1,--. Binnen de continuïteitsdoelstelling is de solvabiliteit m.i.v. boekjaar 2019 te laag en wordt er tot nader besluit (AvA) geen dividend uitgekeerd.
- Vanaf 2025 wordt dividend begroot € 9.600 (afgerond)
- Geen dividend uitgekeerd over de boekjaren 2021-2024

x € 1,-- miljoen	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	809	niet bekend	714	678
Vreemd vermogen	1.846	niet bekend	1.684	1.560
Bedrijfsresultaat	90,6	niet bekend	34,5	27,2

(Bron: website Vitens - Jaarrekening 2025 en eerder)

De gegevens van de begroting 2025 zijn niet beschikbaar.

Ontwikkelingen:

Al enige jaren heeft Vitens te maken met financiële ratio's die onder druk staan door het hoge investeringsniveau en de lage WACC (in 2023: 2,9%). Dat is een ratio die wordt vastgelegd door de Autoriteit Consument en Markt. De ratio heeft als gevolg dat wanneer het bedrijfsresultaat van Vitens boven de WACC uit komt, Vitens de overwinst het jaar daarop in de tarieven moet teruggeven.

De solvabiliteit in 2025 was 30,5%. In de begroting 2025-2028 verwachten we dat er vanaf 2024 weer dividend wordt uitgekeerd van € 0,90 per aandeel, afgerond € 9.600 per jaar.

In het jaarverslag wordt vermeld dat er pas dividend wordt uitgekeerd als de solvabiliteit boven 35% komt.

Beleidsvoornemens:

Geen.

N.V. Bank voor Nederlandse Gemeenten gevestigd te 's Gravenhage

Doel:

De bank Nederlandse Gemeenten is voor overheden en instellingen voor het maatschappelijke belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. De strategie van de bank is gericht op het behouden van substantiële marktaandelen in het Nederlands maatschappelijk domein en het handhaven van een excellente kredietwaardigheid (Triple A). Daarnaast streeft zij naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders. De BNG biedt financiële diensten op maat, zoals kredietverlening, betalingsverkeer, advisering en elektronisch bankieren. Daarnaast neemt zij deel aan projecten in de vorm van publiek private samenwerking.

Betrokkenen:

Overheden en instellingen op het gebied van volkshuisvesting, gezondheidszorg, onderwijs, cultuur en openbaar nut (publieke sector).

Bestuurlijk belang/participatie:

De gemeente Hattem participeert in het aandelenkapitaal.

Financieel belang:

- Algemeen: De bank is een structuurvennootschap. Het rijk is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en het waterschap. Aangezien de aandeelhouders van de bank alle overheden zijn, is de BNG vanzelfsprekend onderdeel van de publieke sector.
- Aandelen: de gemeente Hattem heeft per 1 januari 2024 een aantal van 30.030 aandelen in bezit met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel.
- Dividend: voor 2025 wordt een dividend geraamd van € 50.000
- Verwacht dividend 2024 (€ 2,51 per aandeel); € 75.000, ontvangen in 2025
- Uitgekeerd dividend 2023 (€ 2,13 per aandeel); € 64.000

x € 1 mln	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	4.900	niet bekend	4.800	4.700
Vreemd vermogen	110.700	niet bekend	123.100	110.800
Resultaat	172	niet bekend	294	254

(Bron: website BNG - Jaarrekening 2025 en eerder)

De gegevens van de begroting 2025 zijn niet beschikbaar.

Ontwikkelingen:

Geen.

Beleidsvoornemens:

Geen.

Leisurelands gevestigd te Arnhem

Doel:

De handelsnaam van RGV Holding BV is Leisurelands. Leisurelands heeft tot taak de behartiging van het gemeenschappelijke belang van de deelnemende gemeenten wat betreft de ontwikkeling van recreatieve en toeristische mogelijkheden in het gebied, dit met bescherming van het landschappelijke karakter. RGV Holding B.V. is eigenaar van in totaal 19 openbare, laagdrempelig toegankelijke recreatiegebieden waaronder jachthaven Hattem en Heerderstrand.

Betrokkenen:

Aan de recreatiegemeenschap wordt onder andere door Veluwe gemeenten deelgenomen, waaronder de gemeente Hattem.

Bestuurlijk belang:

De vergaderingen van het algemeen bestuur worden bijgewoond door de portefeuillehouder.

Financieel belang:

- Aandelen: de gemeente Hattem heeft 1 aandeel in Leisurelands.
- Dividend: n.v.t.

x € 1.000	Begroot 2026	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	niet bekend	niet bekend	84.762	81.273
Vreemd vermogen	niet bekend	niet bekend	17.409	16.593
Resultaat	niet bekend	niet bekend	4.390	5.158

(Bron: Jaarrekening Leisurelands 2024, geconsolideerde balans en Resultaat voor belastingen)

De gegevens van de begroting 2025 zijn niet beschikbaar.

Ontwikkelingen:

Hattem heeft om niet aandelen verworven in de besloten vennootschap RGV Holding. Het verwerven van de aandelen dient een algemeen belang. Met het verkrijgen van de aandelen worden geen financiële verplichtingen aangegaan.

Taakvelden

0.1 Bestuur

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Ontwikkelingen

Bestuur

Wethouderspensioenen

Alle werknemers die in Nederland pensioen opbouwen, worden overgezet naar het nieuwe pensioenstelsel volgens de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De pensioenen van politieke ambtsdragers, waaronder ook wethouders, vallen momenteel onder de Algemene pensioen- en uitkeringswet politieke ambtsdragers (Appa).

Met de overgang naar het nieuwe stelsel gaan overheidsorganisaties vanaf 1 januari 2028, de beoogde datum, premies betalen aan het ABP voor de pensioenopbouw.

De Commissie BBV heeft in december 2025 een uitspraak gedaan over de uitgangspunten en het Appa-fonds. De gemeente dient een voorziening voor wethouderspensioenen aan te houden waarmee de gemeente tot aan de overdrachtsdatum van het Appa-fonds individuele waardeoverdracht van (oud) wethouders moet blijven faciliteren. Tegelijkertijd - en dat is nieuw sinds de uitspraak van de Commissie BBV - dient de gemeente rekening te houden met opslagen die horen bij een collectieve overdracht naar het Appa-fonds.

De hoogte van de pensioenaanspraken is gebaseerd op de jaarlijkse berekening die wordt opgesteld door een onafhankelijke pensioenadviseur. Zodat de voorziening wethouders-pensioenen van voldoende omvang is om bij overdracht aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

Gemeenteraad

Doel/Effect

De gemeenteraadsleden zijn door de inwoners van Hattem gekozen en nemen beslissingen in algemeen belang. Ook in 2025 zijn er vele besluiten genomen over diverse plannen en budgetten. De zichtbaarheid van de raad is verbeterd door aankondigingen en terugblikken van raadsvergaderingen en door publicaties van interviews met raads- en commissieleden in De Hattemer.

Met 'Raad op Straat' en de cursus 'Politiek Actief' is de betrokkenheid van de Hattemers bij het werk van de gemeenteraad vergroot. Meerdere in Hattem gevestigde bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben regelmatig contact gehad met raadsleden.

Verantwoording:

- De gemeenteraad is in gesprek geweest met de Hattemse samenleving over de toekomst en de daarbij behorende visies.
- De gemeenteraad stuurde voornamelijk op hoofdlijnen en gaf invulling aan de kader stellende en controlerende rol.
- De raadsleden hebben zich door-ontwikkeld en o.a. een cursus over politieke debatvaardigheden gevolgd.
- Het griffieteam is klein en de ambitie van de raad is groot. De geboden ondersteuning door de griffier, raadsadviseur en griffiemedewerker werd als professioneel en zorgvuldig beoordeeld.
- De werkgroep 'Raadscommunicatie' is met voorstellen gekomen om haar doelstelling te behalen en er zijn diverse acties uitgevoerd. Door de financiële positie van de gemeente kon helaas niet alles gerealiseerd worden.
- De vertrouwenscommissie heeft het proces van de herbenoeming van de burgemeester op een zorgvuldige manier uitgevoerd.

Samenwerkingsagenda Kop van de Veluwe

Doel/Effect

Werken aan gezamenlijke opgaven op het gebied van economie, arbeidsmarkt, woningbouw, klimaat, mobiliteit en stikstof, waardoor de regio Kop van de Veluwe economisch sterker en leefbaarder wordt.

Verantwoording:

- De gebiedsopgave waar Hattem direct bij betrokken is, Kop van de Kop, is in voorbereiding gebracht en start in 2026 met uitvoering.
- In gezamenlijkheid namens de Kop van de Veluwe een aanvraag ingediend voor de Regiodeal Regio Zwolle. Van de aanvraag namens Hattem is ongeveer €300.000 toegekend.

Daarnaast ontvangt Hattem €150.000 van provincie Gelderland om te besteden ter verlaging van de gemeentelijke bijdrage voor de subsidiabele activiteiten.

- Ambtelijk en bestuurlijk samengewerkt binnen de Regio Zwolle en Kop van de Veluwe op het gebied van ruimte, economie en bedrijventerreinen en menselijk kapitaal. Onder andere de regionale sponsstrategie, integrale kaart, economische monitor zijn opgeleverd en het Regionaal Werk Centrum gestart. Daarnaast blijven we projecten continueren, zoals Groei Vooruit en Upgrade Jezelf. Tevens is in 2025 bestuurlijk beslist over de splitsing van de Noord Veluwe RES-regio naar Kop van de Veluwe en EHPZ (Ermelo, Harderwijk, Putten, Zeewolde). Dit wordt per 2026 in de Kop van de Veluwe opgepakt.
- Er is continu afstemming met provincie Gelderland als samenwerkingspartner. Kop van de Veluwe wordt steeds meer als regio aangesproken. Bijvoorbeeld voor ontwikkelingen op het gebied van stikstof. Hiervoor is een regionaal adviseur Stikstof aangenomen, die deelneemt aan de werkgroep Aanpak Veluwe van provincie Gelderland (geïnitieerd door het Rijk).

Meerjarige agenda Regio Zwolle 2024-2028

Doel/Effect

In Regio Zwolle werkt Hattem samen met 21 andere gemeenten, 4 provincies, 4 waterschappen, ondernemers, onderwijs en maatschappelijke organisaties aan de brede welvaart voor huidige en toekomstige inwoners en ondernemers. Dit doen we op het gebied van arbeidsmarkt, economie en ruimte.

Verantwoording:

- We hebben de werkwijze van de Human Capital Agenda gecontinueerd met bijvoorbeeld Upgrade Jezelf en Groei Vooruit.
- De verbetering van de ondernemersdienstverlening is gecontinueerd met belondes met ondernemers en er is een bedrijvenregister gelanceerd om lokaal inkopen te stimuleren.
- De NOVEX-programma's worden opgezet en uitgevoerd, waaronder de sponsstrategie die ertoe heeft geleid dat water- en bodem sturend werken als een sturend principe is opgenomen in de regio Kop van de Veluwe.
- Het Public-Affairs netwerk is gestart in 2025, met een nieuwe portefeuillehouder Public Affairs. Het lobbyadvies is vastgesteld.
- De aanvragen voor de Regiodeal Regio Zwolle zijn beoordeeld. De toegekende middelen kunnen tot eind 2028 besteed worden.
- De Gateway review (tussentijdse evaluatie) is door een onafhankelijke partij uitgevoerd.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	2.039	2.137	2.563	2.610	-47
Totaal baten	-29	85	-346	-378	32
Gerealiseerd totaal	2.011	2.222	2.218	2.232	-15
Verrekening met reserves	-141	-104	-104	-104	
Gerealiseerd resultaat	1.870	2.118	2.114	2.128	-15

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Binnen Kop van de Veluwe is de gebiedsopgave Kop van de Kop gestart met de voorbereiding. De uitvoering start in 2026. 21
- Loonkosten raad, commissies, griffie en dagelijks bestuur. Doorbelasting van salariskosten vindt plaats bij het opstellen van de jaarrekening. Daarnaast is het resultaat ook afhankelijk van de verrekening pensioenen oud bestuurders. 80
- Toevoeging pensioenvoorziening wethouders als gevolg van APPA herrekening -146
- Kosten accountantscontrole -31
- Inleenkosten Noord Veluwe Bereikbaar. Betreft voornamelijk de doorbelaste overhead die is opgesteld bij de jaarrekening. Daarnaast heeft geen inleen plaatsgevonden. 30

(€ x 1.000)

Baten

- Doorberekende kosten Rekenkameronderzoek 22
- Doorberekende kosten Noord Veluwe Bereikbaar 10

Totaal

-14

Voorgesteld wordt het restantbudget van de gebiedsopgave Kop van de Kop van € 21.000 via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Frictiekosten / wachtgeldvergoedingen bestuurders	-104.300	-104.300
Totaal	-104.300	-104.300

0.2 Burgerzaken

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Verkiezingen

In 2025 zijn de Tweede Kamerverkiezingen georganiseerd. De voorbereiding en uitvoering hiervan lagen in handen van een geheel nieuw team. Ondanks deze nieuwe samenstelling zijn de werkzaamheden professioneel en zorgvuldig uitgevoerd. Medewerkers uit verschillende onderdelen van de organisatie hebben zich gezamenlijk ingezet voor een ordelijk en betrouwbaar verloop van het verkiezingsproces.

De voorbereiding, uitvoering en nazorg van de verkiezingen zijn conform planning verlopen. Daarbij is aandacht besteed aan de correcte inrichting van de stembureaus, de werving en scholing van stembureauleden en de informatievoorziening richting kiezers. Dankzij deze gezamenlijke inzet konden inwoners op een toegankelijke en betrouwbare wijze hun stem uitbrengen.

Ook is het afgelopen jaar gewerkt aan de voorbereiding en organisatie van de Gemeenteraadsverkiezingen. Hierbij is voortgebouwd op de opgedane ervaringen, met als doel ook deze verkiezingen efficiënt, zorgvuldig en betrouwbaar te laten verlopen.

Burgerzaken

Doel/Effect

Zorgdragen voor het actueel houden van de Basisregistratie Personen (BRP).

Behandelen van aanvragen en de uitgifte van documenten voor burgers in relatie tot burgerzaken en het BRP zoals akten, identiteitskaarten of rijbewijzen.

Verantwoording:

In het afgelopen jaar is uitvoering gegeven aan de wettelijke taak om de Basisregistratie Personen (BRP) actueel en betrouwbaar te houden en om burgers te voorzien van producten en diensten op het gebied van burgerzaken.

De inspanningen waren gericht op het registreren, verwerken en beheren van persoonsgegevens en burgerlijke staat, evenals het behandelen van aanvragen en het uitgeven van officiële documenten.

In dit kader zijn onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Behandeling en uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen.
- Verstrekking van eigen verklaringen ten behoeve van rijbewijzen (gezondheidsverklaringen).
- Verwerking van erkenningen, geboorteakten, overlijdensakten, huwelijksakten, echtscheidingsakten en geregistreerde partnerschappen.
- Verwerking van verhuizingen (binnen en buiten de gemeente), verklaringen naamgebruik en aanvragen voor Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).
- Verstrekking van uittreksels uit de BRP en burgerlijke stand, bewijs van in leven zijn en attestaties de vita.
- Afhandeling van naturalisaties, eerste inschrijvingen, emigraties en vestigingen vanuit het buitenland.
- Verwerking van mutaties in de begraafplaatsadministratie.

Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd conform de geldende wet- en regelgeving en met aandacht voor kwaliteit, dienstverlening en privacybescherming. Door deze inspanningen is de actualiteit en betrouwbaarheid van de BRP gewaarborgd en zijn inwoners tijdig en correct bediend bij hun aanvragen en meldingen.

Secretarieleges burgerzaken

Doel/Effect

In rekening brengen van leges burgerzaken voor het behandelen van aanvragen en de uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen, naturalisatie/optie-verzoeken en uittreksels/akten.

Verantwoording:

In het afgelopen jaar zijn leges in rekening gebracht voor het behandelen van aanvragen en de uitgifte van reisdocumenten en rijbewijzen, naturalisatie/optie-verzoeken en uittreksels/akten. Hiermee is uitvoering gegeven aan de vastgestelde legesverordening en de bijbehorende tarieventabel.

De inspanningen waren gericht op een juiste, tijdige en rechtmatige heffing en invordering van leges, waarbij uniformiteit en transparantie richting burgers zijn gewaarborgd.

In dit kader zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:

- Het heffen van leges conform de geldende legesverordening en de bijbehorende tarieventabel.
- Het zorgvuldig toepassen van vastgestelde tarieven bij aanvragen voor onder meer reisdocumenten, rijbewijzen en uittreksels.
- Het uitvoeren van de invordering van leges volgens de geldende procedures, waarbij geen kwijtschelding is verleend.
- Het bewaken van een correcte administratieve verwerking en tijdige afdracht van de ontvangen leges.

Door deze inspanningen is een rechtmatige en doelmatige inning van leges gerealiseerd en is bijgedragen aan een transparante en financieel verantwoorde uitvoering van de taken op het gebied van burgerzaken.

Verkiezingen

Doel/Effect

Organiseren van Tweede Kamer verkiezingen.

Verantwoording:

In het afgelopen jaar zijn de wettelijke taken met betrekking tot de organisatie en uitvoering van verkiezingen zorgvuldig en volgens de geldende regelgeving uitgevoerd. Doel hiervan was het waarborgen van een toegankelijk, betrouwbaar en transparant verkiezingsproces voor alle kiesgerechtigde inwoners.

De inspanningen waren gericht op een goede voorbereiding, uitvoering en afwikkeling van de verkiezingen.

In dit kader zijn onder andere de volgende werkzaamheden verricht:

- Het inrichten, opbouwen en faciliteren van stembureaus op de vastgestelde locaties.
- Het werven, instrueren en inplannen van leden en voorzitters van stembureaus.
- Het verzorgen van stempassen, kandidatenlijsten en stembiljetten.
- Het uitvoeren van communicatiewerkzaamheden via onder meer gemeentepagina's, website en andere media om inwoners te informeren over de verkiezingen.
- Het organiseren en faciliteren van tellocaties voor de stemopneming na afloop van de verkiezingsdag.
- Het verzorgen van de administratieve afhandeling en uitbetaling van presentiegelden aan leden van de stembureaus.

Door deze inspanningen is een ordelijk, betrouwbaar en transparant verloop van de verkiezingen gerealiseerd, waarbij de toegankelijkheid en integriteit van het stemproces zijn gewaarborgd.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	358	337	453	511	-58
Totaal baten	-282	-186	-276	-301	25
Gerealiseerd totaal	76	151	177	210	-34
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	76	151	177	210	-34

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Burgerlijke stand - inleen/loonkosten personeel -88
- Leges reisdocumenten 12
- Verkiezingen tweede kamer 18

Baten

- leges paspoorten, rijbewijzen en leges algemeen 25

Totaal

-33

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Gronden

Doel/Effect

Uitvoering geven aan het grondbeleid door aan- en verkopen van gronden en beheren van gronden in eigendom.

Verantwoording:

In 2025 hebben er een beperkt aantal verkoop- en ruiltransacties plaatsgevonden. Daarnaast zijn de werkzaamheden met name gericht op het reguliere beheer en actualisatie van huur- en andere overeenkomsten.

Overige gebouwen en opstallen

Doel/Effect

Uitvoering geven aan beleid door aan- en verkopen opstallen en beheren van opstallen in eigendom.

Verantwoording:

Het afgelopen jaar is voornamelijk gericht op het reguliere beheer en actualisatie van de gemeentelijke opstallen.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	174	222	233	220	13
Totaal baten	-63	-40	-40	-64	23
Gerealiseerd totaal	111	181	193	156	37
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	111	181	193	156	37

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Loon en machinekosten

13

Baten

- verkoop grond, (erf)pacht en verhuur

23

Totaal

36

0.4 Overhead

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Overhead is opgebouwd uit verschillende deelprojecten. Deze vallen onder de besturende - en ondersteunende processen en zijn samengebracht binnen de keten ondersteuning. Vanuit de keten wordt sturing en ondersteuning geboden aan medewerkers in de primaire processen.

De keten ondersteuning wil als resultaatgerichte dienstverlener, op een professionele wijze het bestuur en de organisatie ondersteunen bij het organiseren, uitvoeren en verantwoorden van haar taken. Keten ondersteuning zorgt voor efficiëntie, continuïteit en kwaliteit.

Binnen de keten ondersteuning zijn teams/taakvelden gepositioneerd. Hieronder wordt per taakonderdeel beschreven welke doelen/effecten zijn nagestreefd en welke inspanningen dat heeft gevraagd. De bovenstaande missie van de keten staat daarbij centraal.

Ondersteuning in de vorm van ICT is onder gebracht in een gemeenschappelijke regeling met de gemeenten Heerde en Oldebroek (H2O).

Ontwikkeling KCC

In het afgelopen jaar is een belangrijke stap gezet in de verdere ontwikkeling van het Klantcontactcentrum (KCC). Eerder in het jaar is aan de gemeenteraad een presentatie gegeven waarin de belangrijkste aandachtspunten en speerpunten van het verbeterplan zijn toegelicht.

Door capaciteitsproblemen kon het verbeterplan op meerdere onderdelen niet volledig volgens planning worden uitgevoerd. Desondanks zijn er zichtbare en waardevolle stappen gezet in de verdere professionalisering van het KCC. Een belangrijk onderdeel hiervan was de aanpassing van de openingstijden. Deze sluiten beter aan bij de beschikbare financiële middelen en de schaalgrootte van de gemeente Hattem. Hierdoor is een betere balans gerealiseerd tussen bereikbaarheid, kwaliteit van dienstverlening en een doelmatige inzet van capaciteit.

In het komende jaar wordt de verdere uitrol van het verbeterplan voortgezet, met als doel de dienstverlening aan inwoners en ondernemers verder te versterken en te optimaliseren.

Toekomstbestendig organiseren.

Ondanks dat de financiële opgave het afgelopen jaar veel aandacht van de gehele organisatie heeft gevraagd, hebben we kans gezien om op deelgebieden verder te werken aan de doorontwikkeling van de organisatie. Er zijn maatregelen voorbereid om werkprocessen aan te passen en de inzet van medewerkers te optimaliseren. We willen financieel gezond blijven en gelijktijdig blijven bouwen aan een organisatie met betekenisvol werk en goede randvoorwaarden om het werk uit te voeren.

We hebben onderzocht op welke manier we de sturing op de organisatie en uitvoering van het werk kunnen verbeteren. In de praktijk bleek dat samen sturing onvoldoende houvast biedt voor effectief en resultaatgericht werken.

We gaan de organisatie verder ontwikkelen vanuit heldere sturing en verantwoordelijkheden waaronder integrale managementverantwoordelijkheden. Deze koersaanpassing vraagt om aanpassingen in structuur, rolverdeling en werkwijze. In zorgvuldig overleg met medewerkers en OR gaan we dat in 2026 met elkaar vormgeven en werkend maken.

Wanneer teamleden duidelijk weten wie wat doet, ontstaat er meer rust en balans in het werk. Dit helpt niet alleen om de werkdruk te verdelen, maar zorgt er ook voor dat mensen kunnen groeien in het nemen van verantwoordelijkheid. Daarnaast is het maken van heldere en tijdige keuzes essentieel. Wanneer teams duidelijk weten wat wel en niet wordt opgepakt, wordt verwarring voorkomen en ligt de focus op de gestelde prioriteiten. Dit draagt bij aan een efficiënte werkwijze en een goede werkbalans voor alle medewerkers. Het werken met integraal management sluit hierop aan.

Personeel – formatie in tijden van krimp

Via de "basis op orde" hebben we geïnvesteerd in ons personeelsbestand en onze medewerkers en hebben onze inhuur verminderd. We hebben een impuls gegeven aan het sturen op de kosten voor het in dienst hebben van medewerkers. De taakstelling voor toekomstbestendig organiseren, geldt hierbij als vliegwiel. Hierbij hebben we keuzes moeten maken in de uitvoering van taken. In de eerste fase van de bezuinigingen hebben we formatie (incidenteel) bevroren en het werk dat daarvoor gepland stond niet, minder of anders uitgevoerd. Deze aanpak geeft houvast maar schuurt soms ook. Met deze maatregel verwachten we een belangrijke bijdrage te leveren aan de taakstelling voor productiviteitsgroei (beter, sneller, goedkoper) zoals in het pakket van de ombuigingen is overeengekomen.

Gelijktijdig met de sturing op de ontwikkeling van de vaste formatie en bezetting, is de grip op de inhuur van extern personeel verbeterd. We werken voortaan met categorieën – 1) zorg voor continuïteit dienstverlening door uitval wegens ziekte, 2) tijdelijke inhuur in geval van moeilijk vervulbare functies en 3) inhuur expertise voor een project of opgave waarvoor we zelf geen volwaardige functie/takenpakket kunnen organiseren. Uiteraard is in alle gevallen pas sprake van inhuur zodra is vastgesteld dat deze maatregel ook de zogenaamde "3 O" toets doorstaat.

Het algemene budgetkader van 2% van de loonsom gold ook het afgelopen jaar als uitgangspunt. Het beeld over het afgelopen jaar bevestigt de noodzaak van strakke(re) sturing op inhuur. We zijn het afgelopen jaar voor een bedrag van € 278.000 binnen het beschikbare budget voor personele inzet gebleven. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het in de jaarrekening opgenomen overzicht 'toelichting personeelslasten 2025'.

Om scherp te blijven sturen op onze taken, kosten en werkbalans van de medewerkers is de uitvoering van een benchmark van wezenlijkst belang. Het onderzoek zal in de eerste helft van volgend jaar worden uitgevoerd. De uitkomsten worden gebruikt voor een structureel formatievoorstel in 2026. Ook het afgelopen jaar hebben we gemerkt dat we moeten blijven groeien in samenwerken.

Procesmanagement (nog) geen vaste voet aan de grond.

Door procesmanagement willen we onze werkprocessen optimaliseren, inefficiënties verminderen en sneller inspelen op veranderingen. Het afgelopen jaar hebben we geen stappen gezet om deze werkwijze structureel in te bedden. Dit blijft evenwel onze ambitie- we verwachten met procesmanagement namelijk niet alleen hogere productiviteit, maar ook een betere klantbeleving, omdat werkprocessen gestroomlijnder en betrouwbaarder worden.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	7.621	6.684	7.092	6.915	177
Totaal baten	-184	302	-201	-299	98
Gerealiseerd totaal	7.438	6.986	6.892	6.617	275
Verrekening met reserves	-462	-194	-313	-231	-84
Gerealiseerd resultaat	6.976	6.791	6.579	6.386	191

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Niet alle middelen van de medio 2025 nieuw opgerichte Gemeenschappelijke Regeling Noord Veluws Archief (GR NoVA) zijn in 2025 ingezet. 172
- Onderhoud en energiekosten stadhuis 59
- Personeel- en inleenkosten. 470
Personeel en inhuur wordt periodiek gemonitord. De september monitor gaf geen aanleiding tot bijstelling. De afwijking wordt voornamelijk veroorzaakt door de toerekening aan exploitatie, grexen en projecten en betreft voornamelijk eigen personeel.
- Personeelsbeleid -40
- Exploitatiekosten machines-materieel 22
- Informatisering en automatisering (ICT) - SaaS-oplossingen -302
- Storting voorziening verlofsparen personeel -61
- Juridische kosten -53

Baten

- *

Totaal

267

Voorgesteld wordt het restantbudget van Noord Veluws Archief (NoVA) van € 117.700 via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

* Baten vanuit de doorbelasting systematiek zijn verrekend binnen de lasten.

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Friciekosten / personeel	-104.400	-91.400
▪ Budgetoverheveling 2024 – ICT SaaS-oplossingen	-22.000	-22.000
▪ Budgetoverheveling 2024 – Verbeteren informatievoorziening	-40.000	-40.000
▪ Budgetoverheveling 2024 – Achterstanden archieven depot Epe	-57.000	-
▪ ICT uitgaven SaaS	-117.100	-117.100
▪ ICT uitgaven applicatielandschap M2A	-146.600	-134.300
▪ Dotatie vrijval kapitaallasten SaaS-oplossingen	174.200	174.200
Totaal	-312.900	-230.600

0.5 Treasury

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Efficiënt Treasurybeleid

Doel/Effect

Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de hieraan verbonden doelmatige inzet en risico's.

Verantwoording:

Bij het aangaan van kasgeldleningen leningen worden de gevolgen voor de kasgeldlimiet meegewogen, bij langlopende leningen geldt dit voor de renterisiconorm.

Ieder kwartaal wordt de liquiditeitspositie getoetst aan de kasgeldlimiet.

In 2025 zijn er geen kasgeld- of langlopende leningen aangetrokken.

Er zijn geen overschrijdingen geweest van de kasgeld- of renterisiconorm, zie de paragraaf financiering voor de verdere toelichting.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	348	138	138	710	-571
Totaal baten	-720	-325	-367	-936	568
Gerealiseerd totaal	-373	-187	-229	-226	-3
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-373	-187	-229	-226	-3

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- 1. Het doorbelaste rentedeel van de kapitaallasten - dit zijn baten - is abusievelijk als lasten begroot. In de rekening zijn deze als gerealiseerde baten geboekt. -425
- 2. Rente en aflossing op uitstaande geldleningen -146

Baten

- 1. De gerealiseerde, doorbelaste rente is niet als baten begroot 381
- 3. De rentebaten waren hoger dan verwacht door een gemiddeld hoger saldo op de rekening-courant bij het ministerie (schatkistbankieren) en een hoger vergoed rentepercentage dan verwacht, voordeel € 41.000. Hierdoor hoeft er minder rente te worden doorbelast. 41
- 2. Rente en aflossing op uitstaande geldleningen 146

Totaal

-3

Op begrotingsbasis werd een positief renteresultaat verwacht van € 229.000. In de rekening is dit nagenoeg gerealiseerd (€ 226.000), op een klein nadeel van € 3.000 na (het saldoverschil).

ad 2. De ontvangen rente en aflossing op uitstaande geldleningen (baten) is per definitie budgettair neutraal met door de gemeente te betalen rente en aflossing aan de kredietverstrekker (lasten). Budgettair neutraal in zowel de begroting als de rekening.

In de begroting zijn zowel de baten als de lasten niet opgenomen.

Zodat het verschil tussen de begroting van € 0 en de realisatie € 146.000 bedraagt.

0.61 OZB woningen

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

OZB-woningen

Doel/Effect

Genereren van inkomsten om het gemeentelijke takenpakket te dekken, door het heffen van gemeentelijke belasting op eigenaren woningen.

Verantwoording:

- Vanaf september 2024 werkt de gemeente Hattem samen met Heerde, Oldebroek en Elburg (H2OE) voor het heffen en innen van gemeentebelastingen. Voor inwoners verandert er weinig: contact loopt via de eigen gemeente Hattem.
- Voor het belastingjaar 2025 zijn de aanslagen opgelegd aan de hand van de taxaties per prijspeildatum 1 januari 2024.
- Voor 2025 is de opbrengst van de onroerendezaakbelasting - met als grondslag de opbrengst 2024 - verhoogd met 13,5%.
  - Inflatiecorrectie 4%
  - Ombuigingsmaatregel dekking financiële positie 5%
  - Aansterken reservepositie 2,5%
  - Amendement 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' 2% om voorgestelde ombuigingsmaatregelen niet te effectueren.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	145	16	115	103	12
Totaal baten	-2.846	-3.303	-3.417	-3.418	1
Gerealiseerd totaal	-2.701	-3.287	-3.303	-3.315	12
Verrekening met reserves		99	99	99	
Gerealiseerd resultaat	-2.701	-3.188	-3.204	-3.216	12

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Loonkosten in combinatie met belastingsamenwerking

12

Baten

-

Totaal

12

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Dotatie ombuiging 2,5% opbrengst onroerende zaakbelastingen	98.800	98.800
Totaal	98.800	98.800

0.62 OZB niet-woningen

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

OZB niet-woningen

Doel/Effect

Genereren van inkomsten om het gemeentelijke takenpakket te dekken, door het heffen van gemeentelijke belasting op eigenaren en gebruikers niet-woningen zoals (bedrijfs)panden.

Verantwoording:

- Vanaf september 2024 werkt de gemeente Hattem samen met Heerde, Oldebroek en Elburg (H2OE) voor het heffen en innen van gemeentebelastingen. Voor inwoners verandert er weinig: contact loopt via de eigen gemeente Hattem.
- Voor het belastingjaar 2025 zijn de aanslagen opgelegd aan de hand van de taxaties per prijspeildatum 1 januari 2024.
- Voor 2025 is de opbrengst van de onroerendezaakbelasting - met als grondslag de opbrengst 2024 - verhoogd met 13,5%.
  - Inflatiecorrectie 4%
  - Ombuigingsmaatregel dekking financiële positie 5%
  - Aansterken reservepositie 2,5%
  - Amendement 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten' 2% om voorgestelde ombuigingsmaatregelen niet te effectueren.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten					
Totaal baten	-981	-1.181	-1.243	-1.281	39
Gerealiseerd totaal	-981	-1.181	-1.243	-1.281	39
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-981	-1.181	-1.243	-1.281	39

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

-

Baten

- Meeropbrengst OZB niet-woningen

39

Totaal

39

0.64 Belastingen overig

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Reclamebelasting

Doel/Effect

Het promoten van gebruikers, eigenaren of exploitanten van een onroerende zaak in het centrumgebied van Hattem door activiteiten van het Ondernemersfonds.

Verantwoording:

De heffing en de inning is volledig verzorgd door de gemeente. Net als de object- en subjectadministratie en de bestandscontroles. De jaaropbrengst wordt onder aftrek van de perceptiekosten volledig overgemaakt aan het Ondernemingsfonds.

Vrijstellingen worden verleend overeenkomstig het bepaalde in de Verordening Reclamebelasting.

Precariobelasting

Doel/Effect

Genereren van inkomsten om het gemeentelijke takenpakket te financieren, door heffen precario belasting inzake het hebben van voorwerpen onder, op of boven gemeentegrond, voor de openbare dienst bestemd. Vb. terrassen en standplaatsen.

Verantwoording:

Vergunningen en ontheffingen zijn verleend en belastingaanslagen zijn opgelegd.

Bij de invordering van precariobelasting wordt geen kwijtschelding verleend.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	262	334	343	358	-16
Totaal baten	-91	-70	-70	-86	17
Gerealiseerd totaal	171	264	273	272	1
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	171	264	273	272	1

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Perceptie- en invorderingskosten, kosten betalingsverkeer -25
- Bijdrage gemeenschappelijke regeling belastingsamenwerking 10

Baten

- Opbrengsten aanmaningen en dwangbevelen 14

Totaal

-1

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Algemene uitkering

Doel/Effect

Doel van het verdeelstelsel van de algemene uitkering uit het gemeentefonds is om alle gemeenten in staat te stellen bij gelijke lastendruk een gelijkwaardig voorzieningenniveau te realiseren.

De financiële doorvertaling van de algemene uitkering levert een bijdrage aan het integrale afwegingsproces voor de inzet van de algemene middelen.

Verantwoording:

- De bijstelling van de Algemene uitkering is berekend op basis van de circulaire gemeentefonds (mei en september) van het Ministerie van BZK.
- De mutaties uit de Algemene uitkering zijn als begrotingswijziging in de financiële administratie verwerkt. De decembercirculaire kon - gezien het tijdstip van verschijnen - niet meer als begrotingswijziging worden verwerkt.
- Over de uitkomsten van de berekeningen is gerapporteerd in de Voorjaarsnota en Najaarsnota. Daarnaast is de raad in juli over de uitkomsten van de meicirculaire geïnformeerd door een Raadsinformatie-notitie.
- De ambtelijke organisatie is geïnformeerd over de in de algemene uitkering opgenomen middelen, die inzetbaar zijn ter compensatie van uitvoeringstaken.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten					
Totaal baten	-23.165	-23.901	-24.977	-25.037	61
Gerealiseerd totaal	-23.165	-23.901	-24.977	-25.037	61
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-23.165	-23.901	-24.977	-25.037	61

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

-

Baten

- Bijstelling algemene uitkering vanuit de decembercirculaire 61

Totaal

61

Mutaties in de decembercirculaire die niet meer als begrotingswijzigingen in 2025 konden worden verwerkt leiden tot een afwijking tussen de begroting en de rekening:

(€ x 1,=)	Bedrag
Kinderopvang pleegouders	8.600
Weeffout Jeugdzorg	-6.300
Wet versterking regie volkshuisvesting	32.200
Meerkosten Oekraïne Sociaal Domein (DU)	16.700
Implementatie plateau 2 (DU)	13.300
Overige mutaties	-3.800
Totaal	60.700

0.8 Overige baten en lasten

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onvoorziene uitgaven

Doel/Effect

Beschikbaar hebben van middelen voor onvoorziene uitgaven.

Verantwoording:

- Mede door de ombuigingsopgave om de gemeentelijke financiën op orde te krijgen en te houden is de stelpost voor onvoorziene uitgaven dit jaar niet aangewend.

Stelposten

Doel/Effect

Beschikbaar hebben van middelen om loon- en prijsstijgingen op te kunnen vangen.

Verantwoording:

- De laatste jaren zien we steeds vaker dat we onze budgetten reëler begroten en we indexeringen toepassen op onze lastenbudgetten. Voorbeelden zijn onder andere de bijdragen aan verbonden partijen en verstrekte subsidies. Ook de lasten van Wmo- en Jeugdzorg worden reëel begroot door jaarlijks prognoses te maken die zijn gebaseerd op de afspraken over de indexering van de zorgtarieven en de verwachte ontwikkelingen in de zorgvraag. Door het realistisch begroten; indexatie - van budgetten op lopende prijzen (dus met indexatie) is de stelpost voor de loon- en prijsstijgingen komen te vervallen. Bijstelling naar nihil heeft plaatsgevonden bij de Voorjaarsnota 2025.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	55	82	16		16
Totaal baten		10			
Gerealiseerd totaal	55	92	16		16
Verrekening met reserves	-65	-10	-10	-10	
Gerealiseerd resultaat	-10	82	6	-10	16

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Betreft de stelpost voor onvoorziene uitgaven van € 1,35 per inwoner (€ 16.200) die in 2025 niet is aangewend

16

Baten

-

Totaal

16

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Reserve dekking kapitaallasten	Begroting	Rekening
▪ Investering nieuwbouw gemeentewerkplaats	-8.900	-8.900
▪ Investering toegangspoort begraafplaats	-1.200	-1.200
Totaal	-10.100	-10.100

0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Vennootschapsbelasting

Doel/Effect

Bij uitvoering van markttaken en bij winsttoegmerk de financiële consequenties van te voren meenemen bij de besluitvorming.

Verantwoording:

- De vennootschapsbelasting wordt berekend over belastbare winst. In basis komen hier de grondexploitaties voor in aanmerking. In 2025 is er geen winstverwachting waarover vennootschapsbelasting afgedragen moet worden.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		

Totaal lasten

Totaal baten

Gerealiseerd totaal

Verrekening met reserves

Gerealiseerd resultaat

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

-

Baten

-

Totaal

Toelichting niet van toepassing

0.10 Mutaties reserves

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Mutaties reserves

Doel/Effect

Administreren van de toevoegingen en onttrekkingen van reserves conform de richtlijnen van het BBV en balans houden tussen eigen en vreemd vermogen.

Verantwoording:

- Ingaande 2025 zijn maatregelen getroffen om het eigen vermogen van de gemeente en specifiek de algemene reserve aan te sterken. Bij het vaststellen van de begroting 2025 en separaat de belastingverordening is besloten de opbrengst van de onroerende zaakbelasting voor 2025 tot en met 2028 jaarlijks met 2,5% te verhogen waarbij de gegenereerde opbrengst toegevoegd wordt aan de algemene reserve.

In 2025 is een bedrag van € 99.000 aan de reserve gedoteerd.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	442	1.196	1.443	521	922
Totaal baten	-2.179	-1.437	-1.750	-803	-947
Gerealiseerd totaal	-1.737	-241	-306	-282	-25
Verrekening met reserves	1.737	241	306	282	25
Gerealiseerd resultaat	-	-	-	-	-

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

-

Baten

- Per saldo is ten opzichte van de begroting na wijziging een bedrag van € 25.000 minder aan de reserves onttrokken *

-25

Totaal

-25

* verwezen wordt naar het 'overzicht van baten en lasten'

Het saldo op taakveld 0.10 – mutaties reserves is als resultaat als '0' gepresenteerd omdat de verrekeningen met de reserves financieel verantwoord zijn op de taakvelden waar ook de lasten en baten zijn verantwoord van de onderbouwing van de verrekeningen.

De 'specificatie' is opgenomen onder het totaal van programma 0 – bestuur en ondersteuning 'wat heeft het gekost'.

0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Resultaat van de rekening van baten en lasten

Doel/Effect

Administreren van het resultaat van de rekening (het saldo op dit taakveld) conform de richtlijnen van het BBV.

Verantwoording:

- Het positieve jaarrekeningresultaat 2025 van € 569.000 staat op dit taakveld 'geparkeerd' tot nadere besluitvorming door de gemeenteraad.
- Het positieve resultaat over 2024 van € 91.000 is door het raadsbesluit van 7 juli 2025 toegevoegd aan de algemene reserve

Financieel beleid

Doel/Effect

Zorgdragen voor een gezond financieel beleid met als doelen:

Begroting:

- opstellen van een structureel en reëel sluitende programmabegroting.
- verkrijgen van een positief oordeel van de provinciale toezichthouder (repressief toezicht).

Rekening:

- verkrijgen van een goedkeurende controleverklaring inzake getrouwheid en rechtmatigheid van de externe accountant.

Verantwoording:

- De financiële positie van de gemeente heeft er voor 2025 toe geleid dat er een pakket aan ombuigingsmaatregelen bij de behandeling van de begroting 2025-2028 is vastgesteld.
- De maatregelen zijn gemonitord en er is bij de Voor- en Najaarsnota over gerapporteerd.
- Over 2024 is door de accountant een goedkeurende verklaring afgegeven.
- Voor de begrotingen 2025 en 2026 is door de provinciaal toezichthouder repressief toezicht afgegeven.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	91			569	-569
Totaal baten	-600		-33		-33
Gerealiseerd totaal	-509		-33	569	-602
Verrekening met reserves	509	14	85		85
Gerealiseerd resultaat	-	14	52	569	-517

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Het geprognosticeerde begrotingsresultaat 2025 bedroeg na de bijstelling bij de Najaarsnota € 85K positief. Bij de vaststelling van de Najaarsnota is het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve.
- Het gerealiseerd resultaat van de rekening van baten en lasten 2025 bedraagt € 569K positief. -569

Baten

- Bij de Kadernota is besloten tot afkoop van het onderhoud van de kleedkamers van de vv Hattem voor een bedrag van € 33K. Dekking is niet aangegeven waardoor het bedrag ten laste van het saldo is gebracht. -33

Totaal

-602

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Saldo primaire begroting 2025	14.000	
▪ Saldo Voor- en Najaarsnota 2025	71.000	
Totaal	85.000	

2.1.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 0 – Bestuur en ondersteuning?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	12.019	11.145	12.396	12.518	-122
Totaal baten	-31.147	-30.046	-32.719	-32.602	-116
Gerealiseerd totaal	-19.128	*-18.901	-20.322	-20.084	-238
Verrekening met reserves	1.737	241	306	282	25
- Taakveld 0.1	-141	-104	-104	-104	
- Taakveld 0.4	-462	-194	-313	-231	-82
- Taakveld 0.61		99	99	99	
- Taakveld 0.8	-65	-10	-10	-10	
- Taakveld 0.11	-509	14	85		85
- Taakveld 1.1	-11		-60	-12	-48
- Taakveld 2.1	-250				
- Taakveld 5.1	1				
- Taakveld 5.2	-18	-18	-75	-75	
- Taakveld 5.5	-2	-2	-2	-2	
- Taakveld 5.7			-30	-20	-10
- Taakveld 6.1	-21	-12	-12	-12	
- Taakveld 6.21	-34		-35	-34	-1
- Taakveld 6.23		-15	-15	-15	
- Taakveld 6.811	118		177	177	
- Taakveld 7.1	-75		-75	-73	-2
- Taakveld 7.3	-171	34	34		34
- Taakveld 7.4			-15	-15	
- Taakveld 8.1	-95	60	45	45	
Gerealiseerd resultaat	-19.128	* -18.808	-20.322	-20.084	-238

* verschil betreft het aan de algemene reserve toegevoegde resultaat rekening 2024

1.0 Veiligheid

Bestuursakkoord

Dialogen met Hattem!

We willen in overleg met de gemeenteraad komen tot een alternatieve viering van Oud & Nieuw. We voeren de dialoog met elkaar over hoe we willen omgaan met het afsteken van vuurwerk in Hattem tijdens de jaarwisseling.

Programma brede ontwikkelingen

In 2025 heeft de jaarwisseling op reguliere wijze plaatsgevonden in Hattem. De alternatieve viering van Oud & Nieuw zal in 2026 aandacht vragen in verband met de invoering van de Wet Veilige Jaarwisseling.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland	GR	1	Veiligheid

Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland gevestigd te Apeldoorn

Doel:

De rode draad in de programmabegroting 2026-2029 zijn de Opgaven van VNOG die staan in het regionaal beleidsplan. Alle doelstellingen en activiteiten in de programma's in deze begroting zijn gerelateerd aan de Opgaven. De Opgaven vormen het concrete antwoord van VNOG op de vragen van de samenleving.

Deze Opgaven zijn:

- Opgave 0: Het voorkomen, beperken en bestrijden van incidenten, rampen en (langdurige) crises (maatschappelijke opdracht, incidentbestrijding en crisisorganisatie)
- Opgave 1: Zelfredzaam & risicobewust
- Opgave 2: Vakbekwaam & deskundig
- Opgave 3: Sterke informatiepositie
- Opgave 4: Een gezonde financiële basis en betrokken medewerkers (randvoorwaarde, gezonde bedrijfsvoering) (bron: programmabegroting VNOG 2026-2029)

Betrokkenen:

In deze gemeenschappelijke regeling werken 22 gemeenten - onderverdeeld in een zestal clusters - in de provincie Gelderland samen op het gebied van veiligheid. De gemeente Hattem vormt samen met de gemeenten Elburg, Heerde en Oldebroek het cluster Veluwe-Noord.

Bestuurlijk belang:

Het Algemeen Bestuur wordt gevormd door alle burgemeesters van de deelnemende gemeenten. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit de bestuurlijke vertegenwoordigers (burgemeesters) van de clusters.

Financieel belang:

- Algemeen: De gemeenteraad wordt geïnformeerd aan de hand van de planning & control documenten van de VNOG. De vergaderfrequentie van het Algemeen- en Dagelijks Bestuur is vier keer per jaar.
- Verdeling kosten: de gemeentelijke bijdrage is het aandeel in de exploitatielasten en is gebaseerd op een bedrag per inwoner.
- Resultaat: € 0
- Aandelen: n.v.t.
- Dividend: n.v.t.
- In de begroting 2025 is een gemeentelijke bijdrage opgenomen van € 776.200.

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	25.061	21.160	22.717	19.874
Vreemd vermogen	49.898	67.810	30.501	25.424
Resultaat	1.341	0	1.793	2.832

(bron: programmabegroting VNOG 2025-2028 en Jaarrekening 2025 en eerder)

(Toelichting: het resultaat is het jaarresultaat voor winstbestemming)

Ontwikkelingen:

Het regionale beleidsplan 2025-2028 is eind 2024 vastgesteld door de raden.

De basis voor het beleidsplan - en daarmee ook voor de nu voorliggende programmabegroting 2025 - zijn de vijf Opgaven van VNOG. De vijf Opgaven zijn: Incidentbestrijding en crisisorganisatie, Zelfredzaam en risicobewust, Vakbekwaam en deskundig, Sterke informatiepositie en Gezonde bedrijfsvoering (mensen en middelen).

Beleidsvoornemens:

Geen.

Taakvelden

1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Crisisbeheersing

Doel/Effect

We werken op basis van het regionaal risicoprofiel en beleidsplan binnen de Veiligheidsregio Noord en Oost-Gelderland (VNOG) aan een adequate voorbereiding op het voorkomen en bestrijden van crises en rampen.

Verantwoording:

Binnen het taakveld rampenbestrijding en crisisbeheersing zijn de werkzaamheden uitgevoerd conform de geldende bestuur afspraken met de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland (VNOG).

De gemeente Hattem vervult hierbij een actieve rol binnen de regionale samenwerking voor het piketcluster bestaande uit de gemeente Heerde, Oldebroek, Hattem,, Elburg, Nunspeet, Harderwijk en Ermelo.

In het afgelopen jaar is ingezet op het opleiden, trainen en oefenen (OTO). In dat kader is onder andere een gemeente brede (GBT) oefening georganiseerd en uitgevoerd, waaraan diverse samenwerkende ketenpartners hebben deelgenomen. Er is deelgenomen aan meerdere regionale en thematische kennissessies gericht op crisisbeheersing, rampenbestrijding en maatschappelijke weerbaarheid.

Daarnaast is specifiek ingezet op het maken van een lokale vertaalslag van de bestuur afspraken tussen de gemeente en de VNOG op het gebied van weerbaarheid. Deze vertaalslag richt zich op het toepasbaar maken van regionale afspraken binnen de gemeentelijke organisatie en lokale context.

Op basis van de opgedane ervaringen uit oefeningen, kennissessies en operationele inzet wordt intensief gewerkt aan de verdere verbetering en actualisatie van de lokale crisisstructuur, met als doel de gemeentelijke crisisorganisatie te versterken, de weerbaarheid te vergroten en deze toekomstbestendig in te richten.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	833	966	1.022	968	55
Totaal baten	-14	46	-14	-13	-2
Gerealiseerd totaal	819	1.012	1.008	955	53
Verrekening met reserves	-11		-60	-12	-48
Gerealiseerd resultaat	808	1.012	948	943	5

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Het lastenbudget van natuurbrandbeheersing voor het aanleggen van bluswatervoorzieningen in de natuur, is gedeeltelijk ingezet 48,5
- Diverse posten per saldo lagere lasten 6,5

Baten

- Diverse posten per saldo lagere baten -2

Totaal

53

Voorgesteld wordt het restantbudget van natuurbrandbeheersing van € 48.500 via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Budgetoverheveling 2024 - Natuurbrandbeheersing	-60.000	-11.500
Totaal	-60.000	-11.500

1.2 Openbare orde en veiligheid

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Integraal Veiligheidsplan 2024-2027

Doel/Effect

Samenwerken aan een veilige woon- en leefomgeving door te focussen op de drie prioriteiten uit het gezamenlijke Integraal Veiligheidsplan 2024-2027: Jeugd en Veiligheid, Ondernijning en Gedigitaliseerde Criminaliteit, waardoor de objectieve en subjectieve veiligheid in de gemeenten Elburg, Epe, Hattem, Heerde, Nunspeet, en Oldebroek (ofwel politiebasisteam Veluwe Noord) verbeterd.

Verantwoording:

Er wordt binnen het samenwerkingsverband Veluwe Noord gezamenlijk gewerkt aan de prioritaire thema's uit het Integraal Veiligheidsplan. Aan dit plan is een uitvoeringsplan gekoppeld. Het uitvoeringsplan 2024-2025 is geëvalueerd, waarna nieuwe acties zijn geformuleerd die aansluiten op de voorgaande periode. De uitvoering is belegd bij drie werkgroepen van veiligheidsadviseurs uit de zes gemeenten, waarmee de uitvoering is geborgd en de planning is aangescherpt. Per thema is een bestuurlijke trekker (burgemeester) aangewezen en voor het thema Zorg en Veiligheid is een aparte werkgroep ingericht, wat de samenhang en bestuurlijke afstemming versterkt. Sinds mei 2025 ondersteunt een strategisch veiligheidsadviseur, aangesteld door de zes gemeenten, de voortgang.

Naast de geprioriteerde thema's is in 2025 aandacht besteed aan actuele en lokale veiligheidsvraagstukken. Zo is op het gebied van digitale criminaliteit ingezet op bewustwording via de actiedag 'Echt niet vandaag' op 2 april 2025, voorlichting aan senioren en een cyberavond voor MKB-bedrijven. Daarnaast is deelgenomen aan de ondernijningsweken en is de raad geïnformeerd tijdens een raadsavond veiligheid. Op het thema jeugd en veiligheid is gewerkt aan het versterken van het signaleringsnetwerk voor jeugdoverlast en is de voorbereiding gestart voor het werken met het 7-stappenmodel. Op het gebied van ondernijning is gestart met de implementatie van het dataverwerkingsysteem Atlas.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	817	632	639	731	-92
Totaal baten	-72	-180	-8	-12	4
Gerealiseerd totaal	744	452	631	718	-87
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	744	452	631	718	-87

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De salariskosten zijn € 67.500 lager dan begroot en de inleenkosten zijn € 134.500 hoger dan begroot -67,0
- De licentie voor het registratiesysteem Atlas voor ondernijning € 6.500 (incl. BTW) is betaald vanuit dit budget en hiermee hebben we het budget overschreden. Deze gelden krijgen wij teruggestort vanuit de zo genoemde versterkingsgelden Ondernijning vanuit het Regionaal informatie en expertise centrum (RIEC) in het eerste kwartaal 2026. -6,5
- Diverse posten hoger lasten, per saldo -18,5

Baten

- Diverse posten hogere baten 4

Totaal

-88

2.2.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 1 – Veiligheid ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.650	1.598	1.661	1.699	-37
Totaal baten	-86	-134	-22	-25	3
Gerealiseerd totaal	1.564	1.464	1.639	1.674	-35
Verrekening met reserves	-11		-60	-12	-48
Gerealiseerd resultaat	1.553	1.464	1.579	1.662	-83

2.0 Verkeer, vervoer en waterstaat

Bestuursakkoord

Bereikbaar Hattem!

We kiezen in Hattem voor de fiets. Hattem is een fietsstad en scoort al hoog op het aantal fietsbewegingen per dag, maar we willen dit verder stimuleren en faciliteren. Hattem kent een goed voorzieningenniveau en door de verbindingen met de directe omgeving en met name Zwolle, zijn veel voorzieningen ruim binnen fietsbereik. Fietsen is een duurzame manier om je te verplaatsen, maar daarnaast legt de fiets een minder grote claim op de openbare ruimte dan andere vervoersmiddelen. We willen samen met onze partners en de raad een fietsplan voor Hattem opstellen. Hierin willen we naast een visie ook een verdere concretisering van onze ambities opnemen over de fietsinfrastructuur, fietsveiligheid, fietsparkeervoorzieningen en de mogelijkheden om aan te sluiten bij (bestaande) fietssnelwegen.

We kiezen voor een veilige, consequente en begrijpelijke verkeerssituatie en inrichting. We zetten in op één snelheidsregime binnen de bebouwde kom van 30 km/u. We passen hier de weginrichting waar nodig (verder) op aan. Als vertrekpunt hanteren we het Gemeentelijk Verkeers- en VervoersPlan. De daarin gesignaleerde knelpunten pakken we aan. Om verder in te zetten op de verkeersveiligheid in Hattem willen we verschillende vervoersmiddelen zo min mogelijk met elkaar in conflict laten komen. We zetten als eerste stap daarvoor in op een logische en veilige route voor het vrachtverkeer in Hattem. Het in de praktijk brengen van de Groenstructuurvisie kleurt de inrichting van de openbare ruimte ook en kan versterkend werken op de ruimte en veiligheid voor fietsers en voetgangers

We zetten ons in voor een hoogwaardige(re) OV-verbinding met Zwolle, Amersfoort en Apeldoorn. Binnen de regio bekijken we hoe een duurzaam, stabiel en hoogwaardig OV netwerk kan worden behouden en uitgebreid. Met de ontwikkeling van de Spoorzone in Zwolle en de ambities om de bereikbaarheid in de regio goed te houden, mobiliteit te verduurzamen en niet alleen te gaan voor meer asfalt, denken we dat de aanleg van een station in Hattem een belangrijke meerwaarde kan hebben op de lange termijn.

We willen het gebruik van de auto in Hattem ook verduurzamen: Hierbij zetten we in op een uitbreiding van de oplaadmogelijkheden in de openbare ruimte en stimuleren we particulieren en bedrijven om dit te doen op eigen terrein. We sluiten hierbij aan op de Integrale Laadvisie die in 2022 is vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast stimuleren we het gebruik van deelauto's.

Het centrum van Hattem!

We zetten in op het nog verkeersluwer maken van onze winkelstraten. Om de kwaliteiten van ons centrum nog meer tot z'n recht te kunnen laten komen en een veilig verblijfsklimaat te creëren, zetten we in op het nog verkeersluwer maken van het centrum winkelgebied (de Kruisstraat, de Kerkstraat en de Markt). Voor het laden en lossen stellen we venstertijden vast. Daarnaast gaan we de mogelijkheid onderzoeken om emissievrij te laden en te lossen in de binnenstad. Hierbij zien we de ontwikkeling van een stadshub aan de rand van de binnenstad als een van de mogelijkheden.

Verbonden partijen

In dit programma zijn geen verbonden partijen.

Taakvelden

2.1 Verkeer en vervoer

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Visie op mobiliteit in Hattem

Doel/Effect

Ontwikkelen van een toekomstgerichte visie op mobiliteit die Hattem leefbaar, vitaal en bereikbaar houdt, met aandacht voor duurzaamheid, groen, toegankelijkheid en leefbaarheid.

Verantwoording:

Het programma Mobiliteit stond alleen tekstueel in de begroting opgenomen zonder dat deze financieel was verwerkt. In de begroting voor 2026 is het programma wel opgenomen en om die reden is het programma doorgeschoven naar 2026.

Wel is er een risico analyse uitgevoerd om subsidiegelden SPV Investeringsimpuls Verkeersveiligheid) 3e Tranche aan te kunnen vragen.

Basis Geluid Emissie (BGE)

Doel/Effect

Het ontwikkelen van een tel programma voor alle wegen met een intensiteit van +1.000 motorvoertuigen per etmaal, dat als input dient voor de regionale BGE.

Verantwoording:

Het tel programma voor alle wegen met een intensiteit van +1.000 motorvoertuigen per etmaal is opgezet en alle tellingen zijn uitgevoerd. Met het tel programma zijn we aangesloten bij het provinciale verkeersmodel dat bestemd is voor de BGE.

Toekomstbestendig Wegenbeheer

Doel/Effect

Met ons wegbeheer willen we aansluiten bij de veranderende wensen rondom mobiliteit en toegankelijkheid. Duurzaamheid, innovatie en klimaatbestendigheid spelen hierbij een belangrijke rol.

Verantwoording:

In 2025 is ingezet op het uitvoeren van levensduurverlengend onderhoud door het uitvoeren van verhardingsonderzoeken en waar mogelijk kleinschalig herstel van trottoirs, fietspaden en wegen.

Fietsverbindingen

Binnen het project Herinrichting Oude Kerkweg is de laatste schakel in de fietsverbinding van het Roseboomspoor aangebracht. Door de fietsers voorrang te geven en de aansluiting bij de Wrange aan te passen is de veiligheid voor de weggebruikers verbeterd.

Vooruitlopend op de vervanging van het Kuiperijpad is geprobeerd om tijdelijke herstelmaatregelen uit te voeren. Dit heeft niet het gewenste effect gehad waardoor het fietspad buiten gebruik genomen moest worden. De definitieve vervanging volgt in 2026.

Het Prinses Margrietpad heeft in 2025 groot onderhoud ondergaan waarbij het fietspad is uitgevoerd in beton. Hierdoor is een onderhoudsvrije en veilige fietsverbinding gerealiseerd.

Weginspectie

Om goed zicht te krijgen op de staat van het wegenareaal is in het najaar een weginspectie uitgevoerd van alle wegen in Hattem. De resultaten worden gekoppeld aan maatregelen en vormen de basis voor het onderhoud van de komende jaren.

Biodiversiteit bermen

De bermen in Hattem worden onderhouden volgens Ecologisch Maaibeleid. Hierbij worden bermen minder frequent gemaaid en het maaisel afgevoerd. Dit bevordert de biodiversiteit.

Onderhoud civieltechnische kunstwerken

Doel/Effect

Het toekomstbestendig beheeren en onderhouden van de civieltechnische kunstwerken. Inspelen op het veranderende klimaat en de rol van het watersysteem.

Verantwoording:

In 2025 zijn een groot aantal kunstwerken geïnspecteerd waarbij de resultaten zijn verwerkt in het beheersysteem. Deze kunstwerken betreffen voornamelijk keermuren in en rondom de binnenstad. De resultaten zijn gekoppeld aan maatregelen en vormen de basis voor het onderhoud van de komende jaren.

De beide houten voetgangersbruggen over de Kleine Gracht zijn gereinigd en waar nodig hersteld met duurzame materialen.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	2.106	2.075	2.042	2.109	-67
Totaal baten	-137	-28	-215	-256	40
Gerealiseerd totaal	1.968	2.047	1.827	1.853	-26
Verrekening met reserves	-250				
Gerealiseerd resultaat	1.718	2.047	1.827	1.853	-26

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Voor de optimalisatie van de beheersystemen (BOR) zijn inhuurkosten gemaakt. - 90,0
- Daarnaast is er inhuur geweest i.v.m. ziekte en vacatures per saldo. -109,0
- Er zijn minder kosten gemaakt voor onderhoud. 64,3
- Er zijn minder kapitaallasten gemaakt en niet ingezette ruimte voor toekomstige investeringen. 186,2
- Er zijn meer kosten gemaakt voor werkzaamheden door derden (o.a. gladheidbestrijding). -77,0
- Er zijn meer uitgaven gedaan op overige uitgaven -41,2

Baten

- Er zijn meer inkomsten ontvangen uit overige opbrengsten per saldo 40,3

Totaal

-26,4

2.2 Parkeren

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Parkeergarage

Doel/Effect

Voldoende parkeergelegenheid voor omwonenden en bezoekers van de binnenstad en een veilige en representatieve parkeergarage.

Verantwoording:

De geplande onderhoudswerkzaamheden zoals het vervangen van de vloerafwerking en het schilder- en sauswerk zijn uitgevoerd conform het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	64	148	148	227	-79
Totaal baten	-2	-24	-24	-55	31
Gerealiseerd totaal	63	124	124	172	-48
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	63	124	124	172	-48

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De geplande onderhoudswerkzaamheden voor de parkeergarage in 2024 zijn gecombineerd samen met die van 2025. Hierdoor hogere kosten dan begroot in 2025 en betreffen voornamelijk ingrijpend betonherstel. -87
- Overige posten: lagere kosten dan begroot 8

Baten

- De hogere onderhoudskosten worden grotendeels gedekt door een hogere onttrekking uit de voorziening onderhoud. 31

Totaal

-48

2.3 Recreatieve havens

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Jachthaven Geldersedijk

Doel/Effect

Beheren overeenkomst erfpacht gronden parkeerterrein langs de Geldersedijk en ondergrond havengebouw.

Verantwoording:

Het beheer is uitgevoerd conform de overeenkomst erfpacht. Er is in 2025 enkel regulier onderhoud uitgevoerd.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	15	19	19	19	
Totaal baten	-2	-4	-4	-4	
Gerealiseerd totaal	13	16	16	15	
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	13	16	16	15	-

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

-

Baten

-

Totaal

2.3.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 2 – Verkeer, vervoer en waterstaat ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	2.185	2.242	2.209	2.355	-146
Totaal baten	-141	-56	-243	-314	71
Gerealiseerd totaal	2.045	2.186	1.966	2.041	-74
Verrekening met reserves	-250				
Gerealiseerd resultaat	1.795	2.186	1.966	2.041	-74

3.0 Economie

Bestuursakkoord

Sociaal Hattem!

Met inwoners en ondernemers onderzoeken we of Hattem FairTrade gemeente kan worden. Zo dragen we ook buiten Hattem bij aan kansgelijkheid door een eerlijke prijs voor boeren, arbeiders en producenten

Het centrum van Hattem!

We willen de binnenstad vitaal en onderscheidend houden. De gemeente en de HAVO hebben in 2016 een convenant getekend met daarin acties om de vesting vitaal te houden. We zien graag dat Hattemers lokaal hun inkopen kunnen doen, zowel voor het vitaal houden van de binnenstad als vanuit het oogpunt van duurzaamheid. We willen ondernemers uitdagen en met hen meedenken over wat voor de komende jaren de acties moeten zijn om de levendigheid, beleving en de kwaliteit van onze binnenstad te versterken en de rol van ondernemers en winkelaanbod daarin. We zien daarbij ook een belangrijke rol voor het vermarkten en promoten van Hattem door Visit Hattem.

Door een afgebakende zondagsopenstelling van winkels kan mogelijk de kwaliteit van de beleving van de binnenstad versterkt worden. Dat levert wel spanning op met de ambitie om te werken aan de groei in kwaliteit die we nastreven en de rust en reflectie die we als mens en maatschappij ook nodig hebben om ons te ontwikkelen. De mogelijkheid om altijd en overal aankopen te doen, draagt niet bij aan het duurzamer omgaan met de aarde. Als een zondagsopenstelling niet door het grootste deel van de ondernemers benut zou gaan worden, dan leidt het slechts tot versnippering van het aanbod en doet het afbreuk aan de sfeer in en beleving van de binnenstad. Daarom willen we in samenspraak met de raad zorgvuldig onderzoeken of minimaal 2/3e van de ondernemers in de binnenstad de behoefte heeft aan een zondagsopenstelling, voordat we daar ruimte voor geven. Daar achteraan zou dan nog de vraag komen over hoeveel zondagen en welke tijdsvensters het zou moeten gaan. Hattem kent immers vele kleinere winkels en speciaalzaken die belangrijk zijn voor de sfeer en beleving van de binnenstad, maar voor wie een zondagsopenstelling mogelijk een zware inspanning betekent.

De binnenstad levert een belangrijke bijdrage aan de Hattemse economie. Dat geldt ook voor de bedrijven die Hattem rijk is, of dat nu vanaf een industrieterrein is of door zelfstandigen die dat vanaf andere locaties doen. Voor veel Hattemers geldt dat zij hun inkomen buiten Hattem verdienen, veelal in Regio Zwolle. We blijven dan ook volop deelnemen in Regio Zwolle en willen meepraten over en bijdragen aan het toekomstbestendig maken van de regionale economie en de arbeidsmarkt. We willen ook voor onze inwoners investeren in een Leven Lang Ontwikkelen zodat zij weerbaar en wendbaar zijn op de arbeidsmarkt.

Investeren in Hattem!

De nieuwe tarieven voor de toeristenbelasting bepalen we na afstemming met de raad en de ondernemers en willen we meerjarig vastzetten qua basisbedrag.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek	BV	3	Economie

Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek B.V. gevestigd te Oldebroek

---

Doel:

Het samen met de gemeenten Oldebroek en Heerde ontwikkelen van een gemeentelijk bedrijventerrein waarbij de focus primair ligt op :

- werving van bedrijven in de logistiek en distributie (op circa 2/3 deel van terrein);
- vulling door lokale bedrijfsverplaatsingen (op ca. 1/3 deel van het terrein).

Betrokkenen:

De drie gemeenten Heerde, Hattem en Oldebroek zijn aandeelhouders elk voor een gelijk deel.

Bestuurlijk belang:

De structuur van Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek BV is in 2010 aangepast. Met de nieuwe structuur en doelstellingen ontstaat een constructie waarbinnen de B.V. zich uitsluitend kan focussen op het bedrijventerrein zelf.

Als onderdeel van het Vernieuwde Perspectief is de governance verscherpt; het belang daarbij is een duidelijke en op de rol toegesneden deskundige invulling van de samenwerking (door de Directeur/bestuurder van de BV, de Raad van Commissarissen en de aandeelhouders).

Financieel belang:

Aandelen: de gemeente Hattem heeft 1 aandeel in de Ontwikkelingsmij. Hattemerbroek B.V. met een nominale waarde van € 6.000.

- Dividend: n.v.t.
- Garantstelling: De gemeenten staan garant voor de leningen die door financiers aan het Bedrijvenpark H2O zijn verstrekt. De totale garantstelling is € 39 miljoen. Elk van de drie gemeenten staat garant voor een derde deel van dat bedrag.

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	niet bekend	niet bekend	3.648	3.996
Vreemd vermogen	niet bekend	niet bekend	11.685	10.393
Resultaat	niet bekend	niet bekend	-348	1.070

(bron: Jaarrekening Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek 2024)

Taakvelden

3.1 Economische ontwikkeling

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Binnenstad

Doel/Effect

Doel/Effect

Het karakteristieke karakter van de binnenstad van Hattem wordt versterkt door de aanwezigheid van unieke boetiekjes en speciaalzaken. Om dit te behouden is het voorkomen van leegstand en het vitaal houden van de binnenstad een belangrijk streven.

Verantwoording:

In 2025 is verder ingezet op een aantrekkelijke, veilige en levendige binnenstad. Daarbij werken we nauw samen met de HAVO. Een voorbeeld hiervan is de pilot 'Winkels open, fietsers lopen'. De pilot is met betrokken partijen geëvalueerd en in 2025 is de maatregel opnieuw ingevoerd en uitgebreid.

Na het wegvallen van een deel van de organisatiekracht voor evenementen verkennen we samen met ondernemers, verenigingen en andere betrokkenen hoe evenementen kunnen blijven georganiseerd.

Lokale economie

Doel/Effect

We investeren in de Hattemse economie en bouwen aan partnerschap tussen gemeente en ondernemers door in te zetten op ontmoeting tussen ondernemers, bedrijvenkring en parkmanagement. Voor ondernemers willen we een partner zijn die toegankelijk is, meedenkt en faciliteert en waar zij met al hun vragen terecht kunnen.

Voor bedrijventerreinen willen we het organiserend vermogen versterken door het organiseren van parkmanagement op alle bedrijventerreinen. Hierbij wordt ook energietransitie en verduurzaming meegenomen.

Verantwoording:

Het afgelopen jaar is verder gewerkt aan het versterken van de lokale economie en het toekomstbestendig maken van bedrijventerreinen. Op terreinen waar het organiserend vermogen nog beperkt is, zetten we dit verder op. Dankzij middelen uit de SPUK-regeling kunnen ondernemers en gemeente beter samenwerken, kennis delen en gezamenlijk initiatieven oppakken.

Met ondersteuning van gelden vanuit Regio Deal Regio Zwolle werken we aan vergroening van het bedrijventerrein Netelhorst waardoor het niet alleen duurzamer wordt, maar ook bijdraagt aan een prettige en gezonde werkomgeving voor ondernemers en medewerkers.

In samenwerking met Ondernemend Hattem is de jaarlijkse ondernemersavond georganiseerd. De Hattem Impact Award is uitgereikt aan een winkelier uit de binnenstad die toekomstbestendig, circulair en maatschappelijk onderneemt. Hiermee laten winkeliers zien dat ze bewust omgaan met hun rol in de samenleving en bijdragen aan een aantrekkelijke en toekomstbestendige binnenstad.

Regionale Economie

Doel/Effect

Door actief deel te nemen aan regionale samenwerking binnen Regio Zwolle en Kop van de Veluwe versterken we onze positie en dragen we bij aan een bredere regionale economie en arbeidsmarkt.

Verantwoording:

In 2025 is de economische monitor Kop van de Veluwe opgesteld. Deze monitor biedt waardevolle inzichten in de regionale economische ontwikkelingen en ondersteunt ons bij het maken van toekomstgerichte keuzes.

We vertalen de regionale economische opgaven van Regio Zwolle lokaal door nauwer samen te werken met ondernemers waarbij onze bedrijfscontactfunctionaris een belangrijke rol speelt. Hierdoor kunnen ondernemers beter worden ondersteund en versterken we het ondernemersklimaat in Hattem.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	43	61	61	52	9
Totaal baten				-8	8
Gerealiseerd totaal	43	61	61	44	17
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	43	61	61	44	17

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Een onderbesteding binnen economische zaken door lagere salariskosten en een onderbesteding van het beschikbaar gestelde werkbudget. 9

Baten

- Voorschot toekomstbestendige bedrijventerreinen Regio Zwolle 4
- Vrijval project Retail Academy Hattem 4

Totaal

17

3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Straatmarkt

Doel/Effect

Veilige en betrouwbare markt- en evenementenkasten voor de geprivatiseerde straatmarkt.

Verantwoording:

In 2025 zijn er geen periodieke veiligheidskeuringen uitgevoerd, deze staan voor latere jaren gepland. De kosten voor de nutsvoorziening zijn doorberekend aan de marktkraamhouders.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	5	3	3	5	-1
Totaal baten	-4	-2	-2	-4	2
Gerealiseerd totaal	1	1	1	1	1
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	1	1	1	1	1

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

3.4 Economische promotie

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Ondernemersfonds

Doel/Effect

De opbrengst van de reclamebelasting wordt afgedragen aan het Ondernemersfonds. Het Ondernemersfonds zet zich in om de lokale economie in het centrum te versterken en ondersteunt ondernemers in de binnenstad bij hun commerciële activiteiten. Hierdoor wordt gezamenlijk geïnvesteerd in projecten en initiatieven die de zichtbaarheid en aantrekkingskracht van Hattem versterken. Hierdoor blijft Hattem groeien en blijft de stad aantrekkelijk voor zowel inwoners als bezoekers.

Verantwoording:

Na het wegvallen van een deel van de organisatiekracht voor evenementen verkennen we samen met ondernemers, verenigingen en andere betrokkenen hoe evenementen georganiseerd kunnen blijven worden.

Veluwe

Doel/Effect

Met de komst van een nieuwe Regio Deal Veluwe, kan er ingespeeld worden op de opgaven die er op en rondom de Veluwe liggen.

We bundelen onze krachten in het samenwerkingsverband Noord-Veluwe en deelname aan de Veluwe Alliantie. Hierdoor kunnen we gezamenlijk het toeristisch product verbeteren. Duurzaamheid, klimaatverandering, biodiversiteit, landbouwtransitie en de verstedelijkings-opgave staan hierbij centraal.

Met een jaarlijkse subsidie aan Visit Veluwe hebben zij een rol in het promoten van Hattem als onderdeel van de Veluwe.

Verantwoording:

De samenwerkingsovereenkomsten met zowel de Veluwe Alliantie als de Noord-Veluwe op het gebied van recreatie en toerisme zijn verlengd. Hiermee is de gezamenlijke inzet voor een aantrekkelijk en duurzaam toeristisch aanbod geborgd.

De gemeente participeert actief in de projecten Gemaal tot Gemaal en Masterplan IJsselvallei. Voor beide projecten zetten we in op bestemmingsmanagement in de IJsselvallei, om bezoekers te sturen naar dit gebied en zo de druk op het Veluwemassief te verminderen.

Hanze

Doel/Effect

De negen Hanzesteden bundelen hun krachten en creëren een vliegwiel om meer gasten en recreanten te verleiden om een bezoek aan de Hanzesteden te brengen.

Doordat zowel provincie Overijssel als Gelderland en het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) met ingang van 2024 heeft besloten de samenwerking met Hanzesteden Marketing stop te zetten, zoeken we gezamenlijk naar impulsbudgetten waarmee het belang van de samenwerking kan worden onderschreven. Hiermee zetten we in op behoud en ontwikkeling van voorzieningen voor eigen inwoners, verbinding van de Hanzesteden en het verder versterken van het ommeland.

Marketing Oost ontvangt een jaarlijkse subsidie voor het promoten van Hattem als Hanzestad.

Verantwoording:

Gezamenlijk werken we aan een meerjarenplan. De profilering en versterking van de negen Hanzesteden draagt bij aan de voorbereiding op de Internationale Hanzedagen in Zwolle (2030) en Harderwijk (2031).

Toeristenbelasting en Watertoeristenbelasting

Doel/Effect

Genereren van inkomsten om het gemeentelijke takenpakket te financieren, door het heffen van gemeentelijke belasting op (water)toerisme.

Verantwoording:

In 2025 is er opnieuw toeristen- en waterbelasting geheven.

In 2025 is een participatietraject georganiseerd waarin inwoners via een brede vragenlijst hun mening konden geven over mogelijke bezuinigingsmaatregelen voor de begroting 2026. Uit de resultaten bleek dat inwoners het acceptabel vonden om de toeristenbelasting te verhogen. Met ingang van 2026 wordt de belasting verhoogd.

Woonforensenbelasting

Doel/Effect

Genereren van inkomsten om het gemeentelijke takenpakket te financieren, door het heffen van gemeentelijke belasting m.b.t. woonforensen.

Verantwoording:

De aanslagen zijn verzonden en de inning van de gelden loopt conform de planning.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	206	219	236	224	12
Totaal baten	-400	-369	-369	-358	-11
Gerealiseerd totaal	-194	-150	-133	-134	1
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-194	-150	-133	-134	1

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Er is sprake van een onderbesteding binnen het budget van toerisme en recreatie door een lagere bijdrage aan gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. 25
- Inhuur van een projectmedewerker voor de 80-jarige viering van de vrijheid. -11
- De overige afwijkingen binnen dit taakveld worden veroorzaakt door lagere lasten. 2

Baten

- Het aantal overnachtingen bij verblijfsaccommodaties is achtergebleven, daarnaast is er minder forensenbelasting opgelegd dan geraamd. -13
- Bijdrage ondersteuning internationale Hanzedagen voor het programma Hanze Art Works. 2

Totaal

1

2.4.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 3 – Economie ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	254	283	300	281	19
Totaal baten	-404	-371	-371	-370	-1
Gerealiseerd totaal	-150	-88	-71	-89	18
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-150	-88	-71	-89	18

4.0 Onderwijs

Bestuursakkoord

Sociaal Hattem!

We gaan in overleg met de schoolbesturen en andere relevante partners over de realisatie van een tweede integraal kindcentrum op het terrein van de voormalige middelbare school; De Noordgouw. We actualiseren de onderwijsvisie op de punten waar daarvoor aanleiding is. Het eerder door de Raad genomen besluit voor de vestiging van het eerste integrale kindcentrum op de oude ijsbaan staat daarbij niet ter discussie.

Programma brede ontwikkelingen

- Het afgelopen jaar stond de beroepsprocedure tegen het bestemmingsplan Woonzorgzone Geldersedijk en daarmee IKC 1 centraal. De Raad van State bevestigde de noodzaak van de ontwikkeling, maar eiste een juridische aanpassing van de planregels. De gemeenteraad stelde in juli 2025 een herstelbesluit vast. De voortgang van het IKC 1 en de woonzorgzone is afhankelijk van de nog te volgen einduitspraak.
- Gezien de financiële situatie van de gemeente Hattem is er nog geen besluit genomen over de toekomst van de gemeentelijke gymzalen. Wel is er noodzakelijk onderhoud uitgevoerd aan de gymzalen zodat er op een veilig manier gebruik kan worden gemaakt de accommodaties.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Plus OV	GR	4 6	Onderwijs (voor leerlingenvervoer) Sociaal domein (voor Wmo en jeugd)

Vervoerscentrale Stedendriehoek / Plus OV te Lochem

Doel:

Samenwerking op het gebied van aanvullend openbaar vervoer. Door het combineren van vervoersstromen kan het vervoer efficiënter worden vormgegeven.

Betrokkenen:

Aan deze gemeenschappelijke regeling doen de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen mee.

Bestuurlijk belang:

In het bestuur zitten wethouders uit alle 9 gemeenten.

Financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage bedraagt voor alle 4 vervoersstromen samen over 2025 € 604.000 (incl. 9% BTW, met uitzondering van routegebonden vervoer waar geen BTW van toepassing is).

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	102	89	90	440
Vreemd vermogen	3.095	2.340	1.753	1.934
Resultaat	0	0	0	1

(bron: programmabegroting Plus OV 2025-2028 en Jaarrekening 2025 en eerder)

Hattem neemt af: leerlingenvervoer primair en (voortgezet) speciaal onderwijs, jeugdwet vervoer (route gebonden), vraagafhankelijk Wmo-vervoer en dagbestedingsvervoer (route gebonden).

Ontwikkelingen:

In de uitvoering van het doelgroepenvervoer blijft het tekort aan chauffeurs een knelpunt, dit is overigens een landelijk vraagstuk. Komende jaren zal er focus moeten komen op welke manier we het doelgroepenvervoer beschikbaar houden voor de mensen die niet zonder kunnen, met het beperkte aanbod aan chauffeurs.

Dit vraagt om een integrale aanpak ondersteund door een breed gedragen visie en daarop gebaseerd beleid van de deelnemende gemeenten, in afstemming met scholen, instellingen, reizigers, ouders/verzorgers. (Bron: Begroting Plus OV 2025 Inleiding).

Beleidsvoornemens:

Geen

Taakvelden

4.1 Openbaar basisonderwijs

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Onderwijsvisie

Doel/Effect

Alle kinderen in Hattem passend en thuis nabij onderwijs kunnen bieden.

Verantwoording:

In 2025 zijn nieuwe afspraken gemaakt met de onderwijsbesturen over het onderwijs aan nieuwkomers. De bekostiging die scholen ontvangen is door de kleine aantallen leerlingen in Hattem niet voldoende om de benodigde expertise in Hattem overeind te houden.

De gemeente en de schoolbesturen zien het onderwijs aan nieuwkomers als gezamenlijke verantwoordelijk. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderwijs, als gemeente kunnen we door het inzetten van leerlingenvervoer een bijdrage leveren als kinderen in Hattem niet het juiste onderwijs geboden kan worden.

Binnen Krachtig Hattem werken we samen met het onderwijs aan een veilige en prettige schoolomgeving. Er is gezocht naar interventies die hieraan bijdragen en er wordt gewerkt aan een uitvoeringslijn binnen Krachtig Hattem waarin de interventies kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast is de samenwerking tussen jeugdhulp en het onderwijs geëvalueerd om te kijken op welke manier deze kan worden versterkt.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	33	30	30	36	-7
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	33	30	30	36	-7
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	33	30	30	36	-7

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Diverse posten hogere lasten

-7

Baten

-

Totaal

-7

4.2 Onderwijshuisvesting

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Tijdelijke onderwijshuisvesting

Doel/Effect

Streven naar een gezonde en veilige leeromgeving voor leerlingen waarin het kind centraal staat.

Verantwoording:

De tijdelijke onderwijshuisvesting bij de van Heemstraschool zijn vervangen door nieuwe noodlokalen. Daarnaast is er een proces uitgezet om te komen tot een plan voor kwalitatief goede schoolgebouwen op lange termijn.

Integrale Kindcentra

Doel/Effect

Een doorlopende ontwikkelijn voor kinderen van 0-12 jaar creëren.

Verantwoording:

- Integraal Kindcentrum 1: De van Heemstraschool, de Zaaier en de gemeente hebben zich zover mogelijk voorbereid op een uitspraak van de Raad van State. Een uitspraak wordt begin 2026 verwacht.
- Integraal Kindcentrum 2: De schoolbesturen OOOZ en Catent willen samen een school realiseren op de locatie van de oude Noordgouw die plek biedt aan leerlingen van de Sint Andreasschool, De Vlonder en een kinderopvangpartij. In de begroting is een investeringskrediet opgenomen voor de realisatie in 2029. De raad heeft echter een motie aangenomen waarin het college wordt verzocht te onderzoeken of de realisatie eerder kan plaatsvinden. Dit onderzoek loopt op dit moment.
- Integraal Huisvestingsplan: De onderwijsvisie is door deze ontwikkelingen niet meer actueel. Een poging tot actualisatie in 2024 bleek door landelijke ontwikkelingen opnieuw achterhaald, eind 2025 is er een proces in gang gezet om in 2026 te komen tot een plan voor kwalitatief goede schoolgebouwen op lange termijn.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	243	280	399	332	67
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	243	280	399	332	67
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	243	280	399	332	67

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Het budget voor de tijdelijke huur van noodlokalen Van Heemstraschool voor 2 jaren is volledig begroot in 2025. Het restant bedrag is nodig voor de huurkosten vanaf 2026. 97
- Het was noodzakelijk een gevel te herstellen van de basisschool Jan Jaspers. Hiervoor was in de begroting geen budget opgenomen. -26
- Diverse posten hogere lasten -4

Baten

-

Totaal

67

Voorgesteld wordt het restantbudget van € 97.000t via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Volwasseneneducatie

Doel/Effect

De gemeente Hattem streeft ernaar om meer inwoners passend onderwijs te bieden, met een focus op het leren en verbeteren van de Nederlandse taal. Hiermee wordt sociale inclusie bevordert, zodat deelnemers beter kunnen participeren in de samenleving en hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten.

Verantwoording:

In het afgelopen jaar is het Taalpunt voortgezet als laagdrempelige voorziening voor het signaleren en ondersteunen van laaggeletterde inwoners. Tijdens de week van lezen en schrijven is extra aandacht gevraagd voor laaggeletterdheid door de inzet van de escapecaravan, waarmee inwoners op een toegankelijke en interactieve manier zijn bereikt. Het Taalpunt is in 2025 opnieuw gecertificeerd en draagt bij aan de kwaliteit en effectiviteit van het aanbod. Met deze inspanningen is gewerkt aan het vergroten van taalvaardigheid, zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	638	1.073	785	691	94
Totaal baten	-260	-341	-298	-349	51
Gerealiseerd totaal	378	731	487	343	144
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	378	731	487	343	144

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De lasten zijn lager dan begroot bij leerlingenvervoer. Tussentijds is er geen aanleiding geweest tot bijstelling van de begroting. 90,0
- De lasten bij Volwasseneneducatie zijn lager dan de toegekende, begrote WEB-middelen 12,5
- De lasten van Logopedie zijn lager dan begroot 13,0
- De lasten van onderwijs achterstandenbeleid (OAB) zijn hoger dan begroot -31,0
- Diverse posten met hogere lasten dan begroot 9,5

Baten

- De baten van onderwijs achterstandenbeleid (OAB) zijn hoger dan begroot 31,0
- Diverse posten met hogere baten dan begroot

20,0

Totaal

144,0

Voorgesteld wordt het restantbudget bij Volwasseneneducatie van € 12.500 via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

2.5.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 4 – Onderwijs ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	914	1.383	1.214	1.060	154
Totaal baten	-260	-341	-298	-349	51
Gerealiseerd totaal	654	1.041	916	711	205
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	654	1.041	916	711	205

5.0 Sport, cultuur en recreatie

Bestuursakkoord

Gezond Hattem!

Hattem biedt een prachtige omgeving om te verkennen en te bewegen. We investeren in mogelijkheden tot bewegen in de buurt, bijvoorbeeld door een goed wandelnetwerk of een bewegingsboulevard.

We willen de samenwerking met de sportkoepel intensiveren zodat de combinatie van faciliteiten en sportaanbod goed aansluit op de wensen en om alle Hattemers te stimuleren om te gaan sporten. Hierin willen wij ook de buitensportfaciliteiten binnen de gemeente meenemen. Hattem is een JOGG gemeente, ook daar speelt sport een belangrijke rol, we willen een gezonde leefstijl bij onze jeugd blijven aanmoedigen. De succesvolle elementen uit het programma Gezonde Generatie 2040 nemen we over. Bij de sportdag en de wandel- en zwem4daagse worden ook de kinderen betrokken die buiten Hattem naar school gaan.

We werken samen met de initiatiefnemers actief aan de plannen voor openbaar zwem- en recreatiewater in Hattem. We zetten ons waar mogelijk in om de plannen te concretiseren.

We gaan Hattem meer in contact brengen met de natuur, ecologie en biodiversiteit. Als gemeente gaan we daar zelf mee aan de slag in de aanleg en het beheer van de openbare ruimte om zo de kwaliteit en de leefbaarheid van de openbare ruimte te vergroten.

Het centrum van Hattem!

We gaan Hattem als cultuurstad versterken door de aandacht voor cultuur zowel in het basisonderwijs als in onze stadspromotie op niveau te houden en waar noodzakelijk gericht uit te breiden. Het verhaal van Hattem is veel breder dan alleen cultuur, ook ons Hanze verleden, het prachtige historische decor en ons landschap en de evenementen met bovenlokale aantrekkingskracht maken daar deel van uit. Wij gaan in 2024, als Hattem 725 jaar stadsrechten bezit, maar ook tijdens het Hanzejaar, aandacht besteden aan deze bijzondere momenten. In dat jaar willen we in samenwerking met onze musea alle Hattemers de mogelijkheid bieden om de stad en haar historie (nog beter) te leren kennen. De jeugd brengt via de scholen al een bezoek aan de musea. We willen nieuwe inwoners van Hattem ook kennis laten maken met de musea en ze op die manier niet alleen welkom heten, maar ook betrekken bij Hattem.

Inclusief Hattem!

We vinden het belangrijk dat we in Hattem belangrijke dagen vieren en herdenken. Dat zorgt er voor dat we stilstaan, reflecteren, en heden en verleden verbinden. –

Initiatieven als pumphack (bewegen) en graffiti (cultuur) bespreken op kansrijkheid en bijdrage aan toekomstbestendig Hattem en mogelijke rol van de gemeente daarbij.

Programma brede ontwikkelingen

- In 2025 zijn de gerenoveerde voetbalvelden van beide voetbalverenigingen opgeleverd. Ook zijn er gesprekken gevoerd, en afspraken gemaakt met de verenigingen over de manier waarop het onderhoud van de velden vanaf 2026 wordt georganiseerd.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Archeologie	GR	5	Sport, Cultuur en Recreatie

Archeologie Hattem-Zwolle-Zwartewaterland gevestigd te Zwolle

Doel:

Het betreft een gemeenschappelijke regeling met het doel om de samenwerking tussen de gemeenten Hattem, Zwartewaterland en Zwolle voort te zetten waarbij de archeologische opgravingsexpertise van de gemeente Zwolle ook wordt ingezet in de gemeente Hattem en aldus tevens wordt bijgedragen aan het vergroten van inzicht in de regionale archeologische informatie en in de samenhangende bewoningsgeschiedenis van dit gebied. Uitgangspunt hierbij is ook het verdrag van Malta dat beoogt het cultureel erfgoed dat zich in de bodem bevindt beter (integraal) te beschermen. Het gaat om archeologische resten als nederzettingen, grafvelden, en gebruiksvoorwerpen.

Betrokkenen:

Gemeente Hattem, Zwolle en Zwartewaterland.

Bestuurlijk belang:

Verantwoordelijkheid nemen voor archeologie en daarin zelfstandig beleid willen voeren.

Financieel belang:

- Algemeen: de kosten voor de adviezen van de archeoloog worden berekend aan de hand van de standaard uurtarieven binnen de eenheid Expertisecentrum van de gemeente Zwolle. De uurtarieven worden jaarlijks aangepast.
- Aandelen: n.v.t.
- Dividend: n.v.t.
- Eigen vermogen 2025: n.v.t.
- Vreemd vermogen 2025: n.v.t.
- Resultaat: n.v.t.

Ontwikkelingen:

Geen.

Beleidsvoornemens:

Geen.

Taakvelden

5.1 Sportbeleid en activering

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Gezonde jeugd

Doel/Effect

Het bevorderen van een gezonde leefstijl van de Hattemse Jeugd bestaande uit het simuleren van dagelijks minimaal één uur bewegen en gezonde voeding.

Verantwoording:

Binnen het thema Krachtig Hattem, in het actieplan HUB Hattem 2025-2026, is in 2025 ingezet op het stimuleren van structureel bewegen en het bevorderen van een gezonde leefstijl onder kinderen en jongeren. Hierbij is nadrukkelijk toegewerkt naar een duurzame samenwerking tussen onderwijs, kinderopvang, sportverenigingen en andere lokale partners. Belangrijke resultaten zijn behaald door het aanbieden van structureel bewegingsonderwijs op alle reguliere basisscholen, waaronder gym- en beweeglessen voor verschillende leeftijdsgroepen en het faciliteren van schoolzwemmen. Daarnaast is het naschools sportaanbod verder uitgebreid, waardoor kinderen op laagdrempelige wijze kennis konden maken met diverse sport- en beweegvormen. Via de JOGG-aanpak is uitvoering gegeven aan meerdere preventieve campagnes en activiteiten gericht op gezonde voeding en voldoende beweging. Grootschalige evenementen, zoals de Avondvierdaagse, Koningsspelen en Schoolsportdag, hebben bijgedragen aan een breed bereik binnen de doelgroep. De inzet in 2025 heeft geleid tot een versteviging van de preventieve infrastructuur voor jeugd in Hattem. Voor een nadere specificatie van activiteiten en deelnemercijfers wordt verwezen naar de factsheet HUB Hattem 2025.

Vitaal ouder worden

Doel/Effect

We willen het netwerk Hattem Vitaal 50+ aanjagen en verbinden en door ontwikkelen. Daarmee willen we netwerk en publiciteit organiseren om activiteiten van verenigingen en clubs gericht op de doelgroep 50+ breed onder de aandacht te brengen. We streven hierbij naar het verbeteren van het fysieke en mentale welzijn en de sociale interacties van onze inwoners.

Verantwoording:

Het thema Vitaal ouder worden richt zich op het bevorderen van gezondheid, zelfredzaamheid en sociale participatie van ouderen. In 2025 is het beweegaanbod voor senioren verder uitgebouwd en structureel verankerd in de lokale infrastructuur. Wekelijks zijn op meerdere locaties beweegmomenten voor senioren georganiseerd, met als doel het behouden en verbeteren van kracht, balans en mobiliteit. Daarnaast is gestart met een specifiek valpreventieprogramma, in samenwerking met huisartsen en fysiotherapeutische zorg. In dit kader zijn fysiotherapeuten opgeleid tot instructeur valpreventie. Het aanbod is aangevuld met voorlichtings- en informatiemomenten over vitaliteit en gezondheid, in nauwe samenwerking met diverse lokale partners. De belangstelling voor het programma, waaronder de valpreventieactiviteiten, is groot gebleken, wat aanleiding geeft tot voortzetting en uitbreiding in de komende periode. Meer gedetailleerde informatie over het aangeboden programma en het bereik is opgenomen in de factsheet.

Uniek sporten

Doel/Effect

In Hattem willen we dat iedereen kan sporten en bewegen ondanks een beperking. Dit willen we bereiken door de zichtbaarheid en vindbaarheid van Uniek Sporten te vergroten. Ook willen we het sportaanbod voor Uniek Sporten verbreden wat moet leiden tot een verhoogde sportdeelname onder deze doelgroep.

Verantwoording:

Binnen het thema Aangepast sporten is gewerkt aan het bevorderen van inclusie en het vergroten van passend sport- en beweegaanbod voor inwoners met een beperking. Daarbij is nadrukkelijk ingezet op samenwerking op lokaal en regionaal niveau.

In regionaal verband zijn meerdere evenementen georganiseerd, waaronder sport- en beweegactiviteiten die toegankelijk zijn voor mensen met een beperking. Daarnaast is aangesloten bij bewustwordingscampagnes, zoals de Kleurrijk jezelf week, waarbij in het onderwijs aandacht is besteed aan diversiteit en inclusie.

Met ondersteuning van regionale ambassadeurs is het onderwerp aangepast sporten onder de aandacht gebracht bij scholen en andere organisaties. Tevens zijn inwoners begeleid naar passend beweegaanbod en is, waar mogelijk, doorstroom naar regulier sportaanbod gerealiseerd. Deze inzet draagt bij aan een inclusiever sportklimaat binnen Hattem. Voor een volledig overzicht van activiteiten en resultaten wordt verwezen naar de factsheet HUB Hattem 2025.

Verenigingsondersteuning

Doel/Effect

In Hattem ondersteunen we sportverenigingen en ondernemende sportaanbieders. Hiermee realiseren we meer toekomstbestendige, vitale en sociaal veilige sportverenigingen in Hattem.

Verantwoording:

Het thema Verenigingsondersteuning was in 2025 gericht op het versterken van sportverenigingen als vitale en toekomstbestendige organisaties, met aandacht voor een veilig en gezond sportklimaat. Verenigingen zijn ondersteund bij het bevorderen van sociale veiligheid, onder meer door de inzet van vertrouwenscontactpersonen en geschoolde trainer/coaches. Daarnaast is aandacht besteed aan het stimuleren van gezonde sportomgevingen, onder andere via de Gezonde Sportkantine en het realiseren van rookvrije sport- en speelterreinen. Op basis van een behoeftepeiling onder verenigingen is maatwerk geboden, waaronder ondersteuning via NOC*NSF. Ook zijn bijeenkomsten georganiseerd gericht op kennisdeling en bewustwording, zoals een themabijeenkomst over een gezonde sportomgeving. De samenwerking met omliggende gemeenten en sportbonden is hierbij verder versterkt. Deze activiteiten dragen bij aan de continuïteit en maatschappelijke waarde van de Hattemse sportverenigingen. Nadere uitwerking is opgenomen in de factsheet HUB Hattem 2025.

Subsidie sportstimulering

Doel/Effect

In Hattem ondersteunen we sportverenigingen financieel om hen te stimuleren sportbeoefening onder jeugdleden en mensen met een beperking te vergroten.

Verantwoording:

Via de subsidieregeling zijn in het verslagjaar 20 verenigingen financieel ondersteund. Hiermee is bij ruim 5.000 leden sport- en beweegdeelname mogelijk gemaakt, waaronder circa 1.500 jeugdleden en meer dan 60 leden met een beperking.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	253	257	278	236	42
Totaal baten	-75	-72	-133	-142	9
Gerealiseerd totaal	178	185	145	94	51
Verrekening met reserves	-1				
Gerealiseerd resultaat	177	185	145	94	51

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Het lastenbudget voor Sportinnovator is in 2025 niet ingezet. 15
- Het lastenbudget voor Sportbeleid is in 2025 niet ingezet. 29
- Op de overige lasten budgetten is de onderbesteding per saldo 7

Baten

-

Totaal

51

De afrekening van de specifieke uitkering Sport uit 2024 leidt tot een nadeel op de lasten en een voordeel op de baten, beide van € 9.000. Per saldo budgetneutraal.
Voorgesteld wordt het lastenbudget voor Sportinnovator via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

5.2 Sportaccommodaties

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Sportvelden en -terreinen

Doel/Effect

Kwaliteitsniveau van de sportparken van de voetbalverenigingen op peil houden en daardoor sport en bewegen te stimuleren.

Verantwoording:

Het afgelopen jaar is regulier onderhoud uitgevoerd aan de gerenoveerde natuurgrasvelden. Aangezien deze velden zich nog in de herstelfase bevinden, heeft de kwaliteit zich nog niet volledig ontwikkeld tot het beoogde niveau. Verdere kwaliteitsverbetering wordt verwacht naarmate de ingroei en stabilisatie van de grasmat vordert.

Exploitatie Stichting Kulterhus de Marke

Doel/Effect

Het Kulturhus is een openbaar toegankelijke, laagdrempelige maatschappelijke voorziening, waarin een passend aanbod van producten, activiteiten en diensten wordt aangeboden op minimaal drie van de gebieden van zorg, welzijn, onderwijs, sport, cultuur, recreatie en goede informatievoorziening.

Bewegingsonderwijs mogelijk maken door het beschikbaar stellen van de wettelijk verplichte accommodaties en daarnaast het bevorderen van een gezonde leefstijl een leefbaarheid van de inwoners van de gemeente Hattem.

Verantwoording:

Omdat er nog geen jaarcijfers 2025 van de stichtingen bekend zijn, is in de gemeentelijke jaarrekening 2025 de begroting 2025 van de beide stichtingen als uitgangspunt gehanteerd. In 2025 zijn er procesafspraken gemaakt over de verdieping van de subsidieafspraken, in 2026 worden deze afspraken vastgesteld.

Exploitatie Stichting Zwembad Hattem

Doel/Effect

Een gezonde leefstijl en leefbaarheid bevorderen voor de inwoners van de gemeente Hattem.

Verantwoording:

Omdat er nog geen jaarcijfers 2025 van de stichtingen bekend zijn, is in de gemeentelijke jaarrekening 2025 de begroting 2025 van de beide stichtingen als uitgangspunt gehanteerd. In 2025 zijn er procesafspraken gemaakt over de verdieping van de subsidieafspraken, in 2026 worden deze afspraken vastgesteld.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	1.218	1.011	1.444	1.779	-335
Totaal baten	-317	-87	-198	-580	382
Gerealiseerd totaal	901	923	1.247	1.199	47
Verrekening met reserves	-18	-18	-75	-75	
Gerealiseerd resultaat	883	905	1.172	1.124	47

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De lasten zijn op meerdere posten lager dan begroot, voor totaal. 34

Baten

- De huurinkomsten van gymnastiekaccommodaties zijn hoger dan begroot. 11
- Overige baten 2

Totaal

47

De administratieve afwikkeling van de Mezo Rijkssubsidie 'meerkosten energie openbare zwembaden' en de omzetting van eigendom robotmaaier van eigendom naar huur, heeft tot gevolg dat er in het totaal € 370.000 afwijking is tussen de begroting en de realisatie. Zowel bij de lasten als bij de baten, per saldo wel resultaat neutraal.

Toelichting reserves

Met de reserves is verrekend:

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Aansterken eigen vermogen zwembad de Marke	-57.100	-57.100
Totaal	-57.100	-57.100

Reserve dekking kapitaallasten	Begroting	Rekening
▪ Investering kleedaccommodatie vv Hattem	-2.300	-2.300
▪ Investering gymnastieklokaal Spoorstraat	-15.500	-15.500
Totaal	-17.800	-17.800

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Hanzesteden Marketing

Doel/Effect

Verbeteren van de uitwerking van het merk 'Hanze' om energie, toegevoegde waarde, kansen en potentieel te identificeren, en het beleven van de Hanzetijd op een nieuwe manier te versterken.

Verantwoording:

Het fundament van de kracht van de samenwerking met de negen Hanzesteden in Nederland ligt in het versterken van de gezamenlijke Hanze-identiteit. Er wordt ingezet op het bestendigen en op orde brengen van de basis, waaronder het bestaande toeristisch-recreatieve aanbod en de herkenbaarheid van de Hanze als gedeeld cultureel en historisch erfgoed. Daarnaast is een verkennend traject gestart om te onderzoeken hoe de negen Hanzesteden via één krachtig en samenhangend verhaal sterker met elkaar verbonden kunnen worden.

Cultuureducatie

Doel/Effect

Alle kinderen die in Hattem naar de basisschool gaan kennis laten maken met cultuur en erfgoed wat bijdraagt aan de persoonlijke ontwikkeling van kinderen; het zorgt voor overdracht van maatschappelijke en culturele verworvenheden; het rust kinderen uit tot deelname aan de maatschappij; het leidt kinderen op tot wereldburgers; het draagt bij aan verbinding met lokale erfgoedlocaties.

Verantwoording:

De ombuiging die in 2025 is doorgevoerd laat niet-voorziene ongewenste effecten zien, waardoor het aanbod en de kwaliteit onvoldoende geborgd bleek. In 2025 zijn er diverse gesprekken geweest met alle betrokken partijen om te bezien op welke manier wat hersteld zou moeten worden. Leidend hierin is het 'convenant cultuureducatie' wat in 2021 is opgesteld. In 2026 zal hiervoor een nieuw convenant met herziene afspraken worden opgesteld.

Regiosamenwerking

Doel/Effect

Het verbeteren van de regionale culturele infrastructuur waardoor het cultuuraanbod voor iedereen beschikbaar, toegankelijk en nabij is.

Verantwoording:

Het Cultuur & Erfgoedpact, een regiosamenwerking met 9 gemeenten op de Noord Veluwe en uitvoerende partijen is vernieuwd en er is opnieuw een samenwerking aangegaan voor de periode 2025-2027 met co-financiering vanuit de provincie. Daarmee worden regionale projecten ondersteund en geïnitieerd die ook lokaal toegankelijk en beschikbaar zijn.

Lokale en regionale culturele voorzieningen

Doel/Effect

Een divers en rijk aanbod in Hattem op het gebied van cultuur, amateurkunst en muziekonderwijs.

Verantwoording:

Ook in 2025 zijn veel lokale partijen ondersteund door middel van een structurele subsidie. Ook zijn er enkele initiatieven (financieel) ondersteund zoals de maquette van de Dikke Tinne en het project rondom de geschiedenis van het Apeldoorns Kanaal. Tevens is de tentoonstelling rondom 80 jaar vrijheid ondersteund die samengesteld is met behulp van inwoners door het Voermanstadsmuseum.

Samen met Cultuurplein is het Cultureel Platform Hattem opgezet wat al geleid heeft tot verrassende samenwerkingen tussen partijen en waarin nieuwe initiatieven gezamenlijk en met veel enthousiasme worden uitgewerkt.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	197	167	167	181	-14
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	197	167	167	181	-14
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	197	167	167	181	-14

Toelichting verschillen baten en lasten**(€ x 1.000)****Lasten**

- Op diverse posten is het budget overschreden, per saldo met

-14

Baten

-

Totaal

-14

5.4 Musea

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Hattemse musea

Doel/Effect

Het ondersteunen van de Hattemse musea wat bijdraagt aan een positieve profilering van Hattem als Hanzestad op de Veluwe waardoor cultuurtoeristen en recreanten Hattem bezoeken.

Verantwoording:

De 3 musea hebben hun structurele subsidie ook in 2025 ontvangen die essentieel is voor het voortbestaan van de afzonderlijke musea. Ook zijn de 3 musea na een aantal jaar weer met elkaar om de tafel te gaan om een te verkennen op welke manier zij (opnieuw) kunnen samenwerken, elkaar kunnen helpen en versterken en daarmee bijdragen aan het culturele leven in Hattem. Dit is zeer positief ontvangen en dit overleg is inmiddels structureel van aard.

Voerman Stadsmuseum

Doel/Effect

Het verduurzamen van het pand Achterstraat 46-48 (Voerman Stadsmuseum Hattem).

Verantwoording:

Het Voermanstadsmuseum is door middel van het plaatsen van binnen voorzetramen verduurzaamd. Daarnaast hebben we buiten schilderwerk en gelijk de nodige verbeteringen aan het dak uitgevoerd.

Bij het APM heeft een optimalisatie aan de luchtbehandelingsinstallatie plaatsgevonden, hierdoor is de luchtkwaliteit en temperatuur nog beter regelbaar.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	152	176	176	226	-50
Totaal baten	-55	-51	-51	-112	60
Gerealiseerd totaal	97	124	124	114	10
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	97	124	124	114	10

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De overschrijding op 'onderhoud gebouwen' heeft te maken met onderhoud bij Voerman museum (verduurzamingsmaatregelen) en het finetunen van de luchtbehandelings-installatie bij het Anton Pieck museum. Deze kosten komen ten laste van de voorziening onderhoud. Per saldo hogere lasten. -57

Baten

- Ter dekking van de hogere lasten wordt de Rijksbijdrage voor onderhoud van monumenten ingezet, hierdoor hogere baten 57
- De onttrekking aan de onderhoudsvoorziening is hoger dan begroot. 10

Totaal

10

5.5 Cultureel erfgoed

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Monumenten

Doel/Effect

De historische gebouwen en het beschermde stadsgezicht en overige objecten met historische waarde in de publieke ruimte bewaren en bewaken.

Verantwoording:

In 2025 heeft beheer en onderhoud plaatsgevonden aan de monumenten in gemeentelijk eigendom (o.a. Stadhuis, Molen, Kerktoren en stadsmuur). Daarnaast is bij vergunningverlening bij aanvragen van onderhoud, verbouw en wijzigen van monumenten toegezien op de bescherming van de monumentale waarden.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	215	203	195	142	53
Totaal baten	-53	-28	-30	-65	35
Gerealiseerd totaal	162	175	165	77	88
Verrekening met reserves	-2	-2	-2	-2	
Gerealiseerd resultaat	160	173	163	75	88

Toelichting baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Er is minder onderhoud uitgevoerd dan begroot aan gemeentelijke eigendommen zoals de molen en de stadsmuur. Per saldo lagere lasten. 34
- De salariskosten op het deelproject Monumentensubsidies zijn vanaf de Begroting 2026 af geraamd. In 2025 is dit niet gedaan, zodat er lagere lasten zijn dan begroot. 19

Baten

- De afrekening van Rijksbijdragen in het onderhoud van gemeentelijke monumenten levert hoger baten op. Per saldo 35

Totaal

88

Toelichting reserves

Reserve dekking kapitaallasten	Begroting	Rekening
▪ Investering restauratie stadsmuur nabij de Molen	-2.100	-2.100
Totaal	-2.100	-2.100

5.6 Media

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Bibliotheek

Doel/Effect

Richten op het verbeteren van leesvaardigheid, taalontwikkeling, het bestrijden van laaggeletterdheid en het bevorderen van participatie en zelfredzaamheid onder inwoners.

Verantwoording:

Via de Najaarsnota is € 50.000,- van de ontvangen decentralisatie-uitkering toegekend aan de bibliotheek. Deze middelen zijn bedoeld om uitvoering te geven aan de ambities vanuit de beleidsnotitie 2025-2029 Bibliotheek Noord-Veluwe en daarmee te voldoen aan de nieuwe zorgplicht. Ze worden ingezet voor het versterken van de lokale bibliotheekvoorziening.

De Bibliotheek Noord-Veluwe heeft hiervoor een inhoudelijk plan opgesteld. Gezien de late besluitvorming in het jaar is het mogelijk om in de periode van september tot en met december 2025 een deel van de voorgenomen activiteiten te realiseren. Hiervoor was de bibliotheek een bedrag van € 20.000,- benodigd. Het resterende bedrag van € 30.000,- wordt derhalve niet in 2025 besteed.

RTV Hattem

Doel/Effect

Een lokale, publieke omroep als onmisbaar onderdeel van de checks-and-balances in een gezond democratisch staatsbestel en een belangrijke bindende factor in de lokale gemeenschap van Hattem.

Verantwoording:

RTV Hattem heeft in 2025 intensief verslag gedaan van velerlei zaken die in Hattem spelen. Tevens hebben zij wederom de live verslaglegging van de raadsvergaderingen verzorgd.

daarnaast wordt er nog steeds verder gewerkt aan het tot stand komen van een streekomroep met de gemeenten Kampen, Zwolle en Zwartewaterland.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	247	279	329	295	34
Totaal baten	-12	-12	-12	-12	
Gerealiseerd totaal	235	267	317	283	34
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	235	267	317	283	34

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Het budget voor de versterking van het bibliotheekstelsel is niet volledig ingezet in 2025 34

Baten

-

Totaal

34

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Speeltuinen

Doel/Effect

In Hattem zal er de komende jaren verbetering plaatsvinden van de openbare speel-, sport en ontmoetingsruimte. Dit doen wij door middel van (grootschalige) vervangingen en het uitvoeren van ingrepen die nodig zijn om aan de gemeentelijke ambities te werken, onder andere: klimaatbestendigheid, een gezonde leefomgeving en inclusiviteit.

Verantwoording:

In aansluiting op het speelbeleidsplan, welke is vastgesteld in 2025, is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Dit programma biedt inzicht in de planning van de onderhouds- en vervangingswerkzaamheden per speelplek over de komende jaren. De volgorde van uitvoering is bepaald aan de hand van de resultaten van de uitgevoerde inspecties van de speeltoestellen.

In het jaar 2025 zijn er drie speelplekken gerealiseerd, namelijk:

1. Kleine Veen
De speelplek is gerealiseerd in een nieuwbouwwijk, conform de beleidsmatige uitgangspunten. De plek is opgenomen in het reguliere onderhoud. De financiering is deels ten laste van de gebiedsontwikkeling van 't Veen en deels bekostigd vanuit het investeringsbudget speelvoorzieningen.
2. Rademakershoeve
De bestaande indeling en ondergronden zijn behouden om kosten te beperken. Alle toestellen zijn vervangen vanwege de slechte staat. Participatie heeft plaatsgevonden met de Speelvereniging Speelhoeve.
3. Waalstraat
Realisatie is uitgevoerd in oktober 2025. Bestaande goede toestellen zijn behouden gebleven. De kabelbaan is 180 graden gedraaid om geluidsoverlast te beperken. Bij het ontwerp en de inrichting is aandacht besteed aan inclusiviteit. Door het toevoegen van een halfverhardingspad en de toevoeging van nieuwe toestellen (onder andere de locomotief) is de speelplek beter toegankelijk en ingericht voor mensen van alle leeftijden en diverse behoeften, zodat zij samen kunnen spelen en plezier kunnen beleven.

Er is extra groen aangeplant door de buitendienst, deze is gefinancierd vanuit de Regiodeal. Participatie heeft plaatsgevonden met de Speelvereniging Speelvreugd.

Beheer en onderhoud Openbaar Groen

Doel/Effect

Een gezond, biodivers en toekomstbestendig areaal in lijn met de Groenvisie.

Verantwoording:

In 2025 is regulier onderhoud uitgevoerd binnen de geldende richtlijnen en volgens vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus. Hieronder een aantal werkzaamheden uitgelicht en een aantal ontwikkelingen omschreven, die bijdragen aan de Groenstructuurvisie en het bijbehorend Uitvoeringsplan Groen.

1. Er is een nieuwe locatie in beheer genomen binnen de huidige exploitatie, dit betreft het Consmemma-terrein in 't Veen (december 2025). Overdracht heeft in december 2025 plaatsgevonden, waardoor de eerste onderhoudswerkzaamheden in 2026 gepland staan.
2. Er is veel aandacht geweest voor het op orde brengen van ons digitaal beheersysteem (GBI), wat betreft arealen en beheergegevens en het vastleggen van onderhoudstaken in taakbladen. Daarnaast is gewerkt aan het optimaliseren van processen tussen binnen- en buitendienst en met aannemers. Het verbeteren en vullen van ons integraal beheersysteem zal ook in 2026 nog de nodige inspanning vragen.
3. Voor de jaarlijkse boominspectie is Hattem in 3 deelgebieden opgedeeld (Hattem noord, midden en zuid). Om voldoende informatie te verzamelen om bomen nog beter te kunnen onderhouden en beschermen, is het boominspectieformulier opnieuw ingericht volgens Handboek Bomen. Inspectie is uitgevoerd conform dit nieuwe digitale formulier.
4. De Beleidsregels houtopstanden zijn per 21 oktober 2025 vastgesteld in lijn met de eerdere aanpassingen in de APV wat betreft het beschermen van houtopstanden en in lijn met de Groenstructuurvisie.
5. Met de Beleidsregels houtopstanden zijn ook de criteria vastgesteld voor actualisatie van de Bomenlijst met gemeentelijke én particuliere waardevolle bomen. Tijdens de jaarlijkse

- boomininspectie zijn gemeentelijke waardevolle bomen al geïnventariseerd. Ambitie is particuliere waardevolle bomen in 2026 te inventariseren en daarna de Bomenlijst te actualiseren.
6. Voorwaarden wat betreft boombescherming bij graafwerkzaamheden zijn beter vastgelegd (via MOOR) en worden actief besproken met de vergunningaanvrager.
  7. Herstel van achterstallige groenvakken is uitgevoerd conform het vastgestelde beeldkwaliteitsniveau, waarbij meerdere plantvakken zijn doorgeplant. Volledige omvorming van groenvakken is niet uitgevoerd, omdat de focus in 2025 lag op het op orde brengen van de basis. Omvorming zal in een later stadium plaatsvinden, zodra meer duidelijkheid is over implementatie van de Groenstructuurvisie.
  8. Om het exotenbeheer nog beter uit te kunnen voeren en goed te kunnen monitoren zijn alle exoten digitaal in kaart gebracht. In 2026 zal een link worden gelegd met ons digitaal beheersysteem. In lijn met landelijke richtlijnen worden meerdere exoten aangepakt (Aziatische duizendknoop, reuzenberenklauw, reuzenbalsemien, fluweelboom en hemelboom). De oude stort is uitgevlakt om reuzenbalsemien hier zelf te kunnen beheren als buitendienst. Kleinere locaties met exoten worden door de buitendienst uitgevoerd, grotere locaties worden belegd bij een aannemer.
  9. Er is een start gemaakt met het opstellen van bos- en maai-beheerplannen met de ambitie om beiden in 2026 vast te stellen.
  10. In lijn met de Groenstructuurvisie en het nog vast te stellen maai-beheerplan zijn de eerste stappen gezet naar meer ecologisch maai-beheer. De buitendienst maait kruiden en gras rondom bomen nu extensief (boomspiegel), om de biodiversiteit te bevorderen en boomwortels beter te beschermen. Daarnaast zijn binnen het huidige maai-bestek waar mogelijk al stappen gezet richting meer ecologisch maai-beheer.
  11. Er is advisering en ondersteuning geboden aan diverse Green Deal initiatieven en zijn lezingen over biodiversiteit gefaciliteerd.
  12. Op 29-09-2025 is een presentatie aan de raad gegeven om hen te informeren over beheer van het openbaar groen en de implementatie van de Groenstructuurvisie.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.164	1.291	1.314	1.203	111
Totaal baten	-19	14	-16	-13	-3
Gerealiseerd totaal	1.145	1.305	1.298	1.190	107
Verrekening met reserves			-30	-20	-10
Gerealiseerd resultaat	1.145	1.305	1.268	1.170	97

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Per saldo is er onderbesteding van de onderhoudsbudgetten 61
- De kapitaallasten zijn lager dan begroot 21
- De lasten zijn op meerdere posten lager dan begroot, per saldo 29

Baten

- De begrote baten zijn niet volledig gerealiseerd -3

Totaal

107

Kijkend naar het totaalsaldo voor beheer en onderhoud openbaar groen, is minder uitgegeven dan begroot. In 2025 lag de focus op het op orde brengen van het digitaal beheersysteem en optimaliseren van processen. Er is bewust gekozen om een aantal concrete werkzaamheden - en uitgaven die hiermee gemoeid zijn - uit te stellen om de basis op orde te brengen. Dit maakt dat er vooral uren zijn gemaakt en minder uitgaven zijn gedaan.

Werkzaamheden die zijn uitgesteld:

- Herplant en aanplant van nieuwe bomen, waarbij niet afgedaan wordt aan wettelijke en beleidsmatige kaders
- Financiële ondersteuning adoptielocaties, in afwachting van nieuw adoptiebeleid
- Omvorming van diverse arealen in lijn met de Groenstructuurvisie
- Maatregelen Uitvoeringsplan Groen (Groenstructuurvisie), in afwachting van diverse beleidskaders

De uitvoering van de investeringen voor de onderhouds- en vervangingswerkzaamheden voor openbare speelterreinen o.a. uit het uitvoeringsplan 2025-2035 in aansluiting op het speelbeleidsplan is gestart. De investeringsbudgetten Skatebaan voorbereidingskrediet 2024 en Vervanging speelvoorzieningen 2025 zijn nog niet afgesloten en daarom zijn de kapitaallasten ook nog niet in rekening gebracht.

Toelichting reserves

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Budgetoverheveling 2024 - Bosbeheerplan	-30.000	-19.800
Totaal	-30.000	-19.800

2.6.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 5 – Sport, cultuur en recreatie ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	3.447	3.383	3.903	4.061	-158
Totaal baten	-531	-237	-440	-923	483
Gerealiseerd totaal	2.916	3.146	3.463	3.138	325
Verrekening met reserves	-21	-20	-107	-97	
Gerealiseerd resultaat	2.895	3.126	3.356	3.041	315

6.0 Sociaal Domein

Bestuursakkoord

Inclusief Hattem!

We gaan voor een kleurrijk Hattem, waar iedereen zichzelf kan zijn. We willen een diversiteits- en inclusiebeleid vormgeven op basis waarvan we structureel aandacht geven aan de vrijheid om in Hattem jezelf te kunnen zijn. We gaan samen met de gemeenteraad op zoek hoe we dit invullen.

Een inclusieve samenleving kan niet zonder ontmoeting. Bij de inrichting van buurten en wijken met speel- en recreatievoorzieningen willen we daar op inspelen. We stimuleren het ontstaan van nieuwe ontmoetingsplekken om ervaringen te delen en van elkaar te leren en ruimte te bieden voor rust en reflectie. Voorbeelden zijn initiatieven als een jonge-ouderscafé, of koffieochtenden voor doelgroepen -of juist voor een brede mix van Hattemers. Wij willen initiatieven die zich hierop richten, faciliteren in de opstartfase.

We willen ons samen met inwoners, ondernemers en instellingen inzetten om van Hattem een zeer toegankelijke gemeente te maken. We zien deze toegankelijkheid op verschillende vlakken: zowel de fysieke toegankelijkheid van onze stad, de sociale toegankelijkheid maar juist ook de informatie toegankelijkheid.

Als Hattem zetten we ons als gemeente en gemeenschap naar vermogen in bij de opvang van vluchtelingen en de huisvesting en inburgering van statushouders. Het behalen van de taakstelling voor huisvesting zien we daarbij als het minimum. Als gemeente willen we met raad en waar passend ook met daad initiatieven uit de samenleving ondersteunen.

Sociaal Hattem!

We zetten in op de beweging dat elk kind opgroeit bij zijn of haar ouders. We onderzoeken wat er nodig is om kinderen thuis te laten opgroeien en het aantal uithuisplaatsingen te verminderen.

Iedereen kan oud worden in Hattem. We bestrijden eenzaamheid door oog te hebben voor ontmoeting, verbinding en omzien naar elkaar. In de woonzorgzones verbinden we het wonen van de toekomst met de zorg- en dienstverlening aan ouderen: zij hebben regie op de eigenzorginzet en kunnen langer zelfstandig wonen. We integreren de zorg met welzijn, ook als bepaalde onderdelen niet door de gemeente worden bekostigd. Op de huidige van Heemstra locatie krijgen ouderen een plek voor intra- en extramurale 24-uurs zorg. Tevens streven wij, in samenwerking met Triada, naar een ontmoetingsplek in dat gebouw.

Iedere Hattemer doet naar vermogen mee. Voor wie dat niet volledig kan, bieden wij passende ondersteuning. We handhaven ons ruimhartige minimabeleid. We proberen werkgevers en werkzoekenden te koppelen door inzet van onze werkmakelaar. Mensen met een bijstandsuitkering moeten parttime kunnen bijverdienen als opstap naar bestaanszekerheid door betaald werk.

We zien een groeiende kwetsbaarheid voor veel Hattemers voor het ontstaan van schulden als gevolg van inflatie en stijgende energielasten. We zetten met andere partijen in op het voorkomen van schulden of bieden vroegtijdig ondersteuning. We beperken ons niet tot Hattemers die gebruik maken van de Participatiewet, en willen breed kijken naar de (regionale) instrumenten die we daarbij in kunnen zetten (zie ook programma 2 A - dichten energiekloof en bestrijden energie-armoede).

We ontmoedigen gokken en willen gokverslavingen voorkomen. In dat kader is er in Hattem geen ruimte voor gokreclames.

Gezond Hattem!

Wij zetten in op een gezonde en vitale samenleving waarin Hattemers zichzelf redden, meedoen en zich fijn voelen. Lukt het zelf niet goed, dan bieden we hulp en ondersteuning. Hattem kent veel vrijwilligers en daar zijn wij dankbaar voor. Jaarlijks zetten wij mantelzorgers in het zonnetje door het voortzetten van het mantelzorgcompliment.

Programma brede ontwikkelingen

De uitgaven voor Jeugdhulp zijn de afgelopen jaren gestegen. Landelijk zien we dat steeds meer kinderen en gezinnen een beroep doen op jeugdhulp en de complexiteit van zorgvragen lijkt toe te nemen. Ook in Hattem hebben we de afgelopen jaren gezien dat steeds meer inwoners een beroep doen op jeugdhulp, dit heeft invloed heeft op onze uitgaven. In 2025 zien we dat de uitgaven niet verder zijn gestegen en zelfs licht gedaald zijn vergeleken met 2024.

Door onze kleine schaal behoorlijk kunnen uitgaven behoorlijk fluctueren, met name inzet van dure specialistische zorg met verblijf is moeilijk in te schatten en kan een groot deel van het budget beslaan.

Binnen de regionale inkoop is er aandacht voor passende tarieven en ontwikkeling naar beter passende producten. Tegelijkertijd weten we dat inkoop maar beperkt van invloed is op de uitgaven voor jeugdhulp. We moeten we naar de toekomst toe inzetten op mogelijkheden om binnen de toegang te kunnen sturen op trajectduur, passend toewijzen en dergelijke. De hervormingsagenda jeugd beoogt een kwalitatief goed en financieel houdbaar stelsel voor jeugdhulp. We zijn in Hattem begonnen met de eerste stappen om de maatregelen uit de hervormingsagenda vorm te geven. Zo implementeren we de verklarende analyse, om beter te kunnen beoordelen welke hulp passend en noodzakelijk is en zijn we gestart met een verkenning naar hoe we ons lokale team in lijn met de Hervormingsagenda kunnen verstevigen en lokaal kunnen doen wat nodig is om jeugdhulp toegankelijk en beschikbaar te houden.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Sociale recherche	GR	6	Sociaal domein
Plus OV	GR	4	Onderwijs (voor leerlingenvervoer)
		6	Sociaal domein (voor Wmo en jeugd)

Sociale recherche IJssel-Vechtstreek, gevestigd te Zwolle

Doel:

De taak en doelstelling van de Sociale recherche is het voorkomen en de opsporing van fraude en misbruik van de door de gemeenten uit te voeren sociale verzekeringswetten en een consultfunctie. De Gemeenschappelijke Regeling is ontstaan uit het oogpunt van effectiviteit. In een groter dienstverband kan een betere kwaliteit en dienstverlening worden geboden.

Betrokkenen:

Aan de unit Regionale Sociale Recherche van de gemeente Zwolle zijn negen gemeenten aangesloten; Zwolle, Dalfsen, Hardenberg, Ommen, Zwartewaterland, Olst-Wijhe, Kampen, Dronten en Hattem.

Bestuurlijk belang/participatie:

In het bestuursoverleg participeren de wethouders uit de deelnemende gemeenten.

Financieel belang:

- Algemeen: de gemeente Zwolle voert de werkzaamheden uit. De kosten worden verrekend op basis van het aantal uitkeringsgerechtigden.
- Aandelen: n.v.t.
- Dividend: n.v.t.
- Eigen vermogen 2025: n.v.t.
- Vreemd vermogen 2025: n.v.t.
- Resultaat: n.v.t.
- In de begroting 2025 is een gemeentelijke bijdrage geraamd van € 15.000.

Ontwikkelingen:

Geen

Beleidsvoornemens:

Zoveel mogelijk voorkomen en opsporen van fraude en misbruik.

Vervoerscentrale Stedendriehoek / Plus OV te Lochem

Doel:

Samenwerking op het gebied van aanvullend openbaar vervoer. Door het combineren van vervoersstromen kan het vervoer efficiënter worden vormgegeven.

Betrokkenen:

Aan deze gemeenschappelijke regeling doen de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Hattem, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen mee.

Bestuurlijk belang:

In het bestuur zitten wethouders uit alle 9 gemeenten.

Financieel belang:

De gemeentelijke bijdrage bedraagt voor alle 4 vervoersstromen samen over 2025 € 604.000 (incl. 9% BTW, met uitzondering van route-gebonden vervoer waar geen BTW van toepassing is).

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	102	89	90	440
Vreemd vermogen	3.095	2.340	1.753	1.934
Resultaat	0	0	0	1

(bron: programmabegroting Plus-OV 2025-2028 en Jaarrekening 2025 en eerder)

Hattem neemt af: leerlingenvervoer primair en (voortgezet) speciaal onderwijs, jeugdwet vervoer (route-gebonden), vraagafhankelijk Wmo-vervoer en dagbestedingsvervoer (route-gebonden).

Ontwikkelingen:

In de uitvoering van het doelgroepenvervoer blijft het tekort aan chauffeurs een knelpunt, dit is overigens een landelijk vraagstuk. Komende jaren zal er focus moeten komen op welke manier we het doelgroepenvervoer beschikbaar houden voor de mensen die niet zonder kunnen, met het beperkte aanbod aan chauffeurs. Dit vraagt om een integrale aanpak ondersteund door een breed gedragen visie en daarop gebaseerd beleid van de deelnemende gemeenten, in afstemming met scholen, instellingen, reizigers, ouders/verzorgers.

(Bron: Begroting Plus OV 2025 Inleiding).

Beleidsvoornemens:

Geen.

Taakvelden

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Jongerenwerk

Doel/Effect

We organiseren jongerenwerk dat er aan bijdraagt dat de jeugd in Hattem:

- veilig opgroeit, zich veilig voelt in hun omgeving en niet de veiligheid van anderen aantast;
- een gezonde leefstijl ontwikkelt;
- zich goed kan voorbereiden op de toekomst, breed kan ontwikkelen en actieve en zelfredzame deelnemers aan de samenleving worden.

Verantwoording:

Het jongerenwerk heeft een belangrijke plek binnen onze lokale preventieve aanpak. Er is vanuit het jongerenwerk noodzaak om de brede doelgroep van kinderen en jongeren in Hattem te bereiken. Het jongerenwerk legt daarom de eerste contacten al in de basisschool leeftijd. Binnen Krachtig Hattem heeft het jongerenwerk ook een belangrijke rol bij het uitvoeren van interventies, in 2026 zal dit verder vorm krijgen.

Maatschappelijk werk

Doel/Effect

We organiseren algemeen/schoolmaatschappelijk werk voor inwoners en leerlingen in Hattem.

Verantwoording:

Het algemeen en schoolmaatschappelijk werk is een belangrijke partner binnen de jeugdhulp. Het algemeen maatschappelijk werk voorziet in ondersteuning bij veel hulpvragen, en voorkomt daarmee onnodig doorverwijzen naar geïndiceerde jeugdhulp. Het schoolmaatschappelijk werk verbindt het onderwijs en de jeugdhulp en heeft een preventief karakter. Daar waar nodig kan het schoolmaatschappelijk werk doorverwijzen naar de toegang jeugd. Ook binnen Krachtig Hattem heeft het algemeen en schoolmaatschappelijk werk een belangrijke rol bij het uitvoeren van interventies, in 2026 zal dit verder vorm krijgen.

Kleurrijk Jezelf zijn

Doel/Effect

Het stimuleren van een verdraagzame samenleving in Hattem waarin iedereen zichzelf mag en kan zijn en waarin iedereen mee kan doen.

Verantwoording:

In 2025 is er een Lokale Inclusie Agenda opgeleverd met een activiteitenagenda die jaarlijks vernieuwd wordt. Hiermee is 'Kleurrijk Jezelf Zijn' verankerd in het beleid. In 2025 is er op diverse momenten aandacht gevraagd voor inclusie, onder andere op Internationale Vrouwendag, in gezamenlijkheid is het Suikerfeest gevierd en de Kleurrijk Jezelf Zijn week in oktober heeft tot meer deelname geleid dan het jaar ervoor. De deelname van bijvoorbeeld de scholen is als heel positief ervaren.

Welzijn - SPOOR

Doel/Effect

In Hattem kennen we sinds 2017 een vrij toegankelijke voorziening voor laagdrempelige ondersteuning op diverse leefgebieden. Voorheen heette dit de brede basisvoorziening. SPOOR is een doorontwikkeling en staat voor Signalering, Preventie, Oriëntatie/voorlichting, Ontmoeting en Relatie.

Het doel van SPOOR is inwoners met een hulpvraag preventief ondersteunen, zodat escalatie naar zwaardere zorg wordt voorkomen en mensen langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen. De activiteiten dragen eraan bij dat inwoners zich in het hier en nu prettig voelen en mee kunnen doen in de samenleving.

Verantwoording:

In heel 2025 zijn activiteiten uitgevoerd in het kader van SPOOR. Hiervoor wordt elke maand een zogeheten spoorboekje gepubliceerd in de Hattemer en ook op de website van Stichting Welzijn Hattem en Zoethout. De activiteiten in het spoorboekje dragen bij aan het doel van SPOOR. Ook heeft het mantelzorgcompliment dit jaar weer veel mantelzorgers van onze Hattemers bereikt.

Goed ouder worden in Hattem

Doel/Effect

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner goed ouder kan worden. Goed ouder worden gaat in Hattem over een sterke sociale basis waar mensen op elkaar kunnen terugvallen en mee kunnen doen in de samenleving. We willen een beweging op gang brengen om de gemeenschap te versterken en deze waar nodig aan te vullen met welzijn voordat we professionele zorg en ondersteuning inzetten.

Het doel was het sluiten van een zorgakkoord/intentieverklaring om de levenskwaliteit van ouderen te verbeteren door wonen, welzijn en zorg te integreren. Zodat ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen in een ondersteunende omgeving met de juiste zorg en infrastructuur dichtbij.

Verantwoording:

In 2025 is een intentieverklaring ondertekend door verschillende Hattemse organisaties: IJsselheem, Het Bakken, Vereen, Vérian en Zoethout, Stichting Welzijn Hattem, woningcorporatie Triada en de gemeente. De intentieverklaring bestaat uit vier ambities:

1. Een actieve gemeenschap, waarin mensen naar elkaar omzien en waar inwoners op een gezonde en zelfstandige manier ouder kunnen worden. Ondersteund door een netwerk van zorg en welzijn, dicht bij huis en voor iedereen beschikbaar.
2. Continuïteit van (informele) zorg voor alle oudere en kwetsbare inwoners, dag en nacht; beschikbaar wanneer nodig en passend bij de uitgangspunten van samenredzaamheid.
3. Verhogen van de kwaliteit van leven van ouderen door een geïntegreerde aanpak van wonen, zorg en welzijn.
4. Een dementievriendelijke stad.

Hiermee is een start gemaakt met het uitvoeren van de ambities van de intentieverklaring om de levenskwaliteit van ouderen te verbeteren door wonen, welzijn en zorg te integreren. Zodat ouderen zelfstandig kunnen blijven wonen in een ondersteunende omgeving met de juiste zorg en infrastructuur dichtbij.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.388	915	1.821	1.710	111
Totaal baten	-1.131	-118	-1.032	-1.273	241
Gerealiseerd totaal	257	797	788	437	352
Verrekening met reserves	-21	-12	-12	-12	
Gerealiseerd resultaat	236	785	776	425	352

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Lagere lasten Oekraïne 45
- Lagere lasten Inburgering 34
- Lagere salarislasten op dit taakveld 32

Baten

- Hogere baten Oekraïne 241

Totaal

352

Toelichting reserves

Reserve dekking kapitaallasten	Begroting	Rekening
▪ Investering verbouw pand van Galenstraat / opvang Oekraïners	-11.600	-11.600
Totaal	-11.600	-11.600

6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Vroegsignalering

Doel/Effect

Vroegtijdig betalingsachterstanden bij inwoners signaleren en hen proactief benaderen om zo escalatie van financiële problemen te voorkomen. Hierdoor wordt het aantal inwoners met betalingsproblemen verminderd, verbetert het financieel bewustzijn en wordt tijdige hulp geboden om een stabiele financiële basis te bevorderen.

Verantwoording:

Vroegsignalering is een belangrijk instrument om schuldenproblematiek te voorkomen. Er is geïnvesteerd in de samenwerking met Op Koers, onder meer via subsidieverstrekking, om inwoners gericht te kunnen doorverwijzen voor ondersteuning bij financiële problemen. Ook is er gewerkt aan het optimaliseren van werkprocessen om signalen efficiënter te verwerken en inwoners tijdig en passend te benaderen.

Aanpak Veilig Thuis en Kindermishandeling

Doel/Effect

We vergroten de veiligheid in gezinnen, voorkomen huiselijk geweld en kindermishandeling. Waar het nodig is ondersteunen we gezinnen bij het oplossen van hulpvragen rondom veiligheid.

Verantwoording:

Wij werken in regionaal verband samen met Veilig Thuis en andere partners aan de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, op basis van de gezamenlijke regiovisie en het toekomstscenario jeugd- en gezinsbescherming. In 2025 hebben alle gemeenten via een zelfscan de stand van zaken van de lokale teams in beeld gebracht. De druk op Veilig Thuis, lokale teams en samenwerkingspartners neemt toe, mede door een stijgend aantal meldingen, complexere problematiek en toenemende landelijke aandacht voor het onderwerp.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	545	298	350	322	28
Totaal baten		35			
Gerealiseerd totaal	545	333	350	322	28
Verrekening met reserves	-34		-34	-34	
Gerealiseerd resultaat	511	333	316	288	28

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Lagere lasten op alle deelbudgetten van Cliëntondersteuning, Mantelzorgers en Algemene voorzieningen begeleiding Wmo

28

Baten

-

Totaal

28

Toelichting reserves

Reserve Sociaal Domein	Begroting	Rekening
▪ Pilot inloop GGZ / LVB Zoethout	-34.500	-34.500
Totaal	-34.500	-34.500

6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Stevige lokale toegang Jeugdhulp

Doel/Effect

In Hattem krijgen gezinnen en kinderen wanneer nodig tijdig, passende jeugdhulp. De toegang tot jeugdhulp is goed vindbaar als onderdeel van loket 0-100 in het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) georganiseerd. Het CJG fungeert als een netwerk waar activiteiten van verschillende partners op elkaar worden afgestemd en gezinnen met een hulpvraag of kwetsbaarheden vroegtijdig in beeld komen.

Verantwoording:

Vanuit de hervormingsagenda wordt van gemeente gevraagd dat zij een stevig lokaal team organiseren. In 2025 zijn we gestart met verkennen hoe we dit kunnen doen op een manier die past bij de schaal van Hattem. Er zijn korte lijnen tussen de partners die betrokken zijn bij jeugdigen en gezinnen. Vanuit verschillende partijen, zoals Veilig thuis en de jeugdbescherming wordt steeds meer de beweging gemaakt naar lokaal samen optrekken.

Door de korte lijnen en kleine schaal lukt het in Hattem om samen verantwoordelijkheid te nemen en te leren, met als doel onze jeugdhulp te verbeteren en kinderen en gezinnen met een hulpvraag zo goed mogelijk te helpen.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	480	323	323	317	6
Totaal baten				1	-1
Gerealiseerd totaal	479	323	323	318	5
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	479	323	323	318	5

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Diverse posten lagere lasten, per saldo

6

Baten

- 1 post lagere baten

-1

Totaal

5

6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Integraal werken

Doel/Effect

Binnen het CJG wordt als onderdeel van loket 0-100 interprofessioneel gewerkt, we werken samen met alle partners rondom jeugd, vanuit gezamenlijke verantwoordelijkheid om gezinnen en kinderen tijdig en passende hulp te bieden.

Gezinnen met een hulpvraag krijgen passende hulp, zodat escalatie van de problematiek zoveel mogelijk wordt voorkomen. Binnen loket 0-100 wordt verwezen naar de best passende hulp. We halen waar nodig anderen erbij en verwijzen gezinnen niet onnodig door.

Verantwoording:

De samenwerking met de verschillende partners binnen het sociaal domein, is in Hattem goed georganiseerd. loket 0-100 fungeert als netwerksamenwerking, waar de partners elkaar kennen en weten te vinden. Door toenemende werkdruk als gevolg van meer aanmeldingen en meer complexe hulpvragen, komt de samenwerking ook onder druk te staan. We zien dat blijven investeren in elkaar ontmoeten nodig is.

Binnen de uitvoering van de maatregelen vanuit de hervormingsagenda is hier veel aandacht voor. Met name binnen het organiseren van een stevig lokaal team is dit een belangrijk aspect. We zijn begonnen met het verkennen van hoe dit in Hattem kan worden georganiseerd. Dit krijgt vervolg in 2026.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	252	61	61	67	-6
Totaal baten		15			
Gerealiseerd totaal	252	76	61	67	-6
Verrekening met reserves		-15	-15	-15	
Gerealiseerd resultaat	252	61	46	52	-6

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Diverse posten hogere lasten, per saldo

-6

Baten

-

Totaal

-6

Toelichting reserves

Reserve Sociaal Domein	Begroting	Rekening
▪ Ombuigingsmaatregel huisbezoeken aan 75-jarigen	-15.200	-15.200
Totaal	-15.200	-15.200

6.3 Inkomensregelingen

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Vangnetuitkering (BUIG-budget)

Doel/Effect

Compenseren van een budgetoverschrijding voor uitkeringen en loonkostensubsidies door middel van de landelijke vangnetregeling, met focus op minimalisering van het tekort en bevordering van re-integratie naar betaald werk.

Verantwoording:

In 2025 is het aantal kandidaten dat een uitkering ontvangt wederom gestegen. Op 1 januari 2025 werden 126 uitkeringen verstrekt en op 31 december 2025 werden 140 uitkeringen verstrekt. Deze stijging valt voor een groot deel te verklaren door de instroom van statushouders. De huisvestingstaakstelling voor 2025 was wederom fors. Voor de bekostiging van de uitkeringen en de loonkostensubsidies ontvangt de gemeente het BUIG-budget (inkomensdeel). Dit budget is ook 2025 overschreven. Aangezien de overschrijding over de referentieperiode van drie jaar hoger is dan 5% kan er een beroep worden gedaan op de vangnetuitkering ter hoogte van € 280.737,-. Het eigen risico voor Hattem bedraagt € 164.215,-.

Schulddienstverlening

Doel/Effect

Financiële stabiliteit en zelfredzaamheid van inwoners bevorderen door problematische schuldsituaties effectief aan te pakken. Dit resulteert in minder inwoners met schulden en een verbeterd inzicht in hun financiële situatie, waardoor zij sneller een stabiele financiële basis bereiken.

Verantwoording:

Schulddienstverlening draagt bij aan het bevorderen van financiële stabiliteit en zelfredzaamheid van inwoners door problematische schuldsituaties effectief aan te pakken. De samenwerking tussen de gemeenten Zwolle en Hattem voor de uitvoering van schuldhulpverlening is gecontinueerd. Er worden momenteel gesprekken gevoerd om de dienstverlening verder te optimaliseren.

Participatiewet in Balans

Doel/Effect

Het doel is om na de verwachte inwerkingtreding van de Participatiewet in Balans per 1 juli 2025 deze wet volledig te integreren in het gemeentelijk beleid, met als effect meer maatwerk en het herstel van vertrouwen tussen burger en overheid door het hanteren van een menselijke maat en het respecteren van individuele omstandigheden.

Verantwoording:

De Participatiewet in Balans heeft als doel meer maatwerk te bieden en het vertrouwen tussen burger en overheid te herstellen door het toepassen van de menselijke maat en het respecteren van individuele omstandigheden. De inwerkingtreding van de wet is uitgesteld en vindt gefaseerd plaats tussen 1 januari 2026 en 1 januari 2027. In Hattem wordt al in hoge mate maatwerk geleverd en vormt de menselijke maat al een belangrijk uitgangspunt in zowel het beleid als in de uitvoering. In 2026 wordt verder gewerkt aan het beoordelen en waar nodig het aanpassen van het beleid om dit stapsgewijs in overeenstemming te brengen met de Participatiewet in Balans.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, heffingen en leges

Doel/Effect

- Het verlenen van kwijtschelding van belasting op OZB woningen
- Bij de invordering van gemeentelijk belastingen, heffingen en leges wordt conform het bepaalde in de betreffende verordening kwijtschelding verleend. Het beleid is om geen kwijtschelding bij de invordering te verlenen, met uitzondering van de OZB woningen.

Verantwoording:

De verzoeken om kwijtschelding zijn conform de richtlijnen getoetst en behandeld.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	3.264	2.737	3.595	3.718	-123
Totaal baten	-2.152	-1.835	-2.321	-2.610	289
Gerealiseerd totaal	1.113	901	1.274	1.109	165
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	1.113	901	1.274	1.109	165

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Per saldo zijn de lasten van de uitvoering van de Participatiewet en van de Bijzondere bijstand hoger dan begroot -123

Baten

- De definitieve berekening van de Vangnetuitkering 2025 kan pas worden gemaakt in het voorjaar van 2026. En kon dus niet meer als wijziging van de Begroting 2025 worden verwerkt. 288
Daarnaast zijn meer baten ontvangen dan begroot door terugvorderingen op de diverse uitkeringen

Totaal

165

Het budget BUIG 2025 is definitief vastgesteld op € 2.188.863.-. Doordat we meerdere jaren een tekort hebben, kunnen we aanspraak maken op de Vangnetregeling, met daardoor extra baten. Er is ook sprake van een eigen risico van 5% van het berekende tekort. Dit betekent dat we niet alle extra lasten (extra ten opzichte van de BUIG-uitkering) gecompenseerd krijgen. In de begroting is uitgegaan van een eigen risico van 7,5% maar de regels omtrent de hoogte van de vangnetuitkering zijn aangepast. Hierdoor is het eigen risico voor Hattem lager dan begroot. Het lagere eigen risico maakt onderdeel uit van de per saldo hogere lasten dan begroot.

Het lokaal beschikbare budget voor de Alleenverdienersproblematiek van € 24.241 is in 2025 niet ingezet. Voorgesteld wordt dit deelbudget over te hevelen naar 2026.

6.4 WSW en beschut werk

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wet Sociale Werkvoorziening

Doel/Effect

Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening, met als doel om kwetsbare kandidaten op de arbeidsmarkt betaald werk te bieden dat aansluit bij hun mogelijkheden zodat zij kunnen bijdragen aan de maatschappij.

Verantwoording:

In 2025 is wederom uitvoering gegeven aan de WSW. De Hattemse wsw-kandidaten zijn werkzaam bij Tiem, de gemeentelijke buitendienst, Zoethout of zijn elders gedetacheerd. Met het toenemen van onder andere de leeftijd van de kandidaten zien we de persoonlijke problematiek toenemen. Daar waar noodzakelijk leggen we verbinding met de WMO om ambulante begeleiding in te schakelen. Met als doel om de persoonlijke situatie zo stabiel mogelijk te houden. Waardoor het behouden van werk ook realistisch blijft.

Beschut Werk in het kader van de Participatiewet

Doel/Effect

Invulling geven aan de taakstelling beschut werk in het kader van de Participatiewet.

Verantwoording:

In 2025 is niet voldoen aan de taakstelling Beschut Werk. Tot op heden is 1 beschut werkplek gerealiseerd. In 2025 is voor een aantal kandidaten wel onderzocht of beschut werk passend zou zijn. Echter vanwege de persoonlijke situatie van kandidaten bleek dit niet passend te zijn.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	897	976	911	839	71
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	897	976	911	839	71
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	897	976	911	839	71

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Vanwege de afname van de omvang van de doelgroep WSW-ers is moeilijk in te schatten wat de jaarlijkse kosten zijn. Bij de jaarrekening wordt duidelijk welk bedrag van het beschikbare budget niet is besteedt. 56
- Onderbesteding van het budget voor de doorontwikkeling van de Sociale Infrastructuur 15

Baten

-

Totaal

71

Het lokaal beschikbare budget voor de doorontwikkeling van de Sociale Infrastructuur van € 15.151 is in 2025 niet ingezet. Voorgesteld wordt dit deelbudget over te hevelen naar 2026 voor de uitwerking van het plan van de doorontwikkeling.

6.5 Arbeidsparticipatie

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Arbeidsparticipatie/Participatiewet

Doel/Effect

Kandidaten met een afstand tot de arbeidsmarkt begeleiden naar betaald werk of andere vormen van participatie met als doel zo zelfstandig mogelijk functioneren op de arbeidsmarkt of anders op een andere manier bijdragen aan de maatschappij.

Verantwoording:

In 2025 is ingezet op de begeleiding van kandidaten die behoren tot de groepen die zijn vastgesteld in het actieplan re-integratie 2025. Dit betrof onder andere kwetsbare kandidaten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die ondersteuning nodig hebben bij het vinden en behouden van werk en statushouders. In 2025 zijn 14 kandidaten uitgestroomd naar betaald werk.

Inburgering

Doel/Effect

Inburgeraars ondersteunen zodat zij voldoen aan de inburgeringsplicht en bijdragen aan de integratie in de samenleving.

Verantwoording:

In 2025 zijn nieuwe kandidaten gestart in de verschillende leerroutes en hebben zij deelgenomen aan de overige verplichte onderdelen van de Wet inburgering. De inburgeraars werden hierin begeleid door de consulenten inburgering. In 2025 is de overeenkomst van één aanbieder beëindigd en is middels een regionaal aanbestedingstraject een nieuwe aanbieder gevonden voor de Mbo-onderwijsroute.

Huisvestingstaakstelling

Doel/Effect

Voldoen aan de door het Rijk opgelegde huisvestingstaakstelling voor statushouders.

Verantwoording:

Door de aanhoudende stroom vluchtelingen en achterstanden bij de IND ten aanzien van de asielpcedure blijft de huisvestingstaakstelling voor gemeenten hoog. De gemeente Hattem werkt constructief samen met woningcorporatie Triada. Op basis van de gemaakte prestatieafspraken wordt invulling gegeven aan de huisvesting van statushouders. Ondanks deze inzet is niet volledig voldaan aan de taakstelling over 2025.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	472	665	302	268	33
Totaal baten	-19	-272			
Gerealiseerd totaal	453	393	302	268	33
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	453	393	302	268	33

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- lagere salarislasten 17
- geen uitgaven voor Participatiewet in balans 13
- overige uitgaven 3

Baten

-

Totaal

33

Het beschikbare budget voor Participatiewet in balans van € 13.629 is in 2025 niet ingezet. Voorgesteld wordt dit deelbudget over te hevelen naar 2026.

6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inkoop hulpmiddelen en trapliften

Vanuit de Wmo dragen we zorg voor diverse hulpmiddelen zoals rolstoelen, scootmobielen etc. en woningaanpassingen zoals trapliften, om ervoor te zorgen dat mensen zich kunnen verplaatsen en redden in de eigen leefomgeving of eigen woning. Dit met als doel dat onze inwoners langer zelfredzaam blijven en mee kunnen blijven doen.

Doel/Effect

Door regionaal opnieuw inkopen van hulpmiddelen (waaronder rolstoelen en vervoersvoorzieningen) en de trapliften, kunnen we inwoners voorzien van een passend hulpmiddel tegen goede tarieven.

Verantwoording:

Sinds oktober 2024 maken we bij de inkoop van hulpmiddelen gebruik van een bekostigingssystematiek op basis van huur in plaats van koop. Deze werkwijze is gedurende heel 2025 toegepast. Hierdoor liggen de werkelijke kosten lager dan het begrote bedrag. In de loop van 2026 blijven we dit nauwgezet monitoren en passen we de begroting waar nodig aan. Gezien de demografische ontwikkelingen en het langer zelfstandig thuis wonen, houden we daarbij rekening met een toename van het gebruik van hulpmiddelen.

De inkoopprocedure voor trapliften is in het voorjaar van 2025 afgerond. Het nieuwe contract is op 1 juli 2025 ingegaan. De kosten per traplift zijn daarbij nagenoeg gelijk gebleven. Ook voor trapliften houden we rekening met een stijgende vraag in de toekomst.

PlusOV

We verzorgen vraagafhankelijk vervoer (Wmo/regiotaxi) en routegebonden vervoer (Wmo-dagbesteding, Jeugdwetvervoer en leerlingenvervoer) samen met 8 andere gemeenten in de gemeenschappelijke regeling PlusOV. PlusOV is de publieke regiecentrale die het vervoer van deze vervoersstromen inplant en laat uitvoeren.

Doel/Effect

Zorgen voor efficiënt en effectief vervoer voor Wmo (dagbesteding en regiotaxi-vervoer) en Jeugd (leerlingenvervoer en Jeugdwetvervoer). Vanwege een toename in kosten onderzoeken hoe demping van vervoersvolume mogelijk is.

Verantwoording:

Na jaren van kostenstijging is in 2025 een stabilisatie zichtbaar in de gerealiseerde uitgaven voor PlusOV. Bij drie van de vier vervoersstromen is sprake van een afvlakking van de kosten. Alleen binnen het Jeugdwetvervoer zijn de uitgaven in 2025 licht toegenomen. In 2026 blijven we dit monitoren en passen we de begroting waar nodig aan.

De verordening Wmo is aangepast waarmee er voor het vraagafhankelijke vervoer een kilometerbudget is ingevoerd. Inwoner kunnen per 1 januari 2026 maximaal 1.500 kilometer per jaar reizen met PlusOV.

In verband met de btw-regelgeving voor het vraagafhankelijke vervoer is in 2025 een nieuw deelproject ingericht. De realisatie van de kosten over 2025 is op dit nieuwe deelproject verantwoord, terwijl de begroting voor 2025 nog op het oorspronkelijke deelproject staat. Beide deelprojecten vallen binnen hetzelfde taakveld Hulpmiddelen en diensten Wmo.

Woonvoorzieningen

In het verleden zijn aan een inwoner woonvoorzieningen verstrekt vanwege beperkingen als gevolg van letselschade. Hierover heeft afstemming plaatsgevonden met de betreffende schadeverzekeraar. Op basis van het regresrecht is een bedrag van € 40.000 teruggevorderd, wat heeft geleid tot een financieel voordeel voor de gemeente.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	537	476	495	354	141
Totaal baten	-27	-12	-12	-55	43
Gerealiseerd totaal	510	465	483	299	184
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	510	465	483	299	184

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Op alle deelterreinen binnen dit taakveld zijn er onderbestedingen van het lastenbudget, te weten:
woningaanpassingen € 17.600, hulpmiddelen € 18.800, Rolstoelen € 38.100. 75
- Vervoer via PlusOV: vraagafhankelijk / Regiotaxi 26
- Vervoer via PlusOV: routegebonden / Wmo dagbesteding 40

Baten

- Vergoeding in een regreszaak en overige inkomsten 43

Totaal

184

6.711 Huishoudelijke hulp (Wmo)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Tarieven Huishoudelijke hulp, begeleiding individueel en dagbesteding

Wanneer nodig kunnen inwoners ondersteuning krijgen bij het huishouden en de daginvulling. Wanneer inwoners moeite hebben om hun leven zonder hulp goed te organiseren vanwege aantoonbare beperkingen, dan is het ook mogelijk om ondersteuning te geven in de vorm van begeleiding.

Het aantal indicaties voor huishoudelijke hulp, lijkt na jaren stijging, sinds 1 a 1,5 jaar te zijn gestabiliseerd. Het aantal indicaties voor begeleiding en dagbesteding is al jaren stabiel.

Doel/Effect

We geven reële en passende tarieven af voor de producten huishoudelijke hulp, begeleiding individueel en dagbesteding. Deze tarieven zijn onderbouwt middels een onafhankelijk kostprijsonderzoek.

Verantwoording:

In 2025 zijn reële tarieven geboden voor hulp bij het huishouden, begeleiding en dagbesteding. Deze tarieven zijn bepaald op basis van een kostprijsonderzoek.

In 2025 is een toename zichtbaar in gebruik van hulp bij het huishouden. In de najaarsnota is de begroting hierop al aangepast. Voor 2026 monitoren we het gebruik nauwgezet. Het gebruik van begeleiding en dagbesteding blijft daarentegen stabiel.

Regionale inkoop maatwerkvoorzieningen Wmo

Betreft inkoop van hulp bij huishouden, begeleiding individueel en dagbesteding. Op dit moment is een raamwerkovereenkomst van kracht waarin naast deze Wmo-producten ook Jeugd en beschermd wonen zit. De keus is gemaakt om voor elke wet apart in te kopen.

Door de acht deelnemende gemeenten is besloten om de huidige raamovereenkomst te verlengen tot en met 31-12-2025 en daarnaast een nieuwe inkooptraject op te starten. De huidige raamovereenkomst biedt te weinig flexibiliteit om in te spelen op innovatie, landelijke ontwikkelingen en wensen van de deelnemende gemeenten.

Doel/Effect

Actualiseren van de raamovereenkomsten voor maatwerkvoorzieningen Wmo.

Verantwoording:

Met ingang van 1-1-2026 is een nieuwe overeenkomst ingegaan voor de Wmo-producten hulp bij het huishouden, begeleiding individueel en dagbesteding. Deze nieuwe overeenkomst biedt de gewenste flexibiliteit.

Respijtopvang

Respijtopvang kan ingezet worden in de vorm van logeerszorg. De zorgvrager gaat voor een aantal nachten logeren bij een zorginstelling. De mantelzorgers van deze inwoners worden daardoor tijdelijk ontlast van hun zorgtaak waardoor zij de zorg voor hun naaste beter en langer aankunnen.

Doel/Effect

Inwoners van Hattem kunnen gebruik maken van respijtopvang.

Verantwoording:

Respijtopvang is opgenomen in de regionale inkoop voor hulp bij het huishouden, begeleiding individueel en dagbesteding. De aanbieders die zich voor dit product hebben ingeschreven blijken echter nog geen volledige passend en dekkend zorglandschap te bieden. Samen met de gemeenten in de regio zetten we in op verdere doorontwikkeling van het product respijtopvang. Daarnaast blijven welke mogelijkheden er lokaal bestaan om respijtopvang te organiseren.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	1.299	1.300	1.360	1.347	13
Totaal baten	-55	-60	-60	-52	-8
Gerealiseerd totaal	1.244	1.240	1.300	1.295	5
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	1.244	1.240	1.300	1.295	5

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- lagere lasten dan begroot huishoudelijke hulp

13

Baten

- lagere baten dan begroot eigen bijdrage Wmo voorzieningen

-8

Totaal

5

6.712 Begeleiding (Wmo)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.711.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	704	690	815	802	13
Totaal baten				-10	10
Gerealiseerd totaal	704	690	815	792	23
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	704	690	815	792	23

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Lagere lasten dan begroot Wmo Begeleiding 140
- Hogere lasten overige -12

Baten

- Hogere baten overige 10

Totaal

138

De bovenstaande verschillenanalyse omvat de taakvelden 6.712 Wmo Begeleiding en 6.713 Wmo Dagbesteding.

6.713 Dagbesteding (Wmo)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.711.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	141	250	250	135	115
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	141	250	250	135	115
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	141	250	250	135	115

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

Voor de verschillenanalyse: zie taakveld 6.712 Wmo Begeleiding.

6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Jeugdhulp Zorg in Natura (ZIN)

De taakvelden 6.75x, 6.76x en 6.82x omvatten de Jeugdhulpbudgetten voor Zorg in Natura

Doel/Effect

Jeugdigen en gezinnen krijgen passende jeugdhulp, wanneer ze dit nodig hebben. Dit betekent dat Jeugdhulp geboden wordt die aansluit bij de hulpvraag. We willen uithuisplaatsingen voorkomen en jeugdhulp zo thuis nabij als mogelijk bieden.

Verantwoording:

In 2025 zijn we in de zorgregio gestart met het voorbereiden van een nieuwe inkoop voor jeugdhulp. binnen de nieuwe overeenkomst kunnen we producten door ontwikkelen om beter aan te sluiten bij het veranderende zorglandschap en zorgen we voor beschikbare en toegankelijke jeugdhulp. ook is gewerkt aan de oprichting van een gemeenschappelijke regeling om zoals de hervormingsagenda vraagt de regionale samenwerking te formaliseren. We zien dat het CJG, waar de toegang tot jeugdhulp is gepositioneerd goed wordt gevonden door gezinnen. Lokaal is ingezet op het versterken van de omgeving van kinderen en jongeren binnen Krachtig Hattem*. Met Krachtig Hattem werken we aan het versterken van de pedagogische basis; één van de maatregelen uit de hervormingsagenda om het jeugdhulpstelsel kwalitatief en financieel te verbeteren. Daarnaast zijn we gestart met het implementeren van het werken met een verklarende analyse, bedoeld om jeugdhulp te beschikken, die past bij de hulpvraag en de context van het gezin.

* Krachtig Hattem is onze lokale preventieve aanpak, het preventief jeugdbeleid valt onder taakveld 7.1 Volksgezondheid.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten		1.989	2.489	66	2.423
Totaal baten				-2	2
Gerealiseerd totaal		1.989	2.489	64	2.425
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-	1.989	2.489	64	2.425

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- ZIN: Begroot € 2.817.000 en Realisatie € 3.243.500. Nadeel - 427
- Jeugdvervoer: Begroot € 35.500 en Realisatie € 42.000. Nadeel - 6

Baten

-

Totaal

- 433

De taakvelden 6.75x, 6.76x en 6.82x omvatten de Jeugdhulpbudgetten voor Zorg in Natura (ZIN). In de bovenstaande verschillenanalyse worden deze taakvelden gezamenlijk toegelicht.

6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	2.284			2.669	-2.669
Totaal baten	-10			-1	1
Gerealiseerd totaal	2.274			2.668	-2.668
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	2.274	-	-	2.668	-2.668

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

Voor de verschillenanalyse: zie taakveld 6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal.

6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	1.156	200	200	470	-270
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	1.156	200	200	470	-270
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	1.156	200	200	470	-270

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

Voor de verschillenanalyse: zie taakveld 6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal.

6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten		100	100	-35	135
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal		100	100	-35	135
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-	100	100	-35	135

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

Voor de verschillenanalyse: zie taakveld 6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal.

6.791 PGB Wmo

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	16	155	75	39	36
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	16	155	75	39	36
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	16	155	75	39	36

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Onderbesteding PGB-budgetten Wmo (SVB Servicecentrum)

36

Baten

-

Totaal

36

6.792 PGB Jeugd

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	23	30	20	21	-1
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	23	30	20	21	-1
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	23	30	20	21	-1

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Afrondingsverschil

-1

Baten

-

Totaal

-1

6.811 Beschermd wonen (Wmo)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Implementeren transformatie Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis

Beschermd Wonen is een onderdeel van de Wmo. De financiën vanuit het Rijk worden uitgekeerd aan de centrumgemeenten. De gemeente Apeldoorn is de centrumgemeente voor Hattem. We hebben sinds enkele jaren de beweging in gang gezet om te komen van Beschermd Wonen naar Beschermd Thuis.

Doel/Effect

De inkoop voor Beschermd Thuis is afgerond en de overeenkomsten gaan in per 1-1-2025. Inwoners kunnen met een indicatie voor Beschermd Thuis ook in Hattem blijven wonen. Vanwege de centrumgemeente-constructie komt een indicatie voor Beschermd Thuis voor een inwoner in Hattem komt niet gelijk tot uiting in de uitgaven van de gemeente Hattem.

Verantwoording:

Na afronding van de inkoop zijn de uitvoerende teams van de verschillende gemeenten met elkaar in gesprek gebleven. Waar nodig wordt de uitvoering op casusniveau regionaal afgestemd. In deze overleggen leren de teams van elkaar en krijgt de beweging naar Beschermd Thuis verder vorm.

Daarnaast worden regionaal strategische en operationele overleggen georganiseerd met de tien aanbieders van Beschermd Thuis. Deze overleggen zijn bedoeld om het strategisch partnerschap tussen gemeenten en aanbieders te verstrekken en gezamenlijk te werken aan een succesvolle uitvoering.

Pilot inloop GGZ wordt structurele subsidie

Zoethout biedt een laagdrempelige inloopvoorziening waar specifiek aandacht is voor mensen met een psychische kwetsbaarheid en lvb-problematiek. Deze algemene voorziening is als pilot opgezet om inwoners preventief of met een indicatie Beschermd Thuis zo lokaal mogelijk ondersteuning te bieden.

Doel/Effect

Pilot inloop GGZ als onderdeel van SPOOR is omgezet naar een structurele subsidie waardoor inwoners van Hattem gebruik kunnen blijven maken van deze inloop.

Verantwoording:

De inloop GGZ is structureel opgenomen in de subsidieregeling van de gemeente Hattem als onderdeel van SPOOR. Daarnaast is de continuïteit van de inloopvoorziening geborgd in het plan van aanpak SPOOR.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	209	-174	10	162	-153
Totaal baten	-324		-227	-387	160
Gerealiseerd totaal	-114	-174	-218	-224	7
Verrekening met reserves	118		177	177	
Gerealiseerd resultaat	4	-174	-41	-47	7

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Zie de toelichting bij Baten. De besteding van de middelen is ook niet begroot. -153

Baten

- De overdracht van middelen Maatschappelijke Opvang van de gemeente Zwolle naar Hattem van € 155.000 vond plaats in november 2025 en kwam daardoor te laat om in 2025 als begrotingswijziging te kunnen verwerken 160

Totaal

7

Toelichting reserves

Reserve Sociaal Domein	Begroting	Rekening
▪ Positief resultaat MOBW gemeente Apeldoorn	177.100	177.100
Totaal	177.100	177.100

6.821 Jeugdbescherming

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	56	40	40	97	-57
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	56	40	40	97	-57
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	56	40	40	97	-57

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

Voor de verschillenanalyse: zie taakveld 6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal.

6.822 Jeugdreclassering

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024		2025		
Totaal lasten	1	24	24	21	3
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal	1	24	24	21	3
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	1	24	24	21	3

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

•

Baten

•

Totaal

Voor de verschillenanalyse: zie taakveld 6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal.

6.91 Coördinatie en beleid Wmo

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten		483	483	438	45
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal		483	483	438	45
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-	483	483	438	45

Toelichting verschillen baten en lasten

<i>(€ x 1.000)</i>		
Lasten		
• De toegerekende salariskosten zijn lager dan begroot		45
Baten		
•		
Totaal		<u>45</u>

6.92 Coördinatie en beleid Jeugd

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Zie toelichting bij 6.751.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten		375	375	330	46
Totaal baten					
Gerealiseerd totaal		375	375	330	46
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-	375	375	330	46

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De toegerekende salariskosten zijn lager dan begroot

46

Baten

-

Totaal

46

2.7.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 6 – Sociaal Domein ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	13.723	11.913	14.098	14.193	-95
Totaal baten	-3.718	-2.217	-3.652	-4.388	736
Gerealiseerd totaal	10.005	9.696	10.446	9.805	640
Verrekening met reserves	63	-27	116	116	
Gerealiseerd resultaat	10.068	9.669	10.562	9.921	640

7.0 Volksgezondheid en Milieu

Bestuursakkoord

Duurzaam Hattem!

We dichten de energiekloof en bestrijden energie-armoede. We maken duurzaamheids-regelingen aantrekkelijk voor lagere inkomens, zodat zij ook maximaal kunnen profiteren. Alle Hattemers, maar ook het Hattemse bedrijfsleven, hebben de mogelijkheid om mee te komen in ons duurzaamheids-offensief. Hierin krijgt Veluwe Duurzaam een prominente rol.

Hattem sluit aan op het Schone Lucht Akkoord en verbindt zich aan de doelstelling om de gezondheidsschade de komende jaren fors te verminderen. We maken hierbij gebruik van wat het Rijk, de provincie Gelderland, het RIVM en TNO ons aanreiken.

De klimaatnotitie Hattem actualiseren we, waarbij een energieneutraal Hattem in 2030 leidend blijft. De warmtevisie wordt per wijk verder uitgevoerd. We wachten het lopende onderzoek over het zonnepark op de vuilstort af en nemen in dialoog met de gemeenteraad hierover een besluit. We streven naar geïntegreerde wind, geluid en energieschermen langs de A50. We blijven ons sterk maken voor meer zonnepanelen op daken.

We zijn tegen de opening van Lelystad Airport, vanwege de CO2 uitstoot en de negatieve effecten voor mens en natuur. Zeker in een klimaat- en stikstofcrisis is het voor ons onvoorstelbaar dat het Kabinet een opening op welke termijn dan ook wil overwegen. We vragen onvermoeibaar aandacht voor de Veluwe als natuur- en stiltegebied en vinden de extra overlast van geluid en van fijn- en stikstof die de opening van Lelystad Airport met zich mee zou brengen onaanvaardbaar. Dit standpunt dragen we actief uit, ook op alle (bestuurlijke) overlegtafels.

Wonen in Hattem!

We gaan Hattem meer in contact brengen met de natuur, ecologie en biodiversiteit. Als gemeente gaan we daar zelf mee aan de slag in de aanleg en het beheer van de openbare ruimte om zo de kwaliteit en de leefbaarheid van de openbare ruimte te vergroten. We willen de nieuwe generaties ook in de praktijk kennis laten maken met natuur, ecologie en biodiversiteit. Het liefste zien we dat tot stand komen vanuit een initiatief als bijvoorbeeld een Stadsboerderij. We willen de kennis en kracht in Hattem de ruimte geven. Zo'n initiatief zou ook plek kunnen bieden aan Hattemers die zorg of ondersteuning nodig hebben of hen een kans kunnen bieden om naar vermogen te participeren. Daarnaast willen we natuurinclusief bouwen in Hattem bevorderen.

Sociaal Hattem!

We introduceren een Hattems Model voor preventie en zorg: een preventieaanpak gericht op het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk kunnen opgroeien, zonder middelengebruik. Het Hattemse Model gaat uit van de kracht van de Hattemse gemeenschap.

Gezond Hattem!

We zetten ons in voor het versterken van de mentale gezondheid in Hattem en het voorkomen van somberheidsklachten, depressies en angststoornissen. Hiervoor gaan we een nauwe samenwerking aan met Stichting Welzijn Hattem.

Dialogen met Hattem!

Afvalscheiding. We willen samen met de gemeenteraad het systeem van afval scheiden tegen het licht houden. De oprichting van een eigen milieustraat willen we in nauw overleg met alle partijen onderzoeken.

Green Deal Hattem is een project van heel Hattem. We nemen maatregelen op het gebied van duurzaamheid met een horizon van tientallen jaren. Van groot belang is dat iedere Hattemer hierin een stem krijgt. In dit project werken we nauw samen met de gemeenteraad om tot een pakket van duurzame maatregelen te komen.

Verbonden partijen

De verbonden partijen in dit programma zijn:

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
GGD Noord- en Oost Gelderland	GR	7	Volksgezondheid en milieu
Omgevingsdienst Veluwe	GR	7	Volksgezondheid en milieu
ROVA	NV	7	Volksgezondheid en milieu

GGD Noord- en Oost Gelderland gevestigd te Warnsveld

Doel:

De gemeenten in de regio Noord- en Oost Gelderland zetten zich op bepaalde terreinen van lokale gezondheidszorg samen in voor hun inwoners. Een belangrijke plek daarin hebben gezondheid en hulpverlening.

De GGD Noord- en Oost Gelderland heeft tot taak de behartiging van het gemeenschappelijke belang van de deelnemende gemeenten op het gebied van volksgezondheid.

Betrokkenen:

GGD Noord- en Oost-Gelderland is de gezondheidsdienst van 22 gemeenten in de regio's Achterhoek, Midden-IJssel/Oost-Veluwe en Noord-Veluwe, waaronder de gemeente Hattem.

Bestuurlijk belang/participatie:

De deelnemende gemeenten hebben hun samenwerking vastgelegd in een gemeenschappelijke regeling, de 'statuten' van de GGD. Hattem neemt deel in het bestuur. Verder wordt bestuurlijk en ambtelijk deelgenomen in diverse portefeuillehoudersoverleggen van de regio.

Financieel belang:

- Verdeling kosten: de gemeente Hattem draagt evenals de andere deelnemers middels een jaarlijkse bijdrage per inwoner bij in de kosten van de gemeenschappelijke regeling. In 2025 voor € 286.899.
- Aandelen: n.v.t.
- Dividend: n.v.t.
- Vermogen: in de begroting wordt het resultaat verrekend met de reserves.

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	3.102	2.050	1.921	3.182
Vreemd vermogen	6.969	8.884	11.330	13.266
Resultaat	1.184	0	-170	910

(bron: programmabegroting GGD-NOG 2026-2029 en m.b.t. Begroot 2025 o.b.v. de 1e begrotingswijziging en Jaarrekeningen)

Ontwikkelingen:

De koers van gemeenten en GGD en gemeenten in huidige bestuursperiode ligt vast in de Bestuursagenda 2023-2027.

De inhoudelijke speerpunten in deze bestuursagenda zijn:

- Vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen;
- Mentale gezondheid;
- Gezonde leefstijl;
- Gezonde fysieke en sociale leefomgeving.

Omgevingsdienst Veluwe gevestigd te Apeldoorn

Doel:

Omgevingsdienst Veluwe behandelt voor de deelnemers de aanvragen voor vergunningen in het kader van het omgevingsrecht, toetst meldingen, houdt toezicht op en handhaaft de milieuaspecten van de Omgevingswet. Daarnaast adviseert ODVeluwe gemeenten en provincie bij de opstelling van beleid en bij specifieke ontwikkel- of uitvoeringsprojecten op het gebied van ruimtelijke ordening, circulariteit en duurzaamheid.

Betrokkenen:

Aan de Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Veluwe wordt door dertien deelnemers deelgenomen, waaronder twaalf Veluwe gemeenten en de provincie Gelderland. De gemeenten zijn: Apeldoorn, Brummen, Elburg, Ermelo, Epe, Harderwijk, Hattem, Heerde, Nunspeet, Oldebroek, Putten en Voorst.

Bestuurlijk belang:

De gemeente heeft een vertegenwoordiger in het algemeen bestuur.

Financieel belang:

- Verdeling kosten: de gemeente Hattem draagt in 2025 voor € 272.692 bij als vaste bijdrage in de kosten van de Gemeenschappelijke regeling ODV.
- Aandelen: n.v.t.
- Dividend: n.v.t.
- Vermogen: in de begroting wordt het resultaat verrekend met de reserves.

x € 1.000,--	Jaarrek. 2025 ODV	Prognose 2025 ODV	31-12-2024 ODV	31-12-2023 ODV
Eigen vermogen	1.224	361	584	1.459
Vreemd vermogen	3.103	3.962	3.852	2.312
Resultaat	779	0	463	1.028

(bron: programmabegroting ODV 2026-2029 m.b.t. Prognose 2025 en Jaarrekeningen)

(Toelichting: het EV ultimo 2025 is inclusief het resultaat in 2025, voor winstbestemming)

Ontwikkelingen:

Op 1 januari 2024 zijn de ODNV (Omgevingsdienst Noord-Veluwe) en OVIJ (Omgevingsdienst Veluwe IJssel) gefuseerd in één nieuwe organisatie: de Omgevingsdienst Veluwe (ODV). Deze dienst is sinds 1 januari 2024 operationeel.

Beleidsvoornemens:

Geen.

N.V. ROVA gevestigd te Zwolle

Doel:

Het op financieel, milieutechnisch en maatschappelijk verantwoorde wijze exploreren en exploiteren van de afvalzorgplicht van gemeenten.

Betrokkenen:

23 gemeenten zijn aandeelhouder van de vennootschap N.V. ROVA.

Bestuurlijk belang:

De gemeente is vertegenwoordigd in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Financieel belang:

- Aandelen: de gemeente Hattem heeft 172 aandelen A in bezit met een nominale waarde van € 113,45. Met jaarlijkse rentebaten van € 24.000.
- Dividend: voor 2025 wordt een dividend geraamd van € 51.000
- Verwacht dividend 2024: € 58.000 (te ontvangen in 2025)
- Uitgekeerd dividend 2023 aandelen A (€ 337 per aandeel): € 58.000

x € 1,-- miljoen	Jaarrek. 2025	Begroot 2025	31-12-2024	31-12-2023
Eigen vermogen	niet bekend	niet bekend	44,2	43,0
Vreemd vermogen	niet bekend	niet bekend	63,7	60,0
Resultaat	niet bekend	niet bekend	4,8	5,4

(Bron: website ROVA - Jaarrekening 2024 en eerder)

De gegevens van de begroting 2025 zijn niet beschikbaar.

Ontwikkelingen:

Geen.

Beleidsvoornemens:

Geen.

Taakvelden

7.1 Volksgezondheid

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Krachtig Hattem

Doel/Effect

Een gezonde en veilige omgeving creëren waarin kinderen en jongeren van 0-18 jaar zo kansrijk mogelijk kunnen opgroeien, we versterken de pedagogische basis. We maken hierbij gebruik van de kracht van de gemeenschap en dragen gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het ondersteunen van kinderen en jeugdigen, zoveel mogelijk binnen het 'normale leven'. We voorkomen dat alledaagse opgroei- en opvoedproblemen uitgroeien tot ernstige problemen en er minder verwijzingen nodig zijn naar specialistische jeugdhulp.

Verantwoording:

In 2025 is samen met de betrokken partners uit de stad gewerkt aan het ontwikkelen en implementeren van interventies gericht op het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van kinderen en jongeren en het versterken van de omgeving. De data die we beschikbaar hebben, zijn vertaald naar speerpunten en in werkgroepen uitgewerkt in doelen en voorgenomen interventies, die zijn afgestemd met professionals uit de verschillende domeinen, jeugdhulp, onderwijs, jeugdgezondheidszorg, Welzijn en sport.

Er is een plan opgesteld om de komend jaren de interventies van 0-18 jaar in Hattem in samenhang vorm te geven, te implementeren en te monitoren.

Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar

Doel/Effect

Bevorderen, beschermen en beveiligen van de gezondheid en de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van jeugdigen.

Verantwoording:

Verián is de lokale partner, die de wettelijke taken voor de JGZ 0-4 uitvoert in Hattem en betrokken is bij Krachtig Hattem en het programma Kansrijke Start. Samen geven we vorm aan het versterken van de pedagogische basis, voor de doelgroep 0-4 jaar.

Binnen de jeugdgezondheidszorg is in 2025 zowel lokaal als regionaal gewerkt aan het versterken van het aanbod, gericht op de eerste 1000 dagen, bestaand aanbod zoals Centering Zwangerschap is gecontinueerd en er is een pilot gestart met het vervolg; Centering ouderschap. Daarnaast is er regionaal een pilot gestart om te onderzoeken wat de voor- en nadelen van verschillende methoden om al voor de geboorte contact te leggen met aanstaande ouders.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Doel/Effect

De stip op de horizon is een gezonde generatie in 2040, met weerbare, gezonde mensen die kunnen opgroeien, leven, werken en wonen in een gezonde leefomgeving, en waarin sprake is van een sterke sociale basis. Waarin de fysieke en mentale gezondheid vanaf het prille begin, de eerste 1000 dagen, wordt bevorderd en behouden en waar speciale aandacht uitgaat naar mensen in kwetsbare situaties. Hiermee dragen we ook bij aan het betaalbaar houden van het zorgstelsel, zodat mensen die dat nodig hebben kunnen blijven rekenen op zorg. In eerste instantie geven mensen zelf invulling aan een zo gezond mogelijk leven. Waar nodig wordt door gemeenten, rijk en zorgpartijen passende hulp geboden die aansluit op de behoeften en de mogelijkheden van de hulpvrager.

Verantwoording:

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) In 2025 zijn we het derde jaar in gegaan van de uitvoering van het GALA. De GALA regeling bestaat uit drie inhoudelijke hoofdthema's: Sport, Bewegen en Cultuur (1), Gezondheid en Sociale Basis (2) en Ondersteunende onderdelen (3). Het plan van aanpak beschrijft hoe de gemeente Hattem de komende jaren (extra) uitvoering gaat geven aan de 15 onderdelen uit de Gala/Brede SPUK. Veel onderdelen hebben overlap met wat al uitgevoerd wordt in onze gemeente. In het plan van aanpak is daarom verbinding gelegd met bestaande beleidsplannen en de ambities in het bestuursakkoord. Het plan van aanpak heeft als uitgangspunt aansluiten bij wat er al is en versterken waar nodig. Op veel onderdelen is er gekozen voor het versterken van bestaande initiatieven en interventies zoals het versterken van de aanpak Krachtig Hattem.

Daarnaast hebben de buurtsportcoaches van HUB Hattem bredere preventie aanpak voor ouderen met specifieke aandacht voor ketenaanpak Valpreventie.

Bestuursagenda GGD-NOG 2023-2027

Doel/Effect

De GGD heeft samen met gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland afgesproken zich in de periode 2023-2027 te richten op de volgende vier inhoudelijke gezondheidsdoelen:

1. Het vergroten van gelijke kansen op gezondheid voor iedereen.
2. Het bevorderen van de mentale gezondheid van onze inwoners.
3. Het bevorderen van een gezonde leefstijl van onze inwoners.
4. Het verbeteren van een gezonde fysieke e sociale leefomgeving.

Verantwoording:

In 2025 is er verder gewerkt aan de doelen van de bestuursagenda en de monitoring daarvan. Op het kompas.ggdnog.nl is de voortgang per speerpunt van de bestuursagenda zichtbaar.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.031	865	1.155	993	162
Totaal baten	-243	16	-216	-261	45
Gerealiseerd totaal	788	881	939	732	206
Verrekening met reserves	-75		-75	-73	-2
Gerealiseerd resultaat	713	881	864	659	204

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Preventief Jeugdbeleid, Krachtig Hattem: een onderbesteding van het lastenbudget omdat de uitvoeringscyclus van 4 jaar niet exact aansluit bij het jaarlijks, vaste jaarbudget. 125
- Gezond en Actief Leven Akkoord (Brede SPUK GALA): door het laat in 2025 bekend worden van de indexatie, zijn niet alle lastenbudgetten besteed. 6
- De extra lasten in verband met IZA zijn niet begroot. Zie de toelicht onder Baten 20
- Overige lasten 12

Baten

- De baten van de specifieke uitkering (SPUK) die we van het Rijk ontvangen ter dekking van de uitvoeringskosten van het Nationaal Programma Onderwijsvertraging (NPO) als gevolg van COVID-19, zijn niet begroot (voordeel) 25
- Eind november 2025 zijn aanvullende middelen ontvangen in verband met Integraal Zorg Akkoord (IZA), waarvan het niet meer mogelijk was de begroting 2025 te wijzigen (voordeel) 20

Totaal

208

Voorgesteld wordt de onderbesteding van het budget Krachtig Hattem van € 125.000 en van de GALA-budgetten - totaal € 5.500 - via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

Toelichting reserves

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Budgetoverheveling 2024 – Krachtig Hattem Preventie en Zorg	-75.000	-73.100
Totaal	-75.000	-73.100

7.2 Riolering

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Inzamelen stedelijk afvalwater

Doel/Effect

Als gemeente dragen wij zorg voor de inzameling en het transport van stedelijk afvalwater. Wij willen ons watersysteem klimaatbestendig inrichten, beheren en onderhouden.

Verantwoording:

De inspanningen zijn uitgevoerd om de werking, betrouwbaarheid en capaciteit van het rioolsysteem te waarborgen. Door beheer, onderhoud en reiniging van leidingen, putten, goten en pompen blijft zowel het vrijvervalriool als het persrioolstelsel functioneren. Daarnaast zijn nieuwe (huis-)aansluitingen gerealiseerd en is hemelwater afgekoppeld waarmee wordt bijgedragen aan een doelmatig en toekomstbestendig rioolsysteem.

Inzamelen hemelwater

Doel/Effect

Als gemeente dragen wij zorg voor een doelmatige inzameling en verwerking van afvloeiend hemelwater. Wij willen ons watersysteem klimaatbestendig inrichten, beheren en onderhouden.

Verantwoording:

De inspanningen zijn uitgevoerd om de werking en afvoercapaciteit van het regenwatersysteem zoveel mogelijk te borgen en wateroverlast te voorkomen. Door beheer, onderhoud en reiniging van leidingen, putten, goten en wadi's blijft het systeem functioneren. Daarnaast zijn nieuwe (huis-)aansluitingen gerealiseerd op het hemelwatersysteem.

Watergangen en duikers

Doel/Effect

Het doelmatig afvoeren van hemel- en grondwater via het oppervlaktewater.

Verantwoording:

In het kader van 'de basis op orde' zijn de watergangen ingemeten om een actueel en betrouwbaar beeld te krijgen van de ligging, afmetingen en staat van deze voorziening. Deze gegevens vormen de basis voor het uitvoeren van doelgericht onderhoud in 2025.

Met dit onderhoud is de afvoercapaciteit van het oppervlaktewatersysteem geborgd en is invulling gegeven aan het doelmatig afvoeren van hemel- en grondwater. Hiermee is bijgedragen aan het voorkomen van wateroverlast en aan het op orde brengen en houden van het beheer en onderhoud van watergangen.

Grondwatermeetnet

Doel/Effect

Het zicht hebben op de actuele grondwaterstanden.

Verantwoording:

Het doel van deze maatregel is het verkrijgen van actueel en betrouwbaar inzicht in de grondwaterstanden binnen het gemeentelijk beheergebied. Om dit te realiseren is het aanbrengen van nieuwe sensoren en het beheer/onderhoud van het grondwatermeetnet aanbesteed.

De geselecteerde opdrachtnemer heeft op de meetlocaties nieuwe sensoren geplaatst, waarmee de grondwaterstanden realtime worden gemeten en digitaal beschikbaar zijn. Hierdoor kan de gemeente tijdig signaleren, beter onderbouwde beleidskeuzes maken en adequaat inspelen op ontwikkelingen en risico's rondom grondwater, zoals wateroverlast, droogte en ruimtelijke ontwikkelingen.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.099	1.277	1.275	1.221	54
Totaal baten	-1.429	-1.680	-1.680	-1.609	-71
Gerealiseerd totaal	-330	-403	-405	-388	-17
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	-330	-403	-405	-388	-17

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Er zijn minder salarislasten gemaakt dan begroot. Doorbelasting van salarislasten vindt niet plaats aan de hand van tijdregistratie maar als percentage van het totaal. Analyse is pas op te stellen bij de jaarrekening. 36
- Er zijn minder onderhoudskosten gemaakt dan begroot. 21
- Er zijn meer kosten gemaakt voor werkzaamheden door derden dan begroot. -43
- Er zijn investeringsprojecten doorgeschoven en daardoor zijn er minder kapitaallasten. Bij de najaarsnota is er geïnventariseerd en gerapporteerd over de voortgang van projecten en heeft er bijstelling op de afschrijvingslasten plaatsgevonden. Bijstelling is niet uitputtend. 40

Baten

- Er zijn gemaakte kosten voor rioolaansluitingen die doorbelast konden worden. 25
- De opbrengsten van de rioolheffing is hoger dan begroot. 29
- Door het doorschuiven van investeringsprojecten zijn minder kapitaallasten gemaakt. Hierdoor is de bijdrage vanuit de voorziening ook lager dan begroot. -125

Totaal

-17

Toelichting voorziening

De onderschrijding is mede ontstaan doordat investeringsprojecten zijn doorgeschoven en daardoor de begrote kapitaallasten afnemen. Er zijn minder (nood) reparaties uitgevoerd dan verwacht waardoor op de posten voor diensten derden een overschot is. Op dit taakveld ligt de focus om de basis op orde te brengen. Hierdoor is er onvoldoende capaciteit om de wens voor het meten en monitoren uit te voeren. Het restantbedrag wordt teruggestort in de rioolvoorziening.

7.3 Afval

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Gemeentelijk grondstoffenplan

Doel/Effect

In 2050 wil de gemeente Hattem over een volledig circulaire economie beschikken.

Verantwoording:

In samenwerking met andere gemeenten en onderwijsinstellingen uit de omliggende regio's is een handreiking ontwikkeld. Gemeente Hattem is onderdeel geweest van deze 'learning community'. Aan de hand daarvan is inzicht verkregen hoe gemeente Hattem netwerksturing kan toepassen voor het ontwikkelen van een circulaire economie.

Ook is er gestart met een onderzoek naar de efficiëntie van het inzamelen van bedrijfsafval in de binnenstad van Hattem.

Plastic Verpakkingen, Metalen Verpakkingen & Drinkenkartons (PMD)

Doel/Effect

De VNG heeft het contract met Verpact opgezegd voor de inname van PMD. Volgens de VNG zijn de regels die voor inname van PMD gelden te zwaar, waardoor een te groot deel aan recyclebare stoffen als afkeur (restafval) in de verbrandingsoven terecht komt.

Verantwoording:

Gemeente Hattem sluit aan bij het nieuwe landelijke afsprakenkader voor verpakkingen, zodat continuïteit van uitvoering gewaarborgd blijft en een inzamelvergoeding voor het verpakkingsmateriaal wordt uitgekeerd door Verpact.

Kwaliteit van grondstoffen verbeteren

Doel/Effect

Door afval goed te scheiden, kunnen waardevolle materialen die in het (rest)afval zitten weer opnieuw gebruikt worden. Dit bespaart niet alleen nieuwe grondstoffen, maar ook energie en geld.

Verantwoording:

Er worden door de ROVA zo veel mogelijk materialen apart ingezameld om ons afval beter gescheiden in te zamelen en vervolgens beter te kunnen recyclen.

Er worden verschillende methodes gebruikt om de kwaliteit van de grondstoffen op lokaal niveau te verbeteren (van afval naar grondstoffen). Aan de ene kant kost dit geld aan investeringen, maar een schone stroom aan recyclebare materialen levert vervolgens ook weer geld op en is daarnaast ook veel beter voor het milieu.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.379	1.208	1.242	1.347	-105
Totaal baten	-1.642	-1.664	-1.664	-1.674	10
Gerealiseerd totaal	-262	-456	-422	-327	-95
Verrekening met reserves	-171	34	34		34
Gerealiseerd resultaat	-433	-422	-388	-327	-61

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Storting voorziening afvalstoffenheffing. -73
- Hogere kosten aan huisvuil, dit wordt veroorzaakt door een hogere bijdrage voor de afvalinzameling. -33
- De overige afwijkingen binnen dit taakveld worden veroorzaakt door lagere lasten. 1

Baten

- Hogere vergoeding voor recycling en vermarkting. 42
- Er is minder afvalstoffenheffing opgelegd dan begroot. -21
- Lagere reinigingsrechten voor bedrijfsafval. -11

Totaal

-95

Toelichting reserves

Egalisatiereserve Afvalstoffenheffing	Begroting	Rekening
▪ Kostendekkendheid afvalstoffenheffing	33.700	
Totaal	33.700	

7.4 Milieubeheer

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Programma Duurzaamheid 2025-2030

Doel/Effect

Het Programma Duurzaamheid 2025-2030 gaat in op de vier meest essentiële onderdelen van duurzaamheid: energietransitie, klimaatadaptatie, circulaire economie en een gezonde omgevingskwaliteit. Deze ambities worden door middel van jaarlijkse uitvoeringsplannen omgezet in maatregelen, beleid en uitvoering.

Verantwoording:

In 2025 is het programma Duurzaamheid 2025-2030 "voor een Hattem van de toekomst" op- en vastgesteld. Dit programma omschrijft de ambities van de gemeente Hattem voor een duurzame en gezonde leefomgeving die ook nog beschikbaar is voor de volgende generaties.

Green Deal

Doel/Effect

In 2025 wordt de Green Deal Hattem voortgezet. De Green Deal Hattem is een beweging waarin inwoners, ondernemers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en overheden in Hattem elkaar helpen om te verduurzamen. De Green Deal Hattem is een duurzaamheidsoffensief waarmee we mens, milieu, natuur en economie in evenwicht brengen en onze stad zo min mogelijk uitputten.

Verantwoording:

Onder leiding van de procesbegeleider is het netwerk van initiatiefnemers verder doorontwikkeld. Een concreet voorbeeld hiervan is de duurzaamheidsdag, een netwerkevenement waarbij verschillende initiatieven van de Green Deal samenkwamen.

Warmteprogramma Hattem

Doel/Effect

In 2025 stellen we een warmteprogramma op: een plan waarin staat op welke wijze de overstap naar aardgasvrij verwarmen eruitziet.

Verantwoording:

Het opstellen van het warmteprogramma is in een vergevorderd stadium. De gemeenteraad is betrokken bij het nemen van een aantal keuzes die voorlagen en de raad is op de hoogte gesteld van de Energiestrategie Hattem. Hierin is af te lezen is wat er beschikbaar is aan elektrische capaciteit, wat er nodig is en hoe dit energieneutraal kan worden opgewekt. Hieruit kwamen aanknopingspunten voor vervolgonderzoek naar energieopwek in Hattem. De vaststelling van het warmteprogramma zal in 2026 plaatsvinden.

Jouwbespaarhulp

Doel/Effect

In 2025 zetten we Jouwbespaarhulp voort om energiearmoede te bestrijden en de energierekening van Hattemers te verlagen.

Verantwoording:

Sinds 2022 werkt gemeente Hattem actief aan het bestrijden van energiearmoede onder haar inwoners via het project Jouwbespaarhulp. Ook in 2025 is dit initiatief ingezet voor inwoners met een laag inkomen (tot 130% van de bijstandsnorm) om energie te besparen, met gratis hulp zoals het plaatsen van tochtstrips, radiatorfolie en ledlampen door een klusteam. Soms worden inwoners ook geholpen met het verlagen van de energierekening door vervanging van witgoed.

Hattems Isolatieprogramma

Doel/Effect

Het Hattems Isolatieprogramma ondersteunt woningeigenaren bij het isoleren van hun woning. Er is een subsidie beschikbaar voor huiseigenaren met een koopwoning met een energielabel D, E, F & G of een vergelijkbare energetische staat en een WOZ-waarde lager dan € 417.000 (gemiddelde WOZ-waarde in Hattem).

Verantwoording:

Voor het nemen van isolatiemaatregelen in koopwoningen met een laag energielabel heeft gemeente Hattem het Hattems Isolatieprogramma opgesteld. Dit is in 2025 voortgezet.

Duurzaamheidsloket

Doel/Effect

In 2025 is er een duurzaamheidsloket in Hattem passend bij de behoefte van de inwoners. Dit loket informeert en adviseert Hattemers over duurzaamheid en voert stimuleringsregelingen uit.

Verantwoording:

In 2024 is besloten het contract met het Regionaal Energieloket niet te verlengen. De intentie tot samenwerking met onze buurgemeenten voor het opzetten van een gezamenlijk duurzaamheidsloket heeft in 2025 niet geleid tot een formele overeenkomst. Gemeente Hattem wil haar inwoners blijven informeren over het verduurzamen van de woon- en leefomgeving. Er kunnen gesprekken aangevraagd worden met de energie- en tuinklimaatcoaches in gemeente Hattem.

Soortenmanagementplan (SMP)

Doel/Effect

We onderzoeken of we uitvoering kunnen geven aan een soortenmanagementplan: een plan waarbij in ruimtelijke ontwikkelingen gezorgd wordt voor betere bescherming van planten en dieren. In een dergelijk plan staan afspraken, maatregelen en/of gedragsregels om ruimtelijke ontwikkelingen en beheer en bescherming van soorten mogelijk te maken.

Verantwoording:

Gemeente Hattem is als coördinator, namens de Kop van de Veluwe, aangesloten bij provinciale overleggen over de ontwikkelingen rondom het soortenmanagementplan. Ons onderzoek naar de mogelijkheden van een soortenmanagementplan loopt nog en we zijn in afwachting van de vaststelling van een provinciale handreiking en het openstellen van een subsidieregeling. Zodra dat bekend is, kunnen we beoordelen wat dit betekent voor Hattem en of een soortenmanagementplan haalbaar is.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.088	1.170	1.081	1.113	-32
Totaal baten	-504	-240	-244	-385	141
Gerealiseerd totaal	584	930	836	728	108
Verrekening met reserves			-15	-15	
Gerealiseerd resultaat	584	930	821	713	108

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- De lasten van diverse specifieke uitkeringen (SPUK) zijn niet opgenomen in begroting. -96
- De salariskosten op het gebied van milieu en duurzaamheidsbeleid en milieubeheer zijn lager dan begroot. 57
- Hogere bijdrage aan de Omgevingsdienst Veluwe (ODV) door het uitvoeren van aanvullende bodemtaken. -41
- De colleges van de Noord-Veluwse gemeenten hebben besloten om de formele samenwerking op het gebied van CO2-reductie en energiestrategie te beëindigen. Hierdoor zijn er geen kosten geweest voor deze samenwerking en heeft er een eindafrekening van de regionale samenwerkingsagenda Noord-Veluwe plaatsgevonden. 36
- De intentie tot samenwerking met onze buurgemeenten voor het opzetten van een gezamenlijk duurzaamheidsloket heeft in 2025 niet geleid tot een formele overeenkomst. Inwoners konden wel gesprekken aanvragen met energie- en tuinklimaatcoaches, waardoor een deel van de kosten zijn gerealiseerd. 23
- Meerwerk warmteprogramma -14
- De overige afwijkingen binnen dit taakveld worden veroorzaakt door lagere lasten. 3

Baten

- De baten van diverse specifieke uitkeringen (SPUK) zijn niet opgenomen in de begroting. 96
- Vrijval balansbedrag Omgevingsdienst Veluwe (ODV). De baten zijn ter dekking van het uitvoeren van aanvullende bodemtaken. 44
- De overige afwijkingen binnen dit taakveld worden veroorzaakt door hogere baten. 1

Totaal

108

Toelichting reserves

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Budgetoverheveling 2024 – Energietransitie (RES)	-15.000	-15.000
Totaal	-15.000	-15.000

7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Begraven

Doel/Effect

Gemeente Hattem is verplicht om ten minste één begraafplaats te hebben voor het begraven of waar asbestemming plaats kan vinden. Gemeente Hattem biedt een goed onderhouden begraafplaats om te begraven, voor asbestemmingen en om te herdenken.

Verantwoording:

- In 2025 hebben er 69 begrafenissen plaatsgevonden op de Algemene begraafplaats te Hattem. Daarvan zijn 25 nieuwe graven uitgegeven. Het grafdelven is in opdracht van de gemeente uitgevoerd door de aannemer.
- Naast de begrafenissen hebben er 7 urn bijzettingen en 2 asverstrooiingen plaatsgevonden.
- Eind december is voor het eerst 'Herinnering in Licht' georganiseerd, waarbij nabestaanden hun overledenen konden herdenken door een kaars bij het graf te plaatsen. Deze avond is door de nabestaanden als zeer waardevol ervaren.

Beeldkwaliteit ambitieniveau A

Doel/Effect

Gemeente Hattem heeft het beeldkwaliteit op de begraafplaats op onderhoudsniveau A vastgesteld.

Verantwoording:

- In februari zijn de halfverharding paden in vak 5 geprofileerd, waardoor de paden weer beter aansluiten op de graven en goed beheersbaar zijn.
- Vanaf maart tot oktober 2025 is de heetwaterinstallatie ingezet voor een duurzame manier van onkruidbestrijding op de halfverharde paden.
- In november zijn er (na melding rechthebbenden en constatering beheerder) 30 verzakte gedenktekens rechtgezet door de aannemer.
- In 2025 is het onderhoud aan de hagen uitgevoerd door eigen medewerkers van buitendienst van de gemeente Hattem in plaats van uit te besteden naar een aannemer.

Ruimen graven

Doel/Effect

Gemeente Hattem wil ervoor zorgen dat er minimaal tot 2050 voldoende capaciteit (graven) beschikbaar is op de begraafplaats Kerkhofdijk te Hattem.

Verantwoording:

- In het najaar van 2025 zijn er in opdracht van de gemeente, 59 graven geruimd. Van deze graven is in het verleden afstand gedaan door de rechthebbende. De stoffelijke overblijfselen van de begraven personen zijn overgebracht naar het verzamelgraf op de begraafplaats.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	439	452	423	453	-30
Totaal baten	-295	-486	-432	-380	-52
Gerealiseerd totaal	144	-34	-8	73	-81
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	144	-34	-8	73	-81

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Er zijn minder salarislasten gemaakt dan begroot. 26
- Er zijn meer middelen toegevoegd aan de voorziening afkoopsommen onderhoud graven dan begroot. -64
- Er zijn minder overige kosten gemaakt dan begroot. 8

Baten

- De begrote opbrengsten waren op basis van de ombuigingsvoorstellen verhoogd met € 157.000 maar naar aanleiding van het aangenomen amendement A019 bij vastgestelde belastingverordening 2025 is dit naar beneden bijgesteld met € 100.000. Bij de najaarsnota 2025 zijn op basis van de verwachtingen de opbrengsten nogmaals naar beneden bijgesteld met € 26.000. Uiteindelijk zijn de opbrengsten € 24.000 hoger dan begroot. 24
- In het hierboven genoemde amendement was een onttrekking aangegeven ter dekking van de verlaging van de tarieven. Volgens de regels van het BBV Besluit (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) mag dit niet. Daardoor is de onttrekking uit de voorziening lager dan begroot. -77
- Overige baten die niet begroot waren. 2

Totaal

-81

Begravenisrechten en afkoopsommen graven:

In het eerste halfjaar van 2025 bleef het aantal begravenissen achter bij de primaire begroting. In het tweede halfjaar, met name in juli en augustus, is echter een duidelijke toename zichtbaar in het aantal begravenissen. Als gevolg hiervan zijn de baten uit begravenisrechten en afkoopsommen van graven hoger uitgevallen dan begroot.

2.8.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 7 – Volksgezondheid en Milieu ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verschil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	5.036	4.972	5.177	5.127	49
Totaal baten	-4.113	-4.054	-4.237	-4.309	72
Gerealiseerd totaal	923	918	939	818	121
Verrekening met reserves	-246	34	-56	-88	32
Gerealiseerd resultaat	677	952	883	730	153

8.0 Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing

Bestuursakkoord

Duurzaam Hattem!

We willen Hattemers de mogelijkheid bieden om hun woning te verduurzamen. We gaan de mogelijkheid onderzoeken om met Triada, maatschappelijke organisaties en bedrijven een samenwerking op te zetten die er voor zorgt dat energie bespaard wordt en, dat warmte en stroom goedkoper én schoner wordt opgewekt. Inzet is dat de besparingen terugvloeien in de stad in leefbaarheidsprojecten en vergroening.

Wonen in Hattem!

We zien in Hattem mogelijkheden voor groei. Deze groei kan echter niet alleen op de huidige inbreidingslocaties gefaciliteerd worden. Om grip te houden en zelf richting te kunnen geven aan onze ontwikkeling gaan we tegelijk aan de lopende locaties op zoek naar nieuwe locaties en ontwikkelrichtingen. We staan open voor groei waarbij groen en/of natuur niet aangetast worden. We kiezen voor nietgrondgebonden woningen en gaan daarover graag het gesprek met de raad en de samenleving aan. Hierbij hanteren we de Omgevingsvisie Hattem en de Gebiedsverkenning Kop van de Veluwe als vertrekpunt.

We gaan voor een woningmarkt waar voor iedereen een passende woning te vinden is; starters, gezinnen, alleenstaanden en ouderen. Dit doen we zonder gereserveerdheid over de inzet van enig instrument, zolang het ons doel - een ruimer en diverser en betaalbaar aanbod van woningen voor huidige en toekomstige inwoners - dient. Er wordt specifiek ruimte gegeven aan Hattemers om in Hattem te kunnen blijven wonen door inzet van een zelfbewoningsplicht, anti-speculatiebeding en een percentage voor inwoners met een sociaal economische binding met Hattem. Om de inzet van deze instrumenten af te stemmen op de doelstelling omarmen wij het Woonplan Hattem en gaan samen met de raad in gesprek om tot een integrale Woonvisie voor Hattem te komen.

In Hattem is ruimte voor de ontwikkeling van alternatieve woonvormen, zoals bijvoorbeeld een Knarrenhof, tiny houses en coöperatieve woonvormen. We zien daarnaast ook mogelijkheden in het splitsen van kavels en woningen. We zijn enthousiast over het initiatief Knarrenhof Hattem en bekijken op welke manier we een verdere bijdrage aan de realisatie ervan kunnen geven.

We willen inzetten op het verder versimpelen en inzichtelijker maken van vergunningsprocedures. De nieuwe Omgevingswet biedt hiervoor kansen, maar we zoeken ook in onze werkprocessen naar winst voor onze inwoners.

Dialogen met Hattem!

Duurzaamheidsinitiatieven. We gaan onderzoeken hoe de vergunningplicht voor (kleine) duurzaamheidsinitiatieven kan worden verminderd of zelfs kan komen te vervallen. We willen alle mogelijkheden benutten om initiatieven van Hattemers die bijdragen aan het halen van de duurzaamheidsdoelstelling van onze gemeente en het Rijk onderzoeken. We gaan de mogelijkheden in het vergunningstraject hiervoor verkennen en onderzoeken.

Verbonden partijen

In dit programma zijn geen verbonden partijen.

Taakvelden

8.1 Ruimte en leefomgeving

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Project 't Veen

Doel/Effect

Het faciliteren en aanmoedigen van de transformatie van een deels verouderd bedrijventerrein naar een gemengd gebied waar duurzaam, klimaatbestendig en vitaal wonen in 643 woningen centraal staat.

Verantwoording:

In 2025 is het CHW bestemmingplan 't Veen vastgesteld door de Raad. Voorafgaand aan de vaststelling zijn er voor twee ontwikkelvelden in het plangebied anterieure overeenkomsten gesloten voor de ontwikkeling van in totaal circa 163 woningen.

Ten behoeve van het kabeltracé is een locatie aangekocht en het daar gevestigde bedrijf is verplaatst binnen het plangebied. Daarnaast zijn er afspraken met een ontwikkelaar gemaakt om grond over te dragen. Hiermee beschikt de gemeente nu over de gronden van het tracé voor het ondergronds brengen van de hoogspanningskabels.

Er zijn gesprekken gaande met diverse bedrijven om de resterende ontwikkelvelden tot ontwikkeling te brengen.

Ruimtelijke ordening

Doel/Effect

Het zo optimaal mogelijk ordenen, verdelen en inrichten van de (schaarse) beschikbare ruimte in Hattem zodat de kwaliteit voor de gebruikers maximaal is.

Verantwoording:

In 2025 zijn diverse vergunningstrajecten en ruimtelijke procedures gestart en doorlopen. De intensievere procedures betreffen vooral de BOPA procedures en een tweetal bestemmingsplannen. Dit betreft het bestemmingsplan 't Veen en het bestemmingsplan Onderstation Hattem (Liander). Daarnaast heeft de vergunningverlening van de initiatieven zoals vastgelegd in het bestemmingsplan Buitengebied de nodige capaciteit gevraagd.

De regionale afstemming op het gebied van ruimte heeft vooral plaatsgevonden binnen de samenwerking Kop van de Veluwe. Het betreft hierbij het opstarten van gebiedsopgaven (zoals de Kop van de Kop), maar ook reacties op provinciale en nationale beleidsvoornemens, zoals de Nota Ruime en de Omgevingsvisie Gelderland. Ook heeft 2025 in het teken gestaan van diverse ontwikkelingen op het gebied van stikstof, zoals de (Gelderse) stikstofstroken en de Aanpak Veluwe (interbestuurlijk stikstofaanpak).

De gebiedsontwikkeling Hoenwaard 2030 is in 2025 helaas voortijdig beëindigd door de provincie Gelderland. Om de doelstellingen binnen dit gebied alsnog zo veel mogelijk te realiseren is gekozen om dit gebied mee te nemen in het Masterplan IJsselvallei.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.116	730	890	1.481	-591
Totaal baten	-140	-125	-91	-84	-7
Gerealiseerd totaal	976	605	799	1.397	-598
Verrekening met reserves	-95	60	45	45	
Gerealiseerd resultaat	881	665	844	1.442	-598

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Er is een dotatie aan de voorziening 't Veen gedaan vanwege het boekverlies op de verkoop van twee panden aan de Populierenlaan en het afboeken van openstaande posten die niet meer verhaalbaar zijn. Voor wat betreft de risico's op de gebiedsontwikkeling 't Veen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen. De grondexploitatie 't Veen is geactualiseerd en 15 december 2025 door de gemeenteraad vastgesteld. -549
- De kosten voor personele inzet binnen ruimtelijke ordening vallen hoger uit dan begroot. Dit komt door de inhuur van RO-advisering. -100
- De kosten voor basisregistratie grootschalige topografie (BGT) zijn lager uitgevallen dan begroot. 45
- Voor de implementatie van de Omgevingswet zijn de personele kosten lager uitgevallen dan begroot. 13

Baten

- Lagere decentralisatie uitkering voor de uitvoeringskosten van de Omgevingswet dan begroot. -7

Totaal

-598

Toelichting reserves

Bestemmingsreserve ontwikkeling 't Veen	Begroting	Rekening
▪ Toekomstige kapitaallasten infrastructuur 't Veen	60.000	60.000
Totaal	60.000	60.000

Algemene Reserve	Begroting	Rekening
▪ Budgetoverheveling 2024 - projectleider Omgevingswet	-15.000	-15.000
Totaal	-15.000	-15.000

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Grondexploitatie: Woonzorgzone Geldersedijk en IKC cluster 1

Doel/Effect

Het vormgeven van en uitvoering geven aan de realisatie van een Integraal Kind Centrum (IKC).

Met actief grondbeleid realiseren van een zone voor 120 zorggeschikte appartementen voor senioren en bijzondere doelgroepen in vier woongebouwen en een integraal kindcentrum, ingepast in een openbaar gebied dat uitnodigt tot ontmoeten, spelen en bewegen.

Verantwoording:

De Raad van State een tussenuitspraak gedaan in de bodemprocedure van het bestemmingsplan. De gemeenteraad heeft een herstelbesluit genomen op acht (sub)onderdelen. De verwachte definitieve uitspraak zal plaatsvinden in het 1e kwartaal van 2026. In het plangebied is een tijdelijke parkeerplaats aangelegd. Daarnaast is er gewerkt aan de voorbereidingen voor het bouw- en woonrijp maken van het gebied.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten				600	-600
Totaal baten	258				
Gerealiseerd totaal	258			600	-600
Verrekening met reserves					
Gerealiseerd resultaat	258	-	-	600	-600

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Een herziening van de grondexploitatie Woonzorgzone Geldersedijk zorgt voor een storting aan de voorziening. Oorzaken zijn aanvullende plankosten, indexering en fasering, het aan passen van de rekenrente en een verhoogde inbrengwaarde voor de van Heemstralocatie.

Baten

-

Totaal

-600

8.3 Wonen en bouwen

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Nationaal Isolatieprogramma

Doel/Effect

Verbeteren van de isolatie van woningen met een laag energielabel door gebruik te maken van financiële middelen van het Rijk via het Nationaal Isolatieprogramma.

Verantwoording:

De lokale invulling van het Nationaal Isolatieprogramma wordt gedaan door middel van het Hattems Isolatieprogramma. De uitvoering en verantwoording hiervan wordt beschreven in programma 7.4 - Hattems Isolatieprogramma.

Omgevingswet

Doel/Effect

De Omgevingswet beoogt met een integrale benadering te zorgen voor een veilige, prettige en gezonde leefomgeving. In deze nieuwe wet zijn nu 26 wetten gebundeld. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden en moet nu verder worden geïmplementeerd.

Verantwoording:

- Doorontwikkeling en implementatie van de Omgevingswet in de lijnorganisatie
In 2025 is een issuelijst opgesteld met knelpunten en aandachtspunten voor de toepassing van de wet in de gemeente Hattem. In 2025 is gewerkt aan het oplossen van deze knelpunten. Dat is nog niet afgerond en zal in de komende jaren nog meer aandacht vragen van de lijnorganisatie.
- Omgevingsplan
In het eerste kwartaal van 2025 is door de H2O-gemeentesecretarissen opdracht gegeven voor de samenwerking tussen de gemeenten bij het opstellen van de omgevingsplannen. Vervolgens is uitvoering gegeven aan die opdracht. In Hattem is geconstateerd dat de financiële randvoorwaarden onvoldoende waren ingevuld om als volwaardig partner in die samenwerking te kunnen stappen. In het vierde kwartaal van 2025 heeft de raad besloten hiervoor extra middelen vrij te maken.

Het plan van aanpak, met daarin ambities, proces en benodigde middelen is niet in 2025 opgeleverd, maar zal in het tweede kwartaal van 2026 gereed zijn voor besluitvorming. Ondersteuning door een extern adviesbureau zal worden aanbesteed. Hattem en Heerde werken vanaf het vierde kwartaal van 2025 nauw met elkaar samen aan het Plan van Aanpak, waarbij het streven is om vanaf medio 2026 als gelijkwaardige partners met Oldebroek te werken aan een gebiedsdekkend omgevingsplan.

- Communiceren en participeren onder de Omgevingswet
Ook in 2025 is extra aandacht besteed aan interne en externe communicatie en ondersteuning in de processen voor het werken met de Omgevingswet. De teams in het ruimtelijke domein zijn daarbij vanuit het project Omgevingswet ondersteund.

Vastgoed: 't Veen (4 panden)

Doel/Effect

Beheren en inzetten vastgoedportefeuille bestaande uit 4 panden in het plangebied 't Veen.

Verantwoording:

In het afgelopen jaar is in verband met het vrijmaken van het tracé voor het ondergronds brengen van de hoogspanningskabels één locatie aangekocht. Het daar gevestigde bedrijf is binnen 't Veen verplaatst naar één van de panden. Dit pand met bijbehorende bedrijfshal is aan de ondernemer verkocht. Daarnaast worden twee panden niet meer anti-kraak verhuurd, maar zijn deze panden met enkele aanpassingen ingezet voor tijdelijke huisvesting van vluchtelingen uit Oekraïne.

Volkshuisvesting

Doel/Effect

Het doel is een passende en betaalbare woning voor alle Hattemers.

In 2024 is na intensieve samenwerking tussen het college en de raad het Programma Wonen vastgesteld. Het Programma Wonen is een verdere beleidsmatige uitwerking van de Omgevingsvisie waarin de vertaling gemaakt is naar de woningbouwprogrammering. Om dit te realiseren zijn keuzes gemaakt voor het in te zetten instrumentarium. Daarnaast vormt het Programma Wonen de grondslag voor de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties Triada en Habion. Het jaar 2025 zal vooral in het teken staan van de uitvoering van het Programma Wonen en de invoering van het instrumentarium van het programma. Hierbij houden we rekening met nieuwe inzichten vanuit het Programma Wonen en de processen in de regio (Woondeal, Regiodeals en de Samenwerkingsagenda Kop van de Veluwe).

Verantwoording:

In 2025 is een aantal instrumenten van het Programma Wonen uitgewerkt, zoals het Beleidskader Kleine Woningbouwinitiatieven, prestatieafspraken met Triada en onderzoek naar de Starterslening. Daarnaast is gewerkt aan de voorbereiding van het proces van herziening van Huisvestingsverordening, dat in 2026 een vervolg kent.

In 2025 is veel geld, tijd en menskracht besteed aan de verkenning van de uitbreidingslocatie Hattem Noord-West. De provincie Gelderland heeft ons hierin financieel ondersteund. Het college heeft voor deze locatie een voorlopig voorkeursrecht gevestigd. De gemeenteraad heeft niet ingestemd met het omzetten van het voorlopig voorkeursrecht in een definitief voorkeursrecht. Hiermee is deze locatie afgefallen als toekomstige woningbouwlocatie.

Verder is er gewerkt aan de doorontwikkeling van diverse woningbouwlocaties, zoals:

- Diverse deelgebieden van 't Veen
- De Zaaier, Apeldoornseweg en Hessenweg/Enkweg
- De bouwprojecten aan Dorpsweg
- Parkstaete
- Van Galenstraat 40 (tijdelijke huisvesting Oekraïners)
- Diverse woningen in het buitengebied (initiatieven BP Buitengebied)

Bij een aantal locaties is de voortgang beperkt gebleven in verband met lopende beroepsprocedures bij de Raad van State.

Voor een tweetal projecten is Startbouwimpuls (SBI) aangevraagd en toegekend door het Rijk. Door deze subsidie zijn twee nieuwbouwprojecten versneld gerealiseerd.

Vanuit de Woondeal 2.0 is een regionale uitwerking gemaakt voor ouderenhuisvesting en andere doelgroepen. Hattem draait hierin zowel met de regio Noord-Veluwe als Stedendriehoek mee.

Woonwagens / standplaatsen

Doel/Effect

Het huisvesten van de doelgroep die vanwege hun culturele identiteit de voorkeur heeft voor het wonen in een woonwagen.

Verantwoording:

Er heeft regulier beheer en onderhoud plaats gevonden van de standplaatsen.

Baten bouwleges

Doel/Effect

Het innen van bouwleges voor het dekken van de kosten die de gemeente maakt voor het behandelen van aanvragen omgevingsvergunning. Doel is om kostendekkend te zijn.

Verantwoording:

In 2025 zijn meer bouwleges geïnd dan in de begroting is voorzien. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere incidentele opbrengsten (H2O, woningbouw).

Naast het innen van bouwleges zijn kosten verhaald door middel van anterieure overeenkomsten. Hiermee zijn kosten gedekt die buiten de legesverordening vallen, zoals extra onderzoeken, infrastructurele maatregelen en extra personele inzet.

Wat heeft het gekost?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verskil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	512	264	747	2.214	-1.467
Totaal baten	-607	-331	-521	-2.188	1.667
Gerealiseerd totaal	-95	-67	225	25	200
Verrekening met reserves	-95				
Gerealiseerd resultaat	-190	-67	225	25	200

Toelichting verschillen baten en lasten

(€ x 1.000)

Lasten

- Besluit vaststelling specifieke uitkering Populierenlaan, bedrag subsidie niet opgenomen in de begroting. -868
- Verkoopverlies panden aan de Populierenlaan. -450
- De lasten en de baten voor de specifieke uitkering bouwimpuls zijn niet opgenomen in de begroting, per saldo budgetneutraal. -225
- Het inhuurbudget voor het project Tijdelijke Huisvesting is niet besteed. Dit komt omdat de ingehuurde projectleider statushouders/ Oekraïners uit een ander budget is betaald. De overige werkzaamheden is door eigen personeel uitgevoerd. 50
- Een deel van de in 2025 gemaakte kosten is gefinancierd uit externe, tijdelijk beschikbare middelen. Door de voorgestelde budgetoverheveling zijn de eigen middelen beschikbaar om de projecten in 2026 voort te kunnen zetten. 20
- Binnen het programma Wonen zijn er werkzaamheden verricht aan de instrumenten van het programma door het eigen personeel, in plaats van externe bureaus. Door de voorgestelde budgetoverheveling zijn de middelen beschikbaar om in 2026 wel externe bureaus in te schakelen. 10
- De overige afwijkingen binnen dit taakveld worden veroorzaakt door hogere lasten. -4

Baten

- Vrijval balansposten specifieke uitkering Populierenlaan. 890
- Verkoop panden aan de Populierenlaan. 450
- De lasten en de baten voor de specifieke uitkering bouwimpuls zijn niet opgenomen in de begroting, per saldo budgetneutraal. 225
- De opbrengsten voor bouwleges zijn hoger uitgevallen dan opgenomen in de begroting. 99
- De overige afwijkingen binnen dit taakveld worden veroorzaakt door hogere baten. 3

Totaal

200

Voorgesteld wordt het restantbudget van de Projectleiding keten Ruimte van € 20.000 en van het uitvoeringsbudget Programma Wonen van € 10.000, via budgetoverheveling beschikbaar te stellen in 2026.

2.9.4 Wat heeft het gekost – Totaal programma 8 – Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing ?

Middelen (€ x 1.000)	Rekening	Begroting Primair	Begroting na wijziging	Rekening	Verskil begroting na wijziging en rekening
	2024	2025			
Totaal lasten	1.628	994	1.636	4.294	-2.658
Totaal baten	-489	-456	-612	-2.272	1.660
Gerealiseerd totaal	1.139	538	1.024	2.022	-998
Verrekening met reserves	-95	60	45	45	
Gerealiseerd resultaat	1.044	598	1.069	2.067	-998

3. Paragrafen

3.1 Inleiding

De jaarstukken bevatten overeenkomstig de begroting zeven voorgeschreven paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de financiële aspecten van de jaarstukken gezien vanuit een bepaald perspectief. Het gaat met name om de toepassing van de beleidslijnen van beheersmatige aspecten. Deze kunnen grote financiële gevolgen hebben. Mogelijk is hun politieke betekenis groot, of zijn ze van belang voor het realiseren van de programma's. De paragrafen geven de raad de mogelijkheid om de kaderstellende en controlerende rol ook op de beheersmatige aspecten waar te maken. Met andere woorden: de raad geeft zo bewust de kaders aan waarbinnen het college de beleidsuitvoering vervult zonder dat de raad die uitvoering op detail hoeft te volgen.

Naast de voorgeschreven paragrafen is een 'eigen' paragraaf 'Wet open overheid (Woo) opgenomen.

Elke paragraaf gaat in op de hoofdlijnen van het desbetreffende aspect. Zoals voorgeschreven in de nieuwe regels van het Besluit Begroting en Verantwoording zijn er zeven paragrafen waarbij per paragraaf het artikel uit het BBV is aangegeven:

- A.** Lokale heffingen (artikel 10)
- B.** Weerstandsvermogen, inclusief risicoparagraaf (artikel 11)
- C.** Onderhoud kapitaalgoederen (artikel 12)
- D.** Financiering (artikel 13)
- E.** Bedrijfsvoering (artikel 14)
- F.** Verbonden partijen (artikel 15)
- G.** Grondbeleid (artikel 16)
- H.** Wet open overheid (Woo)

3.2 Paragraaf A. Lokale heffingen

3.2.1 Inleiding

De paragraaf lokale heffingen geeft informatie over het heffingenbeleid, de geschatte inkomsten, de hoogte van de heffingen, de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid.

3.2.2 Beleid

Wat wilden we bereiken?

Bij het bepalen van de tarieven voor gemeentelijke belastingen hanteren we de volgende uitgangspunten:

- In principe worden de gemeentelijke belastingen jaarlijks met niet meer dan het inflatiepercentage verhoogd;
- Voor producten en diensten hanteren we zoveel mogelijk kostendekkende tarieven.

Hieronder staat in het kort hoe we omgaan met deze uitgangspunten in het kader van de Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) voorschriften. Voor 2025 is een inflatiepercentage van 4% toegepast voor de volgende tarieven; onroerendezaakbelastingen, afvalstoffenheffing, rioolheffing, precariobelasting, leges begraafplaatsrechten, forensenbelasting en toeristenbelasting.

Naast de algemene indexering is het tarief voor de onroerendezaakbelasting met 8% extra verhoogd en de rioolheffing met 1,9%.

De tarieven afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn kostendekkend gemaakt, rekening houdend met de (op basis van de BBV) vastgestelde uurlonen en overhead.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Met de volgende heffingen betaalt de gemeente specifieke kosten:

- Afvalstoffenheffing voor het ophalen en verwerken van huishoudelijk afval;
- Rioolheffing voor het beheer van de gemeentelijke riolering;
- Leges voor vergunningverlening;
- Begraafplaatsrechten voor kosten van de gemeentelijke begraafplaatsen.

De inkomsten uit de onroerendezaakbelastingen, toeristenbelasting, forensenbelasting en precariobelasting gebruiken we als algemeen dekkingsmiddel. De inkomsten uit de reclamebelasting betalen we, na aftrek van de gemeentelijke kosten, door aan de ondernemersvereniging (het tarief wordt in overleg bepaald door de ondernemersvereniging).

3.2.3 Lokale heffingen

De lokale heffingen zijn een belangrijke inkomstenbron van de gemeente, naast de inkomsten uit het gemeentefonds en de specifieke inkomensoverdrachten van het Rijk. Sommige lokale heffingen zijn een algemeen dekkingsmiddel, zoals de onroerendezaakbelastingen (OZB), forensenbelasting, precariobelasting en toeristenbelasting. Andere lokale heffingen dekken specifieke kosten, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing en begraafplaatsrechten.

Waardering onroerende zaken

Volgens de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ) zijn gemeenten verantwoordelijk voor de taxatie van onroerende zaken (gebouwen en grond). De WOZ-waarde is het bedrag dat een object zou kunnen opbrengen op de waarde peildatum. De vastgestelde WOZ-waarden worden via beschikkingen bekendgemaakt. Gemeenten, waterschappen en de rijksbelastingdienst gaan uit van dezelfde WOZ-waarde.

De waarde van woningen en niet-woningen stellen we ieder jaar opnieuw vast. Voor het belastingjaar 2025 is de waarde peildatum 1 januari 2024. Eventuele veranderingen aan een object, door bijvoorbeeld verbouw of aankoop van grond in 2024 zijn in de WOZ-waarde betrokken. In dat geval is het object niet getaxeerd naar de situatie op 1 januari 2024, maar naar de toestand op 1 januari 2025. Dit laatste heet de toestandspeldatum.

De waarden van woningen op de waarde peildatum 1 januari 2024 zijn gemiddeld met ongeveer 7,6 % gestegen ten opzichte van de waarde peildatum 1 januari 2023. De totale waarde van de niet-woningen is met 9,6% gestegen (incl. nieuwbouw, verbouw en sloop).

De Waarderingskamer is een onafhankelijk orgaan dat controleert of gemeenten de Wet WOZ goed uitvoeren. Volgens de Waarderingskamer voert de gemeente Hattem de Wet WOZ voldoende uit. De gemeente ontvangt hiervoor drie sterren op een schaal van 1 tot 5. Dit algemene oordeel is van toepassing op een gemeente die het gehele WOZ-taxaties van goede kwaliteit levert en daarnaast op alle onderdelen van het WOZ-werkproces voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen. We hebben ook voldoende maatregelen getroffen voor adequate aansturing en kwaliteitsbeheersing van de werkzaamheden. De Waarderingskamer heeft toestemming gegeven om de WOZ-beschikkingen voor 2025 te versturen. Eind januari 2025 verstuurd we deze aan de belanghebbenden.

In 2025 is voor 279 objecten een bezwaarschrift tegen de WOZ-beschikking ontvangen (in 2024: 129). De bezwaarschriften in 2025 hebben betrekking op 262 woningen en 18 niet-woningen. Het aantal bezwaren is in vergelijking met 2024 gestegen met 116%. Landelijk gezien was er sprake van een daling van het aantal bezwaarschriften.

Er is tegen 4,5% van de WOZ-objecten bezwaar gemaakt. In 2024 was dit 1,12%. Op 31 december waren alle bezwaarschriften afgehandeld. Over 2025 zijn tot nu toe 23 beroepschriften ontvangen.

De percentages WOZ-objecten waarvan de waarde na bezwaar is verminderd zijn:

- Ten opzichte van het aantal objecten waarvoor het bezwaar is afgehandeld: 22,6% (2024 13,0%);
- Ten opzichte van het totaal aantal objecten: 1,0% (2024: 0,15%).

Belastingen

De gecombineerde aanslagbiljetten onroerendezaakbelastingen, het vastrecht voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing zijn eind januari 2025 verzonden. De aanslagen afvalstoffenheffing voor de containerledigingen die in 2024 plaatsvonden zijn ook in januari 2025 verstuurd. Voor de overige belastingsoorten gelden andere verzenddata. De belastingen zijn opgelegd in overeenstemming met de door de gemeenteraad vastgestelde verordeningen.

Bij de opstelling van de begroting 2025 en de verordening onroerendezaakbelastingen zijn de WOZ-waarden zo nauwkeurig mogelijk vastgesteld. Voor een aantal objecten is de waardering daarna nog afgerond.

We heffen precariobelasting voor het hebben van een terras, kraam, een verkoopwagen of daaraan gelijk te stellen vervoermiddel en het daarbij innemen van grond voor uitstalling van te verkopen artikelen of eetwaren op gemeentegrond die bestemd is voor de openbare dienst.

Forensenbelasting leggen we op aan natuurlijke personen die hun hoofdverblijf niet binnen de gemeente Hattem hebben en in onze gemeente meer dan negentig dagen in het jaar voor zichzelf of hun gezin een gemeubileerde woning beschikbaar houden.

Voor personen die wel in de gemeente zijn ingeschreven, ontvangt de gemeente een uitkering van het Rijk. De forensenbelasting is een (gedeeltelijke) compensatie voor het gemis aan inkomsten voor personen die niet in de gemeente staan ingeschreven.

Toeristenbelasting heffen we voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente tegen vergoeding, door personen die niet zijn ingeschreven in de gemeente Hattem.

Wat zijn de gerealiseerde opbrengsten uit belastingen?

De volgende inkomsten zijn in 2025 uit lokale heffingen ontvangen.

Belastingsoort (€ x 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Vershil
Forensenbelasting	4	3	-1
Legesvergunningen	778	839	61
OZB	4.660	4.699	39
Precariobelasting	13	17	4
Reclamebelasting	57	55	-2
Toeristenbelasting	365	354	-11
Totaal	5.877	5.967	90

In 2025 zijn de aanslagen voor de reclamebelasting verzonden. In 2025 heeft de voorschotbetaling plaatsgevonden volgens de gemaakte afspraken. In 2026 vindt de definitieve verrekening plaats op basis van de gemaakte afspraken.

Wat zijn de gerealiseerde opbrengsten uit rechten?

Voor het verrichten van diensten en het leveren van producten rekenen we kostendekkende tarieven. In de tarieven van de rioolheffing en de begraafplaatsrechten houden we rekening met kosten van groot onderhoud en vervanging in de toekomst.

In onderstaande tabel zijn de ontvangen rechten zichtbaar.

Belastingsoort (€ x 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025	Vershil
Afvalstoffenheffing	1.453	1.431	-21
Begraafplaatsrechten	272	295	23
Rioolheffing	1.542	1.569	27
Totaal	3.267	3.296	29

3.2.4 Kostendekkendheid

Kostendekking Afvalstoffenheffing (€ x 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025
Kosten taakveld Afval	1.267	1.240
Inkomsten taakveld Afval excl. heffingen	182	224
Netto toe te rekenen kosten	1.085	1.016
Toe te rekenen lasten	2	2
Overhead KCC-Belastingen	94	95
BTW (investeringen en exploitatielasten)	239	246
Dotatie voorziening Afval ter egalisatie tarief	33	73
Totale kosten	1.453	1.431
Opbrengst heffingen (incl. oninbaar en vermindering)	1.453	1.431
Dekkingspercentage	100,00%	100,00%

Het beleid is om voor de afvalstoffenheffing maximaal 100% kostendekkend te zijn. Het tarief van de afvalstoffenheffing wordt geëgaliseerd door de voorziening afval. Begroot was een dotatie aan de voorziening afval van € 33.000. In werkelijkheid is het een dotatie aan de voorziening van € 73.000 geworden. Bovenstaand schema geeft aan dat er minder kosten gemaakt zijn dan begroot en er voornamelijk meer inkomsten op het taakveld zijn dan begroot. De hogere inkomsten hebben betrekking op de vergoeding die wij ontvangen voor het inzamelen van plastic van voorgaande jaren.

Kostendekking Rioolheffing (€ x 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025
Kosten taakveld Riolering	1.278	1.194
Inkomsten taakveld	3	0
Netto toe te rekenen kosten	1.275	1.194
Toe te rekenen lasten	4	0
Overhead	230	225
BTW (investeringen en exploitatielasten)	170	163
Onttrekking voorziening Riool ter egalisatie tarief	-138	-13
Dotatie voorziening Riool ter egalisatie tarief	0	0
Totale kosten	1.541	1.569
Opbrengst heffingen (incl. oninbaar en vermindering)	1.541	1.569
Dekkingspercentage	100,00%	100,00%

Het beleid is om voor de rioolheffing maximaal 100% kostendekkend te zijn. Het tekort of overschot wordt verrekend met de voorziening Riolering. Begroot was een onttrekking aan de voorziening riolering van € 138.000. In werkelijkheid is de onttrekking € 13.000. De oorzaak hiervan is voornamelijk dat er minder kosten gemaakt zijn voor het onderhoud, de investeringen (minder kapitaallasten) aan het riool en salarislasten.

Kostendekking Begraven (€ x 1.000)	Begroting 2025 na wijziging	Rekening 2025
Kosten taakveld Begraven	372	336
Netto toe te rekenen kosten	372	336
Overhead	205	185
Totale kosten	577	521
Opbrengst heffingen (incl. oninbaar en vermindering)	272	296
Dekkingspercentage	47,14%	56,81%

Dit onderdeel betreft de kostendekkendheid van het ter aarde bestellen. Er zijn voornamelijk minder salarislasteren (€ 26.000) gemaakt. De begrote opbrengsten waren op basis van de ombuigingsvoorstellen verhoogd met € 157.000 maar naar aanleiding van het aangenomen amendement A019 bij vastgestelde belastingverordening 2025 is dit naar beneden bijgesteld met € 100.000. Bij de najaarsnota 2025 zijn op basis van de verwachtingen de opbrengsten nogmaals naar beneden bijgesteld met € 26.000. Uiteindelijk zijn de opbrengsten € 24.000 hoger dan begroot.

Leges

We heffen leges voor een door de gemeente geleverde dienst. Aan enkele legestarieven zijn door de Rijksoverheid maximumtarieven gesteld. De verschillende tarieven voor 2025 zijn opgenomen in de tarieventabel bij de legesverordening. De opbrengsten zijn verantwoord bij de betreffende programma's.

Titel	Omschrijving tarieventabel legesverordening	Totale kosten	Opbrengst leges	Dekking	Begrote dekking
<i>(€ x 1.000)</i>					
1	Algemene dienstverlening	474	293	62%	40%
	Totale kostendekking titel 1	474	293	62%	40%
2	Dienstverlening en besluiten in het kader van de omgevingswet	531	416	78%	58%
	Totale kostendekking titel 2	531	416	78%	58%
3	Dienstverlening waarop de dienstenrichtlijn van toepassing is	21	1	5%	5%
	Totale kostendekking titel 3	21	1	5%	5%
	Totale kostendekking	1.026	710	69%	49%

Binnen een groep van tariefsoorten mogen sommige tarieven hoger zijn dan de kosten, maar dan moeten we dat compenseren door andere tarieven. Bij de omgevingsvergunningen voor bouwen is sprake van deze zogenaamde kruissubsidiëring, bijvoorbeeld bij de leges voor kleine bouwwerken in relatie tot grote(re) bouwwerken.

3.2.5 Vergelijkend overzicht van de lokale lastendruk

In de Atlas van de lokale lasten staat uitgebreide informatie over de ontwikkeling van de lokale belastingen in de gemeenten. In de uitgave van 2025 staat Hattem met de gemeentelijke woonlasten voor eigenaar-bewoners van meerpersoonshuishoudens op de 315e plaats. Nummer 1 heeft de laagste woonlasten en nummer 342 de hoogste. In 2024 stond Hattem op de 289e plaats van 342 gemeenten.

In onderstaande tabel staan de belastingtarieven en woonlasten in 2025 voor meerpersoonshuishoudens van de gemeente Hattem met een eigen woning, met een gemiddelde waarde, tegenover de landelijke tarieven.

Woonlasten	Landelijk			Hattem
	Laagste	Gemiddelde	Hoogste	
OZB woningen	0,0323%	0,0924%	0,1947%	0,1390%
OZB niet-woningen	0,1311%	0,5753%	1,3944%	0,7714%
Afvalstoffenheffing	34	364	602	279
Rioolheffing	106	235	562	265
Woonlasten eigenaar-bewoner	680	1.053	2.117	1.278

In 2025 stegen de woonlasten in de gemeente Hattem ten opzichte van 2024 met € 140. Ze liggen daarmee € 225 boven het landelijke gemiddelde. De gemiddelde woonlasten in de provincie Gelderland zijn € 1.055. Dat is € 223 onder de woonlasten van Hattem en € 2 onder het landelijke gemiddelde.

Voor 2025 zijn de gemiddelde woonlasten in de provincie Gelderland voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor een meerpersoonshuishouden met een eigen woning berekend op € 1.055. In 2024 waren deze gemiddeld € 997. In 2023 waren deze gemiddeld € 940 en in 2022 waren deze gemiddeld € 916.

In onderstaande tabel staan de woonlasten voor 2023, 2024 en 2025 van de gemeenten op de Noord-Veluwe voor meerpersoonshuishoudens met een eigen woning. In de gemeente Hattem zijn de woonlasten het hoogst. De gemeenten Ermelo en Heerde volgen op de tweede en derde plaats. In de gemeente Putten zijn de woonlasten het laagst, gevolgd door Nunspeet. In alle gemeenten zijn de woonlasten ten opzichte van 2025 gestegen. In Hattem stegen de woonlasten het meest (met € 140).

Woonlasten	2023	2024	2025
Putten	746	753	793
Nunspeet	794	841	897
Harderwijk	796	850	962
Elburg	864	918	980
Oldebroek	878	893	944
Heerde	991	1.041	1.098
Hattem	1.070	1.138	1.278
Ermelo	1.143	1.157	1.175

In onderstaande tabel staan de woonlasten (afvalstoffenheffing en rioolheffing) in 2025 voor meerpersoonshuishoudens met een huurwoning in de gemeente Hattem, ten opzichte van de landelijke tarieven. De woonlasten voor huurders zijn in 2025 in Hattem € 95 lager dan het landelijk gemiddelde. In de provincie Gelderland zijn de woonlasten voor huurders gemiddeld € 431.

Woonlasten	Landelijk			Hattem
	Laagste	Gemiddelde	Hoogste	
Woonlasten huurder	34	480	880	385

In onderstaande tabel staan de belastingtarieven en woonlasten voor meerpersoonshuishoudens van de gemeente Hattem in 2025 ten opzichte van de regiogemeenten. Ze staan op volgorde van de hoogte van de woonlasten.

Belastingsoort	Putten	Nun- speet	Harder- wijk	Olde- broek	Elburg	Heerde	Ermelo	Hattem
OZB woningen	0,06%	0,09%	0,10%	0,11%	0,10%	0,12%	0,14%	0,14%
OZB niet-woningen	0,36%	0,39%	0,52%	0,54%	0,40%	0,56%	0,65%	0,77%
Afvalstoffenheffing	210	282	297	281	310	269	215	279
Rioolheffing	212	144	177	175	238	185	220	265
Woonlasten eigenaar - bewoner	793	897	962	944	980	1.098	1.175	1.278
Woonlasten - huurder	422	282	474	455	548	269	435	385

Invordering

Voor de invordering van de gemeentelijke belastingen is de Leidraad Invordering Gemeentelijke Belastingen gemeente Hattem van toepassing. Deze Leidraad kwam tot stand in samenwerking met de gemeente Oldebroek. Het invorderingsbeleid van deze twee gemeenten is zo maximaal mogelijk op elkaar afgestemd. Hier en daar zijn er vanwege lokale (historische) argumenten nog wat kleine verschillen.

In 2025 verstuurden wij in het kader van sociaal incasseren 586 herinneringen voor de invordering van verschuldigde belastingen. Hierbij worden er nog geen kosten in rekening gebracht. Wordt er niet op een herinnering betaald dan volgt een aanmaning (251) en vervolgens wordt een dwangbevel (118) verzonden.

3.2.6 Kwijtscheldingsbeleid

Huishoudens met een inkomen op minimumniveau komen mogelijk in aanmerking voor kwijtschelding van afvalstoffenheffing en rioolheffing voor woningen. We verlenen kwijtschelding bij een inkomen van 100% of minder van de bijstandsnorm. Hierbij vindt een vermogenstoets plaats.

Van belastingplichtigen die het voorgaande jaar kwijtschelding hebben gekregen worden inkomen, vermogen en bezittingen door de Stichting Inlichtingenbureau opgevraagd bij de Belastingdienst, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) en de Rijksdienst voor het Wegverkeer (RDW). Op basis van die gegevens bepalen we of deze belastingplichtigen voor kwijtschelding in aanmerking komen. Een vragenformulier invullen is dan niet nodig.

In onderstaand overzicht staat het aantal in 2025 en 2024 ontvangen en gehonoreerde kwijtscheldingsverzoeken en de verleende bedragen opgenomen.

Belastingsoort	2024			2025		
	Aantal ontvangen verzoeken	Aantal toegekende verzoeken	Totaalbedrag kwijtschelding	Aantal ontvangen verzoeken	Aantal toegekende verzoeken	Totaalbedrag kwijtschelding
Afvalstoffenheffing	127	109	26.700	143	120	nrb
Rioolheffing	127	109	10.400	143	120	nrb
Totaal	127	109	37.100	143	120	39.202

Voor het jaar 2025 zijn er 16 kwijtscheldingsverzoeken meer ontvangen dan voor het jaar 2024. Het aantal toegekende verzoeken is ten opzichte van 2024 eveneens gestegen.

3.3 Paragraaf B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

3.3.1 Inleiding

Het weerstandsvermogen van een organisatie geeft aan in hoeverre zij in staat is om (onvoorziene) financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat dit de continuïteit van de organisatie of de kwaliteit van haar dienstverlening direct in gevaar brengt. Een toereikend weerstandsvermogen voorkomt de noodzaak tot het nemen van acute financiële maatregelen.

De benodigde omvang van het weerstandsvermogen wordt bepaald door een afweging tussen de aanwezige weerstandscapaciteit en de geïdentificeerde risico's met financiële consequenties. De weerstandscapaciteit bestaat uit alle vrij inzetbare financiële middelen die kunnen worden aangewend om deze risico's op te vangen.

Conform artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) moet de paragraaf Weerstandsvermogen en Risicobeheersing minimaal inzicht geven in de relatie tussen risico's en beschikbare middelen.

De beschikbare weerstandscapaciteit kan worden onderverdeeld in vier categorieën:

1. Reserves – vrij besteedbare financiële reserves;
2. Voorzieningen – middelen gereserveerd voor specifieke risico's of toekomstige verplichtingen;
3. Ruimte in de begroting of jaarrekening – structurele en incidentele budgettaire ruimte;
4. Onbenutte belastingcapaciteit – de mogelijkheid om binnen wettelijke kaders de lokale lasten te verhogen.

Deze onderdelen vormen samen het fundament om financiële schokken op te vangen en de financiële gezondheid van de organisatie op peil te houden.

3.3.2 Ontwikkelingen

Bepaling weerstandscapaciteit

Zoals eerder toegelicht, bestaat de weerstandscapaciteit uit vier onderdelen. Voor de bepaling van de financiële ruimte binnen de onderdelen reserves en voorzieningen is uitgegaan van de werkelijke standen per 31 december 2025.

1. Reserves

Bij de beoordeling van de weerstandscapaciteit zijn uitsluitend de vrij aanwendbare reserves meegenomen. De hier weergegeven gegevens zijn gebaseerd op de uitgangspunten uit de Nota Reserves en Voorzieningen 2017.

Algemene reserve vaste buffer

Deze reserve vormt de kern van het beschikbare weerstandsvermogen. Zowel de onder- als bovengrens is vastgesteld op € 4.500.000. De stand per 31 december 2025 bedraagt dan ook € 4.500.000.

Algemene reserve vrij aanwendbaar

Voor deze reserve is géén bovengrens vastgesteld. De actuele stand op 31 december 2025 bedraagt afgerond € -641.000. Deze middelen zijn vrij inzetbaar voor het opvangen van risico's.

Stille reserves

De gemeente bezit diverse eigendommen die niet direct voor publieke doeleinden worden ingezet en waarvan de waarde niet in de financiële administratie is opgenomen. Deze bezittingen – waaronder los land (vrij verkoopbaar), verpachte gronden, volkstuintencomplexen en groenstroken – kunnen worden beschouwd als stille reserves. De geschatte marktwaarde van deze eigendommen bedraagt per 31 december 2025 circa € 1.486.000.

Eigendommen niet voor de openbare dienst bestemd zonder boekwaarde	Bedrag
Diverse percelen los land vrij verkoopbaar	455.000
Diverse percelen verpachte gronden (waarde 60% van € 957.000)	574.000
Volkstuinencomplexen	116.000
Groenstroken bij huurwoningen	341.000
Totaal	1.486.000

2. Voorzieningen

Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit worden alleen voorzieningen meegenomen die vrij aanwendbaar zijn. Op dit moment zijn er geen voorzieningen beschikbaar die hiervoor in aanmerking komen. Dit betekent dat voorzieningen geen bijdrage leveren aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

3. Ruimte op de begroting/rekening

De ruimte op de begroting of jaarrekening kan incidenteel bijdragen aan de weerstandscapaciteit. Op het moment van het opstellen van deze jaarrekening bedraagt het positieve resultaat over 2025 afgerond € 569.000. Dit bedrag kan, indien beschikbaar gesteld, worden ingezet als tijdelijke aanvulling op de weerstandscapaciteit.

4. Onbenutte belastingcapaciteit

Onder onbenutte belastingcapaciteit wordt verstaan: de mogelijkheid om binnen de wettelijke kaders gemeentelijke belastingen of retributies te verhogen, of om nieuwe heffingen in te voeren.

1. OZB

Voor de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt aangesloten bij het artikel 12-tarief, zoals vastgesteld door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Dit tarief fungeert als norm bij een eventuele aanvraag voor een aanvullende uitkering op grond van artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet.

Het voor 2026 vastgestelde OZB-tarief voor de toepassing van artikel 12 (het zogenoemde "redelijk peil") bedraagt 0,001648. Ter vergelijking: voor 2025 was dit 0,001595.

De WOZ-waarde van de objecten op peildatum 1 januari 2025 is als volgt:

- Woningen: € 2.757.876.142
- Niet-woningen (eigendom): € 174.270.874
- Niet-woningen (gebruik): € 154.848.779

De totale WOZ-waarde bedraagt daarmee:

Totaal WOZ = € 2.757.876.142 + € 174.270.874 + € 154.848.779 = € 3.086.995.794

De potentiële opbrengst uit OZB bij toepassing van het artikel 12-tarief wordt als volgt berekend:

Potentiële opbrengst OZB = $0,001648 \times € 3.086.995.794 = € 5.087.369$

Afgerond bedraagt de potentiële OZB-opbrengst ongeveer € 5.087.000.

Met het opstellen van de begroting 2026 is in het rekeningjaar gebruik gemaakt van deze onbenutte belastingcapaciteit.

Deze theoretische opbrengst geeft inzicht in de maximale belastingcapaciteit die de gemeente kan aanwenden op basis van het artikel 12-tarief.

Onbenutte belastingcapaciteit OZB	Bedrag
$0,001648 \times € 3.086.995.794$	5.087.000
Werkelijke opbrengst OZB rekening 2025	4.699.000
Berekende onbenutte belastingcapaciteit	388.000

De exacte omvang van de onbenutte belastingcapaciteit is niet eenduidig vast te stellen. Gemeenten hebben immers de beleidsvrijheid om belastingtarieven te hanteren die hoger liggen dan het normtarief dat geldt voor de toelating tot artikel 12 van de Financiële Verhoudingswet.

2. Rioolrecht en Afvalstoffenheffing

De kosten voor de reiniging en riolering worden volledig (100%) doorberekend aan de inwoners.

Recapitulatie

De volgende weerstandscapaciteit is beschikbaar:

Weerstandscapaciteit Exploitatie	Bedrag
Rekeningresultaat 2025	569.000
Onbenutte belastingcapaciteit OZB	388.000
Onvoorzien (12.000 inwoners a € 1,35)	16.000
Totaal weerstandscapaciteit exploitatie	973.000

Weerstandscapaciteit Vermogen	Bedrag
Algemene reserve vaste buffer	4.500.000
Algemene reserve vrij aanwendbaar	-641.000
Stille reserves	1.486.000
Totaal weerstandscapaciteit vermogen (incidenteel)	5.345.000

De incidentele weerstandscapaciteit voor de bouwgrondexploitatie bedraagt € 0, gelijk aan de reserve grondexploitatie. De overige incidentele weerstandscapaciteit in het vermogen bedraagt daarmee € 5.345.000.

Bij de berekening van de incidentele weerstandscapaciteit zijn de overige niet-gebonden bestemmingsreserves, ter hoogte van € 2.887.000 per 31 december 2025, buiten beschouwing gelaten. De gemeenteraad kan, indien nodig, over deze reserves beschikken en de bestemming ervan aanpassen.

3.3.3 Risico's

De risico's worden onderverdeeld in drie categorieën: algemene, concrete en specifieke risico's.

a. Algemene risico's

Voor algemene risico's worden doorgaans geen specifieke reserves gevormd en wordt geen apart weerstandsvermogen opgebouwd. Wel is het wenselijk om hiervoor een deel van het weerstandsvermogen beschikbaar te houden. Als richtlijn wordt 5% van de omzet (totale baten, exclusief mutaties in reserves) aangehouden. Dit percentage is gelijk gebleven ten opzichte van 2024. Op basis van een omzet van € 44,75 miljoen komt dit neer op een gereserveerd bedrag van circa € 2.238.000.

b. Concrete risico's

Concrete risico's hebben een redelijk goed in te schatten financiële impact. Voor deze risico's zijn bestemmingsreserves of voorzieningen getroffen.

c. Specifieke risico's

De specifieke risico's zijn, voor zover mogelijk, gekwantificeerd. Deze kunnen zich zowel op korte als op lange termijn voordoen.

Exploitatie

<i>Waarborg/achtervangpositie garantieleningen met een publiek belang € 20,5 miljoen</i>	1.025.000
De gemeente staat garant voor leningen die door derden zijn verstrekt aan organisaties aan wie zij een publiek belang heeft toegekend. In het verleden is voor een totaalbedrag van € 100 miljoen aan dergelijke leningen verstrekt. Per 31 december 2025 bedroeg de boekwaarde van deze leningen +/- € 40,2 miljoen (excl. H2O BV). De gemeente staat voor € 20,5 miljoen garant - voornamelijk aan woningbouwverenigingen (€ 19,74 miljoen). Van de € 20,5 miljoen aan gegarandeerde leningen kan 5% als risico worden opgenomen.	
<i>Leningen aan sportverenigingen</i>	46.000
Ultimo 2025 staat voor € 928.000 aan leningen uit bij sportverenigingen in Hattem. De kans dat deze leningen niet worden terugbetaald achten wij zeer klein (10%). De Stichting Waarborgfonds Sport staat voor maximaal 50% garant op deze leningen voor een deel van de lening periode. Het maximaal financieel gevolg plaatsen wij daarmee op 5% van de totaal uitstaande middelen.	
<i>Risico's van de decentralisaties van het rijk naar gemeenten</i>	-
Gemeenten en het Rijk hebben een principeakkoord bereikt over de financiering van de Hervormingsagenda Jeugd. Tot en met 2025 zijn middelen toegevoegd aan het gemeentefonds. Voor de jaren 2026 en 2027 zijn incidenteel extra middelen beschikbaar gesteld door het Rijk, maar vanaf 2026 blijft er sprake van onzekerheid over de structurele middelen. Hoewel wij erop vertrouwen dat het Rijk voldoende middelen beschikbaar stelt, bestaat het risico dat de compensatie vanaf 2026 onvoldoende is. Dit risico wordt versterkt door de toenemende zorgvraag binnen onze gemeente ten opzichte van de hoogte van de compensatie.	
<i>Bedrijvenpark Hattemerbroek</i>	163.000
Omschrijving De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein. Grondexploitatie Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening geactualiseerd. De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2026 opgestelde berekening is positief. De grondexploitatie is op 19 juni 2026 door de AVA vastgesteld. Garantstellingen Bedrijvenpark H2O heeft een door de aandeelhouders gegarandeerde kredietfaciliteit van 39 miljoen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Elk van de drie gemeenten staat garant voor een derde deel van dat bedrag. De huidige grondverkoop en grex laten een dermate positief beeld zien, waarbij de looptijd is aangepast van 2032 naar eind 2025, dat de langlopende lening in oktober 2022 volledig is afgelost. In 2024 is gebruik gemaakt van een kortlopende kredietfaciliteit waarbij de verwachting is dat er geen aanvullend gebruik gemaakt gaat worden van de kredietfaciliteit van 39 miljoen bij de Bank Nederlandse Gemeenten. Deze ontwikkelingen maken het mogelijk om het risico te verlagen van 10% van het bedrag waarvoor we garant staan naar 10% van de huidige kortlopende kredietfaciliteit ultimo 2024 (totaal € 4.895.000). Van de huidige kredietfaciliteit staat elke gemeente voor een derde deel van dat bedrag garant (€ 1.632.000). Realisatie van het risico 2025 In de begroting 2025 werd dit risico ingeschat op 10% van de garantstelling. Hoewel de grondverkoop achterblijven bij de bijgestelde verwachting zoals opgenomen in de begroting 2026 van het bedrijvenpark H2O blijft het risico klein. Het risicobedrag 2025 is vastgesteld op 10% van het gedeelte van het huidige rekening courant krediet waarvoor wij garant staan zijnde € 163.000. Hoogte van het risicobedrag Het risicobedrag is vastgesteld op € 163.000,-. Wijze van berekening Door elk van de drie gemeenten is voor een bedrag van € 13 miljoen aan garantstelling ten opzichte van de kredietfaciliteit bij financiers verleend.	

De langlopende lening is in 2022 volledig afgelost waarbij bedrijvenpark H2O gebruik maakt van een kortlopende kredietfaciliteit. De kortlopende kredietfaciliteit bedraagt ultimo boekjaar € 4.895.000. Elke gemeente staat garant voor 1/3 deel van € 4.895.000 zijnde € 1.632.000. Het risicobedrag is 10% van deze € 1.632.000.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen stelt het bedrijvenpark jaarlijks een risicomanagement-rapportage op voor de betrokken gemeenten. Het Bedrijvenpark maakt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose.

't Veen

520.000

De investeringen voor 't Veen worden op twee manieren verhaald: privaatrechtelijk via anterieure overeenkomsten en publiekrechtelijk via posterieure overeenkomsten en het omgevingsplan. Volgens de richtlijnen van de Commissie BBV moeten deze kosten binnen vijf jaar worden terugverdiend.

Op dit moment maakt de gemeente echter ook kosten waarvoor nog geen anterieure overeenkomsten zijn gesloten. Deze kosten worden daarom meegenomen in de berekening van het (bruto) financiële risico. Hierbij geldt een afbouwsystematiek: in het eerste jaar telt 20% van deze kosten mee als risico, in het tweede jaar 40%, oplopend tot 100% na vijf jaar.

Subsidies van het Rijk en de Provincie worden op basis van de 'percentage of completion' (POC)-methode in mindering gebracht op deze kosten. De ontvangen dekking wordt daarbij verrekend met de oudste gemaakte kosten.

Dit leidt tot het volgende overzicht:

Jaar	Kosten	Vrijval subsidie	% kans risico	Bruto risico
2018	90.000	90.000	100%	0
2019	224.000	191.000	100%	33.000
2020	242.000		100%	242.000
2021	415.000		100%	415.000
2022	525.000		80%	420.000
2023	549.000		60%	329.000
2024	449.000		40%	180.000
2025	514.000		20%	103.000
Totaal	3.008.000	281.000		1.722.000

In deze jaarrekening is per eind 2025 een voorziening getroffen van € 977.000 voor het bruto financiële risico dat ouder is dan vijf jaar. Daarnaast is een reserve van € 222.000 beschikbaar om (een deel van) het risico af te dekken dat voortkomt uit nog niet verhaalde kosten uit het verleden.

De kans dat deze kosten uiteindelijk niet verhaald kunnen worden, wordt als gering ingeschat (20%). Het totale bruto risico bedraagt € 1.722.000, waarvan € 977.000 al is voorzien. Het resterende risico komt daarmee uit op € 745.000. Op basis van de inschatting van 20% bedraagt het verwachte bruto risico € 149.000. Na aftrek van de beschikbare reserve van € 222.000 resteert een netto financieel risico van nihil. Dit betreft het netto risico op basis van gerealiseerde kosten.

Eind 2025 is ook een worst-case scenario doorgerekend. In dat scenario worden inkomsten uit plankostenverhaal niet verhaald, dienen wij subsidie terug te betalen, worden investeringen in de openbare ruimte niet gedaan en vallen de geraamde plankosten hoger uit als ook de kosten voor het ondergronds brengen van de hoogspanningskabels. Dit maximale risico wordt ingeschat op € 5,2 miljoen financieel nadelig gevolg tegen een kans van 10%---> € 520.000.

Omgevingswet

-/-

Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen.

De Omgevingswet is 1 januari 2024 in werking getreden. De impact op de leges zal de komende periode duidelijk worden en wordt verwerkt in de bestuursrapportages en de begroting voor de jaren 2026 en verder.

Woonzorgzone (effecten prijsstijgingen)

735.000

Voor het project woonzorgzone zijn vier belangrijke risico's geïdentificeerd: kostenverhoging bij verdere planuitwerking, bodemverontreiniging, vertraging in de planvorming en een lagere opbrengst door het niet volledig realiseren van middeldure huur. Deze risico's zijn gekwantificeerd op basis van inschattingen van kosten en waarschijnlijkheid van optreden.

Het totaal van de nominale risicobedragen bedraagt circa € 1.340.000. Op basis van de ingeschatte waarschijnlijkheden (55%) komt het gewogen risicobedrag uit op € 735.000.

Inflatierisico investering gebouwen

192.000

Voor de komende jaren staan enkele forse investeringen in gebouwen op de planning. In de achterliggende periode is de inflatie op bouwmaterialen fors geweest. De budgetten voor de investeringen in de gebouwen zouden door de stijging van de inflatie mogelijk ontoereikend zijn. De schatting voor de inflatie is 3%. Voor de volgende onderwerpen staan de volgende budgetten geraamd:

IKC I à € 8.200.000

IKC II à € 7.000.000

Stadhuis à € 4.000.000

Totale investering van € 19.200.000.

Het inflatierisico schatten wij in op ongeveer 1%

Opgave opvang vanuit de Spreidingswet

800.000

Op 1 februari 2024 is de Spreidingswet ingegaan. Deze wet verplicht gemeenten om asielzoekers en statushouders te huisvesten. Gemeenten moeten daarbij locaties beschikbaar stellen voor de duur van minimaal 5 jaar. De grote instroom asielzoekers leidt tot een hogere huisvestingstaakstelling wanneer de personen een verblijfsvergunning krijgen.

Deze opgave past niet binnen onze reguliere woningvoorraad. Dit maakt dat er extra inzet nodig is op de realisatie van huisvesting voor deze doelgroep. Naast de doelgroepen in de Spreidingswet heeft elke gemeente ook een opgave in de opvang van Oekraïense ontheemden. Op basis van deze opgaven is in Hattem gestart met het project Tijdelijke Huisvesting. Vanuit de raad is op 21 maart 2023 gevraagd om ook de doelgroepen Hattemse jongeren en spoedzoekers toe te voegen aan dit project.

Een opgave van deze omvang is een grote uitdaging voor de gemeente Hattem en vraagt forse inzet. De urgentie is hoog; landelijk wordt er een beroep gedaan op gemeenten om locaties te creëren om de vastgelopen asielketen in beweging te krijgen en te voorkomen dat mensen op straat staan of in de buitenlucht slapen. Het huidige kabinet benadrukt de Spreidingswet te behouden en daarmee blijft ook de opgave voor de gemeente. De verwachting voor de opvang van Oekraïense ontheemden is dat deze voor langere tijd noodzakelijk is.

Hiervoor nemen wij vooralsnog een risico op van € 1 miljoen. De kans dat dit risico zich voor zal doen, schatten wij in op 80%.

Bepalingen weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen wordt bepaald door de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit is als volgt berekend:

Incidentele weerstandscapaciteit	5.914.000
Structurele weerstandscapaciteit	404.000
Totaal	6.318.000

Risico's

De risico's kunnen worden onderverdeeld in 3 onderdelen:

Incidentele risico's exploitatie:

- algemene risico's	2.238.000	
- specifieke risico's (incl. bouwgrondexploitatie)	3.481.000	
		5.719.000

Incidentele risico's bouwgrondexploitatie	1.255.000
---	-----------

Totaal risico's excl. Bouwgrondexploitatie	4.464.000
---	------------------

Weerstandvermogen	Weerstandscapaciteit	Risico's	Totaal
Exploitatie			
- Incidenteel	5.914.000	4.464.000	1.450.000
- Structureel	404.000	0	404.000
Bouwgrondexploitatie			
- Incidenteel	0	1.255.000	-1.255.000
General totaal	6.318.000	5.719.000	599.000

Ultimo 2025 resteert er een weerstandsvermogen van € 599.000 om de niet gekwantificeerde risico's op te vangen.

Conclusie

Om financiële tegenvallers te kunnen absorberen wanneer risico's zich voordoen, dient de gemeente over een buffer te beschikken. Echter, de structurele risico's zijn hoger dan de structurele buffer. Het weerstandsvermogen – de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de risico's – bepaalt in hoeverre de gemeente in staat is de financiële gevolgen van opgetreden risico's op te vangen. De weerstandsratio drukt het weerstandsvermogen van de gemeente uit als een verhoudingsgetal.

Gebruikelijk wordt de ratio als volgt weergegeven:

$$\text{Weerstandratio} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Risico's (risicoprofiel)}} = \frac{6.318.000}{5.719.000} = 1,10$$

Het weerstandsvermogen is voldoende (> 1,0 - 1.4) om de gevolgen van de risico's op te vangen. Ter vergelijking: de jaarrekening voor 2024 had een ratio van 1,13, terwijl de primitieve begroting van 2026 een ratio van 0,97 liet zien.

Deze drie uitkomsten fluctueren, wat verklaard kan worden door het verloop van zowel de weerstandscapaciteit als de risico's in de desbetreffende P&C-documenten. De stijgende weerstandsratio wordt veroorzaakt doordat het risicoprofiel sterker daalt dan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Om het weerstandsvermogen te beoordelen, maken we gebruik van een waarderingstabel die is opgesteld in samenwerking tussen het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) en de Universiteit Twente. Ons weerstandsvermogen valt in waarderingsklasse B en wordt daarmee geassocieerd als 'ruim voldoende' om de gevolgen van de risico's op te kunnen vangen.

Waardering	Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	> 1,4 - 2,0	Ruim voldoende
C	> 1,0 - 1,4	Voldoende
D	> 0,8 - 1,0	Matig
E	> 0,6 - 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)

In 2015 is het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) gewijzigd op basis van het rapport van de commissie-Depla. Deze wijziging verplicht gemeenten om in hun begroting een set van financiële kengetallen op te nemen. De kengetallen bieden inzicht in de financiële situatie van de gemeente en stellen hen in staat om met andere gemeenten te vergelijken. Hierdoor ondersteunen de kengetallen de controlerende en kaderstellende rol van de gemeenteraad.

De vijf kengetallen zijn:

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Structurele exploitatieruimte
4. Grondexploitatie
5. Belastingcapaciteit

Vaststelling kengetallen (in %)	Verloop van de kengetallen					
	2024 (jrk)	2025 (jrk)	2026	2027	2028	2029
1. Netto schuldquote	98%	89%	150%	144%	144%	145%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en kapitaal	75%	70%	129%	124%	125%	127%
2. Solvabiliteitsratio	11%	12%	9%	10%	11%	11%
Solvabiliteitsratio gecorrigeerd excl. doorleningen	12%	12%	10%	10%	11%	11%
3. Structurele exploitatieruimte	1%	-4%	-2%	-1%	-2%	-1%
4. Grondexploitatie	3%	1%	1%	0%	0%	0%
5. Belastingcapaciteit	111%	121%	112%	117%	122%	122%

1. Netto schuldquote

De netto schuldquote biedt inzicht in de hoogte van de schuldenlast van de Gemeente Hattem in verhouding tot de eigen middelen. Dit kengetal geeft een indicatie van de mate waarin rentelasten en aflossingen een druk uitoefenen op de gemeentelijke exploitatie.

Aangezien bij leningen enige onzekerheid kan bestaan over de terugbetaling, wordt de netto schuldquote zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Dit maakt het mogelijk om het aandeel van verstrekte leningen in de exploitatie te identificeren en de impact daarvan op de totale schuldenlast te begrijpen. Bij de berekening van de netto schuldquote, gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden, wordt dezelfde methode gevolgd als voor de reguliere netto schuldquote, met het verschil dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden meegeteld.

Kengetal Netto schuldquote	(€ x 1.000)											
	(jrk)		(jrk)		(A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%							
	2024	2025	2026	2027	2028	2029						
Totaal vaste schulden	39.635	37.430	58.230	56.027	57.321	59.111						
Totaal netto vlottende schulden	1.389	3.307	3.307	3.307	3.307	3.381						
Totaal overlopende passiva	10.394	9.133	9.133	9.133	9.133	9.133						
Totaal financiële vaste activa/gecorrigeerd	0 9.033	0 8.587	0 8.360	0 8.222	0 8.083	0 7.943						
Totaal uitzettingen	9.052	3.299	3.298	2.110	2.022	1.737						
Totaal liquide middelen	100	74	74	74	74	74						
Totaal overlopende activa	3.694	6.791	6.791	6.791	6.791	6.791						
Totaal saldo van baten	39.280	44.751	40.371	41.229	42.386	43.404						
Kengetal (%)	98	75	89	70	150	129	144	124	144	125	145	127

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin de Gemeente Hattem in staat is om zijn financiële verplichtingen na te komen. Deze ratio wordt berekend als het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van de gemeente bestaat uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

(€ x 1.000)	(A/B x 100%)					
	(jrk) 2024	(jrk) 2025	2026	2027	2028	2029
Kengetal Solvabiliteitsratio						
Eigen vermogen	7.027	7.315	7.723	8.105	8.973	9.309
Balanstotaal	61.274	60.501	81.300	79.987	82.949	86.001
Kengetal	11%	12%	9%	10%	11%	11%
Doorleningen	1.045	744	744	744	744	744
Balanstotaal excl. doorleningen	60.229	59.757	80.556	79.243	82.205	85.257
Kengetal excl. doorleningen	12%	12%	10%	10%	11%	11%

3. Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is essentieel voor het beoordelen van de structurele ruimte die de gemeente heeft om haar eigen lasten te dragen, of voor het vaststellen welke structurele stijging van de baten of daling van de lasten nodig is om dat te realiseren. Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. De structurele exploitatieruimte wordt berekend door het saldo van de structurele baten en lasten, evenals het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves, te delen door de totale baten en dit als percentage uit te drukken.

In het BBV wordt een overzicht vereist van de geraamde incidentele baten en lasten per programma. Hierbij dienen de belangrijkste posten per programma afzonderlijk te worden gespecificeerd, terwijl de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen.

Daarnaast vraagt het BBV om een overzicht van de beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves. Deze gegevens moeten ook worden verstrekt voor de meerjarenraming. Op basis van deze informatie kan het saldo van de structurele baten en lasten worden berekend, waarbij ook het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves wordt meegeteld.

(€ x 1.000)	((B-A) + (D-C))/(E) x 100%					
	(jrk) 2024	(jrk) 2025	2026	2027	2028	2029
Kengetal structurele exploitatieruimte						
Structurele lasten	34.448	41.511	40.371	41.229	42.386	43.404
Structurele baten	34.794	39.978	39.423	40.897	41.390	42.851
Structurele toevoegingen aan de reserves	0	41	39	39	39	39
Structurele onttrekkingen aan de reserves	5	0	0	0	0	0
Totaal saldo van baten	34.794	44.751	40.371	41.229	42.386	43.404
Kengetal	1,01%	-3,52%	-2,44%	-0,90%	-2,44%	-1,36%

4. Grondexploitatie

Dit kengetal toont de verhouding tussen de waarde van de grond en de totale (geraamde) baten. Voor de berekening worden de niet in exploitatie genomen gronden en de bouwgrond in exploitatie bij elkaar opgeteld en gedeeld door de totale baten uit de programmabegroting. Het resultaat wordt vervolgens als percentage uitgedrukt. De boekwaarde van de voorraden grond is belangrijk, omdat deze waarde bij de verkoop van de grond moet worden terugverdiend.

<i>(€ x 1.000)</i>	<i>(A+B)/C x 100%</i>					
	<i>(jrk)</i>	<i>(jrk)</i>				
Kengetal grondexploitatie	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Niet in exploitatie genomen gronden	0	0	0	0	0	0
Bouwgronden in exploitatie	897	439	464	-73	0	0
Totaal saldo van baten	34.794	44.751	40.371	41.229	42.386	43.404
Kengetal	3%	1%	1%	0%	0%	0%

5. Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit biedt inzicht in de belastingdruk binnen de gemeente in vergelijking met het landelijke gemiddelde. De uitkomst van de berekening van dit kengetal is in het jaarverslag gelijk aan die van de begroting. Het kengetal hoeft dus niet opnieuw te worden berekend voor opname in het jaarverslag. Het opnieuw opnemen van dit kengetal is echter van belang, omdat de kengetallen gezamenlijk en in samenhang een beter inzicht geven in de financiële positie van de gemeente.

<i>(€ x 1.000)</i>	<i>(A+B+C)/F x 100%</i>					
	<i>(jrk)</i>	<i>(jrk)</i>				
Kengetal belastingcapaciteit	2024	2025	2026	2027	2028	2029
OZB-lasten gezin	582	734	688	767	855	889
Rioolheffing gezin	239	265	254	269	285	302
Afvalstoffenheffing gezin (incl. ledigingen)	238	279	305	317	330	343
Heffingskorting	0	0	0	0	0	0
Totale woonlasten gezin (A+B+C-D)	1.059	1.278	1.247	1.353	1.470	1.534
Woonlasten landelijk gem. voorafgaand jaar	957	1.052	1.115	1.160	1.206	1.254
Kengetal	111%	121%	112%	117%	122%	122%

3.4 Paragraaf C. Onderhoud kapitaalgoederen

3.4.1 Inleiding

De gemeente Hattem heeft ongeveer 2.428 hectare aan openbare ruimte in beheer. In de openbare ruimte vinden verschillende activiteiten plaats zoals wonen, werken, zich verplaatsen spelen en recreëren. Voor deze activiteiten zijn kapitaalgoederen nodig zoals wegen, riolering, openbaar groen, openbare verlichting en gebouwen.

Het beleid van de gemeente Hattem voor het onderhoud kapitaalgoederen is onder meer opgenomen in de nota's:

- Beleids- en beheerplan water en riolering;
- Visiedocument Beheer Openbare Ruimte;
- Beleidsplan openbare verlichting gemeente Hattem;
- Gemeentelijk Verkeer en vervoerplan (GVVP);
- Uitvoeringsprogramma GVVP;
- Groenstructuurvisie Hattem;
- Kwaliteitsboek Inrichting Openbare Ruimte gemeente Hattem;
- Meerjarenonderhoudsplanningen.

3.4.2 Ontwikkelingen

De kapitaalgoederen worden zowel technisch (korte termijn) als cyclisch (midden-lange en lange termijn) beheert. De beheercyclus bestaat uit:

- Dagelijks onderhoud;
- Meldingen openbare ruimte;
- Inspecties;
- Beoordelen inspecties;
- Opstellen maatregelen;
- Uitvoeren groot onderhoud of vervanging;
- Opleveringsinspectie.

Openbare ruimten

Voor wegen, civiele kunstwerken, riolering en groen maken wij gebruik van het beheerplatform GBI World. De vaste gegevens zijn per asset in GBI World opgeslagen. We hebben afgelopen jaar verder gewerkt aan een situatie waarin we exact weten wat we beheren. Alle relevante gegevens worden aan de objecten toegevoegd zoals oppervlak, lengte, breedte, diameter, hoogte, aanleg- aanplantjaar enzovoort.

Alle objecten worden regelmatig gedetailleerd geïnspecteerd:

- Wegen 1 x per 2 jaar (in 2025 uitgevoerd);
- Kunstwerken, 1x per jaar visueel en 1x per 7 jaar specifiek (in 2023 uitgevoerd);
- Riolering ouder dan 20 jaar; 1x per 10 jaar;
- Bomen 1x per jaar of per 3 jaar VTA controle (visuele boomkeuring);
- Groen; kwaliteitsschouw, meerdere keren per jaar;
- Openbare verlichting, 3 schouwrondes per jaar (in 2025 uitgevoerd).

De inspecties worden in het beheersysteem omgezet in kwalitatieve maatregelen voor de korte termijn (tot 5 jaar). Voor de lange termijn wordt gebruik gemaakt van de cyclische benadering. Deze cycli worden bepaald op basis van landelijke richtlijnen en de plaatselijke ervaring. Voor riolering is op basis van de inspecties gekozen voor risico gestuurd beheer. Deze wijze van planning komt dicht bij de werkelijkheid doordat de snelheid waarmee schades zich ontwikkelen worden verwerkt in de planning.

Het opstellen van de maatregelen wordt afgestemd tussen de verschillende disciplines in de openbare ruimte voor het vergroten van efficiëntie. Ook wordt de uitvoering van ontwikkelingen vanuit bijvoorbeeld, het delta programma ruimtelijke adaptatie (DPRA) en het gemeentelijk verkeers- en vervoersplan (GVVP) hierin meegenomen.

Het resultaat is een advies voor groot onderhoud, vervanging en/of reconstructie van de openbare ruimte. Deze investeringen worden opgenomen in het meerjaren investeringsprogramma (MIP). Ieder jaar wordt deze investeringsplanning bijgesteld en aangevuld.

Vastgoed (onderhoud gebouwen)

Het vastgoed van Gemeente Hattem wordt op basis van het meerjaren onderhoudsplan (MJOP) onderhouden. Jaarlijks wordt het MJOP up-to-date gehouden middels periodieke jaarlijkse controles. Voor 2025 heeft een verdere inventarisatie op detailniveau plaatsgevonden en zijn de bedragen in het MJOP geïndexeerd.

Op basis van deze doorrekening is een voorziening opgenomen van € 360.000 en zal jaarlijks worden gecontroleerd om zodoende voldoende budget te hebben voor het jaarlijkse onderhoud. De mogelijke meer- of minderkosten zullen jaarlijks verrekend worden met de voorziening.

In het MJOP zijn 2 onderwerpen niet verwerkt:

- Voor het onderhoud van het Stadhuis zijn er in de periode van 2024 - 2027 geen onderhoudskosten meegenomen in het MJOP vanwege de mogelijke verbouwing van het stadhuis. Voor onverwachte kosten is in dit MJOP een bedrag van circa € 50.000 per jaar gereserveerd.
- In het MJOP zijn klimaatmaatregelen voor het verduurzamen van gebouwen niet meegenomen. Dit dient in de komende periode nader uitgewerkt te worden.

Wij onderscheiden drie soorten onderhoud; planmatig, contractonderhoud en klachtenonderhoud.

- *Planmatig onderhoud*
Voor gebouwen maken wij gebruik van het meerjaren onderhoudsprogramma. We stellen hierbij per gebouw een onderhoudsplan op voor een termijn van 10 jaar. Voor de langere termijn wordt gebruik gemaakt van de cyclische benadering.
- *Contract onderhoud*
Bestaat uit jaarlijks terugkerend (installatie)onderhoud, met een preventief karakter.
- *Klachtenonderhoud*
Dagelijkse meldingen van storingen loopt via meldingen openbare ruimte (MOR) of komen binnen per mail via onderhoud@hattem.nl.
- *Verduurzamingsmaatregelen t.b.v. onderhoud*
De maatregelen die onze gebouwen verduurzamen zijn in 2023 uitgewerkt binnen het normale planmatige onderhoud of vervangingsonderhoud. Extra verduurzamingsmaatregelen zijn niet opgenomen in het MJOP.

In het onderstaande overzicht is de mutatie op de voorziening in de jaarrekening weergegeven:

Onderhoud gebouwen	Onderhoud	Contract	Totaal	Rekening	Mutatie Voorziening
Windkorenmolen De Fortuin	15.788	7.865	23.653	7.344	-2.376
Brandweerkazerne	3.435	12.135	15.570	18.461	-5.973
Stadhuis onderhoud	47.999	0	47.999	45.264	-14.644
Gemeentewerf	33.501	16.842	50.343	37.841	-12.243
Parkeergarage Tinneplein	80.823	6.367	87.190	168.787	-54.607
Werkplaats Sportvelden	0	0	0	0	0
Voermanmuseum	28.193	9.895	38.088	68.101	-22.033
Gymzaal Eijerdijk	2.298	2.884	5.182	128.740	-41.651
Gymzaal De Hunze	4.431	6.473	10.904	0	0
Gymzaal Spoorstraat	124.358	8.139	132.497	0	0
Kinderopvang Partou	18.816	13.932	32.748	37.086	-11.998
Dijkpoort	6.359	7.629	13.988	6.818	-2.206
Huisje op de vestingmuur	5.960	100	6.060	0	0
Stadsmuren	4	213	217	-10.000	3.235
Toren	7.442	4.930	12.372	4.881	-1.579
Verkentoren op de vestingmuur	0	0	0	0	0
Havengebouw	10.509	2.914	13.423	11.849	-3.834
Begraafplaats	457	0	457	0	0
Museum Anton Pieck	4.634	10.370	15.003	7.000	-2.265
Totaal	395.007	110.687	505.694	532.173	-172.173

Totaal mutatie : +/- Toevoeging reserve -/- Onttrekking reserve

Conditie score						
Gebrek	Intensiteit	Omvang				
		<2%	2 - 10%	10 - 30%	30 - 70%	>70%
		Incidenteel	Plaatselijk	Regelmatig	Aanzienlijk	Algemeen
Gering	<i>Begin</i>	1	1	1	1	2
	<i>Duidelijk</i>	1	1	1	2	3
	<i>Eind</i>	1	1	2	3	4
Serieus	<i>Begin</i>	1	1	1	2	3
	<i>Duidelijk</i>	1	1	2	3	4
	<i>Eind</i>	1	2	3	4	5
Ernstig	<i>Begin</i>	1	1	2	3	4
	<i>Duidelijk</i>	1	2	3	4	5
	<i>Eind</i>	2	3	4	5	6

Waterhuishouding en Rioolbeheer

Met het vaststellen van het 'beleids- en beheerplan water en riolering' in 2020 heeft de gemeenteraad gekozen voor een klimaatadaptief beleid. In de komende jaren blijven we investeren in het afkoppelen van hemelwater. Stimuleren we particulieren om regenwater af te koppelen van de riolering en de tuinen te vergroenen. In gebieden met drukriolering hebben we in 2025 ingezet op het afkoppelen door subsidies te verstrekken en inwoners actief te benaderen.

Het "optimale" moment om het riool te repareren, renoveren of vervangen wordt in samenhang met de rest van de openbare ruimte (wegen, groen) bepaald. Het meten en monitoren van de kwaliteit van de rioolleidingen speelt hierbij een belangrijke rol. De kwaliteit van de rioolleidingen is een belangrijk aspect waarmee het "optimale" moment wordt bepaald.

De koppeling met wegbeheer blijft belangrijk, omdat een deel van de verharding wordt bekostigd vanuit de rioolheffing en desinvesteringen voorkomen dienen te worden.

In 2025 is het preventief en correctief onderhoud van de mini- en hoofdgemalen aanbesteed. Daarnaast is de aanbesteding opgestart voor het renoveren en vervangen van een aantal gemalen.

Beheer Openbare Ruimte (BOR)

De openbare ruimte van de gemeente Hattem is circa 209 ha groot en is opgebouwd uit bos (ca. 76 ha), wegen (ca. 69 ha) en groen (ca. 64 ha). In deze openbare ruimte staat een groot aantal te beheren objecten, zoals bomen, banken, lichtmasten, verkeersborden, etc.

Op 22 juni 2009 heeft de Raad de nota 'Evaluatie BOR' vastgesteld. Dit document was het beleidskader voor het onderhoud van groen en wegen, zowel ten aanzien van het technisch onderhoud als het schoonhouden van deze openbare ruimte. Voor alle onderdelen van de openbare ruimte en typen gebieden staat in de 'Evaluatie BOR' de wenselijke en haalbare onderhoudskwaliteit. De raad heeft op 15 december 2025 nieuw kwaliteitsniveaus vastgesteld die ingaan per 1 januari 2027.

In onderstaande tabel staat de vastgestelde beeldkwaliteit voor 2025 weergegeven.

	Stadshart	Woonwijk	Buitenwonen	Buitengebied	Begraafplaats	Bedrijventerrein	Hoofdstuurwegen
Verharding	B	C	C	C	A	C	C
Groen	B	C	C	C	A	C	C
Meubilair	B	C	C	C	A	C	C
Onkruid/zwerfvuil	B	C	C	C	A	C	C

Adoptie groen

Het onderhoud van ca. 30.000m² openbaar groen is ondergebracht in groenadoptie-contracten. De gemeente heeft bij een inventarisatieronde van alle groen-adoptiecontracten (ca. 160 stuks) uitgevoerd: hoe ligt het groen erbij (voldoet het aan het kwaliteitsniveau en de voorwaarden/contractafspraken). Op basis van de inventarisatie resultaten worden de bestaande adoptiecontracten in lijn gebracht met de Groenvisie. Er wordt tot die tijd terughoudend omgegaan met de uitgifte van nieuwe groenadoptieplekken. Bestaande adoptanten worden ondersteund bij het onderhoud van de geadopteerde percelen.

Wegbeheer

Het onderhoudsniveau van de wegen is, met uitzondering van de Binnenstad, Bedrijventerrein H2O en de begraafplaats, op niveau C vastgesteld. Voor de Binnenstad, H2O en de begraafplaats geldt een onderhoudsniveau B. Als goed wegbeheerder zoeken we naar een optimale verhouding tussen de onderhoudskosten, vervangingsinvesteringen en de duurzaamheidsdoelstellingen, zoveel mogelijk afgestemd op het GVVP en de vervanging van riolering.

Civiel technische kunstwerken

Onder civieltechnische kunstwerken worden verstaan: bruggen, duikers, steigers en keermuren. In 2025 heeft een inventarisatie en inspectie plaatsgevonden van de keermuren die de gemeente in beheer heeft. Deze gegevens zijn in GBI verwerkt.

De gemeente Hattem heeft 109 civieltechnische kunstwerken in beheer (excl. duikers).

Voor de duikers geldt dat de gemeente verantwoordelijk is voor het onderhoud, het Waterschap ziet toe op de doorstroming van de duikers in de A en B-watgangen. De aanliggende eigenaren zijn verantwoordelijk voor de doorstroming van de duikers in de C-watgangen.

In het 2023 is de inspectie van kunstwerken uitgevoerd conform volgens de CUR117 en de NEN2767. Op basis van de inspectie is het Meerjaren onderhoudsplan opgesteld op basis waarvan de kunstwerken worden onderhouden.

Openbare Verlichting

In de afgelopen jaren is uitvoering gegeven aan het maatregelenpakket waarbij de openbare verlichting versneld is verduurzaamd. Daarbij zijn led armaturen geplaatst die dimbaar zijn uitgevoerd. In 2025 is de Grote Gracht van led verlichting voorzien en is een start gemaakt met het vervangen van technisch versleten lichtmasten.

Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan (GVVP)

Het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) is in 2018 vastgesteld. Dat is vervolgens uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma (2019-2023). Door verschillende projecten is uitvoering gegeven aan het GVVP, zo zijn de Hoofdroute (Hessenweg, Vechtstraat en Burg. Bijleveldsingel), een deel van het Roseboomspoor en de Zuiderzeestraatweg in voorgaande jaren al aangepakt. In 2025 is gewerkt aan de ontwikkeling van het laadpalennetwerk.

De horizon van het uitvoeringsprogramma GVVP liep tot en met 2023. Om die reden is in 2023 gewerkt aan een evaluatie van het huidige uitvoeringsprogramma. Deze evaluatie wordt meegenomen in het proces om te komen tot een Mobiliteitsvisie en uitvoeringsprogramma. Deze werkzaamheden worden in 2026 opgepakt.

Openbaar groen bomen

In 2025 is ruim tijd besteed aan het op orde brengen van arealen, het optimaliseren van processen en communicatie intern en extern. Ook in 2026 worden hier nog belangrijke stappen in gezet, om efficiënter te kunnen werken, budgetten effectiever in te kunnen zetten en bewoners en andere belanghebbenden beter te betrekken bij het groenbeheer.

Reguliere snoei- en onderhoudswerkzaamheden aan bomen zijn uitgevoerd. Boomonderhoud is daarmee weer op orde gebracht. Door aanpassing van de APV en het opstellen van beleidsregels houtopstanden zijn gemeentelijke, maar ook particuliere bomen beter beschermd. Door betere uitgangspunten en toezicht op werken rondom bomen wordt daarnaast gewerkt aan minder schade aan bomen.

Onderhoud aan hagen en cultuurbeplanting is conform beeldkwaliteitsniveau uitgevoerd.

Binnen het huidige maaibestek met ROVA en in overleg met de eigen buitendienst zijn eerste stappen gezet naar meer ecologisch maaibeheer, daarnaast is een start gemaakt met het maaibeheerplan in lijn met de Groenstructuurvisie, ambitie is deze in 2026 vast te stellen.

Er is een start gemaakt met het bosbeheerplan in lijn met de Groenstructuurvisie, met de ambitie deze in 2026 vast te stellen.

Overzicht afgesloten investeringen

PR Code	TV Code	Deelproject nr.	+ omschrijving	Investering	Totaal begroot	Totaal uitgaven	Over/onder schrijding
0	0.4	E10003-111	Gemeentekantoor	Stadhuis - bouwk.aanp. dienstverl. 2020	300.000	211.634	88.366
		E10003-113	Documentaire informatie	Restauratie streekarchief '22 fase 1 t/m 5	170.000	178.881	-8.881
		E10004-145	Machine Ford Transit V-90-FGZ 2023	Machine Ford Transit V-90-FGZ 2023	45.304	45.304	-
		E10004-146	Machine Ford Transit Connect V-32-NDT 2025	Machine Ford Transit Connect V-32-NDT 2025	36.018	36.018	-
2	2.1	E10017-100	Wegen, straten en pleinen	Gr.ond.wegen Herinr.EijerdijkVerl.Parklaan'20	562.500	717.527	-155.027
				Herinrichting Apeldoornseweg 2023	2.256.717	64.211	2.192.506
				Herinrichting stadswallen 2022	432.500	247.819	184.681
				Van Lintelweg Wegen 2022	46.745	55.521	-8.776
				DPRa Parkeerplaats Van Galenstraat	25.000	25.940	-940
				Aanleg fietspad Oude Kerkweg 2024	93.500	89.857	3.643
4	4.2	E10028-103	Huisvesting basisonderwijs	Noodlokalen Van Heemstraschool 2024	200.000	109.246	90.754
5	5.2	E10031-103	Buitensportaccommodaties	Vervanging sportvelden 2024	147.500	142.663	4.837
				Vervanging sportvelden 2025	147.500	151.904	-4.404
				Vervanging speelvoorzieningen 2020	220.100	218.507	1.593
6	5.7	E10036-101	Openbare speelterreinen	Vervanging speelvoorzieningen 2020	220.100	218.507	1.593
				6	6.1	E10038-102	Oekraïners Van Galenstraat 40 Normkosten
7	7.2	E10063-100	Riolering en waterzuivering	Gr.ond.riool Herinr.EijerdijkVerl.Parklaan2021			
				Van Lintelweg Pompen Riolering 2022	70.000	59.421	10.579
8	8.3	E10071-105	Pandden Het Veen	Populierenlaan 11 (Het Veen) 2019	440.000	484.115	-44.115
				Populierenlaan 6a (Het Veen) 2025	1.406.858	1.406.858	-
					7.202.742	4.871.216	2.331.526

Toelichting

Stadhuis – bouwkundige aanpassingen dienstverlening 2020

Het op orde brengen van de brandveiligheid van het stadhuis en onderzoek naar de verbouwmogelijkheden en de aanpassing van de audiovisuele middelen in de raadszaal.

Restauratie streekarchief '22 fase 1 t/m 5

In 2013 heeft de toenmalige gemeentearchivaris van het streekarchief Epe, Hattem en Heerde een plan gemaakt voor de restauratie van diverse oude archieven onder zijn beheer. Door diverse oorzaken is hieraan eerst vanaf 2022 uitvoering gegeven. Totale raming was € 170.000. De afgelopen 5 jaar is als eerste het oud rechterlijk archief van Hattem gerestaureerd. Met deze restauratie was het gehele budget gemoeid. Meerkosten bedroegen ongeveer € 8.900 wegens restauratie en berging van een aantal charters. Met rechtsopvolger Noord Veluws Archief (NoVA) wordt in 2026 besproken of de rest van het plan 2013 nog uitgevoerd moeten worden.

Machine Ford Transit V-90-FGZ 2023

Ter vervanging van het wagenpark is een ander transportmiddel aangeschaft.

Machine Ford Transit Connect V-32-NDT 2025

Ter vervanging van het wagenpark is een ander transportmiddel aangeschaft.

Groot onderhoud wegen Herinrichting Eijerdijk/Verlengde Parklaan 2020

Groot onderhoud riool Herinrichting Eijerdijk/Verlengde Parklaan 2021

Werkzaamheden zijn in 2024 afgerond. De weg is opnieuw ingericht naar een 30km/u inrichting. Het onderhoudstermijn is inmiddels ook verstreken. Facturatie op de budgetten wegen en riool Eijerdijk zijn niet consequent verdeeld. Hierdoor is er op het ene budget een bedrag te kort en het andere budget nog over.

Herinrichting Apeldoornseweg 2023

Krediet afgesloten vanwege nieuwe werkwijze. Er is een voorbereidingskrediet aangevraagd. Hierna wordt er een nieuw uitvoeringskrediet aangevraagd bij de raad.

Herinrichting stadswallen 2022

Het huidige voetpad is verbreed en verbeterd, waardoor het veel aantrekkelijker is geworden voor de wandelaars en het aanzicht van de binnenstad. Daarnaast is er meer groen ingeplant.

Van Lintelweg wegen 2022

Van Lintelweg pompen riolering 2022

Het project is naar tevredenheid van de aanwonenden en gemeente afgerond. Er zijn testen geweest waaruit blijkt dat de installatie goed werkt.

DPRA parkeerplaats van Galenstraat

De groene parkeerplaats is naar wens gerealiseerd en wordt al veel in gebruik genomen.

Aanleg fietspad Oude Kerkweg 2024

De fundering en verharding van het fietspad zijn vernieuwd. Hiermee is de verkeersveiligheid voor fietsers vergroot en de kwaliteit verbeterd.

Noodlokalen Van Heemstraschool 2024

De noodlokalen van de van Heemstraschool zijn geplaatst, de investering is daarmee afgesloten.

Vervanging sportvelden 2024

De eerste drie natuurgrasvelden zijn in 2024 vervangen. In 2025 zijn de overige drie natuurgrasvelden vervangen en daarmee is de totale renovatie afgerond.

Vervanging sportvelden 2025

De eerste drie natuurgrasvelden zijn in 2024 vervangen. In 2025 zijn de overige drie natuurgrasvelden vervangen en daarmee is de totale renovatie afgerond.

Vervanging speelvoorzieningen 2020

Het investeringsbudget uit 2020 is doorgeschoven naar 2025, aangezien eerst beleidsvorming noodzakelijk was. Dit beleid is in 2025 vastgesteld, waarna de uitvoering is gestart. Binnen deze investering zijn twee grote speellocaties gerealiseerd: de Speelhoeve (Rademakershoeve) en de Speelvreugd (Waalstraat). Daarnaast is een speelplek aangelegd in het Kleine Veen. De financiering voor de speeltuin in het Kleine Veen is deels afkomstig uit de gebiedsontwikkeling 't Veen en deels uit het investeringsbudget voor speelvoorzieningen.

Pand Galenstraat/Oekraïners 2024

Het pand is in 2023 aangekocht van het Rode Kruis en verbouwd in 2024 voor de opvang van Oekraïners.

Populierenlaan 11 (Het Veen) 2019

In 2019 is dit pand aangekocht voor € 458.425 inclusief aankoopkosten voor de grondexploitatie 't Veen. In 2025 zijn er voor € 25.689 aan kosten gemaakt voor aanpassingen voor Oekraïne opvang.

Populierenlaan 6a (Het Veen) 2025

In 2025 is dit pand aangekocht voor € 1.406.858 inclusief schadeloosstelling en aankoopkosten voor het mogelijk maken van de verkabeling van het gedeelte van de hoogspanningsverbinding boven 't Veen.

Overzicht lopende investeringen

PR Code	TV Code	Deelproject nr.	+ omschrijving	Investering	Totaal begroot	Totaal uitgaven	Over/onder schrijding
0	0.4	E10003-111	Gemeentekantoor	Stadhuis - Verbouw en herinrichting 2025	0	85.544	-85.544
2	2.1	E10017-100	Wegen, straten en pleinen	Parkeren sportvelden 2025	550.000	174.493	375.507
				Reconstructie Dorpsweg Oost (1 t/m 20)	207.000	800	206.200
				Reconstructie fietspad Prinses Margrietpad 2025	204.400	186.970	17.430
		E10017-100	Wegen, straten en pleinen	Groot ond. wegen herinrichting Dorpsweg 20	773.000	464.252	308.748
				Groene Icoon Wegen 30% 2022	51.000	71.275	-20.275
				Groot onderhoud Oude Kerkweg 2024	80.500	68.386	12.114
				Herinrichting Binnenstad Fase II Wegen 2020	1.002.700	1.348.582	-345.882
				Kruispunt A50/Hessenweg/Keizersweg 2022	282.500	224.267	58.233
				Ondergrond hoogspanningskabel 't Veen 2023	2.400.000	764.689	1.635.311
				Parkeerplaats haven vergroening 2024	14.400	16.210	-1.810
				Reconstructie Kuiperijpad+Voetpad Burg.H.'25	500.000	283.906	216.094
				Reconstructie Lageland eo (1/3wegen) 2023	1.446.500	9.837	1.436.663
				Reconstructie Rijnstraat (1/3wegen) 2023	866.300	720	865.580
				Reconstructie Ierstweg 2024	242.000	208.488	33.512
		E10017-102	Openbare verlichting	Opb.verlichting'21 Armaturen	379.739	388.742	-9.003
				Opb.verlichting'21 Masten	120.043	66.634	53.409
4	4.2	E10028-103	Huisvesting basisonderwijs	Onderwijshuisv. voorbereidingskrediet'18	180.000	235.861	-55.861
				Onderwijshuisv.voorber.krediet IKC I 2020	621.725	648.365	-26.640
				Onderwijshuisv.voorber.krediet IKC II 2023	150.000	46.692	103.308
5	5.2	E10031-103	Buitensportaccommodaties	Robotmaaiers 2025	50.000	49.393	607
	5.5	E10034-105	Molen	Restauratie molen De Fortuin 2020	180.000	154.063	25.937
	5.7	E10036-101	Openbare speelterreinen	Skatebaan voorbereidingskrediet 2024	20.000	9.350	10.650
				Vervanging speelvoorzieningen 2025	209.000	0	209.000
6	6.1	E10038-113	Oekraïners Eijerdijk 53 Normkosten	Pand Eijerdijk/Oekraïners 2025	968.000	889.632	78.368
7	7.2	E10063-100	Riolering en waterzuivering	Vervanging mechanische riolering 2025	182.700	1.766	180.935
				Gr. ond. riool herinrichting Dorpsweg 2022	70.000	9.550	60.450
				Groene Icoon Riolering 70% 2022	481.000	361.996	119.004

PR Code	TV Code	Deelproject nr.	+ omschrijving	Investering	Totaal begroot	Totaal uitgaven	Over/onderschrijving
				Herinrichting Binnenstad Fase II Riolering 2020	4.290.700	4.339.363	-48.663
				Mechanische riolering iom beheerplan 2022	200.000	161.903	38.097
				Mechanische riolering iom beheerplan 2023	175.000	30.800	144.200
				Reconstructie Lageland eo (2/3riool) 2023	2.887.500	29.854	2.857.646
				Reconstructie Rijnstraat (2/3riool) 2023	1.925.000	0	1.925.000
				Van Lintelweg Riolering 2022	131.255	139.552	-8.297
					21.841.962	11.471.934	10.370.028

Toelichting

Stadhuis - Verbouw en herinrichting 2025

Betreft het noodzakelijke onderhoud van het stadhuis zoals die is opgenomen in het Meerjaren-investeringsplan (MIP).

Parkeren sportvelden 2025

Fase 1 is uitgevoerd. Tegen omgevingsvergunning die benodigd is voor de aanleg van fase 2 (terrein hockeyveld) is bezwaar gemaakt. Procedure loopt. Uitvoering gepland na uitspraak.

Reconstructie Dorpsweg Oost (Raad)

De voorbereidingen zijn al gestart. De realisatie volgt direct na afronding van de Dorpsweg.

Reconstructie fietspad Prinses Margrietpad 2025

De verharding van het Prinses Margrietpad is vervangen door beton. Hiermee zijn minimaal twee onderhoudscycli voorkomen en zijn de veiligheid en toegankelijkheid voor mindervaliden verbeterd. Daarnaast is de bereikbaarheid voor hulpdiensten geborgd. In 2026 wordt het overgedragen aan beheer.

Groot onderhoud wegen herinrichting Dorpsweg 2020

Groot onderhoud riool herinrichting Dorpsweg 2022

Inventarisatie in '25 afgerond. De gemeenteraad dient het projectplan te autoriseren. Tot die tijd geen werkzaamheden.

Groene Icoon wegen 30% 2022

Groene Icoon riolering 70% 2022

Het versteende plein is omgetoverd tot een parkachtig plein. Door de halfverharding wordt het regenwater geïnfiltreerd in de grond, en daarnaast zijn de regenpijpen gekoppeld aan de wadi's waardoor het water de grond inzakt en bij hevige buien de vijver inloopt. Eind 2026 loopt het onderhoudstermijn af en wordt het overgedragen aan beheer.

Groot onderhoud Oude Kerkweg 2024

De Oude Kerkweg is vernieuwd voor auto- en fietsverkeer. De fundering en het asfalt vervangen en in overleg met de omgeving zijn twee kruispunten verkeersveiliger ingericht en is de fietsroute verbeterd. In 2026 wordt het overgedragen naar beheer.

Herinrichting Binnenstad fase 2 wegen 2020

Herinrichting Binnenstad fase 2 riolering 2020

Evaluatie is opgesteld. Pleinen worden in maart heringericht. En daarnaast vinden er dan nog een aantal onderhoudswerkzaamheden uit. Eind 2026 loopt het onderhoudstermijn af en wordt het overgedragen aan beheer.

Kruispunt A50/Hessenweg/Keizersweg 2022

Het budget wordt in 2026 afgesloten. Het Rijk had de leiding en heeft aangegeven geen extra werkzaamheden uit te voeren, hiermee stopt het project voor Hattem ook direct.

Ondergrondse hoogspanningskabel Het Veen 2023

Vorbereidingen zijn al gestart, uitvoering nog onbekend.

Parkeerplaats haven vergroening 2024

Vergroening heeft in 2024 al plaatsgevonden. Het onderhoudstermijn loopt nog tot eind 2026, daarna wordt het overgedragen aan beheer.

Reconstructie Kuiperijpad+voetpad Berg.H. 25

Fase 1 Sloop bestaande verharding is uitgevoerd. In April volgt realisatie van het betonnen fietspad.

Reconstructie Lageland eo (1/3wegen) 2023

Reconstructie Lageland eo (2/3riool) 2023

Reconstructie Rijnstraat (1/3wegen) 2023

Reconstructie Rijnstraat (2/3riool) 2023

Vorbereiding is gestart. De gemeenteraad dient het projectplan te autoriseren. Tot die tijd geen werkzaamheden.

Reconstructie Ierstowneg 2024

Bij de aanleg van de Ierstowneg is goed contact onderhouden met de omgeving. Het project is zonder restpunten afgerond en naar tevredenheid van bewoners en gemeente gerealiseerd. In 2026 wordt het overgedragen aan beheer.

Openbare verlichting 2021 Armaturen

Openbare verlichting 2021 masten

Geheel Hattem is omgezet naar led verlichting, met uitzondering van de Dorpsweg, deze wordt gelijk met het onderhoud van de Dorpsweg gerealiseerd.

Onderwijshuisv. voorbereidingskrediet'18

In 2026 wordt er een integraal huisvestingsplan onderwijs (IHP) opgesteld, hierdoor kan dit investeringskrediet nog niet worden afgesloten.

Onderwijshuisv.voorber.krediet IKC I 2020

In afwachting van de een uitspraak van de raad van state over de Woonzorg Zone Geldersedijk en daarmee IKC 1 kan het voorbereidingskrediet nog niet worden afgesloten.

Onderwijshuisv.voorber.krediet IKC II 2023

De voorbereiding voor de realisatie van IKC 2 zal in 2026 starten. Daarmee kan het voorbereidingskrediet nog niet worden afgesloten.

Robotmaaiers 2025

De robotmaaiers zijn aangeschaft, er volgen in 2026 wellicht nog facturen voor het afronden van de installatie. Vervolgens kan het investeringskrediet worden afgerond.

Restauratie molen De Fortuin 2020

Vervangen van de omloop, spoorbiel, koningsbiel en de zeilen. Project zal in 2026 worden afgerond.

Skatebaan voorbereidingskrediet 2024

In 2024 is een voorbereidingskrediet van €20.000 beschikbaar gesteld voor onder meer een locatieonderzoek. Dit onderzoek heeft €5.000 gekost. Het resterende budget wordt gereserveerd voor verdere voorbereidingswerkzaamheden, zoals onderzoek naar kabels en leidingen en de fundering. Het locatieonderzoek heeft meerdere potentiële locaties opgeleverd. Een deel hiervan ligt echter binnen ontwikkelingsgebieden, waardoor de haalbaarheid nog niet definitief kan worden vastgesteld.

De huidige planning is gericht op realisatie in 2027, onder voorbehoud van het beschikbaar komen van een geschikte en haalbare locatie en afhankelijk van externe en ruimtelijke ontwikkelingen.

Vervanging speelvoorzieningen 2025

Voor de vervanging van speelvoorzieningen is een investeringsbudget geraamd van €209.000 (programma 2025) welke is opgenomen in de Meerjareninvesteringsplanning (MIP). Binnen deze budgetten worden tot dusver de volgende locaties aangepakt: ABC Speeltuin (Allee), Klaas Adamsweg, Zevenhuizen, Tinneplein, trapveld Vierakker, Rode Berk (Berkenlaan) en de twee natuurlijke speeltuinen in Assenrade.

Pand Eijerdijk/Oekrainers 2025

Pand is aangekocht in 2025 voor de opvang van Oekraïners.

Mechanische riolering iom beheerplan 2022

Mechanische riolering iom beheerplan 2023

Vervanging mechanische riolering 2025

Vorbereiding renovatie minigemalen is gestart.

Van Lintelweg riolering 2022

Het project is naar tevredenheid van de aanwonenden en gemeente afgerond. Er zijn testen geweest waaruit blijkt dat de installatie goed werkt. Begin 2026 wordt het overgedragen naar beheer.

3.5 Paragraaf D. Financiering

3.5.1 Inleiding

Bij de uitvoering van de financieringsfunctie worden de geldende regels nageleefd, zoals vastgelegd in de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido), de door de gemeenteraad goedgekeurde financiële verordening, en het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De Wet Fido biedt instrumenten om de risico's die gemeenten lopen bij het lenen en beleggen van financiële middelen te beheersen. Zo bevat de wet onder andere een verbod op het gebruik van financieringsmiddelen voor andere doeleinden dan publieke doelen. Samen met de financiële regelgeving uit de Gemeentewet, de Financiële Verhoudingswet, het artikel 12-regime en het financiële toezicht zorgt de Wet Fido voor een groot vertrouwen van de financiële sector in de overheid. Dit resulteert in gunstige financieringsvoorwaarden voor overheidsorganen.

3.5.2 Ontwikkelingen

Wijzigingen in het BBV

In de notitie "Rente 2023" van de commissie BBV is de regelgeving omtrent rente geactualiseerd. Het doel van deze notitie is om een eenduidige werkwijze te bevorderen bij gemeenten met betrekking tot rente (harmonisatie), het stimuleren van het opnemen van (verwachte) werkelijke rentelasten in de begroting en de jaarstukken, en het bieden van transparantie over hoe gemeenten met rente omgaan. De notitie bevat verschillende richtlijnen, duidelijke uitspraken van de Commissie BBV en werkwijzen. De belangrijkste wijzigingen, die ingaan bij de begroting van 2025, zijn als volgt:

- Voor de berekening van het rentepercentage voor het grondbedrijf wordt weer rekening gehouden met de omslagrente.
- Het toerekenen van rente aan de taakvelden gebeurt via het taakveld Treasury. Dit betekent dat alle rentelasten en rentebaten in eerste instantie op het taakveld Treasury worden geboekt, inclusief die van projectfinanciering.
- Rentelasten die voortkomen uit de facilitaire grondexploitaties (zowel publiekrechtelijk als op basis van een overeenkomst) moeten worden toegerekend aan het betreffende taakveld en worden niet meegenomen in de omslagrente over het geheel van de activa.
- Bij het publiekrechtelijk kostenverhaal van facilitaire grondexploitaties wordt per jaar rente berekend over het saldo van de exploitatie. Het rentepercentage is gebaseerd op de gemiddelde rentelast van het rentedragend vreemd vermogen.

3.5.3 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie kan als volgt worden gedefinieerd:

De treasuryfunctie omvat alle activiteiten die gericht zijn op het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezien op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen, de financiële posities en de bijbehorende risico's. De treasuryfunctie bestaat uit vier deelfuncties: risicobeheer, gemeentefinanciering, kasbeheer, en debiteuren- en crediteurenbeheer.

De financieringsfunctie is beperkt tot financieringen die ten goede komen aan de publieke functie en dient op een zorgvuldige en verantwoorde manier te worden uitgevoerd.

Schatkistbankieren

Schatkistbankieren houdt in dat de tegoeden van decentrale overheden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Het doel hiervan is het verlagen van de schuld van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Gemeenten zijn verplicht om overtollige (liquide) middelen in de schatkist of bij andere decentrale overheden onder te brengen. Het woord 'overtollig' verwijst naar de middelen die decentrale overheden niet direct nodig hebben voor de uitvoering van hun publieke taken.

Door schatkistbankieren hoeft de Nederlandse staat minder geld te lenen op de financiële markten, wat leidt tot een verlaging van de staatsschuld en de EMU-schuld. Een bijkomend voordeel is dat de risico's die decentrale overheden lopen met hun tegoeden worden geminimaliseerd. Decentrale overheden behouden echter de mogelijkheid om leningen te verstrekken en investeringen te doen voor publieke taken.

Er geldt een drempel voor het aanhouden van liquide middelen buiten de schatkist. Voor de gemeente Hattem is deze drempel voor 2024 en daarna vastgesteld op € 1.000.000; het meerdere moet bij de schatkist worden ondergebracht. Dit drempelbedrag is gelijk aan 2% van het begrotingstotaal. Als het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen, wordt een minimum drempel van € 1.000.000 gehanteerd.

Wet Houdbaarheid Overheidsfinanciën (Wet Hof) en het EMU-saldo

In 2011 hebben de Europese regeringsleiders afspraken gemaakt om de financiële stabiliteit van de EU en de eurozone te waarborgen.

De Europese regels over begrotingsdiscipline zijn in Nederland vastgelegd in de Wet houdbare overheidsfinanciën (Wet Hof). Deze wet stelt normen voor de hoogte van de overheidsschuld en de jaarlijkse groei van de overheidsschuld (het EMU-saldo).

Voor alle decentrale overheden samen geldt een plafond voor het totale EMU-tekort van gemeenten, provincies en waterschappen in een jaar. Dit kan bijvoorbeeld leiden tot een tekort wanneer er grote incidentele investeringen in activa plaatsvinden. Dit heeft als gevolg dat het EMU-saldo van een individuele gemeente grote schommelingen kan vertonen.

Volgens artikel 20 en 23 van het BBV moeten gemeenten het meerjarige EMU-saldo inzichtelijk maken. Dit saldo wordt hieronder gepresenteerd in de vorm van een kasstroombalans per het einde van het jaar, naast het EMU-saldo van het huidige en het vorige verslagjaar.

<i>(€ x 1.000)</i>						
Financiële sfeer	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Investeringen Financiële Vaste Activa	10.730	10.584	10.357	10.219	10.080	9.940
Financieringsoverschot/werkkapitaal	1.063	-2.275	-2.311	-3.499	-3.587	-3.947
Vaste schuld	-39.635	-37.430	-58.230	-56.027	-57.321	-59.111
Vorderingen saldo (Cumulatief EMU)	-27.842	-29.121	-50.184	-49.306	-50.827	-53.117
Toename/afname EMU-saldo	-2.985	-1.279	-21.063	878	-1.521	-2.290

De stijging van het EMU-saldo in de periode 2024 tot en met 2027 bedraagt afgerond € 25 miljoen. Dit komt vooral door de grote investeringsambities van de gemeente Hattem, wat ook terug te zien is in de toename van de materiële vaste activa.

<i>(€ x 1.000)</i>						
Reële sfeer	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Totaal Eigen Vermogen	7.027	7.315	7.723	8.105	8.973	9.309
Totaal Materiële Vaste Activa	-36.099	-38.612	-57.905	-60.530	-61.302	-67.005
Voorzieningen	2.828	3.316	2.907	3.415	4.215	5.032
Voorraad grondbedrijf	-1.598	-1.140	-2.909	-297	-2.713	-453
Vorderingen saldo (Cumulatief EMU)	-27.842	-29.121	-50.184	-49.306	-50.827	-53.117
Toename/afname EMU-saldo	-2.985	-1.279	-21.063	878	-1.521	-2.290

In de septembercirculaire 2024 zijn de referentiewaarden per gemeente vastgesteld. Voor Hattem is de referentiewaarde -5,1% van het begrotingstotaal 2025, dat € 34.989.000 bedraagt, wat neerkomt op € 1.799.000. Dit betekent dat de gemeente Hattem binnen de macro-norm bijdraagt aan een gerealiseerde afname van het EMU-saldo van € 1.279.000. Voor 2025 hebben we deze norm daarmee onderschreden met € 520.000.

<i>(€ x 1.000)</i>						
EMU-saldo t.o.v referentiewaarde	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Vorderingen saldo (Cumulatief EMU)	-27.842	-29.121	-50.184	-49.306	-50.827	-53.117
Toename/afname EMU-saldo t.o.v. vorig jaar	-2.985	-1.279	-21.063	878	-1.521	-2.290
Referentiewaarde	-1.601	-1.799	-1.890	-1.890	-1.890	-1.890
Saldo boven (+) of onder (-) referentiewaarde	-1.384	520	-19.173	2.768	369	-400

Risicobeheer

In de Wet FIDO worden de uitgangspunten voor risicobeheer vastgesteld. Dit omvat de beheersing van verschillende risico's, zoals renterisico's, koersrisico, kredietrisico, intern liquiditeitsrisico en valutarisico. Renterisicobeheer

Onder het renterisicobeheer vallen de volgende activiteiten:

1. Het per kwartaal bepalen van de kasgeldlimiet.
2. Het jaarlijks bepalen van de renterisiconorm.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument om de renterisico's bij kortlopende financiering te beperken. Elk jaar stelt het ministerie vast welk bedrag gefinancierd mag worden met kort geld, zoals rekening-courant en kortlopende leningen. Dit bedrag wordt uitgedrukt als een percentage (momenteel 8,5%) van het begrotingstotaal bij aanvang van het begrotingsjaar.

Elke kwartaal wordt de gemiddelde liquiditeitspositie berekend door het gemiddelde kassaldo over het betreffende kwartaal vast te stellen. Dit saldo wordt vergeleken met de kasgeldlimiet. Als de limiet structureel wordt overschreden (langer dan drie kwartalen), moet de vlottende schuld worden geconsolideerd door het afsluiten van een langlopende lening. Bij een overschrijding moet de provincie op de hoogte worden gesteld en een ontheffing worden aangevraagd.

Het onderstaande overzicht toont het kasgeldlimiet voor de jaren 2025 tot en met 2029.

(€ x 1.000)	2025	2026	2027	2028	2029
Begrote kasgeldlimiet	Budget	Budget	Budget	Budget	Budget
Begrotingstotaal (lasten) primaire begroting	37.193	39.372	40.853	41.346	42.807
Kasgeldlimiet 8,5% hierover	3.161	3.347	3.473	3.514	3.639

Uit onderstaand overzicht blijkt dat de kasgeldlimiet in 2025 niet voor meer dan twee kwartalen is overschreden:

(€ x 1.000)	Kasgeldlimiet	Gemiddelde vlottende schuld min liquide middelen	Overschrijding	Onderschrijding
1e kwartaal	3.161	-5.301		8.462
2e kwartaal	3.161	-5.982		9.143
3e kwartaal	3.161	-6.505		9.666
4e kwartaal	3.161	-3.589		6.750

2. Renterisiconorm

Jaarlijks, bij de begroting, moet de renterisiconorm voor de langlopende schulden worden berekend. Deze norm bedraagt 20% van het begrotingstotaal. Daarnaast moet het renterisico van de totale vaste schuld worden berekend. Het berekende renterisico wordt vergeleken met de renterisiconorm.

Het doel van de renterisiconorm is om de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente op de rentelasten van de gemeente te beperken. Dit wordt bereikt door een limiet te stellen aan het deel van de vaste schuld waarvoor het rentepercentage in een jaar kan worden aangepast aan de marktrente. Per jaar mag maximaal 20% van het begrotingstotaal een rentewijziging ondergaan.

Het onderstaande overzicht toont aan dat het bedrag waarvoor renterisico wordt gelopen, lager is dan de renterisiconorm.

(€ x 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Renterisico op vaste schuld	Budget	Budget	Budget	Budget	Budget	Budget
1. Renteherzieningen	0	0	0	0	0	0
2. Aflossingen	2.180	2.184	2.200	2.203	2.206	2.210
3. Renterisico op vaste schuld (1+2)	2.180	2.184	2.200	2.203	2.206	2.210
4a. Begrotingstotaal (lasten volgens primaire begroting)	34.448	37.193	39.372	40.853	41.346	42.807
4b. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	20%	20%	20%	20%	20%	20%
4. Rente risiconorm	6.890	7.439	7.874	8.171	8.269	8.561
3. Renterisico op vaste schuld	2.180	2.184	2.200	2.203	2.206	2.210
4. Renterisiconorm	6.890	7.439	7.874	8.171	8.269	8.561
5. Ruimte onder de norm	4.710	5.255	5.674	5.968	6.063	6.351

Bij het afsluiten van leningen wordt de renterisiconorm in acht genomen door de looptijden van de leningen te spreiden en/of te kiezen voor jaarlijkse aflossing. Het doel is om de rentelasten te minimaliseren.

Renterisico op nog aan te trekken leningen

In het bovenstaande overzicht is uitgegaan van alleen de bestaande vaste schuld. Daarnaast is een meerjarenraming opgesteld voor de financieringsbehoefte tot en met 2029. Hieruit blijkt dat in 2026 naar verwachting een bedrag van € 23 miljoen aan nieuwe financiering wordt aangetrokken. De behoefte aan langlopende financiering neemt toe tot een totaal van € 30 miljoen in 2029.

Bij deze raming is uitgegaan van volledige uitvoering van het Meerjareninvesteringsprogramma (MIP) en gedeeltelijke aflossing van bestaande leningen.

Voor de nieuwe leningen (totaal € 30 miljoen, exclusief aflossingen) is gerekend met een structurele extra rentelast van 3,5% in de periode 2026–2029.

Kasbeheer

Kasbeheer betreft het beheer van alle geldstromen, met focus op kas- en rekening-courantposities. Dit omvat het aantrekken van geld op de geldmarkt en het beleggen van overtollige middelen. Het 'AFS kasstroomoverzicht' hieronder geeft inzicht in de kasstromen van deze meerjarenbegroting.

(€ x 1.000)	2024	2025
AFS Kasstroomoverzicht	Realisatie	Realisatie
Liquide middelen 01-01	9.772	4.546
Resultaat ná bestemming	91	569
Mutaties in de reserves	-1.828	-282
Resultaat uit bedrijfsvoering	-1.737	288
Aanpassing voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	1.204	1.406
Desinvestering in materiële vaste activa	25	0
Cashflow	-508	1.693
Aanpassingen resultaat uit bedrijfsvoering:	88	132
Kasstroom op winstbasis	-420	1.825
Verkoop voorraad grondbedrijf	0	0
Investeringen voorraad grondbedrijf	10	458
Veranderingen in werkkapitaal	910	-1.485
Kasstroom uit operationele activiteiten	500	799
Kasstroom uit investeringsactiviteiten	-2.733	-3.773
Vrije kasstroom	-2.233	-2.974
Resultaat Treasuryfunctie	222	356
Mutaties Lang vreemd vermogen	-2.159	-2.205
Mutaties Kort vreemd vermogen	-1.055	1.917
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	-2.993	68
Mutatie geldmiddelen	-5.226	-2.906
Liquide middelen 31-12	4.546	1.640
Werkkapitaal 01-01	6.145	1.063
Mutatie werkkapitaal	-5.081	-3.797
Werkkapitaal 31-12	1.063	-2.734

Rentevisie

- De marktrente voor leningen 10 jaar met een lineaire fixe aflossing is gedaald van 3,50% (28-03-2025) naar 3,40% (27-03-2026).
- De korte rente (1 maand) is gedaald van 2,50% (03-04-2025) naar 2,05% (20-03-2026).

De renteontwikkeling voor 2026 is omgeven met grote onzekerheid. Enerzijds is in de eurozone de inflatie in maart 2026 opgelopen naar 2,5%, waarbij vooral de stijging van energieprijzen opvalt. Anderzijds wijzen recente economische indicatoren op een afzwakkende groei in de eurozone.

De huidige mondiale economische ontwikkelingen vergroten de onzekerheid verder. De oorlog tussen de VS/Israël en Iran en de verstoringen rond de Straat van Hormuz hebben geleid tot fors hogere oliepunen. Omdat een groot deel van de mondiale olie- en LNG-stromen via Hormuz loopt, kan een langdurige verstoring wereldwijd leiden tot hogere energieprijzen, extra inflatiedruk en grotere volatiliteit op de financiële markten.

Tegelijkertijd zetten importtarieven, geopolitieke spanningen en verstoringen van handelsstromen druk op de economische groei. Daardoor is voor 2026 sprake van twee tegengestelde krachten: opwaartse druk op de rente vanuit inflatie en energieprijzen, en neerwaartse druk vanuit zwakkere economische groei.

Per saldo wordt voor 2026 uitgegaan van een renteniveau dat naar verwachting eerder stabiel tot licht hoger zal liggen dan het huidige niveau, waarbij voor de lange rente een bandbreedte van circa 3,5% tot 4,0% verdedigbaar blijft. Daarbij geldt wel dat deze bandbreedte alleen houdbaar is indien de energiecrisis aanhoudt of inflatieverwachtingen opnieuw oplopen. Wanneer de groei in de eurozone sterker terugvalt, kan de ECB alsnog kiezen voor renteverlagingen of andere stimuleringsmaatregelen, waardoor met name de korte rente onder druk kan komen.

Voor onze gemeente blijft het uitgangspunt om maximaal gebruik te maken van kortlopende financiering binnen de geldende kasgeldlimiet. Dit draagt bij aan het beheersen van de rentelasten en het behouden van financiële flexibiliteit. Tegelijk blijft het van belang om de renteontwikkeling en het herfinancieringsrisico nauwgezet te volgen, zodat bij een omslag in de markt tijdig kan worden bijgestuurd.

Financiering

De ontwikkeling van de financieringspositie hangt af van de behoefte aan middelen. Hierbij wordt rekening gehouden met de beschikbare eigen financiële middelen en de geplande investeringen.

- Het werkkapitaal zal het komende jaar worden beïnvloed door verschillende factoren, met name door de financieringsbehoefte voor de lopende investeringen.
- Langlopende activa (langer dan 1 jaar) worden zoveel mogelijk gefinancierd met lang vermogen.

In het onderstaande overzicht wordt de begrote meerjarige financieringsbehoefte voor de jaren 2025 tot en met 2029 per 31 december weergegeven.

<i>(€ x 1.000)</i>					
Financiering	2025	2026	2027	2028	2029
Financieringsbehoefte (A):					
Vaste activa + Grondbedrijf	50.336	71.172	71.046	74.096	77.399
Financieringsmiddelen (B)					
Geldleningen >1 jaar	37.430	58.230	56.027	57.321	59.111
Reserves en voorzieningen	10.631	10.630	11.520	13.188	14.341
Totaal vaste passiva	48.061	68.860	67.547	70.509	73.452
Financieringstekort A-B (1)	2.275	2.311	3.499	3.587	3.947
Kasgeldlimiet (2)	3.161	3.347	3.473	3.514	3.639
Financieringstekort boven kasgeldlimiet	-886	-1.035	26	72	308

Uit de bovenstaande tabel bij geldleningen > 1 jaar blijkt dat er vanaf 2026 een financieringstekort ontstaat, waarvoor naar verwachting nieuwe langlopende leningen moeten worden aangetrokken ter grootte van ongeveer € 23 miljoen.

Rente omslag en renteresultaat

In de begroting is de renteomslag berekend volgens de methodiek die het BBV voorschrijft. De renteomslag voor het begrotingsjaar 2025 bedraagt 1,00%.

- In het schema op de volgende pagina is te zien hoe de rente is toegerekend aan de investeringen, grondexploitaties en taakvelden.
- Vervolgens worden de totale rentelasten weergegeven, die voor 2025 uitkomen op € 356.094. Een deel hiervan heeft betrekking op leningen die zijn doorgeleend aan derden, zoals verbonden partijen, waarvoor rentebaten ontvangen worden.
- Het schema toont ook het renteresultaat, dat uitkomt op een saldo van € 25.379. Dit saldo ontstaat doordat gekozen is voor een renteomslag van 1,00%, waarbij het berekende percentage van 1,0814% is afgerond binnen de wettelijke bandbreedte van 0,5%.

Renteschema BBV		Rente
1.	De externe rentelasten over korte en lange financiering	564.035
2.	Rentelasten verwacht financieringstekort	
3.	De externe rentebaten	<u>-207.941</u>
Saldo rentelasten en rentebaten		356.094
4.	De rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend (grondexploitatie Assenrade en Woonzorgzone)	-18.846
5.	De rente van projectfinancieringen die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente		<u>-18.846</u>
		337.247
6.	Rente over eigen vermogen	0
7.	Rente over voorzieningen (gewaardeerd op contante waarde)	<u>0</u>
8.	Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	337.247
9.	De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag) Overhead) toegerekende rente (renteomslag)	311.868
10.	Renteresultaat op het taakveld treasury	25.379
Berekening omslagrentepercentage:		
	Vaste activa boekwaarde per 1-1-2025	36.099.098
	Af:	
	- Activa waarvoor geen omslagrente van toepassing is	4.912.386
		<u>4.912.386</u>
	Over	31.186.713
	Toe te rekenen rente aan taakvelden	337.247
Renteresultaat:		
	Rente% (337.247 / 31.186.713)	1,08%
	Afgerond (In de begroting is met 1,5% gerekend, in de rekening 1%)	1,00%
Renteresultaat door afronding (0,814% - 1,000% x 31.186.713)		25.380

3.6 Paragraaf E. Bedrijfsvoering

3.6.1 Inleiding

In programma 0 - Bestuur en ondersteuning, wordt de ambitie voor besturen en organiseren nader toegelicht. Samen Hattem vormt het kernprogramma om deze ambitie te verwezenlijken.

De vakdisciplines van de keten Ondersteuning zijn mede richtinggevend én ondersteunend aan de uitvoering van dat programma. Er is gewerkt vanuit business-partnerschap zodat vakkennis nadrukkelijk(er) is ingezet én ontwikkeld ten gunste van goed (be)sturen en functioneren van de organisatie.

In deze paragraaf Bedrijfsvoering worden de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten beschreven.

Algemeen

De paragraaf bedrijfsvoering is één van de verplicht op te nemen paragrafen in zowel de begroting als jaarverslag. In de notitie gaat de commissie BBV in op de eisen die gesteld worden aan de paragraaf bedrijfsvoering en doet ze een aantal stellige uitspraken om deze paragraaf verder te optimaliseren.

De programma's en de paragrafen hebben als doel het sturen op hoofdlijnen en de kwaliteit van het inzicht van de raad te bevorderen. Dit betekent dat gemeenten veel ruimte hebben om zelf de kader stellende en controlerende functies uit te voeren; de raad heeft ook een plicht tot kaderstellen en controleren. Om voldoende transparantie te bereiken, is het daarom van belang dat de raad zelf aangeeft wat het beleid betreffende de bedrijfsvoering is.

Het sturen op en beheersen van de bedrijfsprocessen zijn niet de primaire verantwoordelijkheid van de raad, maar van het college. De raad moet zich wel een oordeel kunnen vormen over de inrichting en het functioneren van de bedrijfsvoering in de zin dat deze doeltreffend en doelmatig is ingericht. Een paragraaf bedrijfsvoering op voldoende kwalitatief en kwantitatief niveau is daarbij essentieel.

De paragraaf bedrijfsvoering geeft gemeenten ook de ruimte om organisatie brede opgaven en initiatieven toe te lichten. De paragraaf bedrijfsvoering kent geen voorgeschreven wettelijke structuur. Feitelijk kunnen alle onderwerpen met een overkoepelend karakter die de gemeentelijke bedrijfsvoering en organisatie betreffen in deze paragraaf aan de orde komen. Voorop staat dat de eigenheid van de gemeente en de wens van de raad bepalend is voor de onderwerpen in de paragraaf bedrijfsvoering.

Het moeten opstellen van een rechtmatigheidsverantwoording door het college zorgt voor een nadere invulling van de paragraaf bedrijfsvoering. Zo wordt

- op basis van de kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de gemeenteraad, aanvullende informatie opgenomen over de individueel geconstateerde afwijkingen in de rechtmatigheidsverantwoording;
- door het college beschreven welke actie het onderneemt om de afwijkingen in de toekomst te voorkomen;
- niet-financiële onrechtmatigheid in verband met het niet naleven van de bepalingen in de Wet Fido en bijhorende Regelingen opgenomen en toegelicht.

Planning en Control

De Planning en Controldocumenten 2025 zijn opgeleverd en door de raad vastgesteld en bestaan uit:

- Kadernota 2026-2029
- Begroting 2026-2029
- Voor- en Najaarsnota 2025
- Jaarstukken 2024

Kadernota

De kadernota is aangeboden aan de gemeenteraad ter voorbereiding op het opstellen van de begroting 2026 en de meerjarenraming 2027-2029. De financiële stand van zaken na de voorjaarsnota en de kadernota is daarbij opgenomen in een 'Meerjarenraming 2026-2029' en liet in alle jaren een negatief begrotingsresultaat zien.

Gelet op de financiële positie is aan de in 2024 ingestelde task-force opdracht gegeven opnieuw ombuigingsvoorstellen in kaart te brengen.

De kadernota is vastgesteld in de vergadering van de raad van 7 juli 2025.

Begroting

De begroting 2026 is in de raad van 10 november 2025 behandeld.

Bij de begroting is een bundel van ombuigingsvoorstellen aangeboden om de geprognosticeerde negatieve meerjarenresultaten structureel en reëel in evenwicht te brengen. De begroting is vastgesteld met een sluitende begroting voor de jaren 2026, 2028 en 2029 en een negatief resultaat voor het jaar 2027.

Gedeputeerde Staten van Gelderland heeft op de begroting 2026 een repressieve vorm van toezicht afgegeven.

Voor- en Najaarsnota

Met de voor- en najaarsnota 2025 zijn per programma c.q. paragraaf de relevante mutaties in de exploitatie in beeld gebracht.

Na de najaarsnota bedroeg het geprognosticeerde begrotingsresultaat 2025 € 52.000 positief.

Jaarstukken

Bij de jaarstukken 2024 is door de accountant een goedkeurend oordeel voor getrouwheid en rechtmatigheid afgegeven. De jaarrekening sloot met een positief resultaat van € 91.000 en is vastgesteld in de raad van 7 juli 2025. Het resultaat is toegevoegd aan de algemene reserve.

3.6.2 Ontwikkelingen

Informatievoorziening en Automatisering

Op het gebied van informatisering en automatisering is er al jarenlang een samenwerking tussen de gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek (H2O-gemeenten), gezamenlijk goed voor 56.500 inwoners.

De i-Dienst is de aanbieder van automatiseringsdiensten voor de H2O-gemeenten en beheert, ondersteunt en biedt infrastructurele oplossingen op ICT-gebied waarop de informatiebehoefte van de H2O-gemeenten kan worden vormgegeven.

De kosten van de samenwerking zijn aan de hand van de daarvoor vastgestelde verdeelsleutel doorbelast aan de aangesloten gemeenten.

Huisvestingskosten

De I-Dienst medewerkers zijn gehuisvest in ons stadhuis. De huisvestingskosten zijn doorbelast op basis van een vast bedrag per FTE.

Taken

De i-Dienst voert de volgende basistaken uit:

- a. Systeembeheer van ICT-middelen;
- b. Netwerkbeheer van ICT-infrastructuur;
- c. ICT-apparatenbeheer;
- d. Beheer kantoorautomatisering;
- e. (Skilled) ICT Servicedesk;
- f. ICT-architectuur;
- g. Informatiebeveiliging;
- h. ICT-advies en -beleidsvoorbereiding.

Naast de manager I&A zijn binnen de i-Dienst Servicedesk medewerkers, systeem- en netwerkbeheerders en functioneel beheerders werkzaam. De i-Dienst wordt ondersteunt door een Security/Privacy Officer (CISO/PO) en een management ondersteuner, in totaal 12,89 fte.

Het bestuur van de i-Dienst bestaat uit drie wethouders van de H2O-gemeenten. Het bestuur is het hoogste orgaan van de Bedrijfsvoeringsorganisatie.

De informatiseringsdiensten zoals informatiemanagement en functioneel beheer zijn niet belegd bij de i-Dienst maar bij de CIO-office. De manager I&A geeft wel leiding aan de CIO-Office. Hierdoor is de samenwerking tussen de Informatisering en Automatisering binnen de H2O-gemeenten geborgd.

De i-Dienst biedt werkplek ondersteuning aan bij het dagelijks gebruik van ICT-systemen aan de ruim 1.000 gebruikers op 11 verschillende locaties en biedt infrastructurele oplossingen waarop de digitale informatiebehoefte van de H2O-gemeenten technisch kan worden vormgegeven. De samenwerkende H2O-gemeenten, bij monde van CIO-Office/CIO-tafel als opdrachtgever, bepalen samen de inrichting (en de ontwikkeling van de) informatie-voorziening, welke leidt tot opdrachtformulering voor de i-Dienst om in de digitale behoeften te voorzien als opdrachtnemer.

Er vindt regelmatige afstemming plaats tussen de i-Dienst en de CIO-Office/CIO-tafel, waarbij de i-Dienst opdrachtnemend, faciliterend en adviserend is aan de door de gemeenten gewenste (ontwikkeling van de) dienstverlening en de informatievoorziening. De H2O-gemeenten hebben de i-Dienst verzocht vanaf het nieuwe jaar alle gemeentelijke mobiele apparaten (laptops, tablets en smartphones) in beheer te nemen.

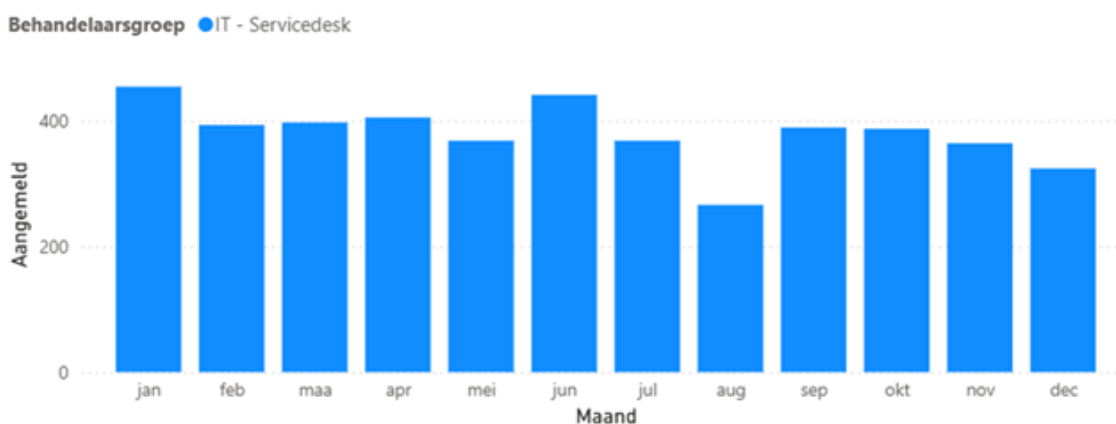
Naast de uitvoering van de kerntaken, stond het jaar 2025 in het teken van vervanging van verschillende soorten hardware. Zo zijn de fysieke servers opnieuw aanbesteed en vervangen. De i-Dienst beschikt weer over een robuuste en toekomstige ICT-omgeving die voldoet aan de moderne en eigentijdse eisen. Daarnaast is ook onze ICT-infrastructuur vernieuwd door het vervangen van netwerkswitches en firewalls, en is de beschikbaarheid verhoogd door specifieke datalijnen en systemen dubbel uit te voeren. Tot slot zijn op de werkplekken een groot deel van de laptops en beeldschermen vervangen.

Vanwege aanhoudende cyberdreigingen en wet- en regelgeving die steeds meer eisen van de beveiliging van ICT-omgevingen, is ook gewerkt aan het optimaliseren van de digitale veiligheid. Om klaar te zijn voor de nieuwe Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2.0) en de Cyberbeveiligingswet (Cbw) is de I-dienst zich hierop aan het voorbereiden ('Zero-trust'). Nieuwe systemen zijn in gebruik genomen die de servers en werkplekken beschermen, die vooraf kunnen toetsen of aan alle veiligheidseisen wordt voldaan voordat iemand toegang krijgt en die 24x7 de ICT-omgeving in de gaten houdt.

Om aan te tonen dat wordt voldaan aan de strenge normen voor informatiebeveiliging, is er in 2024 gestart met de ISO27001 certificering. ISO27001 is een wereldwijd erkende norm op het gebied van informatiebeveiliging. Dit vraagt veel tijd en energie kost wil de I-dienst de certificering het komende jaar behalen.

De Servicedesk van de i-Dienst is er voor vragen, storingen en verzoeken aangaande de door de i-Dienst geboden dienstverlening. De dienstverlening van de Servicedesk verzorgt de aanname, registratie, prioriteitstelling, routing en voortgangsbewaking van storingen, vragen en verzoeken. De Servicedesk van de i-Dienst is bereikbaar via het Serviceportaal (TOPdesk), telefonisch en/of fysiek op verschillende locaties aanwezig.

De Servicedesk van de i-Dienst heeft in het jaar 2025 in totaal 4.550 meldingen van H2O-medewerkers afgehandeld.

Informatiebeheer

Terug- en vooruitblik ontwikkelingen

Algemeen

Door de steeds toenemende digitale documentaire neerslag en het toenemen van werken in verschillende (vak)applicaties en digitale systemen, wordt het beheer van de gemeentelijke informatie steeds complexer. Daarnaast wordt er door de verschillende Europese en landelijke eisen, beveiligingseisen, het recht van openbaarheid, toenemende dienstbaarheid, verschillende leveranciers en technische mogelijkheden steeds meer verwacht van de kennis van informatiemedewerkers van de gemeente Hattem.

Toezicht

Na de nulmeting in 2023, die uitgevoerd is in de aanloopfase naar de oprichting van het Noord-Veluws Archief NoVA, is in 2025 het eerste toezichtrapport informatiebeheer uitgebracht door NoVA. In dit toezichtrapport is te lezen dat we de laatste jaren "flinke stappen" hebben gezet om het informatiebeheer te verbeteren, maar dat er tegelijk nog "veel moet gebeuren om het informatiebeheer op orde te brengen". We zijn ons dat bewust en realiseren ons, dat we nog een weg hebben te gaan de komende jaren.

Belangrijk punt uit het rapport is de aanbeveling de bewerking en overbrenging van het bestuursarchief vanaf 1990 naar het archiefdepot in Epe binnen 3 jaar. Daarnaast zijn we bezig met een handboek vervanging voor in ieder geval de archiefbescheiden in het zaakstelsel Djuma, de vaststelling en implementatie van een kwaliteitssysteem en het vaststellen van een bewaarstrategie. Dat zal in 2026 gebeuren.

Digitalisering en overbrenging bouwvergunningen

Het project digitalisering bouwvergunningen is in 2025 nagenoeg afgerond. In 2026 zullen deze voor ambtelijk gebruik en publiek beschikbaar komen. Ook worden dan de fysieke bouwvergunningen overgebracht naar het archiefdepot in Epe.

Zaakgericht werken en Djuma

In 2023 is gestart met het project voor de implementatie van het zaakgericht werken. Fasegewijs worden de verschillende domeinen uitgerold en waar nodig worden applicaties gekoppeld. In 2026 zal Hattem zelf de implementatie doen van het domein Ruimte en ondersteuning.

Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer

Op 1 januari 2026 is de Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer in werking getreden. Deze wet verplicht overheidsinstanties om digitaal verkeer met burgers en bedrijven te accepteren, waardoor het recht op digitaal zaken doen (zoals bezwaar, beroep of aanvragen) wordt verbeterd. Samen met Heerde en Oldebroek pakken we projectmatig de implementatie op.

Streekarchief Noord-Veluwe NoVA

Na jaren van voorbereiding is op 1 juli 2025 de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie Noord-Veluws Archief NoVA opgericht. Naast Hattem nemen Harderwijk, Ermelo, Nunspeet, Oldebroek, Elburg, Epe en Heerde deel aan deze regeling. De gemeenschappelijke regeling Streekarchief Epe, Hattem en Heerde 2007 is per 1 juli 2025 opgeheven.

In het kader van de oprichting van NoVA is in 2025 een project migratie van het collectiebeheersysteem Atlantis naar Mais Flexis gestart, dat naar verwachting in 2026 wordt afgerond. Ook wordt de komende tien jaren gewerkt aan het (beter) beschrijven, toegankelijk maken van de overheids- en particuliere archieven van Hattem in het archiefdepot in Epe en ontsluiten via de website van NoVA. Daarbij hebben de bestuursarchieven de komende 3 jaren de hoogste prioriteit.

In 2025 is de restauratie van de oude rechterlijke archieven van Hattem afgerond.

Inkoop en aanbesteding

In 2025 heeft het inkoopteam bijgedragen aan een rechtmatige, doelmatige en transparante besteding van publieke middelen. De focus lag op professionalisering van de inkoopfunctie, samenwerking binnen H2O, maatschappelijke meerwaarde en verdere digitalisering van processen.

Aanbestedingen en resultaten

In 2025 zijn diverse complexe en/of Europese aanbestedingen begeleid. Enkele aanbestedingen hebben nog een doorloop naar 2026.

- Levering van kantoorartikelen (ISNV)
- Energie (ISNV)
- Onderhoud openbare verlichting (ISNV)
- Key2DDS Datadistributie/ gegevensmagazijn (H2O)

De aanbestedingen hebben bijgedragen aan rechtmatigheid, transparantie, optimale prijs-kwaliteitverhouding en realisatie van beleidsdoelstellingen.

Rechtmatigheid en interne beheersing

De H2O-gemeenten maken gebruik van een spendanalysetool en vaste interne beheersmaatregelen om rechtmatigheid te borgen. In 2025 is periodiek gecontroleerd op:

- naleving van aanbestedingswetgeving en interne regels.
- mandaat- en bevoegdhedenstructuur.
- contractregistratie en beheer.

Eventuele afwijkingen worden geregistreerd en voorzien van verbetermaatregelen.

Contractmanagement en digitalisering

Door verdere standaardisatie en digitalisering van processen is grip op contractbeheer, leveranciersprestaties en monitoring versterkt. Dit draagt bij aan een effectieve uitvoering van de organisatie- en inkoopbeleidsdoelstellingen.

Vooruitblik

In 2026 wordt ingezet op verdere professionalisering, versterking van maatschappelijke doelstellingen, digitalisering en strategische positionering van de inkoopfunctie binnen H2O. Hiervoor zal een verzoek tot formatie-uitbreiding worden voorbereid.

Rechtmatigheidsverantwoording

Inleiding

Vanaf 2023 neemt het college een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Door de raad is de nota rechtmatigheidsverantwoording vastgesteld. In deze nota is vastgelegd dat het college in de paragraaf bedrijfsvoering een toelichting geeft op alle afzonderlijke afwijkingen van rechtmatigheid met vermelding welke maatregelen worden genomen om deze afwijkingen in de toekomst te voorkomen, voor zover:

- het totaal van de onrechtmatigheidsfouten meer bedraagt dan de verantwoordingsgrens, die door de raad voor het jaar 2025 is vastgesteld op 2% van het totaal van de lasten, exclusief toevoegingen aan de reserves, én;
- de afzonderlijke fouten meer bedragen dan de rapportagegrens, tenzij de raad voor wat betreft overschrijding van de lasten en overschrijding van investeringskredieten en reservemutaties heeft bepaald dat deze acceptabel zijn. Fouten die acceptabel zijn, hoeven niet te worden toegelicht. De rapportagegrens is overigens vastgesteld op 20% van de verantwoordingsgrens. Hantering van de rapportagegrens voorkomt detailverantwoording, helpt het sturen op hoofdlijnen, beperkt de administratieve belasting en draagt daarmee bij aan een efficiënte verantwoording.

Voor het jaar 2025 bedraagt de verantwoordingsgrens € 889.000 en de rapportagegrens € 178.000.

Tabel weergave onrechtmatigheden naar criteria

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's.	3.094.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten).	139.000
2. Ongeautoriseerde reservemutaties.	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	402.000
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	<i>3.635.000</i>
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geëvalueerd.	3.063.000
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht voor zover groter dan de rapportagegrens.	572.000
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	55.000
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	-
Totaal van onrechtmatigheden (€ 3.635.000 + € 55.000)	3.690.000
Waarvan acceptabel	3.063.000
Waarvan niet-acceptabel	626.000

Het totaal van de onrechtmatigheden heeft de gestelde verantwoordingsgrens van € 889.000 overschreden. De niet-acceptabele onrechtmatigheden zijn echter minder dan de verantwoordingsgrens.

Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium is een criterium van rechtmatigheid dat betrekking heeft op de grenzen van de baten en lasten in de door de raad geautoriseerde begroting van exploitatie en investeringskredieten en de hiermee samenhangende programma's, waarbinnen de financiële beheershandelingen tot stand moeten zijn gekomen.

De begrotingsrechtmatigheid wordt beoordeeld op het niveau waarop de begroting door de raad is geautoriseerd, zoals opgenomen in artikel 5 van de Financiële verordening gemeente Hattem. Dit betreft voor de exploitatiebegroting het afzonderlijke saldo van de baten en lasten per programma. De raad heeft geen nadere activiteiten als prioriteit aangewezen.

Bij de begrotingsbehandeling kan de raad aangeven van welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd. De raad heeft voor 2025 geen investeringen aangewezen waarvoor hij een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wenste te ontvangen.

Ten aanzien van '1A. Overschrijding lasten programma's' is aan te geven dat de omvang aan niet-acceptabele begrotingsafwijkingen € 73.000 bedraagt. Deze omvang is lager dan de rapportagegrens waardoor toelichting van overschrijdingen niet van toepassing is.

Ten aanzien van '1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten)' is op te merken dat de omvang aan niet-acceptabele begrotingsafwijkingen totaal € 139.000 bedraagt. Deze omvang is eveneens lager dan de rapportagegrens waardoor toelichting van overschrijdingen niet aan de orde is.

Ten aanzien van '3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld' is aan te geven dat dit voor € 243.000 ziet op onderschrijdingen van een zestal investeringen. Daarnaast kennen de baten een afwijking van totaal € 159.000.

Een investering kende een afwijking van meer dan de rapportagegrens. Het betreft de investering van de herinrichting van de stadswallen. De werkelijke uitgaven bleken € 185.000 minder dan de begroting. Bij de opstelling van de tussentijdse rapportages zal in de toekomst meer aandacht worden besteed aan het bijtijds afsluiten van investeringsprojecten om zo tijdig de afwijkingen aan de raad te melden.

Voorwaardencriterium

De geconstateerde onrechtmatigheid heeft betrekking op een inkoop van € 55.000 die niet Europees is aanbesteed. De omvang is lager dan de rapportagegrens waardoor toelichting van deze overschrijding niet van toepassing is.

M&O criterium

Misbruik en oneigenlijk gebruik van de gemeentelijke regelingen is niet geconstateerd.

Beleidsindicatoren

Op grond van de regelgeving zoals verwoord in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is de gemeente gehouden de maatschappelijke effecten die met de verschillende programma's worden beoogd of gerealiseerd, toe te lichten aan de hand van beleidsindicatoren. Deze indicatoren dragen bij om de begroting en jaarverslagen beleidsmatiger te maken, zodat de raad op de belangrijke momenten in een beleidscyclus zich een beeld kan vormen over behaalde beleidsresultaten en te behalen beleidsresultaten. Voor de gemeenten is door de Vereniging Nederlandse Gemeenten VNG en Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING), met raadpleging van enkele gemeenten, een lijst van indicatoren ontwikkeld en samengesteld. Daarbij is een aantal belangrijke uitgangspunten gehanteerd:

- o de indicatoren leveren een bijdrage aan de versterking van het horizontaal toezicht;
- o de raad wordt daarmee in staat gesteld om op maatschappelijke effecten te kunnen sturen;
- o de indicatoren zijn van toepassing op alle gemeenten;
- o de indicatoren zijn gebaseerd op landelijke bronnen waardoor er geen extra informatie uitvraag hoeft te worden gedaan en zodat gemeenten automatisch deelnemen;
- o er worden bestaande bronnen gebruikt;
- o de indicatoren worden regelmatig door de bronnen gepubliceerd;
- o voor de indicatoren met betrekking tot het 'sociaal domein' is aangesloten bij de reeds bestaande 'Gemeentelijke monitor sociaal domein'.

Omdat er voor gekozen is om voor de indicatoren aan te sluiten bij reeds bestaande bronnen is de informatie voor de indicatoren voor alle gemeenten beschikbaar en toegankelijk. Via de website 'waarstaatjegemeente.nl' zijn alle gegevens voor het opnemen van de indicatoren eenvoudig en in één keer te downloaden. Via deze website zal ook meer achtergrondinformatie over de gekozen indicatoren worden gegeven en de bronnen. Voor de beleidsindicatoren in het hoofdtakveld '*Bestuur en ondersteuning*' beschikken de gemeenten zelf over de gegevens.

Overzicht beleidsindicatoren

Taakveld	nr	Indicator	Eenheid	Bron	Hattem	NL	Jaar
0. Bestuur en ondersteuning	1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	10		2025
	2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	9		2025
	3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen gegevens	1.063		2025
	4	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen gegevens	18		2025
	5	Overhead	% van totale lasten	Eigen gegevens	15		2025
1. Veiligheid	6	Verwijzingen Halt	per 1.000 inw. 12-17jr	Bureau Halt	2	10	2025
	8	Winkeldiefstal	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	0,0	2,1	2025
	9	Geweldsmisdrijven	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	1,6	4,6	2025
	10	Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	0,4	1,2	2025
	11	Vernieling en beschadiging	aantal per 1.000 inwoners	CBS - Geregistreerde criminaliteit & Diefstallen	2,0	5,7	2025
3. Economie	14	Funciemenging	%	LISA	44,8	54,5	2024
	16	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw. 15-64jr	LISA	157,6	191,4	2024
4. Onderwijs	17	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	3,1	6,7	2024
	18	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	DUO/Ingrado	20	28	2024
	19	Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	%	DUO/Ingrado	1,5	2,3	2024
5. Sport, cultuur en recreatie	20	Niet-sporters	%	RIVM - Zorgatlas	38,6	42,5	2024
6. Sociaal domein	21	Banen	per 1.000 inw. 15-74jr	LISA	589,2	850,2	2024
	22	Jongeren met delict voor rechter	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1	1	2022
	23	Kinderen in uitkeringsgezin	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	3	6	2024
	24	Netto arbeidsparticipatie	%	CBS - Arbeidsdeelname	76,6	73,2	2025
	26	% werkloze jongeren	%	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	1	2	2023
	27	Bijstandsuitkeringen	per 10.000 inw 18jr eo	CBS - Participatie Wet	141,2	281,2	2025

Taakveld	nr	Indicator	Eenheid	Bron	Hattem	NL	Jaar
	28	Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inw. 15-64jr	CBS - Participatie Wet	172,1	203,1	2024
	29	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	10,9	14,0	2024
	30	Jongeren met jeugdbescherming	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	0,8	01,0	2024
	31	Jongeren met jeugdreclassering	%	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	geen data	0,4	2024
	32	Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inwoners	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	560	660	2025
7. Volksgezondheid en Milieu	33	Fijn huishoudelijk restafval	kg per inwoner	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	52	148	2024
	34	Hernieuwbare elektriciteit	%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor	14,6	32,5	2022
8. Vhrosv	35	WOZ-waarde woningen	per 1.000 euro	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	444	398	2025
	36	Nieuwbouw woningen	aantal per 1.000 woningen	ABF - Systeem Woningvoorraad	11,7	8,4	2024
	37	Demografische druk	%	CBS - Bevolkingsstatistiek	85,4	70,7	2025
	38	Woonlasten éénpersoons-huishouden	euro	COELO, Groningen	1.252	957	2025
	39	Woonlasten meer-persoonshuishouden	euro	COELO, Groningen	1.278	1.050	2025

Ombuigingen

Bij de totstandkoming van de Kadernota 2025-2028 heeft het college aangegeven dat de gemeentelijke financiële positie in de komende jaren aanzienlijk onder druk zal komen te staan. Om deze reden is bij de vaststelling van de begroting 2025 een pakket aan ombuigingsmaatregelen aan de Raad voorgelegd.

Eventuele afwijkingen ten opzichte van de vastgestelde ombuigingen in 2025 zijn gerapporteerd via de voorjaarsnota en/of de najaarsnota 2025. Het totale ombuigingspakket, inclusief bijstellingen, bedraagt € 1.026.754. In de onderstaande tabel is een nadere specificatie van de (gerealiseerde) ombuigingsmaatregelen opgenomen.

Voorstel	Onderwerp	2025 (€)
2025-44A	Zomerfestival schrappen en geen nieuwjaarsborrel	6.000
2025-79	Crisisbeheersing	2.200
2025-126	Uitzetten aanstraatverlichting gevels binnenstad	1.600
2025-35	Grondprijzen verhogen	10.000
2025-80C	Herijking sportparticipatie sportdagen	-61
2025-3	Afschaffen monumentensubsidie	14.000
2025-16	Belastinginkomsten (geen OZB) verhogen	17.300
2025-93	Stoppen subsidie geneeskundige zorg	7.907
2025-73	Openbare toiletten	3.000
2025-102	Aanvullende logopedie stoppen	10.000
2025-84	Inzet IZA middelen ter compensatie regulier budget	44.400
2025-8	Afschalen duurzaamheidscampagnes	20.000
2025-109	Kostendekkendheid begraafplaats	131.348
2025-94	Taakstelling PlusOV	-11.500
2025-83	Gebruik normenkader begeleiding Wmo en/of jeugd	25.000
2025-68	Stelpost nieuw beleid	393.400
2025-132	Alternatieve financiering huisbezoeken 75 jarigen	15.160
2025-41	Toekomstbestendig organiseren opleidingsbudget	11.000
2025-41	Toekomstbestendig organiseren salariskosten	282.000
2025-43	Versoberen festiviteiten personeel	4.000
2025-70	Intergemeentelijke samenwerking	40.000
		1.026.754

3.7 Paragraaf F. Verbonden partijen

3.7.1 Inleiding

In deze paragraaf wordt onder de ontwikkelingen ingegaan op de vraag 'Wat is een verbonden partij?'. Verder worden de hoofdlijnen genoemd van het wettelijke kader en van de begroting- en verslaggevingsvoorschriften.

En is in een de tabel een samenvatting van de verbonden partijen opgenomen.

In elk programma is een sectie 'Verbonden partijen' opgenomen waar een uitgebreide toelichting wordt gegeven op basis van de voorgeschreven verantwoordingsinformatie.

3.7.2 Ontwikkelingen

Medio 2025 heeft de Commissie BBV de notitie Verbonden Partijen uit 2016 aangepast. Dit mede als gevolg van de gewijzigde Wet Gemeenschappelijke Regelingen (Wgr) per 1 juli 2022.

In de paragraaf Verbonden partijen wordt beknopt ingegaan op het wettelijk kader en op de notitie. De notitie zelf is te vinden op de website www.commissiebbv.nl.

1. Wat is een verbonden partij?

Een verbonden partij heeft een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke rechtsvorm waarin de provincie en/of gemeenten en waterschappen een bestuurlijke én financieel belang hebben.

De term financieel belang wil zeggen dat de gemeente financiële middelen heeft bijgedragen aan de verbonden partij. Bij een privaatrechtelijke rechtspersoon zoals een stichting, NV of BV kunnen bij een faillissement de schulden niet verhaald worden op de gemeente. Bij een gemeenschappelijke regeling (GR) zijn de deelnemers gehouden om eventuele tekorten aan te zuiveren.

Van bestuurlijk belang is sprake wanneer er zeggenschap is door middel van vertegenwoordiging in het bestuur door een wethouder, raadslid of ambtenaar van de gemeente of in de vorm van stemrecht, aandelen of anderszins.

Het verstrekken van subsidies aan instellingen valt niet onder het hier bedoelde begrip verbonden partijen, omdat geen sprake is van een bestuurlijke participatie en bij faillissement geen sprake is van juridische aansprakelijkheid.

2. Wettelijk kader

Bij verbonden partijen geldt een juridisch kader. Dit kader bestaat uit de Gemeentewet, de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de Wet versterking decentrale rekenkamers.

2.1. Gemeentewet

In de gemeentewet (artikel 160) staat dat het college slechts besluit tot de oprichting van en de deelneming in stichtingen, maatschappen, vennootschappen, verenigingen, coöperaties en onderlinge waarborgmaatschappijen, indien dat "in het bijzonder aangewezen moet worden geacht voor de behartiging van het daarmee te dienen openbaar belang". Het college neemt dit besluit niet eerder dan nadat de raad een ontwerpbesluit is toegezonden en in de gelegenheid is gesteld haar wensen en bedenkingen ter kennisname van het college te brengen.

De Gemeentewet spreekt dus de voorkeur uit voor publiekrechtelijke rechtsvormen boven privaatrechtelijke rechtsvormen. Daarvoor is gekozen omdat in de Gemeentewet en de Wgr bepaalde waarborgen zijn opgenomen bij publieke samenwerking voor het gebruik van bevoegdheden, besluitvormingsstructuren, beïnvloedingsmogelijkheden, toezicht, democratische controle en openbaarheid, die niet gelden bij privaatrechtelijke rechtsvormen.

2.2. Wet gemeenschappelijke regelingen

Een belangrijk juridisch kader voor samenwerking tussen gemeenten is de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De Wgr richt zich op de samenwerking tussen decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) onderling. Gemeenten (en ook provincies en waterschappen of combinaties hiervan) kunnen met elkaar samenwerken in de vorm van een gemeenschappelijke regeling (GR). Het Gemeenschappelijk openbaar lichaam is de zwaarste samenwerkingsvorm die in de Wet op de gemeenschappelijke regelingen is opgenomen. In deze vorm richten bestuursorganen van verschillende gemeenten een nieuw openbaar lichaam op met rechtspersoonlijkheid. Het openbaar lichaam oefent de overgedragen bevoegdheden op eigen naam en verantwoordelijkheid uit.

Het gaat hierbij om de uitvoering van bevoegdheden door bestuursorganen (burgemeester, college, raad). Dus niet de rechtspersoon gemeente, maar de bestuursorganen zijn deelnemer aan de regeling en ondertekenen de regeling, voor zover het hun bevoegdheid betreft.

3. De begroting- en verslaggevingsvoorschriften

Voor verbonden partijen gelden de eigen van toepassing zijnde begrotings- en verslaggevingsregels. In het publiekrechtelijke domein worden vijf vormen van intergemeentelijke samenwerking onderscheiden. Het BBV is van toepassing voor alle gemeenschappelijke organen en voor gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid (openbaar lichaam en bedrijfsvoeringsorganisatie).

Samenvatting GR en BBV Regels

Een Gemeenschappelijk Regeling (GR) is een samenwerkingsverband tussen overheidslichamen dat op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen is opgericht.

<i>Samenwerkingsvorm conform Wgr</i>	<i>Openbaar lichaam</i>	<i>Bedrijfsvoeringsorganisatie</i>	<i>Gemeenschappelijk orgaan</i>	<i>Centrum-gemeente</i>	<i>Regeling zonder meer</i>
Rechtspersoonlijkheid?	Ja	Ja	Nee	Nee	Nee
Eigen begroting en jaarrekening?	Ja	Ja	Ja	Nee	Nee
Toepassing BBV	Ja	Ja	Ja	n.v.t.	n.v.t.

Voor het treffen van elk type regeling is toestemming van de raad vereist. Dit betreft ook het wijzigen van, toetreden tot en uittreden uit een gemeenschappelijke regeling (artikel 1 Wgr). De raad kan toestemming slechts onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Het stellen van voorwaarden is niet mogelijk.

3.1. Stellige uitspraak van de Commissie BBV

Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen moeten als directe lasten op de taakvelden worden geboekt. De bijdragen worden aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead. Aan de lastenkant bij de gemeenschappelijke regelingen vindt de afsplitsing van de Overhead op het taakveld overhead wel plaats.

3.2. Aanbeveling van de Commissie BBV

Om per hoofdtaakveld/programma (HTV) expliciet en beknopt op te nemen welke verbonden partijen bijdragen aan de uitvoering, welke rol zij vervullen en welke financiële bijdrage daaraan gekoppeld is.

3.3. Advies van de Commissie BBV

In de paragraaf verbonden partijen een tabel op te nemen zoals hieronder opgenomen. En deze tabel te beperken tot een overzichtelijke tabel met per partij de beleidsmatige relevantie, financiële betrokkenheid, risico's en verwachte resultaten.

Indien informatie over eigen vermogen (EV) of vreemd vermogen (VV) niet beschikbaar is, dan worden deze vakken in de tabel leeg gelaten.

Verbonden partij	Progr.	Vorm van belang	Omvang belang	Financiële bijdrage	EV 1 jan.	EV 31 dec.	VV 1 jan.	VV 31 dec.	Risico	Verwacht resultaat
------------------	--------	-----------------	---------------	---------------------	-----------	------------	-----------	------------	--------	--------------------

Omwille van zowel de leesbaarheid van de tabel als ook de stellige uitspraak, zie boven 3.1, is de toelichting van het bestuurlijk en financieel belang opgenomen onder het hoofdtaakveld / programma. In de sectie Verbonden partijen.

In de tabel hieronder is een samenvatting van de verbonden partijen opgenomen.

Verbonden partij	Rechtsvorm	HTV	Programma
Bedrijfsvoeringsorganisatie Noord-Veluws Archief (NoVA)	GR	0	Bestuur en ondersteuning
Bedrijfsvoeringsorganisatie H2O	GR	0	Bestuur en ondersteuning
Alliander	NV	0	Bestuur en ondersteuning
Vitens	NV	0	Bestuur en ondersteuning
BNG Bank	NV	0	Bestuur en ondersteuning
Leisurelands	BV	0	Bestuur en ondersteuning
Veiligheidsregio Noord- en Oost Gelderland	GR	1	Veiligheid
Ontwikkelingsmaatschappij Hattemerbroek	BV	3	Economie
Plus OV	GR	4 6	Onderwijs Sociaal domein
Archeologie	GR	5	Sport, Cultuur en Recreatie
Sociale recherche IJssel-Vechtstreek	GR	6	Sociaal domein
GGD Noord- en Oost Gelderland	GR	7	Volksgesondheid en milieu
Omgevingsdienst Veluwe	GR	7	Volksgesondheid en milieu
ROVA	NV	7	Volksgesondheid en milieu

Plus OV - HTV 4 Onderwijs voor Leerlingenvervoer en 6 Sociaal domein voor Wmo en Jeugd.

3.8 Paragraaf G. Grondexploitatie

3.8.1 Inleiding

De paragraaf Grondbeleid geeft inzicht in de wijze waarop de gemeente haar grondbeleid voert en welke financiële gevolgen hieraan verbonden zijn. Dit is een wettelijk verplichte paragraaf in de programmabegroting en jaarstukken op basis van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De gemeente voert actief dan wel faciliterend grondbeleid, afhankelijk van de strategische doelen en ruimtelijke ontwikkelingen. De paragraaf bevat onder andere informatie over lopende en afgesloten grondexploitaties, de verwachte financiële resultaten, risico's en bijbehorende beheersmaatregelen. Daarnaast wordt ingegaan op de samenhang met andere beleidsvelden, zoals woningbouw, economische ontwikkeling en duurzaamheid.

Gezien de financiële impact van het grondbeleid en de daarmee samenhangende risico's, speelt deze paragraaf een belangrijke rol in de financiële sturing en verantwoording van de gemeente.

3.8.2 Ontwikkelingen

	't Veen	Woonzorgzone Geldersedijk
Ontwikkelingen algemeen in 2025	Begin 2025 sloot de gemeente twee anterieure overeenkomsten voor twee deelgebieden voor in totaal 167 woningen. In december stelde de gemeenteraad het Chw bestemmingsplan 't Veen vast. Voorwaar een mijlpaal.	In 'wachtstand' als gevolg van beroepsprocedure. Bij brief in december 2025 gaf RvS aan binnen 6 tot 12 weken tot uitspraak te komen. Uitspraak is er heden nog niet.
Verkopen in boekjaar	De gemeente heeft niet veel bezit in het plangebied. Alleen de wegen, enkele woningen en de locatie van een voormalige middelbare school. De transformatie is een organische ontwikkeling – initiatieven moeten vooral vanuit het gebied komen. In het boekjaar is één woning verkocht: Populierenlaan 9 en de naastgelegen loods 9a. Verkoop was ten bate van bedrijfsverplaatsing binnen het plangebied.	Alle verkopen schuiven op in de tijd als gevolg van het uitblijven van de uitspraak. Een gerealiseerde bestemming is nodig voor vervolg. Er worden wel zaken voorbereid: <ul style="list-style-type: none"> - Aanvraag omgevingsvergunning IKC1 is nagenoeg gereed; - Schetsontwerp nieuwe invulling Van Heemstralocatie door Triada is fase verder gebracht. Volgende stap is aangaan (koop)overeenkomst tussen gemeente en Triada; - Fase 2 tender Hollewand Noord gaat starten na de uitspraak (mits positief); - Triada en De Luwte sloten een overeenkomst voor samenwerking. Volgende stap is aangaan (koop)overeenkomst tussen gemeente en Triada.
Verwachtingen t.a.v. verkopen	<ul style="list-style-type: none"> - Populierenlaan 11: 2029 - 3e Industrieweg 3a: 2027 - 2e Industrieweg 8: nnb - Schoollocatie: gereserveerd voor IKC2 - Locatie vml Slijkhuis (Populierenlaan 6): 2027 (via tender) 	<ul style="list-style-type: none"> - Overeenkomst koop/verkoop Van Heemstralocatie: 2026Q4 - Overeenkomst koop/verkoop Hollewand Noord en Midden: 2026Q3 - Overeenkomst koop/verkoop Hollewand Zuid (locatie De Luwte): 2026Q3
Ontwikkelingen met potentieel effect op kosten	Tegen het vaststellingsbesluit is beroep ingesteld. De inhoudelijke gronden zijn heden nog niet bekend. Risico op vertraging (ingecalculeerd).	<ul style="list-style-type: none"> - Uitspraak Raad van State (als die negatief is voor gemeente).
(Overige) risico's met effect op resultaat	<ul style="list-style-type: none"> - Ontwikkelingen in deelgebieden komen later (of niet) van de grond. 	<ul style="list-style-type: none"> - Uitspraak Raad van State (als die negatief is voor gemeente).

	't Veen	Woonzorgzone Geldersedijk
	- Natuurvergunningen. - Geopolitieke ontwikkelingen (stijging prijzen bouwkosten; uitstelgedrag initiatiefnemers).	- Geopolitieke ontwikkelingen (stijging prijzen bouwkosten).

3.8.3 Risico's

Algemene risico's binnen de grondexploitatie zijn onder andere:

- het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankooprijzen;
- een tegenvallende vraag naar gronden, bijvoorbeeld als gevolg van economische omstandigheden;
- planschadeclaims;
- milieu- en bodemrisico's;
- vertragingen die leiden tot renteverliezen;
- hogere kosten en/of lagere opbrengsten dan geraamd in de exploitatieberekeningen;
- wijzigingen in wet- en regelgeving;
- het niet succesvol doorlopen van planologische procedures.

In de exploitatieberekeningen wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met deze risico's. Daarnaast worden de exploitatieopzetten jaarlijks geactualiseerd om de financiële positie actueel en inzichtelijk te houden. Indien nodig worden op basis daarvan passende maatregelen genomen. Onderstaande tabel geeft inzicht in de risico's die wij zien voor de Woonzorgzone Geldersdijk.

Totaaloverzicht projectgebonden risico's		Onderbouwing vaststelling risicobedrag	Bedrag nominaal	Bedrag nominaal	Kans	Gewogen risico-bedrag
1	Kostenverhoging bij verdere planuitwerking	20% van de totale kostenraming	772.544	770.000	75%	577.500
2	Bodemgesteldheid / verontreiniging (grond en opstal)	50% van de kosten voor slopen en saneren	169.381	170.000	25%	42.500
3	Vertraging in de planvorming	1 jaar aanvullende plankosten o.b.v. gerealiseerde kosten	156.337	160.000	50%	80.000
4	Realisatie midden dure huur	25% verminderde grondprijs	271.347	270.000	25%	67.500
TOTAAL RISICOBEDRAG				1.370.000		767.500

3.8.4 Financiële positie

Voor elk ruimtelijk plan dat door de gemeente wordt geïnitieerd, wordt een grondexploitatie opgesteld. Dit is de financiële vertaling van de beoogde ruimtelijke ingreep. De grondexploitatie biedt inzicht in alle activiteiten en kosten die samenhangen met grondverwerving, het bouw- en woonrijp maken van gronden, en de uiteindelijke gronduitgifte. Daarmee vormt de exploitatieberekening het instrument om de financieel-economische uitvoerbaarheid van ruimtelijke plannen te kunnen beoordelen. Na vaststelling door de gemeenteraad fungeert de grondexploitatie als financieel kader voor de uitvoering. De exploitatie wordt vervolgens jaarlijks geactualiseerd.

De 'reserve grondexploitatie' weerspiegelt het weerstandsvermogen binnen de grondexploitaties en dient ter opvang van financiële risico's. Deze risico's kunnen onder meer voortkomen uit vertragingen bij de uitvoering van plannen, tegenvallende grondverkoop of hogere investeringskosten. Ultimo 2025 bedraagt de reserve grondexploitatie € 0. Eventuele risico's worden daarom opgevangen binnen de bredere weerstandscapaciteit van de gemeente. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Exploitatie/Resultaatverwachting

In 2025 waren twee projecten in uitvoering: de Woonzorgzone en het bedrijvenpark H2O (via een aparte ontwikkelingsmaatschappij).

De ontwikkeling van het bedrijvenpark H2O is sinds 2006 ondergebracht bij de Ontwikkelingsmaatschappij Hattermerbroek B.V. De grondaankopen vielen hierbij buiten de overdracht. College en raad worden

regelmatig op de hoogte gehouden van de voortgang. In 2012 is besloten om het deel van het bedrijvenpark dat binnen de gemeente Hattem valt tijdelijk stil te leggen tot 2020. Inmiddels heeft de ontwikkelingsmaatschappij deze ontwikkeling weer opgepakt. In het najaar van 2020 heeft de gemeente Hattem de betreffende kavels overgedragen. Sindsdien valt het bedrijvenpark H2O niet langer onder de gemeentelijke grondexploitatie.

In 2021 is het project Woonzorgzone gestart. Bij het opstellen van de jaarrekening 2025 was het bouwrijp maken van dit gebied nog niet begonnen.

Percentage of Completion (POC)

Volgens artikel 16 van de Financiële Verordening wordt bij grondexploitaties met een looptijd van maximaal 10 jaar de zogenaamde 'Percentage of Completion'-methode (POC) toegepast.

Deze werkwijze is ook voorgeschreven in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Dat betekent dat, als er gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, tussentijds winst mag worden genomen op basis van de voortgang van het project. De POC-methode bepaalt hoeveel van die winst verantwoord kan worden.

In 2025 was er echter geen sprake van winstgevendende grondexploitaties. Er is daarom geen tussentijdse winst genomen.

Bedrijventerrein Hattemerbroek

De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hebben een samenwerkingsovereenkomst voor het realiseren en exploiteren van een bedrijvenpark. Het bedrijvenpark richt zich vooral op het aantrekken van bedrijven in de logistieke sector. Om dat te realiseren is het bedrijvenpark aangewezen als 'bovenregionaal' bedrijventerrein.

Jaarlijks wordt de grondexploitatieberekening van het bedrijventerrein Hattemerbroek geactualiseerd. De gemeenten Hattem, Heerde en Oldebroek hadden tot 2020 voor het negatieve saldo van de grondexploitatie-berekening een verliesvoorziening zodat elk van de drie gemeenten garant stond voor een derde deel van het negatieve saldo.

De uitkomst (contante waarde) van de in maart 2025 opgestelde berekening is positief. De vaststelling van de grondexploitatie 2026 door de AVA dient nog plaats te vinden.

Beheersing van het risico

Om de risico's te beheersen stelt het bedrijvenpark jaarlijks een risicomanagement-rapportage op voor de betrokken gemeenten. Het Bedrijvenpark maakt jaarlijks een grondexploitatieberekening en een liquiditeitsprognose.

3.9 Paragraaf H. Wet open overheid (Woo)

3.9.1 Inleiding

Artikel 3.5 van de Woo verplicht bestuursorganen om in de begroting aandacht te besteden aan beleidsvoornemens rond de uitvoering van de wet en hierover jaarlijks verantwoording af te leggen. Deze verplichting sluit aan bij het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). In de memorie van toelichting bij de Woo wordt benadrukt dat deze bepaling bedoeld is om actieve openbaarmaking te stimuleren door transparantie structureel onderdeel te maken van begroting en verantwoording.

In 2024 is de gemeente Hattem gestart met een project om de processen voor actieve openbaarmaking in kaart te brengen. Omdat het meerdere categorieën en processen betreft, is deze inventarisatie nog niet afgerond. De tweede tranche van verplichte categorieën, oorspronkelijk voorzien voor eind 2025, is uitgesteld. Het project in Hattem wordt daarom voortgezet in 2026. Het project loopt parallel aan een H2O-projectgroep, waarin gemeenten gezamenlijk werken aan een technische oplossing voor actieve openbaarmaking.

3.9.2 Ontwikkelingen

De beschikbare middelen worden ingezet voor personele ondersteuning, technische oplossingen en verbetering van de informatiehuishouding door middel van verschillende acties en projecten. In 2024 en 2025 is een deel van het budget benut voor incidentele kosten, die verband houden met de oprichting van het nieuwe streekarchief Noord-Veluwe NoVA, in lijn met de Woo en de (concept) nieuwe Archiefwet.

Voor de realisatie van de volgende categorieën actieve openbaarmaking moeten nog keuzes worden gemaakt ten aanzien van de werkwijze, opslag en publicatie van informatie. Hiervoor is het noodzakelijk eerst alle te publiceren informatie te verzamelen en te structureren, zodat een weloverwogen keuze voor een passende technische oplossing kan worden gemaakt. Omdat de voorbereidende werkzaamheden meer tijd vergen dan verwacht, maken de kosten voor de aanschaf van software deel uit van het over te hevelen budget van 2025 naar 2026.

Daarnaast wordt gekeken naar de inzet van een generieke zoekapplicatie waarmee over meerdere informatiebestanden kan worden gezocht. Dit kan aanzienlijke efficiency- en kostenvoordelen opleveren, met name bij Woo- en AVG-verzoeken.

III Jaarrekening

4.1 Balans

Balans per 31 december 2025 (voor bestemming van het gerealiseerde resultaat)

Balans nrs.	Activa	Ultimo 2025		Ultimo 2024	
	<u>Immateriële vaste activa</u>				
I10	Kosten onderzoek + ontwikkeling actief	9.350		6.350	
I11	Bijdragen activa in eigendom derden	1.193.723		1.218.521	
	Totaal immateriële vaste activa		1.203.073		1.224.871
	<u>Economisch nut</u>				
A121	Gronden en terreinen	928.165		928.165	
A122	Woonruimten	2.494.643		1.821.689	
A123	Gebouwen	8.767.817		7.931.335	
A124	Grond- weg- en waterbouwkundige werken	42.130		47.684	
A125	Vervoermiddelen	281.019		245.963	
A126	Machines, apparaten en installaties	528.593		587.556	
A129	Overige materiële vaste activa	876.902		1.012.539	
	Totaal economisch nut		13.919.268		12.574.930
	<u>Economisch nut (heffingen)</u>				
A124	Waterbouwkundige werken	11.215.292		11.252.784	
A123	Gebouwen	306.247		327.973	
A121	Gronden	53.868		53.868	
A129	Overige materiële vaste activa	207.712			
	Totaal economisch nut (heffingen)		11.783.119		11.634.625
	<u>Maatschappelijk nut</u>				
A124	Grond- weg- en waterbouwkundige werken	11.299.585		10.530.020	
A126	Machines, apparaten en installaties	20.915		9.338	
A129	Overige materiële vaste activa	386.433		125.314	
	Totaal maatschappelijk nut		11.706.933		10.664.673
	Totaal materiële vaste activa		37.409.320		34.874.226
F10	Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.677.164		1.677.164	
F11	Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	19.513		19.513	
F12	Kapitaalverstrekkingen openbare lichamen	300.374		300.374	
F13	Leningen aan deelnemingen	744.146		744.146	
F14	Overige langlopende leningen	7.842.837		7.988.510	
	Totaal financiële vaste activa		10.584.034		10.729.707

Balans nrs.	Activa	Ultimo 2025		Ultimo 2024		
	TOTAAL VASTE ACTIVA			49.196.427		46.828.805
V10	Onderhanden werk, waaronder grond in exploitatie	438.869			897.310	
V11	Voorraad gereed product	701.081			701.081	
	Totaal voorraad		1.139.950			1.598.391
U10	Debiteuren	1.127.332			4.223.365	
U11	Belastingdebiteuren	452.829			205.921	
U12	Debiteuren Werk en inkomen	203.454			234.818	
U13	Voorschotten W&I	-237			1.060	
U14	Uitgaven zonder mandatering	2.390			29	
U15	Voorziening oninbare debiteuren	-49.203			-55.446	
U16	Rijk schatkistbankieren	1.562.493			4.442.368	
	Totaal uitzettingen < 1 jaar		3.299.059			9.052.116
LM10	Banksaldi	70.789			97.590	
	Girosaldi	-			-	
LM11	Kas: Call-gelden/deposito's	3.664			2.843	
	Totaal liquide middelen		74.454			100.432
OA10	Vooruitbetaalde bedragen	76.297			190.735	
OA11	Nog te ontvangen bedragen	663.486			571.268	
OA12	Nog te ontvangen bijdragen van Rijk	1.104.429			1.091.919	
OA13	Nog te ontvangen bijdragen overig overheid	342.945			38.081	
OA14	Nog te ontvangen faciliterend grondbeleid **)	1.942.153			1.802.090	
OA15	Nog te ontvangen BTW BCF	2.661.798			-	
OA16	Nog te ontvangen bijdragen van EU	-			-	
	Totaal overlopende activa		6.791.108			3.694.093
	TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA			11.304.571		14.445.031
	TOTAAL GENERAAL ACTIVA			60.500.998		61.273.837
	Bedrag waarvan het recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969 bestaat					

Balans nrs.	Passiva	Ultimo			Ultimo		
		2025			2024		
RS10	Algemene reserves	3.858.828			4.184.899		
RS11	Bestemmingsreserves	2.886.955			2.751.885		
RS20	Saldo van rekening	569.027			90.505		
	Totaal eigen vermogen		7.314.810			7.027.289	
VZ10	Voorzieningen	3.316.428			2.828.224		
	Totaal voorzieningen		3.316.428			2.828.224	
VS10	Opgenomen langlopende geldlening	37.430.006			39.635.181		
	Totaal vaste schulden		37.430.006			39.635.181	
	TOTAAL VASTE PASSIVA			48.061.243			49.490.694
	Kas	-			-		
OS11	Banksaldi	29			3.034		
	Girosaldi	-			-		
	Kasgeldleningen	-			-		
OS10	Overige schulden	3.306.590			1.386.206		
	Totaal netto vlottende schuld		3.306.619			1.389.240	
OP10	Vooruitontvangen bedragen	7.039.427			7.948.153		
OP11	Nog te betalen bedragen	2.093.709			2.445.750		
	Totaal overlopende passiva		9.133.136			10.393.903	
	TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA			12.439.755			11.783.143
	TOTAAL GENERAAL PASSIVA			60.500.998			61.273.837

4.1.2 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) vormt de grondslag voor de samenstelling van de jaarrekening 2025. Deze richtlijn vormt tevens de basis waarop de balans en de daarop gegeven toelichting is ingericht.

Vanaf het boekjaar 2023 neemt het college een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Deze verantwoording is een standaardmodel dat bij wet is vastgelegd en geeft inzicht in hoeverre de gemeente rechtmatig heeft gehandeld.

Als gevolg van de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheids-verantwoording naar het college is het financieel beleid van de gemeente geactualiseerd.

Dit betekent dat, gelet op de artikelen 212 en 213 van de Gemeentewet, de aan de rechtmatigheid gerelateerde verordeningen en richtlijnen door de raad zijn behandeld en vastgesteld.

Het betreft:

- Controleverordening gemeente Hattem 2023
- Financiële verordening gemeente Hattem 2023
- Normenkader gemeente Hattem 2025
- Nota Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gemeente Hattem 2023
- Nota Rechtmatigheidsverantwoording (RMV) gemeente Hattem 2023

Het gerealiseerde resultaat is afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen. Bij het vaststellen van de jaarrekening bestemt de raad dit 'rekeningsaldo'. Dat wordt in het volgende verslagjaar verantwoord. De jaarrekening van 2025 heeft een voordelig saldo van € 680.349.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Voor de waardering van de activa geldt dat hierin zijn begrepen de toegerekende interne apparaatskosten op basis van de werkelijk gemaakte uren. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Lasten, verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden opgenomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Sommige personele lasten worden echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt, bijvoorbeeld ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. De reden daarvoor is het formele verbod op het opnemen van voorzieningen of schulden uit hoofde van dergelijke jaarlijks terugkerende arbeidskosten van vergelijkbaar volume.

Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden. De pensioenopbouw van zittende wethouders wordt in eigen beheer opgebouwd. Daarvoor is een voorziening opgericht waarvan de jaarlijkse dotaties als last in de exploitatie zijn opgenomen. Voor een oud wethouder is de pensioenopbouw ondergebracht bij Nationale Nederlanden en wordt de jaarpremie als last in de exploitatie genomen. In 2025 is de polis tot expiratie gekomen en is het vrijgekomen kapitaal aan de voorziening toegevoegd.

Waarderingsgrondslagen

Afschrijving

In artikel 11 van de Financiële verordening gemeente Hattem 2023 is de methodiek van waardering en afschrijving van vaste activa opgenomen.

Hierbij gelden de uitgangspunten:

1. Immateriële en materiële vaste activa worden afgeschreven volgens de methodiek en de termijnen zoals vermeld in de bijlage afschrijvingsbeleid bij de Financiële verordening.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Een saldo voor agio of disagio wordt lineair in vijf jaar afgeschreven.
4. Het college biedt de raad jaarlijks een meerjaarinvesteringsplan aan als bijlage bij de begroting, waarbij inzicht wordt verschaft in de geplande investeringen en de daarmee gepaard gaande kapitaallasten voor de komende meerjarenperiode.

Algemeen geldt verder:

- De voorgeschreven afschrijvingsmethode is lineair maar in uitzonderingssituaties kan worden afgeschreven op basis van annuïteiten. Activa met uitzondering van gronden worden afgeschreven vanaf 1 januari na het jaar van ingebruikname.

- Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd. Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Immateriële vaste activa

Hier worden de niet stoffelijke investeringen onder verstaan. Onder de immateriële activa zijn opgenomen:

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio;
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Voor ons begrip van welke kosten onder de immateriële vaste activa vallen, volgen we artikel 34 van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording). Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarden. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht. Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Als de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Tot dusver is een dergelijke afwaardering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Materiële vaste activa

Onder de materiële activa vallen:

- Investerings met een economisch nut;
- Investerings met een economisch nut waarvoor heffingen kunnen worden geheven
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa

Op grond van artikel 36 BBV worden in de balans onder de financiële vaste activa afzonderlijk opgenomen:

- a. kapitaalverstrekkingen aan:
  - deelnemingen;
  - gemeenschappelijke regelingen;
  - overige verbonden partijen;
- b. leningen aan:
  - openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden;
  - woningbouwcorporaties;
  - deelnemingen;
  - overige verbonden partijen;
- c. overige langlopende leningen;
- d. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- e. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- f. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vorraden

Dit betreft de boekwaarde per balansdatum van de woningbouwcomplexen in uitvoering. De complexen zijn gewaardeerd tegen de aanschaffing- of vervaardigingskosten vermeerderd met de aan de boekwaarde toegerekende rentekosten en verminderd met bedragen die ontvangen zijn wegens grondverkoop en andere bijdragen.

Bij een verliesgevende exploitatie wordt voor de negatieve netto contante waarde een voorziening gevormd. De administratieve uitkomsten van de afgesloten complexen worden vanuit de resultaatbestemming in beginsel ten gunste of ten laste van de reserve grondexploitatie gebracht. Complexen worden administratief afgewikkeld nadat alle percelen zijn verkocht c.q. nadat de feitelijke werkzaamheden nagenoeg geheel zijn uitgevoerd. Eventueel bij de afsluiting nog resterende percelen worden tegen de vermoedelijke opbrengstwaarde opgenomen, terwijl eventueel dan nog te verwachten posten wegens afwerking van het complex worden aan de passivazijde van de balans opgenomen.

Voor winstnemering geldt de methode van percentage of completion: voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd, wordt tussentijds naar rato van de voortgang van de kosten en de opbrengsten winst worden genomen.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde, onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Reserves en voorzieningen

Periodiek worden alle reserves en voorzieningen geactualiseerd en met een toelichting onderbouwd voor wat betreft de omvang, voeding, bestemming en rentetoevoeging.

In de raad van 16 oktober 2017 is de Nota reserves en voorzieningen 2017 vastgesteld.

Reserves behoren tot het eigen vermogen. De raad besluit tot het vormen van een reserve en is vrij in de aanwending daarvan. Aan bepaalde onderdelen van dit vermogen kan de raad een bestemming geven. Zolang een bestemmingsreserve nog niet is aangewend, kan de raad de bestemming herroepen. Door de toerekening van de rente aan de exploitatie heeft de besteding van de reserve consequenties voor de exploitatie vanwege de rente toerekening.

Verder is er een reserve "dekking kapitaallasten" met een beklemd karakter die wordt aangewend om de kapitaallasten van aangewezen investeringen te dekken.

Voorzieningen worden op grond van artikel 44 BBV gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijs te schatten.
- bestaande risico's op balansdatum ter zake van verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is.
- kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar of een eerder begrotingsjaar en de voorziening strekt tot kostenegalatie.
- van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden (m.u.v. bepaalde voorschotbedragen).

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen, er kleeft een verplichting aan. Dotaties aan voorzieningen zijn kosten en vormen een onderdeel van het resultaat. De voorziening wordt aangepast aan de hand van een nieuwe inschatting van de omvang van de betreffende verplichtingen en risico's.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Grondslagen resultaatbepaling

De lasten en baten worden uitgedrukt tegen de nominale waarde en ze worden zoveel mogelijk toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Verliezen worden verantwoord op het moment dat ze voorzienbaar zijn. Winsten worden in de grondexploitatie genomen volgens het principe van voorzichtige winstnemering.

De aan- en verkopen inzake grondexploitaties worden verantwoord in het jaar waarop de notariële akte is getransporteerd.

De afschrijvingen zijn conform de onder "waarderingsgrondslagen" genoemde criteria berekend.

Per balansdatum is conform de BBV rekening gehouden met de te betalen rente over afgesloten leningen.

Onder de rentekosten is tevens begrepen de aan de reserves en voorzieningen toegerekende rente in dit jaar. De jaarlijkse rentelasten worden via een systeem van omslagberekening ten laste van het exploitatieresultaat gebracht.

Voor 2025 is dit percentage overeenkomstig de begroting 1,00%.

4.1.3 Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Artikel 59 BBV beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een (beperkt) economisch nut. Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijging- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De bijdragen activa in eigendom van derden bestaan uit lopende en afgesloten kredieten. In 2025 hebben hierin geen (des)investeringen plaats gevonden. De kosten van onderzoek en ontwikkeling zijn toegenomen door doorbelasting van uren en overheadkosten en worden bij activering in 4 jaar afgeschreven.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investering	Des- investering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Kosten onderzoek + ontwikkeling actief	6.350	3.000	-	-	9.350
Bijdragen activa in eigendom derden	1.218.521	7.200	-	31.999	1.193.723
Totaal	1.224.871	10.200	-	31.999	1.203.073

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Investeringen met een economisch nut	12.574.930	13.919.268
Idem, waartegenover heffingen (kunnen) worden geheven	11.634.625	11.783.120
Investeringen in openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	10.664.673	11.706.933
Totaal	34.874.226	37.409.321

Correctie binnen activarubrieken n.a.v. migratie

Bij de migratie van de financiële applicatie SAP naar Unit4 ERPx per 1 januari 2025 is geconstateerd dat een aantal activaposten niet correct stonden gerubriceerd binnen activa. Dit is daarom ten tijde van de migratie gecorrigeerd. Dit heeft tot gevolg dat op rubriekniveau de beginbalans 2025 afwijkt van de gecontroleerde jaarrekening 2024. Het totaal aan correcties bedraagt € 326.832. De totale activa blijft echter ongewijzigd. De correctie raakt daarmee geen resultaat of vermogen.

De onderverdeling en het verloop van de boekwaarde van de **investeringen met een economisch nut** worden in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investering	Des- investering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Gronden en terreinen	928.165	-	-	-	928.165
Woonruimten	1.821.689	1.038.552	365.598	-	2.494.643
Gebouwen	7.931.618	1.616.816	370.852	409.765	8.767.817
Grond- weg- en waterb. w.	47.400	-	-	5.270	42.130
Vervoermiddelen	245.963	81.322	-	46.266	281.019
Machines, app. en install.	571.657	49.393	22.854	69.604	528.593
Overige mat. vaste activa	726.133	263.426	-	112.657	876.902
Totaal	12.272.623	3.049.509	759.304	643.561	13.919.268

De belangrijkste mutaties in het overzicht betreffen (des-)investeringen op Woonruimten, Gebouwen en overige materiële vaste activa. De post Woonruimten is met € 672.954 toegenomen, voornamelijk door de aankoop van een pand aan de Eijerdijk, bestemd voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen. De desinvestering betreft de verkoop van Populierenlaan 9 (€ 365.598). De post Gebouwen is gestegen met € 836.199, wat vooral het gevolg is van de aankoop van de Populierenlaan 6a, de verbouwing van het Stadhuis en de noodlokalen voor de Heemstraschool. De desinvestering op Gebouwen betreft de verkoop van Populierenlaan 9a (€ 370.852). De toename van de post overige materiële vaste activa wordt voornamelijk veroorzaakt door vervanging van de sportvelden bij v.v. Hattem en v.v. Hatto Heim (€ 151.903) en de restauratie van het Streekarchief '22 (€ 110.678). Afschrijvingen vinden lineair plaats op basis van de verwachte economische levensduur van het actief.

De onderverdeling en het verloop van de boekwaarde van de **investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing wordt geheven** worden in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investering	Bijdrage derden	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Waterbouwkundige werken	11.277.028	407.646	161.270	308.110	11.215.293
Gebouwen	327.973	-	-	21.726	306.247
Gronden	53.868	-	-	-	53.868
Overige mat. vaste activa	218.636	-	-	10.924	207.712
Totaal	11.877.504	407.646	161.270	340.760	11.783.120

In 2025 hebben enkel investeringen plaatsgevonden op Waterbouwkundige werken (€ 246.375), wat de vervanging van de mechanische riolering betreft.

De onderverdeling en het verloop van de boekwaarde van de **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** worden in onderstaande tabel weergegeven.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investering	Bijdrage derden	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Grond- weg- en waterb. w.	10.505.777	1.294.709	130.000	370.901	11.299.585
Machines, app. en install.	25.237	-	-	4.322	20.915
Overige mat. vaste activa	193.085	207.558	-	14.210	386.433
Totaal	10.724.099	1.502.267	130.000	389.432	11.706.933

De belangrijkste mutatie uit bovenstaand overzicht zijn de investeringen op Grond- weg- en waterbouwkundige werken (per saldo € 1.164.709). Deze investeringen hebben betrekking op diverse

reconstructies van wegen zoals o.a. de Oude Kerkweg, Prinses Margrietpad, Dorpsweg Oost. Verder betreft het aanleggen van parkeerplaatsen bij de sportvelden, Van Galenstraat en de haven. De investering op overige materiële vaste activa betreft een vervanging speelvoorziening (€ 207.558).

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) vraagt met ingang van 2017 om in de toelichting op de balans een uitsplitsing aan te brengen tussen enerzijds investeringen met maatschappelijk nut die vanaf 2017 geactiveerd zijn en anderzijds investeringen met maatschappelijk nut die voor 2017 geactiveerd zijn. Onderstaand overzicht geeft deze uitsplitsing weer.

Investeringen met maatschappelijk nut (geactiveerd)	Boekwaarde 31-12-2025
Geactiveerd voor 01-01-2017	581.210
Geactiveerd vanaf 01-01-2017	11.125.723
Totaal	11.706.933

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het boekjaar 2025 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Omschrijving	Boekwaarde 01-01-2025	Investering	Des- investering	Aflossing/ Afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	1.677.164	-	-	-	1.677.164
Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	19.513	-	-	-	19.513
Kapitaalverstrekkings openbare lichamen	300.374	-	-	-	300.374
Leningen aan deelnemingen	744.146	-	-	-	744.146
Overige langlopende leningen	7.988.510	-	-	145.673	7.842.837
Totaal	10.729.707	-	-	145.673	10.584.034

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De gemeente Hattem neemt deel in de volgende ondernemingen/instellingen:

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Aandelen Bank Nederlandse Gemeenten	75.075	75.075
Aandelen Vitens NV	10.682	10.682
Aandelen Alliander	1.591.407	1.591.407
Totaal	1.677.164	1.677.164

Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen

De gemeente Hattem neemt deel in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

Kapitaalverstrekking aan gemeenschappelijke regelingen	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Aandelen NV Rova	19.513	19.513
Totaal	19.513	19.513

Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen

Het verloop van kapitaalverstrekkingen aan overige verbonden partijen in het jaar 2025 wordt in onderstaand overzicht weergegeven.

Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	Boekwaarde	Boekwaarde
	01-01-2025	31-12-2025
Achtergestelde lening NV Rova Holding '01	300.374	300.374
Totaal	300.374	300.374

Leningen aan deelnemingen

De gemeente Hattem neemt deel in de volgende leningen aan deelnemingen:

Leningen aan deelnemingen	Boekwaarde	Boekwaarde
	01-01-2025	31-12-2025
Converteerbare lening Alliander '21	744.146	744.146
Totaal	744.146	744.146

Bij raadsbesluit d.d. 11 oktober 2021 is het verzoek van Alliander N.V. ingewilligd om als gemeente Hattem over te gaan tot een kapitaalversterking van € 744.100. Dit verzoek is aan de gemeente Hattem als aandeelhouder gedaan om het eigen vermogen te versterken door middel van een reverse converteerbare hybride obligatielening. De raad heeft hierbij overwogen dat zij als publieke aandeelhouder een maatschappelijke verantwoording heeft voor de (maatschappelijk) opgave van Alliander, zijnde de energietransitie.

Overige langlopende geldleningen

De langlopende geldleningen u/g bestaan uit:

Overige langlopende geldleningen	Boekwaarde	Boekwaarde
	01-01-2025	31-12-2025
St. MFC de Marke Uitgeleend geld I zwembad '12	4.987.390	4.987.390
St. MFC de Marke Uitgeleend geld II annuïteit '12	1.702.138	1.639.172
St. MFC de Marke Uitgeleend geld zwembad	-	-
St. Beheer MFC lening '16	304.376	288.615
TT Smash '70 lening '16	106.384	100.659
Hattemse Mixed Hockey Club lening '15	45.265	38.466
Hattemse Mixed Hockey Club lening I '17	203.403	196.188
Hattemse Mixed Hockey Club lening II '17	140.525	123.900
TC Hattem lening '21	158.751	146.502
Uitgeleend geld via Stimuleringsfonds volkshuisvesting '04	-	-
Hatto Heim lening '23	240.278	231.945
VV Hattem lening '24	100.000	90.000
Totaal	7.988.510	7.842.837

Leningen St. MFC de Marke ten behoeve van het zwembad

Aan MFC de Marke zijn de hiervoor genoemde geldleningen verstrekt voor de aankoop en financiering van de grond en opstallen in de omgeving van de Daendelsweg 2 te Hattem. De overdracht heeft in 2012 plaats gevonden.

Lening I bestaat uit een bedrag van € 4.860.000 die is aangevuld met een bedrag van € 127.390 zijnde het restantbedrag van de niet terugontvangen voorgefinancierde BTW die de stichting aan de gemeente verschuldigd was over de aankoopprijs van het onroerend goed.

In de overeenkomst van geldlening en het addendum op de overeenkomst d.d. 10 november 2020 is opgenomen:

- dat er een bedrag van € 4.860.000 aflossingsvrij is met een looptijd tot 1 oktober 2050;
- dat de gemeente bereid is om op 1 oktober 2050 ter aflossing van de lening een nieuwe aflossingsvrije lening te verstrekken;
- dat Stichting Beheer MFC per 1 oktober 2050 ook ter aflossing van de lening gebruik kan maken van de mogelijkheid tot verkoop van perceel en opstallen en dat de gemeente Hattem alsdan verplicht is tot aankoop over te gaan. De koopsom zal dan gelijk zijn aan het restant van de lening.

Er is in deze gemeentelijke jaarrekening geen sprake van een afwaardering van de lening. De hoogte van het aflossingsvrije deel is gekoppeld aan het uitgangspunt dat ten tijde van de bouw is gekozen; modulaire bouw.

Vanuit de design en build gedachte en de hoogte van de jaarlijkse dotatie aan de door de stichting gevormde onderhoudsvoorziening, is separaat het uitgangspunt van 'waardevast' gehandhaafd.

De gemeente heeft momenteel geen informatie over de huidige staat en waarde van het pand anders dan opgenomen in de jaarrekeningen van de stichting. Een risico is niet gekwantificeerd.

Lening Hattemse Mixed Hockey Club

Aan de Mixed Hockey Club is de hiervoor genoemde geldlening verstrekt ter financiering van kunstgras (hoofdveld). De gemeente Hattem ontving zekerheidstelling ter dekking van het risico op deze leningen (borgstelling door SWS; hypotheekverlening door HMHC).

Lening Tennisclub Hattem

Aan de Tennisclub Hattem is in 2021 de hiervoor genoemde geldlening verstrekt voor het aanleggen van kunstbanen. De gemeente Hattem ontving zekerheidstelling ter dekking van het risico op deze lening (borgstelling door SWS).

Lening Hatto Heim

Aan de voetbalvereniging Hatto Heim is in 2023 een geldlening verstrekt van € 250.000 ten behoeve van de nieuwbouw van kleedkamers. De gemeente Hattem ontving zekerheidstelling ter dekking van het risico op deze lening (borgstelling door SWS).

Lening vv Hattem

In 2024 is aan de voetbalvereniging Hattem een geldlening verstrekt van € 100.000 ten behoeve van vervanging van de toplaag van het kunstgras. Voor het aangaan van de lening is een borgstelling van 100% verkregen van Stichting Waarborgfonds Sport voor een looptijd van 10 jaar.

Flottende activa

Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie staat het verloop in 2025 in onderstaand overzicht:

Onderhanden werk,	Boekwaarde	Investering	Voorziening	Winstuitname	Boekwaarde
w.o. gronden in exploitatie	Incl. Voorz.				Incl. Voorz.
	01-01-2025				31-12-2025
Woonzorgzone	897.310	141.581	600.022	-	438.869
Totaal	897.310	141.581	600.022	-	438.869

Voor een toelichting verwijzen we naar de toelichting in programma 3 en 8 en naar de paragrafen B Weerstandsvermogen en G Grondbeleid.

Voorziening grondexploitatie Geldersedijk (WZZ)

De voorziening voor de grondexploitatie van de Geldersedijk (Woonzorgzone) is verhoogd met € 600.022, waardoor het totaalbedrag van deze voorziening uitkomt op € 1.587.334. Deze voorziening is opgebouwd om het verwachte tekort in de contante waarde te dekken. In lijn met de geldende regelgeving van het BBV heeft de gemeente Hattem sinds de jaarrekening 2022 een voorziening getroffen.

	Boekwaarde Excl. Voorz. 31-12-2025	Geraamde kosten (nog te maken)	Geraamde opbrengsten (nog te maken)	Geraamd resultaat (nom. Waarde)	Geraamd resultaat (contante w.)
Woonzorgzone	2.026.202	5.712.256	4.319.525	1.684.493	1.587.335
Totaal	2.026.202	5.712.256	4.319.525	1.684.493	1.587.335

-/- = voordeling

+ = nadelig

De boekwaarde van de grondexploitatie bedraagt € 2.026.202. In 2025 is deze boekwaarde toegenomen met € 141.581.

Vanwege vertraging in de planvorming is de looptijd van de grondexploitatie sprake van vertraging, waardoor deze nu loopt tot en met 2028. Tot op heden is 26% van de kosten gerealiseerd, maar er zijn nog geen opbrengsten behaald.

Door de vertraging en de daaraan gekoppelde extra kosten voor planontwikkeling, is het resultaat op basis van de netto contante waarde (NCW) verslechterd met € 600.022, wat leidt tot een totaal tekort van -/- € 1.587.335.

Voorraad gereed product

Van de voorraden gereed product staat het verloop in 2025 in onderstaand overzicht:

Voorraad gereed product	Boekwaarde 01-01-2025	Investering	Voorziening	Winstuitname	Boekwaarde 31-12-2025
't Veen	701.081	-	-	-	701.081
Totaal	701.081	-	-	-	701.081

De hierboven vermelde boekwaarde heeft betrekking op de verwerving van de kavel aan de Populierenlaan 6 te Hattem.

uitzettingen met een rente typisch korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van 1 jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Résumé	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Soort vordering: debiteuren	4.223.365	1.127.332
Soort vordering: belastingdebiteuren	205.921	452.829
Soort vordering: overig werk en inkomen	235.878	586.600
Soort vordering: uitgaven zonder mandatering	29	2.390
Soort vordering: schatkistbankieren	4.442.368	1.562.493
Tussentelling vorderingen	9.503.386	3.731.644
Voorziening oninbaar voor debiteuren	-38.936	-43.110
Voorziening oninbaar voor belastingdebiteuren	-16.510	-6.092
Voorziening oninbaar voor diverse regelingen en sociale zaken	-395.825	-383.383
Tussentelling voorziening	-451.271	-432.585
Reële waarde per 31-12	9.052.116	3.299.059

Allereerst wordt het generale beeld van deze balansposten weergegeven.

Hierna worden de diverse soorten vorderingen toegelicht:

Soort vordering: debiteuren	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Debiteuren: vordering openbare lichamen	5.182.110	1.646.779
Correctie wegens balansverlenging subsidies	-1.342.072	-746.070
Debiteuren: overige vorderingen	264.324	219.969
Subtotaal 1	4.104.362	1.120.678
Debetbedragen crediteuren (classificatie als debiteur)	119.003	6.654
Creditbedragen debiteuren (classificatie als crediteur)	-	-
Subtotaal 2	4.223.365	1.127.332
Verstrekke kasgeldleningen	-	-
Rekening courant verhouding met financiële instellingen	-	-
Overige uitzettingen (effecten)	-	-
Subtotaal 3	4.223.365	1.127.332
Voorziening oninbaar voor dit soort vorderingen	-55.446	-43.110
Reële waarde per 31-12	4.167.919	1.084.222

Specificatie debiteuren openbare lichamen en fiscale vorderingen	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Belastingdienst	2.899.016	-
Ministeries	729.635	431.663
Provincie	963.890	580.386
Gemeenten	589.569	634.730
Waterschap	-	-
Woningcorporaties	-	-
Niet openbare lichamen	264.324	219.969
Correctie classificatie debiteuren/crediteuren	119.003	6.654
Correctie wegens balansverlenging subsidies	-1.342.072	-746.070
Reële waarde per 31-12	4.223.365	1.127.332

Soort vordering: belastingdebiteuren	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Debiteuren belasting	205.921	452.829
Subtotaal	205.921	452.829
Voorziening oninbaar voor dit soort vorderingen	-16.510	-6.092
Reële waarde per 31-12	189.411	446.737

Soort vordering: diverse regelingen sociale zaken	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Krediethypotheek	-	-
Leenbijstand rentedr. BBZ	22.693	26.423
Leenbijstand bijzondere bijstand	150.797	144.109
Teveel ontvangen uitkering BVZ	401.115	394.258
Vluchtelingen	1.040	1.040
Te vorderen Tozo	33.204	15.861
Te vorderen div regelingen SoZa	21.794	5.027
Subtotaal	630.643	586.717
Voorziening oninbaar voor dit soort vorderingen	-395.825	-383.383
Reële waarde per 31-12	234.818	203.334

Voorziening oninbare vorderingen

Voorziening oninbare vorderingen	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoeging	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2025
Voorziening oninbare vorderingen	55.446	410	6.653	49.203
Reële waarde per 31-12	55.446	410	6.653	49.203

Toelichting Voorziening oninbare vorderingen

In 2025 zijn er vorderingen van in totaal € 6.653 van de dubieuze debiteuren afgeboekt. Per 31 december 2025 bedraagt de totale voorziening voor dubieuze debiteuren € 49.203, waarvan € 43.110 voor algemene debiteuren en € 6.092 voor belastingdebiteuren.

Schatkistbankieren

Primo 2025 was het tegoed bij Schatkistbankieren € 4.442.368; ultimo 2025 was dit tegoed € 1.562.493. Op grond van de BBV geven we de volgende toelichting met betrekking tot Schatkistbankieren:

a) Voor geheel 2025 was het drempelbedrag hierdoor € 1.000.000:

Drempelbedrag schatkistbankieren	2025
01-01-2025 t/m 31-12-2025	1.000.000

b) Voor ieder kwartaal van 2025 het bedrag aan middelen dat in het kader van het drempelbedrag door de gemeente buiten 's Rijks schatkist is aangehouden:

Drempelbedrag schatkistbankieren	2025
Kwartaal 1	162.614
Kwartaal 2	167.877
Kwartaal 3	157.366
Kwartaal 4	134.975

De buiten de schatkist aangehouden middelen hebben het drempelbedrag niet overschreden. In de paragraaf Financiering staat de berekening van deze bedragen.

Liquide middelen

Per ultimo van het jaar zijn de volgende liquide middelen aanwezig:

Kas-, bank-, en girosaldi	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Banksaldi (BNG)	33.977	17.836
Banksaldi (Rabobank)	21.989	10.514
Rekening courant Stimuleringsfonds SVN	41.623	42.410
Girosaldi	-	-
Kruisposten	-	-
Kas	2.843	3.664
Totaal	100.432	74.425

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt worden onderscheiden:

Overlopende activa	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Vooruitbetaalde bedragen *)	190.735	76.297
Nog te ontvangen bedragen (niet-overheid)	2.373.358	2.605.639
Nog te ontvangen bedragen (overheid)	1.130.000	4.109.172
Totaal	3.694.093	6.791.108

*) Deze opstelling is gecorrigeerd voor het fenomeen balansverlenging. Dat wil zeggen dat facturen die slaan op het boekjaar 2026 maar ultimo 2025 nog niet zijn betaald, op het bedrag van 'vooruitbetaalde bedragen' zijn uitgesloten.

De post vooruitbetaalde bedragen per 31-12-2025 à € 76.297 bevat vooral kosten VNG contributie 2026 (€ 25.710) en abonnement HelloPublic 2026 (€ 11.788).

Het verloopoverzicht van de overlopende activa ziet er als volgt uit:

Verloopoverzicht nog te ontvangen uitkeringen specifiek bestedingsdoel	Saldo	Ontvangen bedragen	Toevoeging	Saldo
	01-01-2025			31-12-2025
NTO Rijk				
NTO opvang Oekrainers Sisa M16-10	886.506	886.506	732.000	732.000
NTO algemene uitkering	7.299	7.299	65.143	65.143
NTO vangnet Participatie/Buig	198.114	198.114	280.738	280.738
NTO Gedupeerden Toeslagen problematiek	-	-	26.548	26.548
Subtotaal	1.091.919	1.091.919	1.104.429	1.104.429
NTO Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Gemeente Heerde - Voorlopige afrekening O&I	36.775	36.775	42.363	42.363
NTO doorberekening lasten Kop van de Veluwe	1.306	1.306	-	-
Doorberekenen progr.mangem. en communicatie NVB 2025	-	-	100.585	100.585
Gemeente Heerde - Corr. Afrek. Functioneel Applicatie Beheer 2025	-	-	32.100	32.100
Doorberekenen overhead kosten NVB 2025	-	-	19.158	19.158
Gemeente Heerde - Afrekening O&I 2025	-	-	15.790	15.790
Gemeente Oldebroek - VS + afrekening kosten uitkeringsadministratie 2025	-	-	15.549	15.549
SVB Servicecentrum PGB	-	-	17.400	17.400
Provincie Gelderland - Oude Kerkweg	-	-	100.000	100.000
Te ontvangen BTW BCF	-	-	2.661.798	2.661.798
Subtotaal	38.081	38.081	3.004.743	3.004.743
Totaal	1.130.000	1.130.000	4.109.172	4.109.172

De post nog te ontvangen bedragen (niet overheid) per 31 december 2025 groot € 2.597.226 is als volgt opgebouwd:

Nog te ontvangen bedragen		Saldo	
		01-01-2025	31-12-2025
PlusOV, WMO regiotaxi eigen bijdrage	WMO-vervoer	109.400	150.951
Faciliterend grondbeleid	o.a. partners ant. ovk	-207.298	-99.144
Overboeking 't Veen	Diversen	2.433.046	3.014.146
Afrekening Diftar	Rova/Nedvang	207.501	228.227
Toeristenbelasting voorl. Aanslagen		-	68.307
Tiem Q4	Tiem	-	39.362
SVB PGB WMO-HV en WMO-BG	SVB	55.000	-
WSW Q4	WSW	51.500	-
BVNG	BVNG	12.000	-
Vergunningen/werken MOOR Q4		39.751	-
Rente leningen	Diversen	11.076	10.575
Diverse afrekeningen	Diversen	5.635	1.889
Voorziening 't Veen		-427.595	-976.786
Eigen bijdragen	Diversen	-	4.260
Verpact Recycling	Verpact	-	122.825
Woonstichting Triada - creditnota	Woonstichting Triada	-	13.160
Rente Deposito SKB tot 31-12		53.694	15.519
Creditnota's 2025 mbt 2024	Effectief en De Overstap Soroptimistclub Hatterm	16.594	-
Planten boom Wilhelminapark	Epe	295	-
Afstort december 2024	AWS	1.252	-
Aanvulling Slim & Schoon 2024 (restant 20%)		4.606	-
Kruisposten Burgerzaken		2.964	8.412
Overige	Ondernemingen	3.937	3.937
Totaal		2.373.358	2.605.638

Toelichting Project 't Veen

De post faciliterend grondbeleid van € -99.144 omvat nog te verhalen kosten, waaronder € 25.711 voor de uitkoop van panden, € -611 voor de verkabeling, en € -124.245 vanuit de anterieure overeenkomsten.

De overboeking van € 3.014.146 met betrekking tot 't Veen is niet gebaseerd op anterieure overeenkomsten. Deze kosten worden verhaald op de ontwikkelende partijen volgens de kostenverhaalregels en/of nog af te sluiten anterieure overeenkomsten.

Voorziening ontwikkeling 't Veen

De Commissie BBV heeft geoordeeld dat het kwalificeren van voorbereidingskosten voor faciliterende exploitatieplannen of nog te sluiten anterieure overeenkomsten als "nog te verrekenen kosten" onder de overige nog te ontvangen bedragen (artikel 40a, lid 1, onderdeel BV) is toegestaan, mits aan de volgende voorwaarde wordt voldaan: de kosten mogen maximaal 5 jaar als overige nog te ontvangen bedragen blijven staan. Na deze periode van 5 jaar moet het kostenverhaal zijn gerealiseerd, of de kosten dienen te worden afgeboekt ten laste van het jaarresultaat.

Door het vormen van deze voorziening heeft de gemeente Hatterm voldaan aan de uitspraak van de Commissie BBV. In 2025 is de voorziening met € -549.191 verhoogd, waardoor de stand per 31 december 2025 uitkomt op € -976.786.

De gemeente past de Percentage of Completion (POC)-methode toe voor de vrijval van de ontvangen subsidies van de Provincie Gelderland en de WBI voor het ontwikkelgebied 't Veen. Deze vrijval wordt ook gebruikt ter dekking van de oudste gemaakte kosten binnen het project 't Veen.

In 2025 wordt een vrijval van € 152.868 verrekend met kosten die in 2019 voor 't Veen zijn gemaakt. Na deze verrekening blijft er voor 2025 een te treffen voorziening van € 549.191 over. De totale voorziening voor de nog te verhalen kosten komt hiermee op € 976.786, wat de resterende kosten betreft die nog niet zijn verhaald uit 2019, 2020 en 2021. Daarnaast is hierin het gerealiseerde boekverlies op de verkopen Populierenlaan 9 en 9a (€ 286.451) binnen 't Veen uit 2025 opgenomen.

Passiva

Eigen vermogen

Algemeen

In de financiële verordening van de gemeente Hattem, vastgesteld in de raad van 30 oktober 2023, is onder artikel 13 opgenomen:

Artikel 13 Reserves en voorzieningen

1. In de beleidsbegroting, de financiële begroting, het jaarverslag en de jaarrekening vindt geen toerekening van rente over de reserves en voorzieningen aan de taakvelden plaats.
2. Het college biedt de raad periodiek een nota reserves en voorzieningen aan. Deze nota wordt door de raad vastgesteld en behandelt:
  - o de vorming en besteding van reserves;
  - o de vorming en besteding van voorzieningen;
  - o bij welke specifiek benoemde taakvelden het verschil tussen het geraamde saldo van baten en lasten en het gerealiseerde saldo van baten en lasten mogen worden verrekend met een daartoe in het leven geroepen reserve.

Voor de cijfermatige opstelling wordt verwezen naar de staat van reserves en voorzieningen.

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Eigen vermogen	Boekwaarde 01-01-2025	Boekwaarde 31-12-2025
Algemene reserves	4.184.899	3.858.828
Bestemmingsreserve	2.751.885	2.886.955
Resultaat na bestemming	90.505	569.027
Totaal	7.027.289	7.314.810

De aard en de reden van iedere reserve en voorziening worden uitgebreid behandeld in de "Nota reserves en voorzieningen 2017". Conform artikel 54 van het BBV wordt van elke reserve en voorziening de toevoegingen en onttrekkingen toegelicht.

De specificatie van de algemene reserves is als volgt:

Algemene reserve	Boekwaarde 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering ter dekking afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Algemene reserve vaste buffer	4.500.000	-	-	-	4.500.000
Algemene reserve	-315.101	374.434	700.506	-	-641.172
Totaal	4.184.899	374.434	700.506	-	3.858.828

Algemene reserve vaste buffer

De algemene reserve vaste buffer is het vrij besteedbaar eigen vermogen van de gemeente. Uit motieven van financiële dekking (rentebeleid) is de gewenste omvang van deze buffer bepaald op € 4,5 miljoen. De reserve geeft stabiliteit aan de beschikbare weerstandscapaciteit.

Het meerdere boven de € 4.500.000 wordt toegevoegd aan de algemene reserve vrij aanwendbaar. Er hebben op deze reserve geen mutaties plaats gevonden in 2025.

Algemene reserve

Deze reserve heeft als belangrijkste functie het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers en wordt gebruikt voor opvang van risico's. Tekorten en overschotten op zowel de begroting als de jaarrekening komen ten laste respectievelijk ten gunste van de algemene reserve.

Daarnaast wordt deze reserve gebruikt als algemeen dekkingsmiddel. In de praktijk bestaat de reserve uit een deel waarop al een aantal claims zijn gelegd (raadsbesluiten / begrote onttrekkingen) en een deel dat nog vrij beschikbaar is (voor het opvangen van risico's en als algemeen dekkingsmiddel).

In 2023 is om aan de richtlijnen van het BBV te voldoen een uitname uit de reserve gedaan als dekking van de extra afschrijving op ICT-investeringen (Software as a Service) die ten onrechte zijn geactiveerd.

Mede door deze uitname en de correctie die hierop ook in 2025 is doorgevoerd is ultimo 2025 opnieuw een negatieve boekwaarde ontstaan. De verplichte verwerkingssystematiek betekent ook dat er geen afschrijvingslasten meer worden doorbelast aan de exploitatie. De vrijval hiervan wordt gedurende de gekozen afschrijvingstermijn jaarlijks ter compensatie van de uitname weer toegevoegd aan de reserve.

De stand per 31-12-2025 is € 641.173 negatief. De mutaties in 2025 zijn:

Vermeerderingen algemene reserve	2025
Winstverdeling 2024	90.504
Dotatie vrijval kapitaallasten	
ICT-SaaS-oplossingen	174.200
Ombuiging 135 - 2,5% OZB- verhoging voor aansterken algemene reserve	98.770
Saldo opheffen reserve frictiekosten	10.960
Totaal	374.434

Verminderingen algemene reserve	2025
Wachtgeldvergoeding wethouders/personeel	104.300
Personele informatie - doelgroepenbudget	91.357
BOH 2024-2025-Omzetting ICT-applicatielandschap M2A (SaaS-oplossing)	22.000
BOH 2024-2025-Krachtig Hattem - Hattems model voor Preventie en Zorg.	73.091
BOH 2024-2025-Verbeteren informatievoorziening- en beheer.	40.000
BOH 2024-2025-Bosbeheerplan	19.754
BOH 2024-2025-Inleenkosten projectleider Omgevingswet	15.000
BOH 2024-2025-Natuurbrandbeheersing	11.500
BOH 2024-2025-Energietransitie (RES)	15.000
Uitgaven ICT budget 2025 t/m 2029	117.130
Uitgaven ICT budget 2025 M2A	134.310
Slotwijziging 2025 - Exploitatiebijdrage zwembad de Marke	57.064
Totaal	700.506

Bestemmingsreserve

De specificatie van de bestemmingsreserves is als volgt:

Bestemmingsreserve	Boekwaarde 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering ter dekking afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Reserve aansluiting A28	-	-	-	-	-
Reserve frictiekosten	10.960	-	10.960	-	-
Egalisatiereserve rioolrecht Reserve	386.000	-	-	-	386.000
volkshuisvestingsdoeleinden	200.500	-	-	-	200.500
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing	173.201	-	-	-	173.201
Egalisatiereserve decentralisaties	659.011	177.124	49.634	-	786.501
Reserve ontwikkeling 't Veen Gemeentelijke opvang Oekraïners	162.000	60.000	-	-	222.000
	363.732	-	-	-	363.732
Totaal	1.955.404	237.124	60.594	-	2.131.934

Op de belangrijkste bestemmingsreserves kan de volgende toelichting worden gegeven.

Reserve frictiekosten

Deze reserve dient in de basis als dekking van onvoorziene personele frictiekosten.

In 2025 is conform raadsbesluit dd. 26 september 2017 de bestemmingsreserve overgeheveld naar de algemene reserve vrij aanwendbaar, en daarmee is de reserve opgeheven.

Egalisatiereserve rioolrecht

In 2007 is deze egalisatiereserve in het leven geroepen om de grote schommelingen in het door te berekenen rioolrecht (ingesteld in 2006) op te kunnen vangen. De raad heeft op 14 december 2020 het 'beleids- en beheerplan water en riolering' vastgesteld en is tevens akkoord gegaan met het kostendekkingsplan. In overeenstemming met het kostendekkingsplan wordt jaarlijks de rioolheffing met de andere heffingen vastgesteld. De in het plan voorgestelde investeringen worden vanaf 2021 opgenomen op het meerjareninvesteringsplan.

Elk jaar wordt bekeken of het saldo van de producten pompen en riolen, rioolrechten en straatvegen een voordelig dan wel nadelig saldo te zien geeft.

Het saldo wordt met de reserve verrekend, mits kan worden aangetoond dat de 'overdekking' wordt veroorzaakt door efficiency- of aanbestedingsvoordelen. Vanuit dit criterium zijn in de jaarrekening 2017 gelden aan de reserve onttrokken als "wegens derden beklemde middelen". Conform de BBV is het bedrag overgeheveld naar de ingestelde Voorziening Rioolrecht. De reserve is in 2025 niet aangewend.

Het saldo bedraagt ultimo 2025 onveranderd € 386.000.

Reserve volkshuisvestingsdoeleinden

In het Kwalitatief woonprogramma zijn afspraken gemaakt over de aantallen en typen te bouwen woningen. Geconstateerd is dat de productie van goedkope woningen achter blijft. Om de bouw van goedkope woningen te stimuleren is een bijdrage ontvangen van de Provincie Gelderland en van de Regio Noord Veluwe. Het gaat hier om de Stimuleringsbijdrage Goedkope Woningbouw (SGW).

In principe is een gedeelte van de reserve vrij besteedbaar maar logischerwijs zal hij ingezet worden voor volkshuisvestingsdoeleinden, vooral het Hattemse bouwprogramma.

Het saldo van de reserve is als volgt geormerkt:

Reserve volkshuisvestingsdoeleinden	Boekwaarde
	31-12-2025
Woningbouw Woonzorgzone Geldersedijk	80.000
Duurzaamheid woningbouw	20.500
Woningbouw 't Veen	100.000
Totaal geormerkte gelden	200.500

De stand van deze reserve staat per 31 december 2025 ongewijzigd op € 200.500.

Egalisatiereserve afvalstoffenheffing

Deze reserve is ingesteld met als doel de egalisatie van baten en lasten op het gebied van de afvalstoffenheffing. Met behulp van deze reserve blijft de afvalstoffenheffing over de jaren heen stabiel; Incidentele schommelingen in de inkomsten of uitgaven hebben niet zijn weerslag op het tarief. Bij structurele daling of stijging van de baten en lasten kan de heffing worden bijgesteld.

Per saldo worden de lasten van de producten huisvuil en afval openbare ruimte als ook toe te rekenen loonkosten elk jaar aan deze reserve onttrokken. Het saldo van het product baten afvalstoffenheffing wordt elk jaar aan deze reserve toegevoegd. Bij de Nota reserves en voorzieningen is besloten om voor deze reserve geen plafond in te stellen.

Het is wettelijk niet toegestaan dat er "verdiend" wordt met het opleggen van de afvalstoffenheffing.

Naast het voorkomen van grote schommelingen in de tarieven wordt de reserve ook ingezet als dekking voor investeringen. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen investeringen niet ineens ten laste van een bestemmingsreserve worden gebracht, tenzij de reserve is gevormd met inkomsten van derden.

Door de investeringen inzichtelijk te houden en de heffing te egaliseren, hevelen wij de toekomstige afschrijvingslasten over in de "Reserve dekking kapitaallasten".

Op grond van de richtlijnen (BBV) is een bedrag van € 155.000 'overgeheveld' naar een voorziening rioolrecht omdat het saldo van de reserve gedeeltelijk niet is gevormd vanuit efficiency- of aanbestedingsvoordelen.

De reserve is in 2025 niet aangewend en bedraagt per 31 december 2025 € 173.200.

Egalisatiereserve decentralisaties

Het doel van deze reserve is om de schommelingen van de extra taken op het terrein van de Jeugdwet, de Participatiewet en de overheveling van de functie Begeleiding uit de AWBZ naar de Wmo te kunnen opvangen.

Het saldo per 31 december 2025 bedroeg € 786.501 verdeeld over de componenten:

- Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten (Wtcg) en
- Maatschappelijke opvang en Beschermd wonen (MO/BW)

De reserve wordt jaarlijks gevoed met het overschot uit budget MO/BW van de regio Oost-Veluwe.

Reserve ontwikkeling 't Veen

De herontwikkeling van industrieterrein 't Veen is in de jaren 2018 en eerder in gang gezet. De gemeente Hattem kan met ingang van 2030 een investering doen voor wegen in het gebied.

Er wordt een jaarlijkse kapitaallast gecalculeerd van € 100.000; die volgt uit een investering van netto € 2,3 miljoen. In de begroting is een groeipad naar dat bedrag opgenomen door ieder jaar cumulatief € 11.000 in onze begroting op te nemen, oplopend van € 11.000 naar € 100.000 . Dat gaat in de vorm van een dotatie aan de reserve. De verwachting dat de investering in het wegennetwerk van 't Veen in 2029 tot uitdrukking komt in de vorm van kapitaallasten.

De toename van de kapitaallast wordt gedekt vanuit een evenredige afname van de bovengenoemde structurele toevoeging aan de reserve 't Veen. De reserve kan bij effectuering van de werkwijze op termijn vrijvallen.

De toevoeging 2025 bedraagt € 60.000 en bedraagt per 31 december 2025 € 222.000.

Reserve opvang Oekraïners

In maart 2022 zijn als gevolg van de oorlog veel inwoners uit Oekraïne op de vlucht geslagen. Ook in Nederland zijn vluchtelingen opgevangen. In Hattem is er ook gezocht naar opvangplekken. Die zijn gevonden bij particulieren, maar ook via gemeentelijke opvanglocaties.

De kosten die voor deze opvangplekken zijn gemaakt worden vergoed vanuit het Rijk. Op basis van de landelijke bekostigingsregeling (werkelijke kosten of normvergoeding) heeft de gemeente compenserende middelen ontvangen. De normvergoeding bleek hoger dan de werkelijke kosten waardoor in 2022 een dotatie aan een gevormde reserve Gemeentelijke opvang Oekraïners (Goo) heeft plaatsgevonden , mede omdat de

gemeente nog een grote opgave in het langduriger huisvesten van Oekraïense vluchtelingen én statushouders en asielzoekers heeft. In 2025 hebben geen mutaties plaatsgevonden binnen deze bestemmingsreserve. De stand van de reserve bedraagt per 31 december 2025 € 363.732.

Overige bestemmingsreserves

In het kader van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen reserves niet meer rechtstreeks ten laste worden gebracht van investeringen met economisch nut.

Ter dekking van de jaarlijkse kapitaallasten is met ingang van 1-1-2007 de "beklemd" reserve "dekking kapitaallasten" in het leven geroepen.

Overige bestemmingsreserve	Boekwaarde 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Vermindering ter dekking afschrijving	Boekwaarde 31-12-2025
Reserve dekking kapitaallasten	796.481	-	41.459	-	755.022
Totaal	796.481	-	41.459	-	755.022

Reserve dekking kapitaallasten

De volgende investeringen worden met deze reserve gedekt:

- Nieuwbouw kleedaccommodatie VV Hattem
- Restauratie stadsmuur nabij de molen
- Nieuwbouw gymnastieklokaal Spoorstraat
- Toegangspoort begraafplaats
- Ondergrondse afvalopslag
- Nieuwbouw werkplaats De Werf
- Verbouw Van Galenstraat / opvang vluchtelingen

Saldo rekening baten en lasten

Het totale voordelige rekeningssaldo over 2025 bedraagt € 680.349.

Saldo rekening baten en lasten	Boekwaarde 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Bestemmings resultaat vorig boekjaar	Boekwaarde 31-12-2025
Saldo rekening baten en lasten	90.504	569.027	-	90.504	569.027
Totaal	90.504	569.027	-	90.504	569.027

Conform het raadsbesluit bij het vaststellen van de jaarrekening 2024 is besloten het gerealiseerde resultaat over 2024 zijnde een bedrag van € 90.504 voordelig toe te voegen aan:

- De algemene reserve

In de nota van aanbidding 2025 wordt voorgesteld het gerealiseerde resultaat over 2025 van € 569.027 voordelig toe te voegen aan:

- de algemene reserve voor een bedrag van € 450.837, zijnde het saldo van de budgetoverheveling naar 2026;
- de bestemmingsreserve Gemeentelijk Opvang Oekraïners (GOO) voor een bedrag van € 50.000;
- de algemene reserve voor een bedrag van € 68.190, zijn het restant resultaat 2025.

Verder wordt verwezen naar de "Toelichting op het resultaat 2025".

Voorzieningen

De specificatie van de voorzieningen is als volgt:

Voorzieningen (algemeen)	Boekwaarde 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Ten gunste resultaat vrijgevallen	Boekwaarde 31-12-2025
Voorziening wethouderspensionen	971.885	519.678	9.140		1.482.423
Totaal	971.885	519.678	9.140		- 1.482.423

Voorzieningen nav van derden ontvangen (beklemde) middelen	Boekwaarde 01-01-2025	Toevoeging	Onttrekking	Ten gunste resultaat vrijgevallen	Boekwaarde 31-12-2025
Voorziening afkoopsommen graven	484.859	115.245	82.464		- 517.640
Voorziening verlofsparen	131.503	60.754	3.326		- 188.931
Voorziening rioolrecht	790.512	-	13.026		- 777.486
Voorziening afvalstoffenheffing	97.457	72.657	-		- 170.114
Voorziening onderhoud gebouwen	352.008	3.235	175.408		- 179.835
Totaal	1.856.339	251.891	274.224		- 1.834.006

Toelichting voorzieningen

Van de belangrijkste voorzieningen kan de volgende toelichting worden gegeven:

Voorziening wethouderspensionen

Met ingang van 2015 wordt de pensioenopbouw van zittende wethouders in eigen beheer opgebouwd. Daarvoor is een voorziening opgericht waarvan de jaarlijkse dotaties als last in de exploitatie zijn opgenomen. De stand per 31 december 2025 is € 1.482.423. Het saldo per 31 december 2025 sluit aan bij de contante waarde berekening.

Voorziening afkoopsommen graven

De voorziening wordt gevuld door de afkoopsommen van de graven toe te voegen. Voor het berekenen van de jaarlijkse onttrekking is gekozen voor een model dat jaarlijks 1/20ste deel van de cumulatief gestorte bedragen terug laat vloeien naar de exploitatie. Daarvan worden de jaarlijkse onderhoudskosten voldaan. Op basis van deze methode is in 2025 een bedrag aan afkoopsommen toegevoegd van € 115.245 en is er ten behoeve van onderhoud € 82.464 onttrokken conform een extra-comptabel overzicht. De stand per 31 december 2025 is € 517.640.

Voorziening rioolrecht

Deze voorziening is opgericht in de jaarrekening van 2017. Hij fungeert als volgt: wanneer op de rioolheffing een voordeel wordt behaald - nu of in de toekomst - dan mag dit op grond van de regelgeving (artikel 44 lid 2 van het BBV) enkel in een reserve vloeien als kan worden aangetoond dat de 'overdekking' wordt veroorzaakt door efficiency- of aanbestedingsvoordelen. In alle andere gevallen moet het voordeel in een voorziening door derden beklemde middelen worden gestort. Het voor 2025 in beeld gebrachte dekkingspercentage bedraagt 99,18%. Om tot een percentage van 100% te komen is een bedrag van € 13.026 onttrokken aan de voorziening. De stand per 31 december 2025 is € 777.486.

Voorziening afvalstoffenheffing

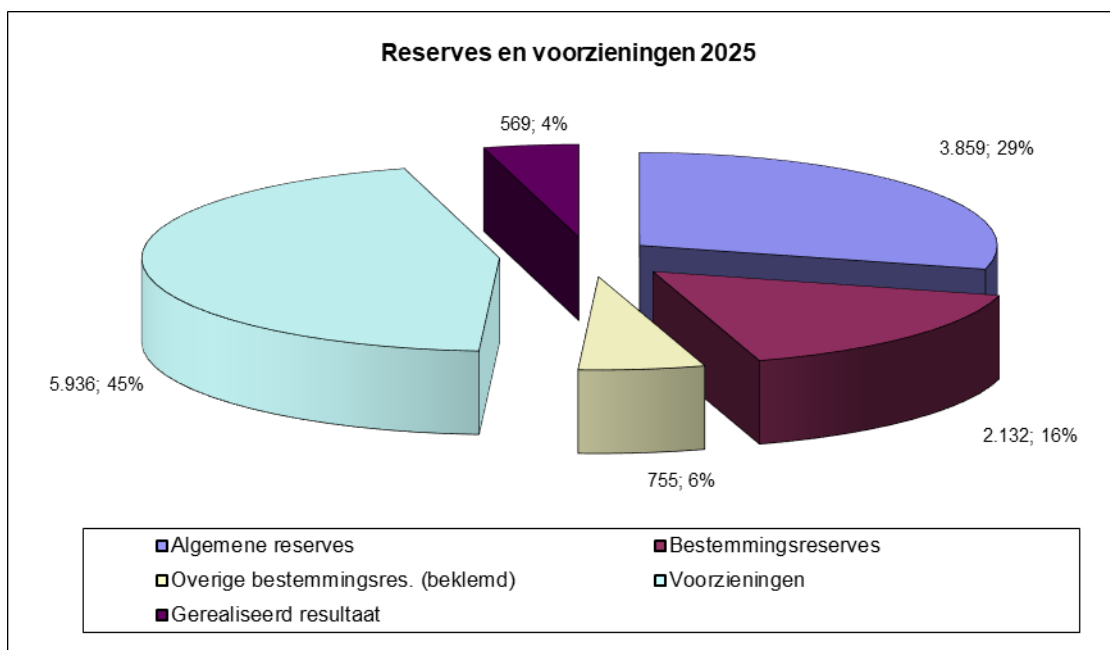
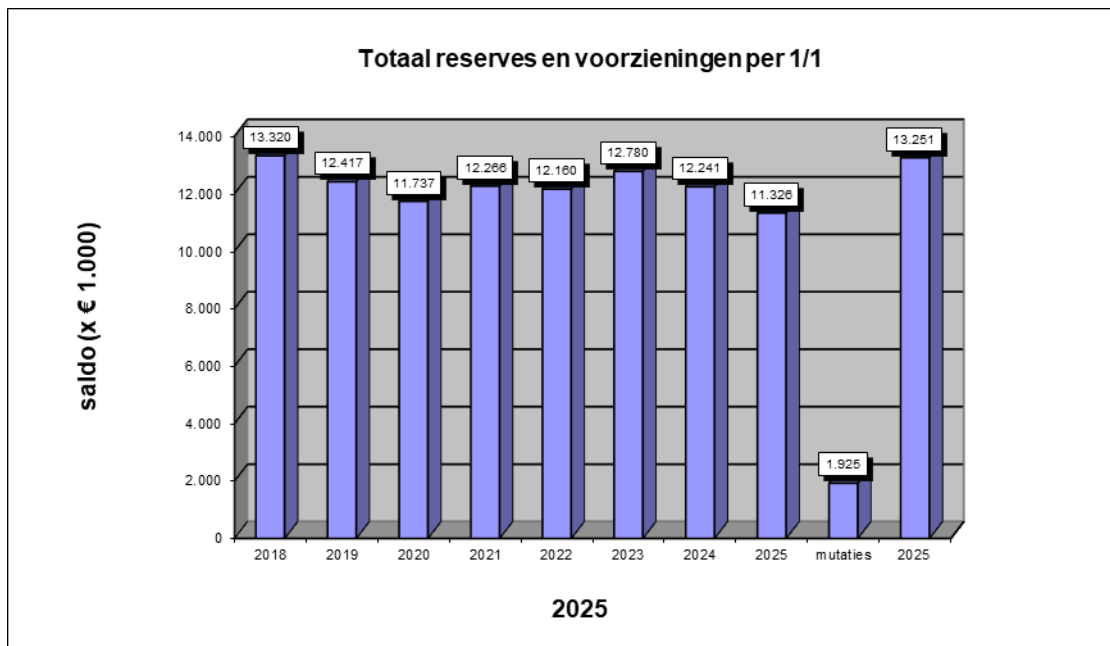
De afgelopen jaren zijn de positieve resultaten op het beleidsveld afval gestort in de reserve afvalstoffenheffing. Echter de richtlijnen (het voordeel moet zijn ontstaan door efficiency- of aanbestedingsvoordelen) zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV), laten deze verwerking niet toe. De resultaten vanaf 2021 zijn daarom verwerkt in de voorziening afvalstoffenheffing. Het voor 2025 in beeld gebrachte dekkingspercentage bedraagt € 104,59%. Het gedeelte boven de 100% is een bedrag van € 72.657 en is gedoteerd aan de voorziening. De stand per 31 december 2025 bedraagt € 170.114.

Voorziening verlofsparen

De voorziening verlofsparen wordt gevormd vanuit de mogelijkheid die de CAO biedt om verlof te sparen. Medewerkers worden in de gelegenheid gesteld om voor verlof te sparen om eerder te stoppen met werken. Hiervoor kunnen zij maximaal 3.600 uur sparen, met een maximum van 200 uur per jaar. Ultimo 2025 maken 13 personeelsleden van de spaarmogelijkheid gebruik. Het bedrag dat in de voorziening is gevormd bedraagt per 31 december 2025 € 188.931.

Voorziening onderhoud gebouwen

De onderhoudsvoorziening is gevormd op basis van het meerjarenonderhoudsplan (mjop) van de gemeente. Het meerjarenonderhoudsplan wordt cyclisch bijgesteld en geüpdatet wat de basis is voor de dotatie en jaarlijkse kosten in de exploitatie. Voor 2025 is de gemiddelde dotatie bepaald op € 360.000. De kosten opgebouwd uit regulier en contract onderhoud bedragen € 532.173. Een bedrag van € 175.408 is onttrokken aan de gevormde voorziening. De stand van de voorziening bedraagt per 31 december 2025 € 179.835.

Schulden

Vaste schuld met een looptijd langer dan één jaar.

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

Langlopende schulden	Boekwaarde 01-01-2025	Vermeer- deringen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2025
Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	39.635.181		- 2.205.176	37.430.006
Totaal	39.635.181		- 2.205.176	37.430.006

In 2025 is de reguliere aflossing betaald. De totale rentelast voor het jaar 2025 met betrekking tot de vaste schulden bedroeg € 562.711. Op de transitorische post "Nog te betalen bedragen" is een bedrag van € 237.742 opgenomen als nog te betalen rente van langlopende geldleningen, conform de richtlijnen van het BBV.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Vlottende passiva	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Schulden < 1 jaar	1.389.240	3.306.619
Overlopende passiva	10.393.903	9.133.136
Totaal	11.783.143	12.439.755

Netto vlottende schuld met een rente typische looptijd korter dan 1 jaar

De in de balans opgenomen kortlopende schulden worden als volgt gespecificeerd:

Netto vlottende schuld met rente typische looptijd korten dan 1 jaar	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Kas: Callgeld en deposito's	-	-
Banksaldi (BNG)	3.034	29
Girosaldi	-	-
Overige schulden	1.386.206	3.306.590
Totaal	1.389.240	3.306.619

Onder de overige schulden van de tabel hierboven zijn de volgende onderdelen begrepen:

Specificatie overige schulden uit bovenstaande tabel	Saldo 01-01-2025	Saldo 31-12-2025
Crediteuren algemeen	977.587	3.173.819
Debetbedragen classificeren als debiteuren	119.003	6.654
Correctie vooruitbetaalde kosten	-	-229.160
Subtotaal	1.096.590	2.951.313
Kasgeldlening	-	-
Geschilpost crediteur	-	-
Ontvangsten zonder inningsopdracht	-	-
Betalingen Sociale Dienst	289.617	355.275
Totaal	1.386.207	3.306.588

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Overlopende passiva	Saldo	Saldo
	01-01-2025	31-12-2025
Vooruitontvangen bedragen	7.948.153	7.039.427
Nog te betalen bedragen	2.445.750	2.093.709
Totaal	10.393.903	9.133.136

De vooruit ontvangen bedragen zijn afgenomen met € 909.000 ten opzichte van 2024, wat grotendeels wordt veroorzaakt door minder vooruit ontvangen subsidies van het Rijk.

In de vooruit ontvangen bedragen zijn de volgende specifieke uitkeringen van het Rijk of de Provincies opgenomen:

Specifieke uitkeringen (als onderdeel van de vooruit ontvangen bedragen)	Saldo	Toevoeging	Vrijval	Saldo
	01-01-2025			31-12-2025
Vooruitontvangen subsidies Provincie *)	363.210	359.254	374.126	348.338
Vooruitontvangen subsidies Rijk *)	6.511.575	2.566.127	3.634.899	5.442.803
Vooruitontvangen bijdragen Rijk	20.412	5.690	6.348	19.754
Verhuurd onroerend goed	18.667	1.568	18.666	1.569
Vooruitontvangen bijdragen Gemeenten	56.804	-	56.804	-
Vooruitontvangen Noord Veluwe Bereikbaar	977.486	249.478	-	1.226.964
Totaal	7.948.154	3.182.117	4.090.843	7.039.428

*) inclusief correctie wegens balansverlening subsidies

Verloopoverzicht vooruit ontvangen subsidies van Nederlandse overheidslichamen	Saldo	Ontvangen bedragen	Vrijval of terugbetaling	Saldo
	01-01-2025			31-12-2025
Rijk:				
Instandhouding rijksmonument (Vestigingsmuur)	-4.650	-39.336	-43.986	-
SPUK gemeentelijke uitvoeringskosten (K1)	17.500	-	-	17.500
Onderwijsachterstandenbeleid 2019 (D8)	56.379	-	31.394	24.985
SPUK Populierenlaan 9 (K1)	420.680	-	420.680	-
SPUK Populierenlaan 11 (K1)	469.716	-	469.716	-
SPUK 3e Industrieweg 3a (K1)	325.994	-	-	325.994
Geluidsisolatie Nieuweweg (E3)	11.366	-	-	11.366
Brim 2020 Molen De Fortuin	5.971	5.400	20.371	-9.000
Brim 2020 De Dijkpoort	-5.898	2.949	-	-2.949
SPUK Toeslagenproblematiek (B2)	1.571	-	-	1.571
SPUK WBI 2020 Transformatie 't Veen (J9)	2.971.886	-	130.300	2.841.586
SPUK Covid onderwijsvertraging (D14)	25.145	-	25.145	-
SPUK Energiearmoede aanvulling (J55)	84.830	-	26.218	58.612
Instandhouding gemeentelijke monumenten (3 monumenten)	1.676	16.996	68.681	-50.009
CDOKE 2023-2025 (K28)	-81.595	256.002	173.683	724
SPUK breed (2023-2026) (H30)	7.760	190.646	190.646	7.760

Verloopoverzicht vooruit ontvangen subsidies van Nederlandse overheidslichamen	Saldo 01-01-2025	Ontvangen bedragen	Vrijval of terugbetaling	Saldo 31-12-2025
SPUK Energiearmoede (aanvulling) (J55)	68.305	-	-	68.305
SPUK Meerjarige RHA 2023 (J209)	210.744	-	-	210.744
SPUK MEOZ (H32)	172.940	-	172.940	-
SPUK Wet inburgering 2021 (2024) (G10)	238.436	-	238.436	-
SPUK LAI 1e tranche (J94)	195.798	-	100.619	95.179
SPUK SBI (J105)	415.000	-	415.000	-
SPUK LAI 1e tranche aanvulling (J94)	156.242	-	-	156.242
SPUK Stimulering Sport 2024 (H4)	9.000	-	9.000	-
Geluidsanering Nieuweweg Gevelmaatregelen (E3)	84.160	-	-	84.160
Geluidsanering Nieuweweg Stil wegdek (E3)	16.174	-	-	16.174
SPUK LAI 2e tranche (J94)	636.445	-	-	636.445
Wet inburgering 2021 (2025)	-	254.139	77.558	176.581
SPUK Lokale Aanpak Isolatie (3e tranche)	-	477.995	-	477.995
SPUK Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	39.273	28.464	10.809
SPUK Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	29.500	33.837	-4.337
SPUK Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	60.000	27.841	32.159
SPUK Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	-	886.506	886.506	-
Definitieve uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2025	-	120.096	120.096	-
SPUK Informatiepunten Digitale Overheid	-	11.754	11.754	-
Herziening CDOKE 2023-2025	-	225.036	-	225.036
Herziening CDOKE 2023-2025	-	29.171	-	29.171
Subtotaal	6.511.575	2.566.127	3.634.899	5.442.803
Overige Nederlandse overheidslichamen:				
Project Retail Academy Hattem	4.420	-	4.420	-
Bestrijding Aziatische duizendknoop	6.200	-	-	6.200
Kop van de Veluwe	-37.000	37.000	-	-
De Veldhoeve, een groen icoon!	-20.000	20.000	-	-
Transformatie 't Veen	145.250	50.000	22.568	172.682
Overdracht bodemtaken	44.247	-	44.247	-
Diverse projecten (De Bleek, Rijnstraat e.o., Lageland e.o.)	79.802	-	70.997	8.805
Uitvoeringsplan Slim & Schoon 2023 NVB	-23.960	23.960	-	-
Maatregelen Noord Veluwe Bereikbaar	206.775	-	-	206.775
Uitvoeringsplan Slim & Schoon 2024 Noord-Veluwe bereikbaar	-40.900	8.294	-32.606	-
Instandhouding Gem. monumenten 2024	-1.624	-	-	-1.624
Uitvoeringsplan Slim & Schoon 2025 Noord-Veluwe bereikbaar	-	210.000	262.500	-52.500
Compensatieplan natuurvriendelijk isoleren (NVI) Hattem	-	8.000	-	8.000
NVI Natuurvriendelijk isoleren	-	2.000	2.000	-
Subtotaal	363.210	359.254	374.125	348.338
Totaal	6.874.785	2.925.381	4.009.024	5.791.142

Waarborgen en garanties

A. Gewaarborgde geldleningen

De gewaarborgde geldleningen per 31 december 2025 zijn als volgt onder te verdelen:

Gewaarborgde geldleningen	Waarborging	Saldo	
		01-01-2025	31-12-2025
Andere non-profitinstellingen	100% gemeente	4.619.000	2.402.000
Waarborgfonds Sociale Woningbouw	50% gemeente	19.807.000	19.740.000
Totaal		24.426.000	22.142.000

Voor een specificatie van bovenstaande bedragen wordt verwezen naar de "Staat gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen" die in de bijlagen is opgenomen. Naast deze waarborgen fungeert de gemeente ook als gedeeltelijke achtervang voor de NHG hypotheek. Gezien de liquiditeitspositie van het fonds WSW en de verwachtingen worden de risico's hiervoor als nihil beschouwd. Derhalve is deze achtervangpositie niet in de berekening meegenomen.

B. Uitstaande Bouwfonds Stimuleringsleningen (SVN)

Uitstaande Bouwfonds Stimuleringsleningen (SVN)	Waarborging	Saldo	
		01-01-2025	31-12-2025
Verstrekke Bouwfonds stimuleringsleningen	100% gemeente	0	0
Totaal		0	0

Langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende financiële verplichtingen. Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen.

Verplichting betreffende personeel, voormalig personeel en bestuurders

Volgens het nieuwe Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is het niet noodzakelijk om de jaarlijks terugkerende verplichtingen op de balans tot uitdrukking te brengen als voorziening of overlopend passief. Wel dient de opname als 'niet uit de balans blijvende verplichtingen' te worden gehandhaafd. Deze dient alle informatie te bevatten om de omvang van de verplichtingen te kunnen vaststellen, te kwantificeren.

Opgebouwde rechten vakantiegeld en eindejaarsuitkering

Met de invoering van het IKB per 1-1-2017 worden alle opgebouwde rechten van een jaar uiterlijk uitbetaald met de salarisrun van december. Dit betekent dat hier geen opgebouwde rechten kunnen worden vermeld, met uitzondering van de wethouders en burgemeester. Deze rechten bedragen per 31 december 2025 voor het opgebouwde vakantiegeld € 16.511 en voor de eindejaarsuitkering € 2.579.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Per 31 december 2025 zijn vanuit de hantering van de Europese aanbestedingsprocedure enige inkoopverplichtingen aanwezig. Het betreft de volgende inkopen waarbij tussen haakjes het eindmoment van de verplichting is weergegeven:

- Accountantsdiensten (boekjaar 2026);
- Interne auditediensten (maart 2026);
- Diverse werkgever gerelateerde verzekeringen (december 2026/december 2028)
- Mobiliteitsbeleid (januari 2027)
- Taxidiensten (juli 2027)
- Schoonmaakdiensten (november 2027/november 2028)
- Onderhoud installaties/CV etc. (december 2027).
- IT hardware en firewall (februari 2028)
- WMO hulpmiddelen (september 2028)

Verder zijn onderstaande gegevens geactualiseerd:

- Door het vroegtijdig afsluiten van de jaarrekening zijn diverse nota's waarvoor de werkzaamheden in 2025 zijn uitgevoerd, in het boekjaar 2026 verantwoord. Deze verantwoording heeft het rekeningsaldo in 2025 positief beïnvloed. Het gaat om € 42.330. In de jaarrekening 2025 is een bedrag verantwoord van € 24.600 aan facturen waarvoor de werkzaamheden in 2024 zijn verricht. Per saldo € 17.730 aan 'voordelig resultaat' in 2025.
- De commissie BBV stelt in haar beantwoording dat voor de kostenverantwoording ook voor de accountantskosten aangesloten moet worden op het moment van de prestatielevering. Lasten worden verantwoord in het jaar dat de prestatie wordt geleverd, aldus de commissie BBV. De contractuele verplichting ontstaat weliswaar in jaar t, maar die wordt niet verantwoord in de rekening van baten en lasten van jaar t. Dit impliceert derhalve dat voor de kosten en uren die de accountant voor de jaarrekening 2025 in 2026 maakt deze in het rekeningjaar 2026 dienen te worden verantwoord.
- Gerechtelijke procedures en claims. Per 31 december 2025 zijn de lopende gerechtelijke procedures en claims op de gemeente in beeld gebracht.
Het betreft hier:
  - A. Zitting voorlopige voorziening rolstoel.
  - B. Beroepsprocedures huishouding en begeleiding en
  - C. Beroepsprocedures Bestemmingsplan.waarvan nog niet bekend is wat de financiële consequenties zijn.

Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Deze personele lasten worden verantwoord in het jaar waarin de uitbetaling plaatsvindt.

Daarbij moet worden gedacht aan overlopende vakantiegeld- en (spaar)verlofaanspraken.

Eigen bijdrage op grond van de Wmo

Een aanvrager van een voorziening op grond van de WLZ en de WMO (zoals hulp in de huishouding, begeleiding, hulp- en vervoersmiddelen of beschermd wonen) is op grond van de Wmo een bijdrage verschuldigd. De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de Wmo geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

Niet uit de balans blijvende vorderingen

Voor het buitengebied zijn kosten gemaakt voor het opstellen van het bestemmingsplan buitengebied. Deze kosten kunnen in de toekomst worden verhaald op initiatiefnemers.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum van 31 december 2025 voorgedaan die van invloed zijn op het boekjaar 2025 en hier dienen te worden toegelicht.

4.2 Baten en lasten

4.2.1 Overzicht van baten en lasten

Progr.	Omschrijving	Begroting 2025 vóór wijziging			Begroting 2025 ná wijziging			Realisatie 2025			Realisatie 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's:</i>													
0	Bestuur en ondersteuning	2.696	-141	2.555	3.249	-695	2.555	3.342	-742	2.599	3.014	-816	2.198
1	Veiligheid	1.598	-134	1.464	1.661	-22	1.639	1.699	-25	1.674	1.650	-86	1.564
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.242	-56	2.186	2.209	-243	1.966	2.355	-314	2.041	2.148	-133	2.016
3	Economie	64	-2	62	64	-2	62	57	-12	45	240	-4	236
4	Onderwijs	1.383	-341	1.041	1.214	-298	916	1.060	-349	711	1.121	-326	794
5	Sport, cultuur en recreatie	3.383	-237	3.146	3.903	-440	3.463	4.061	-923	3.138	3.254	-465	2.789
6	Sociaal Domein	11.913	-2.217	9.696	14.098	-3.652	10.446	14.158	-4.388	9.771	13.728	-3.723	10.005
7	Volksgezondheid en Milieu	4.972	-4.054	918	5.177	-4.237	939	5.127	-4.309	818	5.003	-4.017	986
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	994	-456	538	1.636	-612	1.024	4.294	-2.272	2.022	2.296	-1.157	1.139
	Subtotaal programma's	29.245	-7.639	21.606	33.211	-10.201	23.010	36.152	-13.335	22.817	32.453	-10.727	21.726
<i>Algemene dekkingsmiddelen:</i>													
0.5	- Treasury	138	-325	-187	138	-367	-229	710	-936	-226	348	-720	-373
0.6	- Lokale heffingen	350	-4.554	-4.204	457	-4.730	-4.272	461	-4.786	-4.324	407	-3.918	-3.511
0.7	- Algemene uitkering		-23.096	-23.096		-24.148	-24.148		-24.209	-24.209		-22.303	-22.303
0.7	- Integratie uitkering sociaal domein		-805	-805		-828	-828		-828	-828		-862	-862
3.4	- Toeristen- en forensenbelasting	219	-369	-150	236	-369	-133	224	-358	-134		-400	-400
	Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	707	-29.149	-28.442	832	-30.443	-29.611	1.395	-31.117	-29.722	755	-28.203	-27.448
0.4	Overhead	6.684	302	6.986	7.092	-201	6.892	6.915	-299	6.617	7.754	-350	7.404
0.8	Onvoorziene uitgaven / Overige baten en lasten	82	10	92	16		16				55		55
0.9	Heffing vennootschapsbelasting (VPB)												
	Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	36.718	-36.477	241	41.151	-40.844	306	44.463	-44.751	-288	41.017	-39.280	1.737

Progr.	Omschrijving	Begroting 2025 vóór wijziging			Begroting 2025 ná wijziging			Realisatie 2025			Realisatie 2024		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.10	<i>Toevoeging/onttrekking aan reserves:</i>												
0	Bestuur en ondersteuning	640	-1.131	-491	1.121	-1.417	-296	284	-530	-246	179	-1.446	-1.267
	Bestuur en ondersteuning - exploitatieresultaat	14		14	52		52				91		91
1	Veiligheid		-60	-60		-60	-60		-12	-12		-11	-11
2	Verkeer, vervoer en waterstaat											-250	-250
3	Economie												
4	Onderwijs												
5	Sport, cultuur en recreatie		-50	-50		-107	-107		-97	-97		-21	-21
6	Sociaal Domein	177	-91	86	177	-61	116	177	-61	116	118	-55	63
7	Volksgesondheid en Milieu	34	-90	-56	34	-90	-56		-88	-88		-246	-246
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	331	-15	316	60	-15	45	60	-15	45	55	-150	-95
	Totaal mutaties reserves	1.196	-1.437	-241	1.443	-1.750	-306	521	-803	-282	442	-2.179	-1.737
	Gerealiseerd resultaat	37.913	-37.913	0	42.594	-42.594	0	44.984	-45.553	-569	41.458	-41.458	0
Resultaat:													
	Primaire begroting inclusief 1e-wijziging	14											
	Voorjaarsnota					-789							
	Kadernota					-33							
	Najaarsnota				860								
	Rekening							569			91		
	Gerealiseerd resultaat			14			52			569			91

4.2.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Deze toelichting bestaat uit twee delen; een algemeen deel en een toelichting op de personeels- en kapitaallasten.

Algemeen

Met ingang van de invoering van het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is de programma-verantwoording verplicht voorgeschreven. Het jaarverslag kent een programmaverantwoording die op hoofdlijnen de doelstellingen weergeeft. Naast welke investeringen daarvoor zijn gedaan geeft het ook antwoord op de vragen wat we wilden bereiken, wat we daarvoor hebben gedaan en wat het heeft gekost. Daarnaast is in beeld gebracht welke (nieuwe) ontwikkelingen zijn gesignaleerd en welke te nemen maatregelen hierbij wenselijk zijn.

Naast het jaarverslag is de jaarrekening de plek voor de cijfers. De jaarrekening bestaat uit de balans, het overzicht van baten en lasten, voorgeschreven overzicht zoals de rechtmatigheids- en SiSa-verantwoording en 'overige gegevens' waaronder de accountantsverklaring.

In de hieronder opgenomen tabellen van baten en lasten vindt op hoofdlijnen een korte analyse plaats van de verschillen tussen de begroting ná wijziging en de werkelijke cijfers.

Bij de programmaverantwoording is een verdieping van de verschillen per taakveld opgenomen en is ook benoemd voor welke lasten- en/of batenbudgetten er verrekeningen met (bestemming)reserves hebben plaatsgevonden, of waar aan een onderschrijding de relatie met een budgetoverheveling naar 2026 ligt.

0	Bestuur en ondersteuning	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	11.145	12.396	12.518	-122	
		Baten	-30.046	-32.719	-32.602	-116	
	Totaal		-18.901	-20.322	-20.084	-238	Nadelig

Programma 0 - Bestuur en ondersteuning - kent een nadelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 238.000.

In het saldo vallen de verrekeningen met de reserves (N), is het voorlopige resultaat van de jaarrekening 2025 opgenomen (N) en is de dotatie aan de voorziening wethouderpensioenen als gevolg van de APPA herrekening doorgevoerd (N).

Voordelen zijn ontstaan door lagere loonkosten (V), een hogere opbrengst onroerende zaakbelastingen (V) en de inkomsten vanuit het Rijk zoals opgenomen in de december-circulaire (V).

1	Veiligheid	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	1.598	1.661	1.699	-37	
		Baten	-134	-22	-25	3	
	Totaal		1.464	1.639	1.674	-35	Nadelig

Programma 1 - Veiligheid - kent een nadelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 35.000.

Het saldo is met name het gevolg van inleenkosten voor de implementatie en vergunningen van/uit de Algemene Plaatselijke Verordening (APV).

2	Verkeer, vervoer en waterstaat	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	2.242	2.209	2.355	-146	
		Baten	-56	-243	-314	71	
	Totaal		2.186	1.966	2.041	-74	Nadelig

Programma 2 - Verkeer, vervoer en waterstaat - kent een nadelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 74.000. Het saldo is met name het gevolg van inleenkosten door ziekte (N) en de uitwerking van scenario's voor het onderhoud van de openbare ruimte (kwaliteitskeuzes BOR) (N). Daarnaast hebben de winterse omstandigheden geleid tot meer inhuur op de gladheidbestrijding (N). Als gevolg van de vertraging in de uitvoering van investeringsprojecten zijn incidenteel afschrijvingskosten lager (V).

3	Economie	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	283	300	281	19	
		Baten	-371	-371	-370	-1	
	Totaal		-88	-71	-89	18	Voordelig

Programma 3 - Economie - kent een voordelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 18.000. Het saldo is met name het gevolg van kleine verschillen door lagere personeelskosten (V) en een onderbesteding van het werkbudget economische ontwikkeling (V).

4	Onderwijs	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	1.383	1.214	1.060	154	
		Baten	-341	-298	-349	51	
	Totaal		1.041	916	711	205	Voordelig

Programma 4 - Onderwijs - kent een voordelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 205.000. Het saldo is mede het gevolg van een onderschrijding van de geraamde onderwijshuisvestingskosten (tijdelijke huur van de noodlokalen van Heemstraschool) (V). Daarnaast zijn de kosten van het leerlingenvervoer dat verzorgd wordt door PlusOv lager dan begroot als gevolg van lagere kilometers en leerlingenaantallen (V).

5 Sport, cultuur en recreatie		Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	3.383	3.903	4.061	-158	
		Baten	-237	-440	-923	483	
	Totaal		3.146	3.463	3.138	325	Voordelig

Programma 5 - Sport, Cultuur en recreatie - kent een voordelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 325.000. Het saldo is mede het gevolg van het niet (volledig) inzetten van de beschikbaar gestelde budgetten voor sportbeleid en een sportinnovator (V). Daarnaast is er minder onderhoud uitgevoerd aan de gemeentelijke gebouwen zoals de molen en de stadsmuur (V) en levert de afrekening van Rijksbijdragen voor het onderhoud van de gemeentelijke monumenten een voordeel op (V). Ook is het budget voor de versterking van het bibliotheekstelsel niet volledig ingezet (V) en is er een onderbesteding op de onderhoudsbudgetten openbaar groen (V).

6 Sociaal domein		Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	11.913	14.098	14.158	-60	
		Baten	-2.217	-3.652	-4.388	736	
	Totaal		9.696	10.446	9.770	676	Voordelig

Programma 6 - Sociaal Domein - kent een voordelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 676.000. Het Sociaal domein kent een grote diversiteit in afwijkingen van de lasten- en de batenbudgetten op de domeinen Jeugd, Wmo en Participatie onder andere als gevolg van een wijziging (invoering nieuwe taakvelden) van het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV) en spelen afrekeningen en uitkeringen op de inkomensregelingen, zoals de definitieve berekening van de vangnetuitkering 2025 een rol. Ook kennen de inkomensregelingen hogere baten dan begroot als gevolg van terugvorderingen(V). De omvang van de doelgroep Wsw-ers (Beschut werk in het kader van de Participatiewet) is afgenomen (V) en er is een onderbesteding van het budget voor de doorontwikkeling van de Sociale Infrastructuur (V). Op de deelonderdelen binnen de hulpmiddelen en diensten Wmo, zoals woningaanpassingen en het verstrekken van hulpmiddelen en rolstoelen, zijn onderbestedingen van het lastenbudget (V). Onder 'samenkracht en burgerparticipatie' zijn de lasten en baten begroot en verantwoord van de gemeentelijke opvang van Oekraïners. De tegemoetkoming door het Rijk in de gemeentelijke kosten is in 2025 gebaseerd op de normkostenvergoeding per ondergebrachte Oekraïner (V).

7	Volksgezondheid en milieu	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	4.972	5.177	5.127	49	
		Baten	-4.054	-4.237	-4.309	72	
	Totaal		918	939	818	121	Voordelig

Programma 7 - Volksgezondheid en milieu - kent een voordelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 121.000.

Binnen het programma zijn de kosten voor afval en riool, vanuit het oogpunt van 100% kostendekkendheid, budgettair neutraal verwerkt. Hierbij wordt onder andere rekening gehouden met kosten van overhead die niet op dit programma worden verantwoord (N).

De GGD heeft samen met de gemeenten in de regio Noord- en Oost-Gelderland afgesproken zich in de periode 2023-2027 te richten op een aantal gezondheidsdoelen. Omdat de uitvoeringscyclus van 4 jaar niet exact aansluit bij het jaarlijks, vaste jaarbudget is er een onderbesteding op het beschikbare budget 'Preventief jeugdbeleid, Krachtig Hattem' (V).

De formele samenwerking op het gebied van CO-2reductie en energiestrategie van de Noord-Veluwse gemeenten is beëindigd. Daarnaast heeft de intentie tot samenwerking met de buurgemeenten voor het opzetten van een gezamenlijk duurzaamheidsloket niet geleid tot een formele overeenkomst. Beschikbare budgetten zijn niet (volledig) ingezet (V).

8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	Lasten/ Baten	Begroting	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotings- afwijking	Toelichting
		Lasten	994	1.636	4.294	-2.658	
		Baten	-456	-612	-2.272	1.660	
	Totaal		538	1.024	2.022	-998	Nadelig

Programma 8 - Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing - kent een nadelig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van € 998.000. Er is een dotatie aan de voorziening 't Veen gedaan vanwege het boekverlies op de verkoop van twee panden aan de Populierenlaan en het afboeken van openstaande posten die niet meer verhaalbaar zijn (N). De grondexploitatie 't Veen is geactualiseerd en 15 december 2025 door de gemeenteraad vastgesteld.

Voor wat betreft de risico's op de gebiedsontwikkeling 't Veen wordt verwezen naar de paragraaf weerstandsvermogen.

Een herziening van de grondexploitatie Woonzorgzone Geldersedijk zorgt voor een storting aan de voorziening. Oorzaken zijn aanvullende plankosten, indexering en fasering, het aanpassen van de rekenrente en een verhoogde inbrengwaarde voor de van Heemstralocatie (N).

Toelichting personeelslasten 2025

De personeelslasten zijn inclusief de lasten van het voormalig personeel:

Toelichting personeelslasten 2025	Begroting	Werkelijk
Personeelslasten volgens begroting	11.937.900	10.549.700
Stelposten:		
- Loonkostenstijging (Voorjaarsnota)	14.600	
- Dienstreizen/overwerk/ambtsjubilea etc.	47.100	
- Voormalig personeel (tlv reserve frictiekosten)	104.400	
- Continuïteitsbudget	231.200	
Totaal opgenomen in de begroting	12.335.200	10.549.700
Per saldo jaarrekening voordeliger		1.785.500

Begroot

CAO gemeentepersoneel

Werkgevers en vakbonden hebben in 2025 een onderhandelaarsakkoord bereikt over een nieuwe cao voor de gemeentelijke sector. Het eindresultaat moet worden gelezen tegen de achtergrond van de financieel moeilijke tijden die de sector gemeenten tegemoet gaat.

In 2026 krijgen gemeenten namelijk een flinke korting te verwerken op het Gemeentefonds. De looptijd van de nieuwe cao bedraagt twee jaar en loopt van 1 april 2025 tot en met 31 maart 2027.

Voor 2025 geldt dat een structurele loonstijging is afgesproken van 2% per 1 april 2025 en 1,85 % per 1 oktober 2025.

In de door de raad vastgestelde meerjarenbegroting 2025-2028 is voor het jaar 2025 een loonstijging opgenomen van 3%. Bij de Voorjaarsnota is de personeelsbegroting met € 15.000 neerwaarts bijgesteld.

De totale personeelsbegroting 2025 bedraagt ruim € 12,4 miljoen. Voor een bedrag van € 258.000 heeft doorbelasting plaatsgevonden aan de grondexploitaties en uitvoering van investeringen. Daarnaast zijn de kosten van het voormalig personeel en -bestuurders ten laste van de algemene reserve gebracht en zijn ontvangen loonkostenvergoedingen verwerkt als gevolg van inzet eigen personeel in de H2O-samenwerking.

Realisatie

Personeel

Per 1 juli 2022 is de organisatie gekanteld naar een viertal procesketens:

- Sociaal
- Ruimte
- Publieksdiensten
- Ondersteuning

De toerekening van loon- en overheadkosten heeft op basis van deze structuur plaatsgevonden. Voor de realisatie 2025 is de analyse van een financiële afwijking ten opzichte van de begroting gericht op de totale loonkosten.

Basis op orde

In lijn met 2024 is ook het afgelopen jaar de continuïteit in de dagelijkse dienstverlening geborgd met de inzet van tijdelijke medewerkers en externe inhuur, en is ruimte gecreëerd voor de eigen mensen om bij te dragen aan de doorontwikkeling van de organisatie.

Het budget voor tijdelijke inhuur is parallel aan de invulling van eigen vacatures afgebouwd.

Over 2025 is voor een bedrag van € 1,8 miljoen (2024 2,4 miljoen) minder aan personeelslasten uitgegeven dan was begroot. Hierbij dient er rekening mee gehouden te worden dat loonkostenvergoedingen door inzet van personeel in samenwerkingsverband (H2O) niet met de salarisstaat zijn verrekend.

Voor de ruimte in de salarisstaat, ontstaan door de diverse mutaties in het personeel als gevolg van (ontstane) vacatures, ziekte, generatiepactregeling of bijvoorbeeld zwanger- en ouderschapsverloven, is, om de werkzaamheden en dienstverlening te continueren, gebruik gemaakt van de inleen van derden. Voor 2025 voor een totaal bedrag van € 2,3 miljoen (2024 € 4,4 miljoen).

Inleen

Over 2025 heeft inzet van derden plaatsgevonden op projecten en investeringen en zijn werkzaamheden verricht voor de reguliere exploitatieproducten als gevolg van onder andere vacatures, ziekte en ondersteuning.

Het totaalbedrag dat in 2025 aan personeel is ingeleend bedraagt € 2,3 miljoen en is 18% (2024 32%) van het totaal aan personele inzet inclusief inleen.

Het totaalbedrag aan beschikbare 'dekkingsbronnen' bedraagt € 2,6 miljoen waardoor het bedrag aan inleenkosten past binnen de aanwezige dekkingsmiddelen.

Overzicht inhuur 2025	Bedrag	Totaal
<u>Projecten / investeringen</u>		
2.1 - verkeer en vervoer	48.720	
4.2 - onderwijshuisvesting	3.510	
Totaal		52.230
<u>Grondexploitatie</u>		
8.1 - 't Veen	134.851	
8.2 - Woonzorgzone	37.376	
Totaal		172.227
<u>Exploitatie:</u>		
<i>Onderverdeeld naar taakvelden:</i>		
0.1 - bestuur	37.200	
0.2 - burgerzaken	117.538	
0.3 - beheer overige gebouwen en gronden	20.718	
0.4 - bedrijfsvoering / overhead waaronder Finance & Control, HRM, inkoop en aanbesteding, KCC, communicatie etc.	753.458	
1.2 - openbare orde en veiligheid	134.504	
2.1 - verkeer en vervoer	273.429	
3.4 - economische promotie	10.949	
4.2 - onderwijshuisvesting	799	
5.3 - cultuurpresentatie, -productie en -participatie	26.859	
5.7 - openbaar groen en (openlucht)recreatie	64.880	
6.1 - samenkracht en burgerparticipatie	175.184	
6.22 - toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	4.985	
6.3 - inkomensregelingen	14.040	
6.91 - coördinatie en beleid Wmo	10.621	
7.1 - volksgezondheid	68.201	
7.4 - milieubeheer	19.518	
8.1 - ruimte en leefomgeving	328.210	
Totaal		2.061.093
Totaal inhuur jaarrekening 2025		2.285.550

Overzicht inhuur 2025	Bedrag	Totaal
Totaal inhuur jaarrekening 2025		2.285.550
Dekkingsbronnen		
- ruimte binnen de personeelsstaat	1.785.552	
- begrote budgetten exploitatie	668.334	
- begrote budgetten projecten / investeringen	58.198	
- begrote budgetten grondexploitatie	51.634	
		2.563.718
Personeelsstaat 2025	10.549.685	
Totaal inhuur 2025	2.285.550	
Totaal		12.835.235
	Beleidsindicator 4 - externe inhuur	18%
Onderschrijding beschikbaar budget personele inzet 2025		278.168

De uitgaven aan inhuur worden naast de beschikbare budgetten ook gedekt uit inkomsten uit subsidies en provinciale- en rijksbijdragen of komen in de exploitatie tot uitdrukking door de vertaling naar kapitaallasten.

Toelichting kapitaallasten 2025

Vergelijking begroting na wijziging 2025 – rekening 2025

	Rekening 2024	Begroting 2025	Rekening 2025	Vershil
Afschrijvingslasten	1.229.000	1.620.000	1.405.800	-214.200
- extra afschrijving buiten gebruik stelling			¹ 472.900	472.900
Afschrijving Meerjareninvesteringsprog. (MIP)		65.000		-65.000
- begrotingswijzigingen				
Voorjaarsnota		4.000		-4.000
Najaarsnota (MIP)		-60.300		60.300
Afschrijving:	1.229.000	1.628.700	1.878.700	250.000
Rentelasten activastaat	243.400	381.000	311.900	
Rentelasten grondexploitatie	16.400		18.900	
Rente Meerjareninvesteringsprogramma (MIP)		² 53.000		
Rente:	259.800	381.000	330.800	-50.200
Totaal:	1.488.800	2.009.700	2.209.500	-199.800

¹ Bij de extra afschrijving als gevolg van buitengebruikstelling van een tweetal panden op het Veen is rekening gehouden met een te verhalen verkoopverlies van € 286.500.

² Rente wordt tegen geboekt. Bepaald wordt de financieringsbehoefte en in hoeverre er (langlopende) financiering moet worden aangetrokken.

Algemeen

Vanaf het boekjaar 2023 neemt het college een rechtmatigheidsverantwoording op in de jaarrekening. Als gevolg van de verschuiving van de verantwoordelijkheid voor de rechtmatigheidsverantwoording naar het college is het financieel beleid van de gemeente geactualiseerd.

Dit betekent dat, gelet op de artikelen 212 en 213 van de Gemeentewet, de aan de rechtmatigheid gerelateerde verordeningen en richtlijnen door de raad in de vergadering van 30 oktober 2023 zijn behandeld en vastgesteld.

Het betreft:

- Controleverordening gemeente Hattem 2023
- Financiële verordening gemeente Hattem 2023
- Normenkader gemeente Hattem 2023
- Nota Misbruik en Oneigenlijk (M&O) gemeente Hattem 2023
- Nota Rechtmatigheidsverantwoording (RMV) gemeente Hattem 2023

1e-wijzigingsbesluit

- Nota Rechtmatigheidsverantwoording gemeente Hattem 2023 - 14 april 2025
- Financiële verordening gemeente Hattem 2023 - 15 december 2025
- Normenkader gemeente Hattem 2025 - 15 december 2025

In de Nota Rechtmatigheidsverantwoording 2023 is opgenomen dat het Normenkader jaarlijks wordt geactualiseerd en vastgesteld door de raad. Bij de actualisatie wordt vervallen regelgeving uit het normenkader gehaald en voor 2025 vastgestelde regelgeving die ziet op financiële beheers handelingen eraan toegevoegd. Het geactualiseerde normenkader is voor 2025 aangepast naar de gewijzigde indeling van de programma's.

In hoofdstuk 4 van de Financiële verordening zijn onder artikel 11 de voorwaarden voor de waardering en afschrijving van de vaste activa opgenomen. Artikel 11-sub 1 verwijst naar de afschrijvingsmethodiek en de termijnen van immateriële en materiële vaste activa zoals opgenomen in de bijlage 'afschrijvingsbeleid' zoals opgenomen bij de verordening.

Het resultaat op de kapitaallasten kan als volgt worden gespecificeerd

Rente € 50.200 voordelig

Het percentage dat is gehanteerd als renteomslag bedraagt 1% en is overeenkomstig het begrote percentage.

Als gevolg van de vertraging van een aantal voorgenomen investeringen is ook de financieringsbehoefte tijdelijk afgenomen.

De boekwaarde van de investeringen waarop het omslagpercentage van toepassing is ligt bij de jaarrekening 2025 € 6,9 miljoen lager dan bij de begroting en bedraagt € 36,1 miljoen en is met name het gevolg van in 2024 voorgenomen maar niet gestarte investeringen grond-, weg- en waterbouwkundige werken.

Afschrijving € 250.000 nadelig

Bij de Voor- en Najaarsnota heeft een bijstelling plaatsgevonden op de begrote afschrijvingslasten door voornamelijk vertraging in de uitvoering.

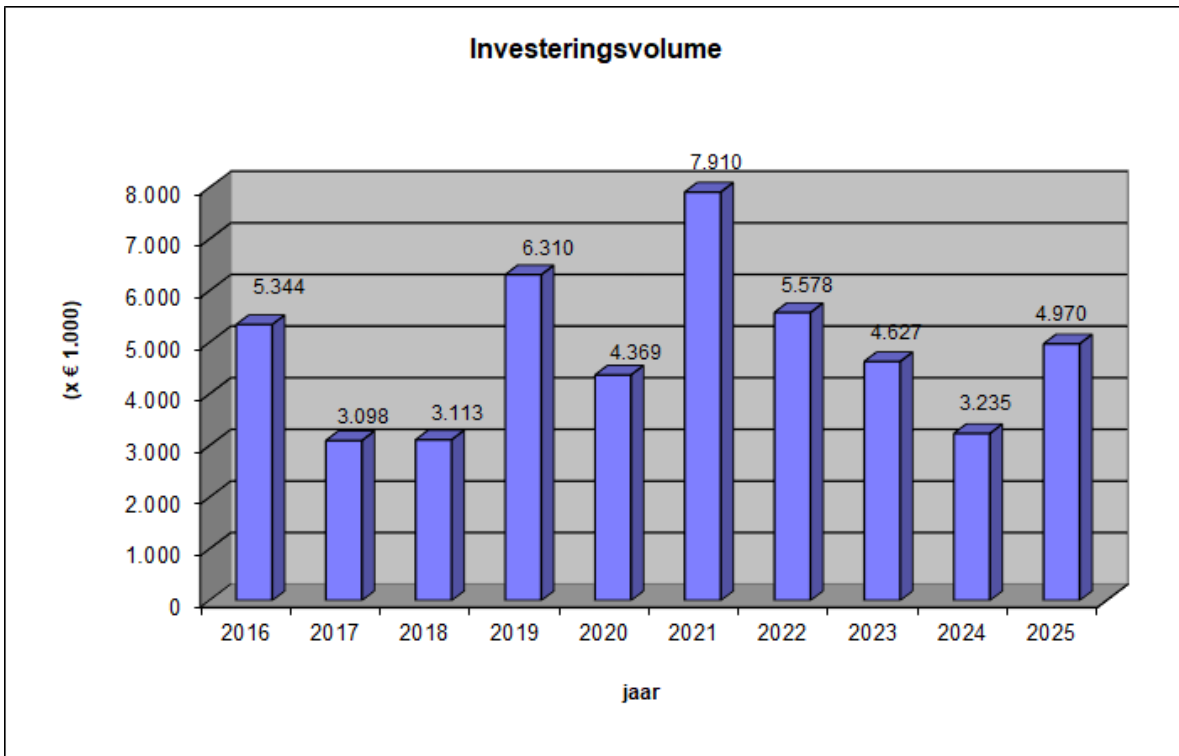
Afschrijvingslasten worden op grond van de richtlijnen zoals opgenomen in de financiële verordening voor het eerst geboekt na realisatie van het voorgenomen project. De bijstelling betreft de investeringen: reconstructie fietspad Prinses Margrietpad, parkeren sportvelden, reconstructie oude Kerkweg en fietspad en reconstructie wegen 2024 (Kuperijpad en voetpad Burg. Heemstralaan).

De werkelijke afschrijvingslasten liggen door vertragingen uiteindelijk nog lager dan de verwachte bijstelling zoals verwerkt bij de tussentijdse rapportages en leveren een incidenteel financieel voordeel op. Dat de afschrijvingslasten uiteindelijk per saldo hoger zijn dan de begrote lasten komt door de extra afschrijving die heeft plaatsgevonden als gevolg van een buitengebruikstelling van een tweetal panden op 't Veen. Beide activa (Populierenlaan 9 en 9a) zijn ingebracht ten behoeve van bedrijfsverplaatsingen en de woningbouwontwikkeling.

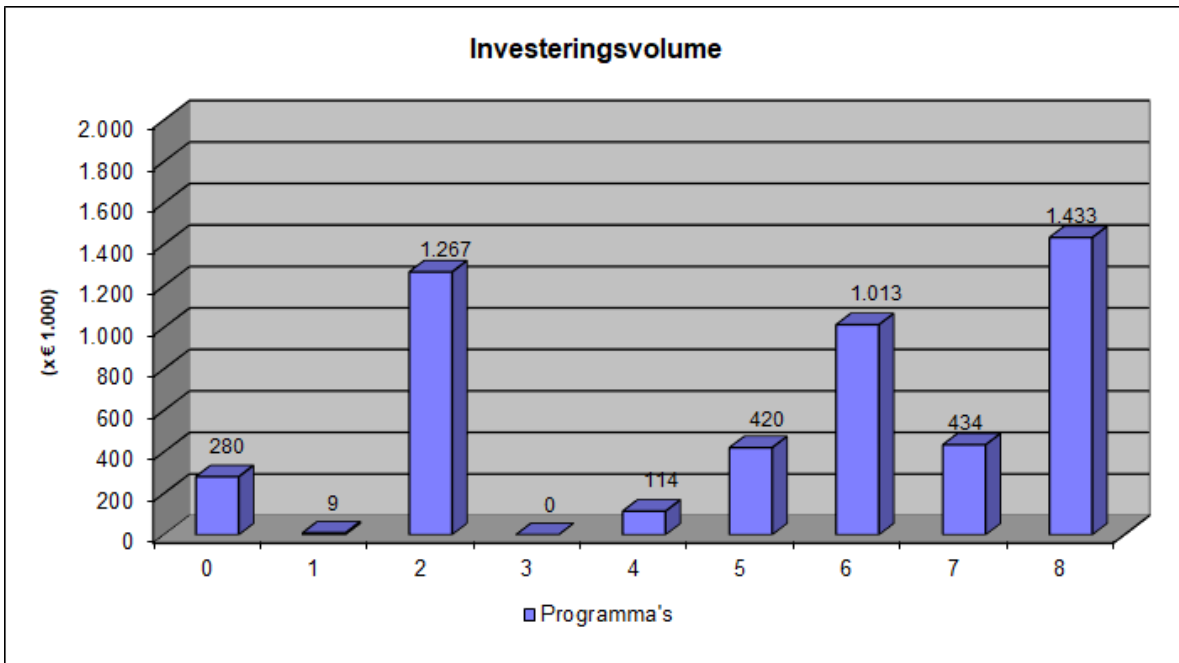
Investeringsprogramma

Bij de paragraaf kapitaalgoederen is de voortgang van de voorgenomen investeringen in beeld gebracht. De investeringen 2025 hebben een totaal volume aan vermeerderingen van € 5 miljoen en is ten opzichte van 2024 met € 1,7 miljoen toegenomen.

Het investeringsvolume over de laatste 10 jaren kan als volgt worden weergegeven:

Onderverdeeld voor 2025 naar programma:

Begrotingscriterium

Onderstaand worden per programma de belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de begroting na wijziging met betrekking tot de directe kosten en baten weergegeven. De rechtmatigheid van deze verschillen is verantwoord in de jaarrekening onder de overzichten en nader toegelicht in het jaarverslag bij paragraaf E - Bedrijfsvoering.

Recapitulatie

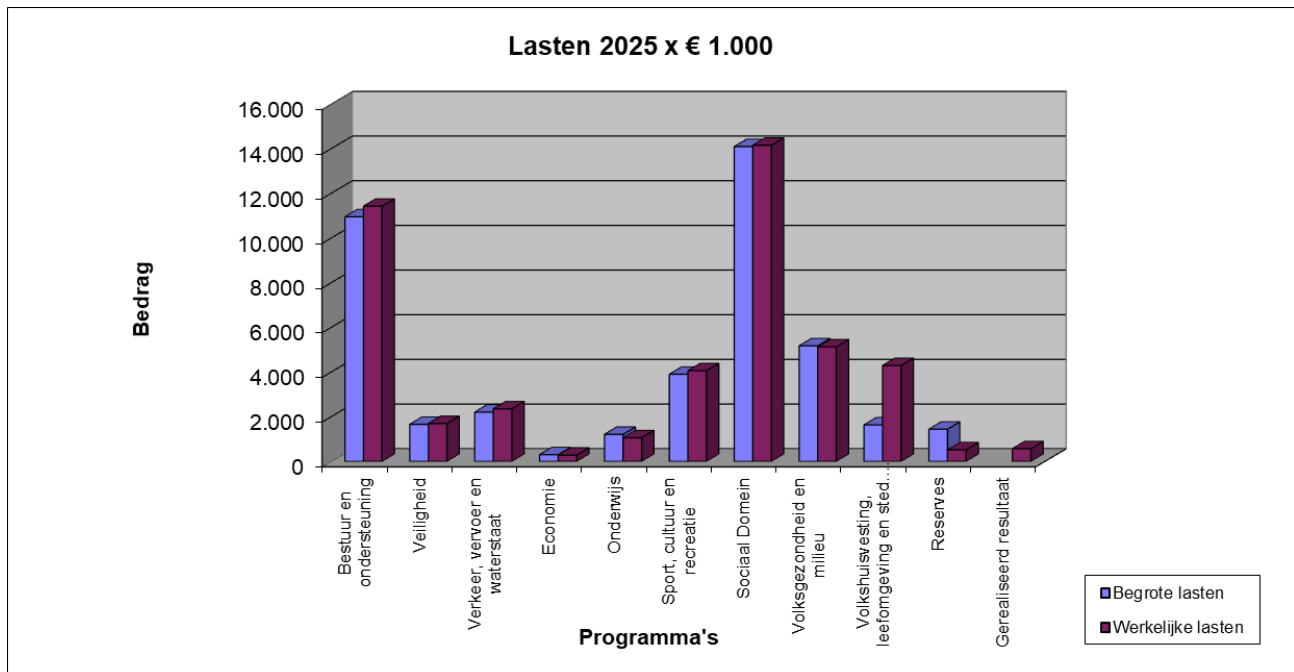
Het gerealiseerd resultaat 2025 kent een voordelig verschil ten opzichte van de begroting 2025 na wijziging. Het verschil van € 680K is te specificeren naar:

	(€ x 1.000)	Exploitatie		Reserves		Saldo
		Lasten	Baten	Lasten	Baten	
0	Bestuur en ondersteuning	-475	831	889	-887	358 V
1	Veiligheid	-37	3		-49	-83 N
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-146	71			-74 N
3	Economie	19	-1			18 V
4	Onderwijs	154	51			205 V
5	Sport, cultuur en recreatie	-158	483		-10	315 V
6	Sociaal Domein	-61	736			674 V
7	Volksgezondheid en Milieu	49	72	34	-2	153 V
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	-2.658	1.660			-998 N
Gerealiseerd resultaat *		-3.312 N	3.906 V	922 V	-947 N	569 V

* Kleine verschillen ontstaan door afronding van de bedragen op duizendtallen.

Het geprognosticeerde begrotingsresultaat 2025 bedroeg na de bijstelling bij de Najaarsnota € 85K positief. Bij de vaststelling van de Najaarsnota is het resultaat toegevoegd aan de algemene reserve. Daarnaast is bij de Kadernota besloten tot afkoop van het onderhoud van de kleedkamers van de vv Hattem voor een bedrag van € 33K. Dekking is niet aangegeven waardoor het bedrag ten laste van het saldo is gebracht. Hierdoor bedraagt het begrotingsresultaat zonder verrekening met de reserves € 52K voordelig. Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 680K voordelig.

De begrotingsafwijkingen en het resultaat worden verder als volgt gespecificeerd:

4.3 Overzichten

4.3.1 Overzicht rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 15 december 2025 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 2% (maximaal 2) van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 889.000. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het college stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen bedrag € 3.690.000 bedraagt. Dit is hoger dan de daarvoor gestelde grens van € 889.000. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het college overigens een bedrag van € 3.063.000 acceptabel op basis van door de gemeenteraad vastgestelde afspraken.

De geconstateerde afwijkingen (allen fouten) betreffen:

Begrotingscriterium	
1A. Overschrijding lasten programma's.	3.094.000
1B. Overschrijding investeringsbudgetten (kredieten).	139.000
2. Ongeautoriseerde reservemutaties.	-
3. Overschrijding van baten en/of onderschrijding van lasten, investeringen en baten die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of niet tijdig aan de raad zijn gemeld.	402.000
<i>Totaal begrotingsonrechtmatigheden</i>	<i>3.635.000</i>
4. Totaal van de begrotingsonrechtmatigheden (van onderdeel 1 en 2) dat past binnen het vooraf vastgestelde beleid en daarmee vooraf als acceptabel is geduid.	3.063.000
De niet-acceptabele begrotingsonrechtmatigheden worden inhoudelijk in de paragraaf bedrijfsvoering toegelicht voor zover groter dan de rapportagegrens.	572.000
Voorwaardencriterium	
5. Inkopen ten onrechte niet Europees aanbesteed	55.000
M&O criterium	
6. Geen bevindingen	-
Totaal van onrechtmatigheden (€ 3.635.000 + € 55.000)	3.690.000
Waarvan acceptabel	3.063.000
Waarvan niet-acceptabel	626.000

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college, indien aan de orde, ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

4.3.2 Overzicht taakvelden

Taakveld		€ x (1.000)								
		Begroting			Na wijziging			Rekening		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	2.137	85	2.222	2.563	-346	2.218	2.610	-378	2.232
0.10	Mutaties reserves	1.196	-1.437	-241	1.443	-1.750	-306	521	-803	-282
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten					-33	-33	569		569
0.2	Burgerzaken	337	-186	151	453	-276	177	511	-301	210
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	222	-40	181	233	-40	193	220	-64	156
0.4	Overhead	6.684	302	6.986	7.092	-201	6.892	6.915	-299	6.617
0.5	Treasury	138	-325	-187	138	-367	-229	710	-936	-226
0.61	OZB woningen	16	-3.303	-3.287	115	-3.417	-3.303	103	-3.418	-3.315
0.62	OZB niet-woningen		-1.181	-1.181		-1.243	-1.243		-1.281	-1.281
0.64	Belastingen overig	334	-70	264	343	-70	273	358	-86	272
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		-23.901	-23.901		-24.977	-24.977		-25.037	-25.037
0.8	Overige baten en lasten	82	10	92	16		16			
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	966	46	1.012	1.022	-14	1.008	968	-13	955
1.2	Openbare orde en veiligheid	632	-180	452	639	-8	631	731	-12	718
2.1	Verkeer en vervoer	2.075	-28	2.047	2.042	-215	1.827	2.109	-256	1.853
2.2	Parkeren	148	-24	124	148	-24	124	227	-55	172
2.3	Recreatieve havens	19	-4	16	19	-4	16	19	-4	15
3.1	Economische ontwikkeling	61		61	61		61	52	-8	44
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	3	-2	1	3	-2	1	5	-4	1
3.4	Economische promotie	219	-369	-150	236	-369	-133	224	-358	-134
4.1	Openbaar basisonderwijs	30		30	30		30	36		36
4.2	Onderwijshuisvesting	280		280	399		399	332		332
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.073	-341	731	785	-298	487	691	-349	343
5.1	Sportbeleid en activering	257	-72	185	278	-133	145	236	-142	94
5.2	Sportaccommodaties	1.011	-87	923	1.444	-198	1.247	1.779	-580	1.199
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	167		167	167		167	181		181
5.4	Musea	176	-51	124	176	-51	124	226	-112	114
5.5	Cultureel erfgoed	203	-28	175	195	-30	165	142	-65	77
5.6	Media	279	-12	267	329	-12	317	295	-12	283
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	1.291	14	1.305	1.314	-16	1.298	1.203	-13	1.190

€ x (1.000)		Begroting			Na wijziging			Rekening		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	915	-118	797	1.821	-1.032	788	1.710	-1.273	437
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Wmo	298	35	333	350		350	322		322
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	323		323	323		323	317	1	318
6.23	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	61	15	76	61		61	67		67
6.3	Inkomensregelingen	2.737	-1.835	901	3.595	-2.321	1.274	3.718	-2.610	1.109
6.4	WSW en beschut werk	976	30	1.006	911		911	839		839
6.5	Arbeidsparticipatie	665	-272	393	302		302	268		268
6.60	Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	476	-12	465	495	-12	483	354	-55	299
6.711	Huishoudelijke hulp (Wmo)	1.300	-60	1.240	1.360	-60	1.300	1.347	-52	1.295
6.712	Begeleiding (Wmo)	690		690	815		815	802	-10	792
6.713	Dagbesteding (Wmo)	250		250	250		250	135		135
6.751	Jeugdhulp ambulante lokaal	1.989		1.989	2.489		2.489	66	-2	64
6.752	Jeugdhulp ambulante regionaal							2.669	-1	2.668
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	200		200	200		200	470		470
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	100		100	100		100	-35		-35
6.791	PGB Wmo	155		155	75		75	39		39
6.792	PGB Jeugd	30		30	20		20	21		21
6.811	Beschermd Wonen (Wmo)	-174		-174	10	-227	-218	162	-387	-224
6.821	Jeugdbescherming	40		40	40		40	97		97
6.822	Jeugdreclassering	24		24	24		24	21		21
6.91	Coördinatie en beleid Wmo	483		483	483		483	438		438
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	375		375	375		375	330		330
7.1	Volksgezondheid	865	16	881	1.155	-216	939	993	-261	732
7.2	Riolering	1.277	-1.680	-403	1.275	-1.680	-405	1.221	-1.609	-388
7.3	Afval	1.208	-1.664	-456	1.242	-1.664	-422	1.347	-1.674	-327
7.4	Milieubeheer	1.170	-240	930	1.081	-244	836	1.113	-385	728
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	452	-486	-34	423	-432	-8	453	-380	73
8.1	Ruimte en leefomgeving	730	-125	605	890	-91	799	1.481	-84	1.397
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)							600		600
8.3	Wonen en bouwen	264	-331	-67	747	-521	225	2.214	-2.188	25
	Totaal:	37.913	-37.913		42.594	-42.594		45.553	-45.553	

4.3.3 Overzicht verloop post onvoorziene uitgaven

Voor onvoorziene uitgaven wordt jaarlijks een basisraming opgenomen van € 1,35 per inwoner. Voor 2025 is uitgegaan van een inwoneraantal van 12.000 waardoor een bedrag van € 16.200 is begroot. In het algemeen geldt met betrekking tot investeringen dat investeringen kleiner dan € 5.000 niet worden geactiveerd (met uitzondering van gronden en terreinen) en ten laste worden gebracht van de post onvoorziene. De basisraming van € 16.200 is in 2025 niet ingezet voor de dekking van onvoorziene uitgaven.

In de primaire begroting 2025 zijn verder aanvullende middelen begroot voor een bedrag van € 393.400,- voor uitvoering van het bestuursakkoord (nieuw beleid). Het betreft hier middelen die beschikbaar zijn gekomen vanuit de herijking van het gemeentefonds en de opschalingskorting. Bij de behandeling en vaststelling door de raad van de begroting 2025 zijn ombuigingsmaatregelen vastgesteld om te komen tot een sluitende begroting. Het bedrag van € 393.400,- is volledig als dekkingsmaatregel voor de financiële opgave ingezet.

Het beschikbare bedrag voor 2025 bedraagt alleen de basisraming van € 16.200:

Totaal raming 'nieuw beleid / onvoorziene uitgaven'	2025
Opschalingskorting (50%)	190.000
Herijking gemeentefonds	458.600
	<hr/>
	648.600
Uitvoering 2023 raadsbesluit 17 april 2023	-70.000
Uitvoering 2024 raadsbesluit 6 november 2023	-185.200
Totaal	393.400
Ombuigingsmaatregel 68 - Nieuw beleid - raadsbesluit 11 november 2024	-393.400
Totaal	0

4.3.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Conform artikel 28 lid c van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) dient in de jaarrekening een overzicht opgenomen te worden van de incidentele baten en lasten per programma. Hierbij is de definitie van het begrip incidenteel belangrijk. In de in december 2024 verschenen geactualiseerde notitie structurele en incidentele baten en lasten is het begrip incidenteel aangescherpt. Daarnaast geeft de notitie extra uitleg en nieuwe afspraken, vooral over het gebruik van geld uit de algemene reserve. Zo is vanaf het begrotingsjaar 2025 toegestaan voor de gemeente om maximaal 10% van het overschot (surplus) van de algemene reserve te gebruiken om structurele uitgaven te betalen. Dit mag alleen als:

- De solvabiliteit (de verhouding tussen eigen vermogen en totaal vermogen) minimaal 20% is en blijft.
- Er een goede risico-inventarisatie is gemaakt.
- Het weerstandsvermogen voldoende is om de risico's op te vangen.

Door de huidige solvabiliteit van de gemeente Hattem is van deze mogelijkheid in 2025 geen gebruik gemaakt.

Of een post als incidenteel of structureel wordt aangemerkt is in eerste instantie afhankelijk van de soort of de eigenschap van een begrotingspost binnen een taakveld.

Het blijft echter ook in veel gevallen een interpretatiekwestie. Op basis daarvan kunnen een aantal in onderstaande lijst opgenomen posten reden van discussie zijn. Hierin is het eigen oordeel gevolgd.

Niet alle incidentele baten en lasten hebben invloed op het resultaat in 2025. Sommige bedragen zijn namelijk toegevoegd of onttrokken aan een reserve. Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt:

NB

In de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) van de gemeente Hattem is opgenomen dat incidentele baten en lasten per programma afzonderlijk gespecificeerd worden in het overzicht van baten en lasten vanaf een bedrag van € 10.000.

Progr. Code	Programma Omschrijving	TV Code	Taakveld Omschrijving	Lasten/ Baten	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotingsafwijking	Toelichting
0	Bestuur en ondersteuning	0.1	Bestuur	Lasten	298.556	298.556	0	Toevoeging voorziening wethouders pensioenen
				Baten	-298.556	-298.556	0	Expiratie verzekeringspolis voormalige wethouder
		0.10	Mutaties reserves	Lasten	1.172.482	283.930	888.552	Inclusief toevoeging begrotingssaldo 2025
				Baten	-1.287.579	-447.097	-840.482	Inclusief onttrekking begrotingssaldo 2025
				Baten	-22.000	-22.000	0	Budgetoverheveling 2024 - SaaS-oplossing ICT applicatielandschap
				Baten	-40.000	-40.000	0	Budgetoverheveling 2024 - Wet Open Overheid
				Baten	-57.000	0	-57.000	Budgetoverheveling 2024 - Noord Veluws Archief (NoVa)
				Baten		-10.960	10.960	Vrijval reserve frictiekosten tgv algemene reserve
				Baten	-60.000	-11.500	-48.500	Budgetoverheveling 2024 - Natuurbrandbeheersing
				Baten	-57.064	-57.064	0	Exploitatiebijdrage zwembad de Marke - versterken eigen vermogen
				Baten	-30.000	-19.754	-10.246	Budgetoverheveling 2024 - Bosbeheerplan
				Baten	-15.160	-15.160	0	Ombuiging 132 - huisbezoeken 75-jarigen in kader van bestrijding eenzaamheid
				Baten	-34.500	-34.474	-26	Pilot inloop GGZ - LVB Zoethout
				Lasten	177.124	177.124	0	Afrekening 2024 positief resultaat MOBW - gemeente Apeldoorn
				Lasten	33.662		33.662	Kostendekkendheid afvalstoffenheffing
				Baten	-75.000	-73.091	-1.909	Budgetoverheveling 2024 - Hattems model voor preventie en zorg
				Baten	-15.000	-15.000	0	Budgetoverheveling 2024 - Energietransitie
				Lasten	60.000	60.000	0	Ontwikkeling grondexploitatie 't Veen
				Baten	-15.000	-15.000	0	Budgetoverheveling 2024 - Inleenkosten Omgevingswet
		0.2	Burgerzaken	Lasten	26.000	15.634	10.366	Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen
		0.4	Overhead	Lasten	40.000	48.472	-8.472	Budgetoverheveling 2024 - Wet Open Overheid
				Lasten	22.000	153.165	-131.165	Budgetoverheveling 2024 - SaaS-oplossing ICT applicatielandschap
				Lasten	57.000	0	57.000	Budgetoverheveling 2024 - Noord Veluws Archief (NoVa)
		0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	-26.000	-26.000	0	Vervroegde Tweede Kamer verkiezingen

Progr. Code	Programma Omschrijving	TV Code	Taakveld Omschrijving	Lasten/Baten	Begroting incl. wijzigingen	Rekening 2025	Begrotingsafwijking	Toelichting
1	Veiligheid	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	60.000	11.500	48.500	Budgetoverheveling 2024 - Natuurbrandbeheersing
5	Sport, cultuur en recreatie	5.2	Sportaccommodaties	Lasten	57.064	57.064	0	Exploitatiebijdrage zwembad de Marke - versterken eigen vermogen
				Lasten	32.500	32.500	0	Bijdrage afkoop onderhoud kleedkamers vv Hattem
		5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Lasten	30.000	19.754	10.246	Budgetoverheveling 2024 - Bosbeheerplan
6	Sociaal domein	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Lasten	499.849	394.347	105.502	Gemeentelijke Opvang Oekrainers (GOO)
				Baten	-710.000	-909.372	199.372	Gemeentelijke Opvang Oekrainers (GOO)
				Lasten	27.000	87.413	-60.413	Gemeentelijke Opvang Oekrainers (GOO) - panden
				Baten		-61.678	61.678	Gemeentelijke Opvang Oekrainers (GOO) - panden
		6.811	Beschermd Wonen (Wmo)	Baten	-177.124	-177.124	0	Afrekening 2024 positief resultaat MOBW - gemeente Apeldoorn
7	Volksgesondheid en milieu	7.1	Volksgesondheid	Lasten	75.000	73.091	1.909	Budgetoverheveling 2024 - Hattems model voor preventie en zorg
		7.4	Milieubeheer	Lasten	15.000	44.431	-29.431	Budgetoverheveling 2024 - Energietransitie
8	Volkshuisvesting, leefomgeving en stedelijke vernieuwing	8.1	Ruimte en leefomgeving	Lasten	0	549.191	-549.191	Het Veen faciliterend grondbeleid - Toevoeging voorziening
				Lasten	15.000	22.030	-7.030	Budgetoverheveling 2024 - Inleenkosten Omgevingswet
		8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	Lasten		600.022	-600.022	Woonzorgzone (WZZ) Geldersedijk - Toevoeging voorziening
		8.3	Wonen en bouwen	Lasten	9.329	773.005	-763.676	Panden het Veen - grondexploitatie
				Baten	-11.601	-461.050	449.449	Panden het Veen - grondexploitatie
				Lasten		420.680	-420.680	SPUK K1 Populierenlaan 9 - panden
				Baten		-420.680	420.680	SPUK K1 Populierenlaan 9 - panden
				Lasten		469.716	-469.716	SPUK K1 Populierenlaan 11 - panden
				Baten		-469.716	469.716	SPUK K1 Populierenlaan 11 - panden
				Lasten	190.000	415.000	-225.000	SPUK J105 Startbouwimpuls - Najaarsnota
				Baten	-190.000	-415.000	225.000	SPUK J105 Startbouwimpuls - Najaarsnota
Totaal					-224.018	1.006.349	-1.230.367	

4.3.5 Presentatie structureel rekeningsaldo 2025

		begroot			na wijziging			rekening		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	2.696	-141	2.555	3.249	-695	2.555	3.342	-742	2.599
1	Veiligheid	1.598	-134	1.464	1.661	-22	1.639	1.699	-25	1.674
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.242	-56	2.186	2.209	-243	1.966	2.355	-314	2.041
3	Economie	64	-2	62	64	-2	62	57	-12	45
4	Onderwijs	1.383	-341	1.041	1.214	-298	916	1.060	-349	711
5	Sport, cultuur en recreatie	3.383	-237	3.146	3.903	-440	3.463	4.061	-923	3.138
6	Sociaal Domein	11.913	-2.217	9.696	14.098	-3.652	10.446	14.158	-4.388	9.771
7	Volksgezondheid en Milieu	4.972	-4.054	918	5.177	-4.237	939	5.127	-4.309	818
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	994	-456	538	1.636	-612	1.024	4.294	-2.272	2.022
	Totaal van de programma's	29.245	-7.639	21.606	33.211	-10.201	23.010	36.152	-13.335	22.817
	Algemene dekkingsmiddelen	707	-29.149	-28.442	832	-30.443	-29.611	1.395	-31.117	-29.722
	Overhead	6.684	302	6.986	7.092	-201	6.892	6.915	-299	6.617
	Vennootschapsbelasting									
	Onvoorziene uitgaven	82	10	92	16		16			
	Subtotaal	36.718	-36.477	241	41.151	-40.844	306	44.463	-44.751	-288
	Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.196	-1.437	-241	1.443	-1.750	-306	521	-803	-282
	Geraamd resultaat (saldo na bestemming)	37.913	-37.913	-0	42.594	-42.594	-0	44.984	-45.553	-569
	Incidentele baten en lasten	435	-415	20	1.454	-1.413	41	4.486	-3.239	1.246
	Incidentele baten en lasten (reserves)				1.443	-1.708	-265	521	-761	-240
	Structureel rekeningsaldo			-20			224			-1.575
	Structurele baten en lasten	36.283	-36.062	221	39.697	-39.431	265	39.978	-41.511	-1.534
	Structurele mutaties reserves	1.196	-1.437	-241	0	-41	-41		-41	-41
		-103%	103%	0%	-97%	97%	-1%	-89%	93%	4%

4.3.6 Overzicht begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Progr.	Omschrijving	Begroting vóór wijziging			Begroting ná wijziging			Realisatie			Begroting afwijking		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
<i>Programma's:</i>													
0	Bestuur en ondersteuning	2.696	-141	2.555	3.249	-695	2.555	3.342	-742	2.599	92	-48	45
1	Veiligheid	1.598	-134	1.464	1.661	-22	1.639	1.699	-25	1.674	37	-3	35
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	2.242	-56	2.186	2.209	-243	1.966	2.355	-314	2.041	146	-71	74
3	Economie	64	-2	62	64	-2	62	57	-12	45	-7	-10	-18
4	Onderwijs	1.383	-341	1.041	1.214	-298	916	1.060	-349	711	-154	-51	-205
5	Sport, cultuur en recreatie	3.383	-237	3.146	3.903	-440	3.463	4.061	-923	3.138	158	-483	-325
6	Sociaal Domein	11.913	-2.217	9.696	14.098	-3.652	10.446	14.158	-4.388	9.771	61	-736	-675
7	Volksgesondheid en Milieu	4.972	-4.054	918	5.177	-4.237	939	5.127	-4.309	818	-49	-72	-121
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	994	-456	538	1.636	-612	1.024	4.294	-2.272	2.022	2.658	-1.660	998
Subtotaal programma's		29.245	-7.639	21.606	33.211	-10.201	23.010	36.152	-13.335	22.817	2.942	-3.134	-193
<i>Algemene dekkingsmiddelen:</i>													
0.5	- Treasury	138	-325	-187	138	-367	-229	710	-936	-226	571	-568	3
0.6	- Lokale heffingen	350	-4.554	-4.204	457	-4.730	-4.272	461	-4.786	-4.324	4	-56	-52
0.7	- Algemene uitkering		-23.096	-23.096		-24.148	-24.148		-24.209	-24.209		-61	-61
0.7	- Integratie uitkering sociaal domein		-805	-805		-828	-828		-828	-828			
3.4	- Toeristen- en forensenbelasting	219	-369	-150	236	-369	-133	224	-358	-134	-12	11	-1
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen		707	-29.149	-28.442	832	-30.443	-29.611	1.395	-31.117	-29.722	563	-674	-110
0.4	Overhead	6.684	302	6.986	7.092	-201	6.892	6.915	-299	6.617	-177	-98	-275
0.8	Onvoorzien uitgaven / Overige baten en lasten	82	10	92	16		16				-16		-16
0.9	Heffing vennootschapsbelasting (VPB)												
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten		36.718	-36.477	241	41.151	-40.844	306	44.463	-44.751	-288	3.312	-3.906	-594

Progr.	Omschrijving	Begroting vóór wijziging			Begroting ná wijziging			Realisatie			Begroting afwijking		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0.10	<i>Toevoeging/onttrekking aan reserves:</i>												
0	Bestuur en ondersteuning	640	-1.131	-491	1.121	-1.417	-296	284	-530	-246	-837	887	50
	Bestuur en ondersteuning - exploitatieresultaat	14		14	52		52				-52		-52
1	Veiligheid		-60	-60		-60	-60		-12	-12		49	49
2	Verkeer, vervoer en waterstaat												
3	Economie												
4	Onderwijs												
5	Sport, cultuur en recreatie		-50	-50		-107	-107		-97	-97		10	10
6	Sociaal Domein	177	-91	86	177	-61	116	177	-61	116		0	0
7	Volksgezondheid en Milieu	34	-90	-56	34	-90	-56		-88	-88	-34	2	-32
8	Volkshuisvesting, RO en vernieuwing	331	-15	316	60	-15	45	60	-15	45			
	Totaal mutaties reserves	1.196	-1.437	-241	1.443	-1.750	-306	521	-803	-282	-922	947	25
	Gerealiseerd resultaat	37.913	-37.913	0	42.594	-42.594	0	44.984	-45.553	-569	2.390	-2.959	-569

Resultaat:

Primaire begroting inclusief 1e-wijziging	14												
Voorjaarsnota													
Kadernota													
Najaarsnota					860								
Rekening								569					
Gerealiseerd resultaat			14			52				569			517

4.3.6 Informatie m.b.t. normering van topinkomens (WNT)

WNT-verantwoording 2024 Gemeente Hattem

De WNT is van toepassing op Gemeente Hattem. Het voor Gemeente Hattem toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000 (Algemeen Bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

Gegevens 2025			
bedragen x € 1	M.A. Mellink	J.J. Goudriaan	
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier	
Aanvang en einde functievervulling in 2025	01/01 t/m 31/12	01/01 t/m 31/12	
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	
Dienstbetrekking?	ja	Ja	
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.069	98.484	
Beloningen betaalbaar op termijn	17.969	15.140	
<i>Subtotaal</i>	<i>134.038</i>	<i>113.624</i>	
Individueel bezoldigingsmaximum	toepasselijke 246.000	246.000	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	
Bezoldiging	134.038	113.624	
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	
Gegevens 2024			
bedragen x € 1	D.N.T. vd Weerd	M.A. Mellink	J.J. Goudriaan
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Gemeentesecretaris	Raadsgriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 t/m 07/01	08/01 t/m 31/12	01/05 t/m 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	Ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	2.231	108.278	63.779
Beloningen betaalbaar op termijn	419	18.042	10.006
<i>Subtotaal</i>	<i>2.650</i>	<i>126.320</i>	<i>73.785</i>
Individueel bezoldigingsmaximum	toepasselijke 4.456	228.544	155.970
Bezoldiging	2.650	126.320	73.785

4.3.8 Staat van (beklemd) reserves en voorzieningen

Grootboek-nummer	Omschrijving	Saldo per 01-01-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming Resultaat	Dekking afschrijvingen	Saldo per 31-12-2025
	Algemene reserves						
R10000-100	algemene reserve vaste buffer	4.500.000					4.500.000
R10000-101	algemene reserve	-315.101	374.434	700.506			-641.173
	Totaal algemene reserves	4.184.899	374.434	700.506			3.858.827
	Bestemmingsreserves						
R10001-100	reserve grondexploitatie						
R10001-102	reserve aansluiting A28						
R10001-108	reserve frictiekosten	10.960		10.960			
R10001-104	egaliseringsreserve rioolrecht	386.000					386.000
R10001-101	reserve volkshuisvestingsdoeleinden	200.500					200.500
R10001-105	egaliseringsreserve afvalstoffenheffing	173.200					173.200
R10001-106	egaliseringsreserve sociaal domein	659.011	177.124	49.634			786.501
R10001-103	reserve ontwikkeling 't Veen	162.000	60.000				222.000
R10001-107	reserve gemeentelijke opvang Oekraïners	363.732					363.732
	Totaal bestemmingsreserves	1.955.403	237.124	60.594			2.131.933
	Overige bestemmingsreserves (beklemd)						
R10001-109	reserve dekking kapitaallasten *	796.481				41.459	755.022
	Totaal overige bestemmingsreserves	796.481				41.459	755.022
R10002-100	gerealiseerd resultaat	90.504			478.523		569.027
	Totaal Reserves	7.027.288	611.558	761.100	478.523	41.459	7.314.810
	Voorzieningen						
V10000-101	voorziening wethouder pensioenen	971.885	519.656	9.140			1.482.401
	Totaal voorzieningen algemeen	971.885	519.656	9.140			1.482.401
	Overige voorzieningen (beklemd)						
V10001-100	voorziening afkoopsommen onderhoud graven	484.859	115.245	82.464			517.640
V10000-102	voorziening verlofsparen	131.503	60.754	3.326			188.931

Grootboek-nummer	Omschrijving	Saldo per 01-01-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Bestemming Resultaat	Dekking afschrijvingen	Saldo per 31-12-2025
V10001-101	voorziening rioolrecht **	790.512		13.026			777.486
V10001-103	voorziening afvalstoffenheffing	97.457	72.657				170.114
V10001-104	voorziening Beheer Openbare Ruimte (BOR)						
V10000-103	voorziening ontwikkeling 't Veen ****	427.595	549.191				976.786
V10000-104	voorziening grondexploitatie WZZ Geldersedijk ****	987.312	600.022				1.587.334
V10000-105	voorziening grondexploitatie Assenrade						
V10001-102	voorziening onderhoud gebouwen	352.008	3.235	175.408			179.835
	Totaal voorzieningen beklemd	3.271.246	1.401.104	274.224			4.398.126
	Totaal voorzieningen	4.243.131	1.920.760	283.364			5.880.527
	<u>TOTAAL PASSIVA BALANS</u>	11.270.419	2.532.318	1.044.464	478.523	41.459	13.195.337
V10000-100	voorziening oninbare vorderingen ***	55.446	410				55.856
	<u>TOTAAL ACTIVA BALANS</u>	55.446	410				55.856
	<u>TOTAAL GENERAAL</u>	11.325.865	2.532.728	1.044.464	478.523	41.459	13.251.193
In de raad van 16 oktober 2017 is de "Nota reserves en voorzieningen 2017" vastgesteld.							
*)	Voor een specificatie van de "reserve dekking kapitaallasten" wordt verwezen naar de aparte staat van beklemd bestemmingsreserves.						
**)	Wanneer op de rioolheffing een voordeel wordt behaald - nu of in de toekomst - dan mag dit op grond van de BBV enkel in een reserve vloeien als kan worden aangetoond dat de overdekking wordt veroorzaakt door efficiency- of aanbestedingsvoordelen. In alle andere gevallen moet het voordeel in een voorziening (artikel 44 lid 2 BBV) door derden beklemd worden gestort.						
***)	De voorziening moet conform BBV worden verantwoord aan de activakant van de balans.						
****)	De voorzieningen zijn op de balans niet gerubriceerd onder de passiva als gevolg van de presentatievorm van de balans.						

Staat van investeringen die gedekt worden uit de (beklemde) reserve begroting 2025

Reserve	Omschrijving	Begr. wijz.	Start-bedrag	Saldo per 1-1-2025	Start-datum	Loop-tijd	Eind-datum	Afschr.	Saldo per 31-12-2025
R10001-109									
	- Bouw kleedaccommodatie vv Hattem (945074 ged.)	7e-2004	69.100	35.840	2004	40	2043	1.728	34.112
	- Restauratie stadsmuur nabij de Molen (945083)	8e-2006	51.318	15.437	2006	25	2030	2.053	13.384
	- Gymnastieklokaal Spoorstraat (944129 ged.)	8e-2005	619.128	319.987	2006	40	2045	15.478	304.509
	- Nieuwbouw werkplaats werf - 40 jaar (953009)	3e-2004	459.600	189.643	2004	40	2043	8.875	180.768 (*1)
	- Bouw kleedaccommodatie vv Hattem (945074 ged.)	7e-2004	21.000	10.895	2004	40	2043	525	10.370
	- Toegangspoort begraafplaats	2e-2014	30.000	18.000	2014	25	2038	1.200	16.800
	- Verbouw pand van Galenstraat (946020)	2e-2024	236.538	236.538	2025	25	2049	11.600	224.938
	Correctie voor verschil begroot/werkelijk								
	Totaal generaal		1.486.684	826.340				41.459	784.881
	Algemeen:								
	De kapitaallasten van bovenstaande investeringen worden gedekt uit de daarvoor gevormde (beklemde) bestemmingsreserve								
	Met ingang van de begroting 2017 bepaalt de relevante BBV-versie dat er geen rente meer wordt toegerekend aan reserves. De jaarlast is beperkt tot alleen afschrijvingslasten								
	(*1) Klein deel van de nieuwbouw gemeentewerf (€ 151.200,-- 40 jaar) wordt geactiveerd.								

4.3.9 Staat van opgenomen geldleningen

Staat van opgenomen geldleningen 2025

Grootboek nummer	Admin. nummer	Leningnr.	Oorspr.bedrag van de lening	Datum goedkeuring/opname	Jaar laatste aflossing	Rente %	Rente herziening	Aflossings wijze	Stand lening begin boekjaar	Opname in boekjaar	Rente last	Aflossing	Stand lening einde boekjaar
895010	P133-1005	1-25390	4.000.000	NWB rb 15 januari 2008	2032	4,795%	nvt	Lineair	1.280.000		60.997	160.000	1.120.000,00
895021	P133-1000	40.109473	5.000.000	BNG rb 15 december 2014	2039	1,700%	nvt	Lineair	3.000.000		49.286	200.000	2.800.000,00
895022	P133-1001	40.109904	8.060.000	BNG Opname 1.7.2015	2040	3,870%	nvt	Lineair	5.158.400		193.341	322.400	4.836.000,00
895023	P133-1002	40.109903	5.300.000	BNG Opname 1.10.2015	2050	2,600%	nvt	Annuitair	4.458.903		140.891	109.897	4.349.005,78
895024	P133-1003	40.110530	2.500.000	BNG Opname 3.6.2016	2031	0,860%	nvt	Lineair	1.166.667		9.310	166.667	1.000.000,00
895026	P133-1006	1-30737	20.000.000	NWB Opname 30-9-2020	2040	-0,055%	nvt	Lineair	16.000.000		-8.660	1.000.000	15.000.000,00
895027	P133-1004	40.115609	9.000.000	BNG Opname 6-4-2022	2062	1,402%	nvt	Lineair	8.550.000		117.546	225.000	8.325.000,00
895030	P133-1007	1015	23.140	Paris bank Opname 1-7-2024	2025		nvt	Lineair	21.211,74		380	21.212	0,00
TOTALEN									39.635.181		563.091	2.205.176	37.430.006

Toelichting:

In deze staat worden de door de gemeente aangegane langlopende geldleningen vermeld in de volgorde waarin deze zijn aangegaan.

4.3.10 Staat van gewaarborgde geldleningen (waarborgfonds sociale woningbouw)

Staat gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen rekening 2025

Bedragen in € 1.000,-

Nr.	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Lening nummer	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Naam van de geldgever	Datum Raadsbesluit	Datum einde looptijd	Rente-perc.	Restant geldlening begin dienstjaar		Totaal aflossing (+)/toevoeging (-)	Restant geldlening einde dienstjaar		
									Totaal 1-1-2025	Waarborg Gemeente		Totaal(8-10) 31-12-2025	Waarborg Gemeente	
50	705	808863020	Kerkh.str. 13,16/Ridderstr. 34	St. Ned.Bakk. Mus.	Restauratiefonds	27-05-02	1-9-2077	3,3	705	705	0	705	705	O
50a	65	816982020	Kerkh.str. 13,16/Ridderstr. 34	St. Ned.Bakk. Mus.	Restauratiefonds	15-11-10	1-7-2086	1,7	65	65	0	65	65	O
59	39.000		Herfin ontw.mij.Hatt'broek	Ontw.Mij.Hatt.'broek	BNG			0,8*	39.000	13.000	34.105	4.895	1.632	O
TOTALEN									39.770	13.770	34.105	5.665	2.402	

* Betreft een rekening courant en daarom een jaarlijks fluctuerende rente

G = 100% door de gemeente gewaarborgde geldleningen van toegelaten instellingen.	0
O = 100% door de gemeente gewaarborgde geldleningen van andere non profit instellingen.	2.402
Totaal	2.402

Staat van gewaarborgde geldleningen door het waarborgfonds sociale woningbouw waarbij de gemeente voor 50% een achtervangpositie inneemt voor 2025

Bedragen in € 1.000,-

Nr.	Oorspronkelijk bedrag geldlening	Lening Nummer	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Naam van de geldgever	Datum Raadsbesluit	Datum einde looptijd	Rente-perc.	Restant geldl. begin dienstjaar		Totaal aflossing (+)/toevoeging (-)	Restant geldl. einde dienstjaar	
									Totaal 1-1-2025	Achtervangpos. Gemeente		Totaal 31-12-2025	Achtervangpos. Gemeente
48	1.471	40.84365.02	Herfinanciering i.v.m.	St. Habion	BNG	12-12-96	15-4-2030	0,59	1.471	736	791	680	340
51	4.000	40.95608	bouw bejaardenwoningen	Triada Wonen	BNG	01-11-02	1-8-2032	5,18	4.000	2.000	0	4.000	2.000
58	6.500	40.110605	60 app. Uilennest/Hollewand	Triada Wonen	BNG	17-07-13	31-7-2041	0,882	6.500	3.250	0	6.500	3.250
60	17.000	40.114800	60 won. Lippenoord en 10 Assenrade	Triada Wonen	BNG	25-09-20	2-6-2040	0,865	7.500	3.750	0	7.500	3.750
57a	4.000	10027981	finan. Woningverbeteringen	Triada Wonen	NWB	30-05-13	1-8-2041	3,60	4.000	2.000	0	4.000	2.000
57b	4.000	10027982	finan. Woningverbeteringen	Triada Wonen	NWB	31-05-13	1-9-2043	3,65	4.000	2.000	0	4.000	2.000
58	5.300	10030157	117 woningen en een woongebouw	Triada Wonen	NWB	25-06-18	2-6-2031	0,865	5.300	2.650	0	5.300	2.650
60	17.000	10030979	60 won. Lippenoord en 10 Assenrade	Triada Wonen	NWB	25-09-20	2-6-2040	0,485	7.500	3.750	0	7.500	3.750
TOTALEN									40.271	20.136	791	39.480	19.740

Triada Wonen	19.400
St. Habion	340
Totaal	19.740

4.3.11 Verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen (SISA)

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026									
Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/02</i>	Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/03</i>	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/04</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/05</i>		
			1	1	Ja	Ja	Nee		
			Reeks 1	Reeks 1					
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>					
			Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1	Reeks 1
			Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/08</i> €7.865	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/09</i> € 7.865	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/10</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/11</i>	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/12</i> €0	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/13</i> €0	
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i> €402	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i> €402	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/16</i> €3.673	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/17</i> €3.673	Normbedrag onderdeel d x aantal PwA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/18</i> €1.901	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PwA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/19</i> €1.901	
			Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Reeks 2	Totaal		
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i> €12.707	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i> €12.707	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/22</i> €0	Normbedrag onderdeel f x aantal driegesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/23</i> €0	Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/24</i> €26.548		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C62/02</i>				
			€ 0	Nee				
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R Indicator: C92/02</i>	Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03</i>	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de Informatiepunten in de gemeente behandeld is <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04</i>	Aantal gebruikte leermiddelen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05</i>	
			€ 11.755	€ 0	1	61	7	
OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/01</i>	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/02</i>	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO) <i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	Correctie besteding (jaar T-1) <i>Let op bij correctie verder verwerken bij indicator 05</i> <i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) <i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>
			€ 151.490	€ 0	€ 0	€ 0	€ 31.396	€ 0
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07</i>	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/08</i>	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag <i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>		
			1					

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
			<i>Aard controle R Indicator: D14/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>			
			€ 18.837	€ 0	€ 3.400			
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
<i>Aard controle R Indicator: D14/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>					
€ 0	€ 25.145	€ 6.308	Ja					
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs					
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>					
1								
IenW	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Overige bestedingen (jaar T)	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt	Correctie over besteding (t/m jaar T)	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/06</i>
			1 202013501	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2 202013503	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Hieronder per regel één projectnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Cumulatieve bestedingen ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Cumulatieve Kosten ProRail (t/m jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 6 van deze regeling ten laste van Rijksmiddelen	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: E3/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E3/12</i>			
1 202013501	€ 0	€ 0	€ 0		Nee			
2 202013503	€ 0	€ 0	€ 0		Nee			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator		
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	Beschikingsnummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>	Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle R Indicator: E44B/03</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/04</i>	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E44B/05</i>	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/06</i>		
			1 060269 Gemeente Oldebroek	IENW/BSK-2023/233981	€ 155.173	€ 155.173	€ 37.205	€ 37.205		
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)					
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/09</i>					
			1 060269 Gemeente Oldebroek	IENW/BSK-2023/233981	Nee					
Kopie CBS(code)	Kopie beschikingsnummer	Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel							
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/13</i>							
1 060269 Gemeente Oldebroek	IENW/BSK-2023/233981	10.a	Nee							
IenW	E87B	Tijdelijke regeling stimuleren maatregelen tweede fase Deltaprogramma zoetwater (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/01</i>	Beschikingsnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/02</i>	Totale besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87B/03</i>	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/04</i>	Totale eigen bijdrage en bijdrage van derden (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: E87B/05</i>	Cumulatieve eigen bijdrage en bijdrage van derden (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/06</i>		
			1 030004 Provincie Overijssel	S2023-001002	€ 70.997	€ 77.195	€ 212.991	€ 231.585		
			Kopie beschikingsnaam/nummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E87B/08</i>						
1 S2023-001002	Nee									

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
IenW	E120	Regeling specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2025-2030	Totale besteding (Jaar T)	Cumulatieve totale besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) t/m Jaar T?(ja/nee)		
			<i>Aard controle R Indicator: E120/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator E120/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: E120/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/04</i>		
			€ 0	€ 0	€ 0	Nee		
			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond t/m (jaar T)? (Ja/Nee)	De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, indien noodzakelijk		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E120/08</i>		
1	444	Veilig inrichten van 30 km/uur wegen, aantal in m	Nee	0				
2	455	Aanleg van een gebiedsontsluitingsweg 30 km/u (GOW30), aantal in m	Nee	0				
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2025 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW)	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/06</i>
			€ 2.358.925	€ 44.223	€ 121.324	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)
			<i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G2/12</i>
€ 29.447	€ 738	€ 0	€ 170.571	€ 1.541	€ 0			
	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)						
	<i>Aard controle D2 Indicator: G2/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G2/14</i>						
	€ 0	Ja						

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2025 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/01</i>	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/02</i>	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/03</i>	Besteding (jaar T) Bob Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/04</i>	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/05</i>	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob) Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/06</i>
			€ 0 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/07</i>	€ 0 BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/08</i>	€ 7.560 BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/09</i>	€ 0 BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R Indicator: G3/10</i>	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11</i>	€ 0
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
SZW	G4	<p>Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2025</p> <p>Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr</p>	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Gemeente	Baten (jaar T) levensonderhoud Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing) Gemeente	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig) Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 23.624	€ 417
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0	€ 0	€ 767	€ 9.038	€ 118
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 728	€ 7
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 767	€ 33.390	€ 542
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Gemeente	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja		
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja		
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0	0	Ja		
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0	0	Ja		
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0	0	Ja		
			6 Totaal	0	0	N.v.t.		
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflossing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/12</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)					
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)					
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)					
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)					
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)					
			6 Totaal	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025 Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02</i>				
			€ 115.274	€ 159.719				
		Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting			
		<i>Aard controle R Indicator: H4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H4/06</i>			
		€ 35.968	€ 117.602	€ 6.149				
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Totaalbedrag (jaar T) toegekend	Reservering 2025 voor 2026 (maximaal 10% van toegekende budget 2025 kan worden meegenomen naar 2026)	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/06</i>
			€ 199.943	€ 5.500	€ 194.443	€ 585.285	Ja	
			Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
		<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H30/08</i>					
		Ja	Nee					
VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Besteding (jaar T)				
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>				
		1	060200 Gemeente Apeldoorn	€ 167.790				

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 7 Gemeenten	Projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01</i>	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02</i>	Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee) <i>Aard controle D1 Indicator: J9/03</i>	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04</i>	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05</i>	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06</i>
			1 Transformatie 't Veen	Nee	Ja	135	66	133
			Kopie projectnaam/nummer	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: J9/09</i>	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10</i>	Opbrengsten (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: J9/11</i>	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12</i>
			1 Transformatie 't Veen	Nee	€ 577.888	€ 4.419.825	€ 0	€ 794.892
			Kopie projectnaam/nummer	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13</i>	Toelichting afwijking(en) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15</i>	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee) <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16</i>		
			1 Transformatie 't Veen	Ja	In 2024 en 2025 zijn geen nieuwe woningen gerealiseerd. Wel zijn overeenkomsten gesloten voor nieuwe woningen. Voortgang daarvan is mede afhankelijk van de risicoinventarisatie van de beroepschiffen (waarvan we de inhoudelijke argumenten nog steeds niet ontvangen hebben).	Nee		

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekkers	Uitvoeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J17	Realisatiestimulans	Aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Geprognostiseerde aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T+1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Correctie aantal betaalbare woningen bouw gestart (jaar T-1), waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.			
			<i>Aard controle D1 Indicator: J17/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J17/03</i>			
			0	0	0			
			Aantal betaalbare woningen bouw gestart in jaar T in het NPLV-gebied, waarvoor nog geen rijksbijdrage is verstrekt, als bedoeld in artikel 2.1. van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplafonds openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling (excl. Compensabele Btw) .	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van activiteiten ter verbetering van bovenplafonds openbare ruimte en collectieve maatschappelijke voorzieningen in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.1 van de regeling.	Bestedingen (jaar T) ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling (excl. Compensabele Btw).	Bestedingen (jaar T) aan compensabele btw ten behoeve van de financiering van capaciteitsondersteuning voor de uitvoering van de woningbouwopgave in de NPLV-gebieden, als bedoeld in artikel 3.5 van de regeling.	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J17/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/06</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J17/08</i>			
1								
2								
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemeoede kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemeoede kosten
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
			184	€ 26.218	€ 74.497	9	€ 0	€ 5.789
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen.	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemeoede kosten			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>						
193	€ 26.218	€ 74.293						
Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)	Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15</i>			
6	346	0	9	46	38			

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator			
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikingsnummer	Besteding (jaar T), in J94/06 t/m J94/08 opgesplitst	Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2024) of een WOZ-waarde van boven € 477.000	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III en bijlage IV besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2 en tranche 3).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J94/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J94/06</i>			
			1 LAI23-03608339	€ 94.315	53	0	€ 0	€ 8.275			
			2 LAI24-03762018	€ 0	0	0	€ 0	€ 0			
			3 LAI25-03844236	€ 0	0	0	€ 0	€ 0			
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, tweede lid, onderdeel c	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.	Eindverantwoording (ja/nee)						
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09</i>						
			1	€ 0	€ 86.040	Nee					
			2	€ 0	€ 0	Nee					
			3	€ 0	€ 0	Nee					
VRO	J105	Regeling specifieke uitkering startbouwimpuls	Projectnaam	Aantal woningen waarvan de bouw is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van start bouw gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Aantal woningen dat is gerealiseerd cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken datum van oplevering gehaald? (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J105/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/04</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J105/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J105/06</i>			
			1 2023-0000096280	42	Ja	42	Ja	€ 415.000			
			Kopie projectnummer	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 10 verplicht	Toelichting afwijking(en) van datum start bouw, datum van oplevering en/of prijscategorieën woningen	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Afgesproken aandeel van betaalbare woningen gehaald? (Ja/Nee)			
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/11</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: J105/12</i>			
1 2023-0000096280	€ 415.000	Ja		42	Ja						
Kopie projectnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)										
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/13</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J105/14</i>										
1 2023-0000096280	Ja										

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
VRO	J209	Meerjarige regeling voor huisvesting aandachtsgroepen	Beschikingsnummer	Projectnaam	Besteding (jaar T) per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) - per project	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) - per project	Aantal woonruimten waarvan de werkzaamheden zijn gestart in (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: J209/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/04</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J209/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/06</i>
			1 RHA2023-03498457	Tijdelijke huisvesting doelgroepen hatterm	€ 0	€ 0	€ 0	0
			Kopie Projectnaam	Aantal volledig gerealiseerde woonruimten (t/m jaar T)	De uitvoering loopt volgens de planning (ja/nee)	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: J209/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J209/11</i>			
	1 Tijdelijke huisvesting doelgroepen hatterm	0	Ja	Ja	Ja			
KGG	K1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding	Projectnaam/UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd (Ja/Nee)	Eindverantwoording per woning (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Toelichting
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K1/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K1/02</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: K1/03</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: K1/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K1/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K1/06</i>
			1 UWHS170106	€ 0	Nee	Ja	€ 11.055	Populierenlaan 9
			2 UWHS170125	€ 0	Nee	Ja	€ 11.162	Populierenlaan 11
	3 UWHS170126	€ 0	Nee	Nee	€ 320.316	3e Industrieweg 3.a		
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
			<i>Aard controle R Indicator: K28/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/02</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>
			€ 0	€ 167.133	€ 6.551	€ 782.869	€ 0	€ 0
			Eindverantwoording (Ja/Nee)					
	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07</i>							
	Nee							

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2025 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 07-01-2026

Verstrekker	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne Gemeenten	Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)	Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
			<i>Aard controle R Indicator: M16/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/02</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/06</i>
			€ 743.644			€ 90.142	€ 0	€ 26.701
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)	Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Periode vanaf wanneer de eigen bijdrage is ingevoerd	Periode vanaf wanneer de verhoging eigen bijdrage is ingevoerd	
			<i>Aard controle R Indicator: M16/07</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/08</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/09</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: M16/10</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: M16/11</i>	
€ 0	€ 3.504	€ 42.076	1-1-2025	1-10-2025				
Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)							
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/12</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/13</i>							
€ 821.915	€ 4.811.539							

4.4 Overige gegevens - Controleverklaring

